

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντι

περίοδος Β' τεύχος 67, Σάββατο 19 Μαρτίου 1977 Δρχ. 20

παρεκκρεατος

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Μπορε?
τά συνθετικά
οίνοπνεύματα

ΕΠΟΝ

ΙΤΑΛΙΑ:
FUORI I BARONI
ROSSI, BIANCHI, NERI O A
ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ PALLINI
ΚΙΝΗΜΑ

ΛΑΕ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΕΜΕΙ ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΗΣ
"ΛΑΡΚΟ", ΤΟΥ ΣΥΓ-
ΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ
ΑΠΕΡΓΟΥΜΕ 30 ΜΕΡΕΣ ΤΩΡΑ.
ΑΡΧΙΜΕΝ ΤΟ ΕΡΓΑΣΙΟ ΜΕ
ΠΛΗΡΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΓΙΑΤΙ ΟΙ
ΣΑΛΑΡΙΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΖΟΥΝ ΤΑ
ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΔΙΗΤΗΜΑΤΑ ΜΑΣ.

Από τα 300.000.000 που θγάζει το μήνα,
αφαιρώντας από τους εργαζόμενους τα μισά
χρόνια της ζωής τους, δεν δίνει τα 3.000.000,
γιά να συμπληρώσει τα μεροκάματα της
πείνας που πέρνουμε.

Διευκρινίζω μέσα σε συνθήκες δουλειάς και η Πολιτική το ξέρει. Γιατί
όπως καταστράφηκε η φύση στη ΛΑΡΙΝΑ έτσι καταστρέφονται και οι
ζωές μας και οι ζωές των παιδιών μας.

Σας καλέσω λοιπόν όλους τους Πολιτικούς, τους Συνδικαλιστικούς, τους
εκκλησιαστικούς κ.λπ. ιδιαίτερα τον ΤΥΠΟ να μας συμπαρασταθούν.

ΛΑΕ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ.

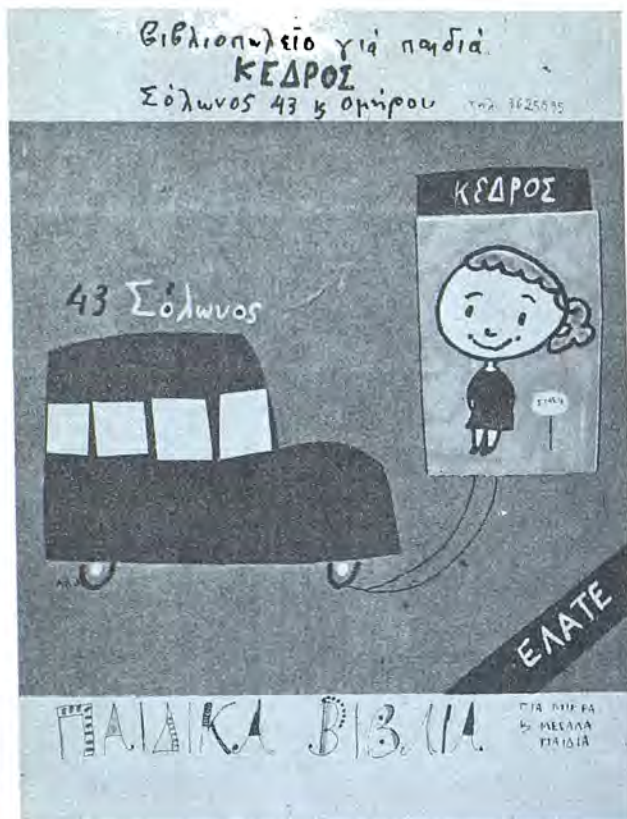
Ελπίζουμε στη Συμμαχία και διακρίβωσαν συμπαραστατών σου στο δικαίω
μάς.

Προσέφυγα έκκληση στην Κυβέρνηση να ξεφύξει την παρα-
νομία των κερδών της Συνεργασίας.

Οι απεργοί της "ΛΑΡΚΟ..

Κάτι καινούργιο στην Ελλάδα
στό χώρο του βιβλίου

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «Ο ΜΙΚΡΟΣ ΚΕΔΡΟΣ»
Σόλωνος 43 και Όμηρου – Τηλ. 3625595

Τό πρώτο βιβλιοπωλείο αποκλειστικά
για παιδιά και νέους άνοιξε στην Αγγλία
τό 1745. Τό 1977, μέ μιá ...μικρή καθυ-
στέρηση 232 έτών, άνοιξε στην Αθήνα τό
πρώτο βιβλιοπωλείο αποκλειστικά για
παιδιά και νέους

στην όδό Σόλωνος 43 – Τηλ. 3625595
από τόν Έκδοτικό Οίκο «ΚΕΔΡΟΣ»

Στό βιβλιοπωλείο αυτό οί έλληνες συγ-
γραφείς παιδικών βιβλίων θά έρχονται σέ
έπαφή μέ τό άναγνωστικό τους κοινό, μι-
κρούς και μεγάλους, σχεδόν καθημερινά:

**Τρίτη και Τετάρτη από ώρα 10-1
οί συγγραφείς:**

Έλλη Άλεξίου, Βίτω Άγγελοπούλου,
Έλένη Βαλαβάνη, Άλκη Ζέη, Παντελής
Καλλιότσος, Μαρούλα Κλιάφα, Έλλη
Παπαδημητρίου, Ζώρζ Σαρη, Πιπίνα Τσι-
μικάλη, Δανάη Τσουκαλά

**Πέμπτη και Παρασκευή από ώρα 10-1
οί συγγραφείς:**

Ζωή Βαλάση, Κατερίνα Γιώργα, Πέπη
Δαράκη, Σοφία Ζαραμπούκα, Άλέξης
Κυριτσόπουλος, Γεωργία Λεράκη, Μάρω
Λοίζου, Ειρήνη Μάρρα, Έλένη Περράκη,
Δημήτρης Τσιαγκλής, Έντουαρντ Φέντον

εκδοσεις βεργος

Μέσα από τίς άναμνήσεις του Α. Στίνα ξε-
τυλίγεται ή ιστορία του επαναστατικού κινή-
ματος στόν τόπο μας, γραμμένη από έναν άν-
θρωπο πού έχει ζήσει τούς άγώνες και τίς ήτ-
τες του και έχει μιá άλλη άποψη ριζικά διά-
φορη από τίς καθιερωμένες.

Περίοδος Β
Χρόνος 4ος
Τεύχος 67

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Δημοχάρους 60,
Αθήνα 601. Τηλ. 732-713 - 732-819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΠΟΣΤ: Περί σεισμών	6
Ν. ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗ: Τό παρακρά- τος	7
Ή έκθεση ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ γιά τό Πολυτεχνείο	10
ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ενός παρακρα- τικού	11
Κ. ΡΕΣΒΑΝΗ: Συνέντευξη μέ τήν ΡΟΥΛΑ ΚΑΚΛΑΜΑΝΑΚΗ	12
ΡΕΠΟΡΤΕΡ: Τό συνθετικό οινό- πνευμα	14
ΠΛ. ΣΕΡΒΑ: Τό Κυπριακό σή- μερα	16

ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΚΟΛΥΡΗ: Ή άπερ- γία στη ΛΑΡΚΟ	17
D. FORNARI: Ή «Φοιτητική» έξ- έγερση	24

Π. ΑΝΤΑΙΟΥ: Γιά τήν ΕΠΟΝ	34
ΕΛΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ: Προβλή- ματα τής γλώσσας	40
ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ: Βασι- λης Βασιλικός	42
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ σελίδες	43
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	51

ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ:
Μιά άποκάλυψη:
Τό «ϊδεολογικό πρόγραμμα»
τής νέας Χούντας

ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΟΥ ΤΡΟΥΜΑΝ

Στήν ιστορική διαδρομή τών ΗΠΑ, ό Χάρρυ Τρούμαν εΐναι γιά τούς άμερικανούς ένας πρόεδρος μέ μέτριο πολιτικό ανά-
στημα.

Στήν Ελλάδα όμως ό γραικυλισμός έστησε σέ βάθρο τόν χάλκινο άδριάντα του καί μέ τονισμένο τό ανάστημά του* ή πα-
ράδοση τής Ρωμαιοκρατίας μάς άφησε πολλά αντίστοιχα δείγμα-
τα.

Ή εύγνωμοσύνη τών πανελλήνων γιά τό ΔΟΓΜΑ ΤΡΟΥΜΑΝ εΐναι άπέραντη . . . Τό ΔΟΓΜΑ ΤΡΟΥΜΑΝ εΐχε γιά κίνητρο ..
τήν κατοχύρωση τής έλευθερίας στήν Ελλάδα καί τήν Τουρκία ή άλλοιώς τήν διαδοχή τοϋ άγγλικού ιμπεριαλισμοϋ άπό τόν άμερικανικό γιά τήν έξασφάλιση τής κυριαρχίας σέ μιά στρα-
τηγική περιοχή τοϋ κόσμου. Ύστερα άπό 30 όλόκληρα χρόνια ή έθνική μας συνείδηση μπορεΐ νά ξαναζυγίσει τά άγαθά πού έκπορεύτηκαν άπ'αυτό. Άς θυμηθοϋμε τήν πλήρη έξάρτηση άπό
τίς ΗΠΑ, τήν έποχή πού άνενδοίαστα καί κυνικά έμφανίζονταν
στίς κυβερνητικές ανακοινώσεις καί τόν τύπο "ή θέλησις τοϋ
άμερικανικού παράγοντος" σάν ρυθμικό στοιχείο κάθε λεπτομέ-
ρειας τής έθνικής μας ζωής. Τήν μεθοδευμένη έξάρτηση τής
οίκονομίας μας, τήν ιμπεριαλιστική διείσδυση σέ κάθε επίπε-
δο. Τίς βάσεις, τήν προστατευτική όμπρέλα τοϋ ΝΑΤΟ, τή μέ-
ριμνα γιά τήν Κύπρο, τήν ρύθμιση τών έλληνοτουρκικών σχέσε-
ων άνωθεν . . . Καί τή σημερινή κατάληξη τής περιπέτειας: ό
ένας άπό τούς φτωχούς συγγενείς διορίζεται χωροφύλακας τοϋ
άλλου. Καί φυσικά τό ματοκύλισμα τοϋ τόπου αϋτοϋ πού κατέ-
ληξε σέ εκπαιδευτικό στρατόπεδο γιά τούς στρατηγούς τοϋ Ψυ-
χροϋ Πολέμου. Μετά άπ'όλα αϋτά θά μπορούσαμε νά έλπίζουμε
ότι μιά ιστορική πείρα έχει κερδηθεΐ γιά τό λαό μας. Άλλά
προϋπόθεση γι'αυτό εΐναι ή μη παραμορφωτική εικόνα τών γεγο-
νότων.

"Όμως όλα παραμορφώθηκαν" οί έννοιες άντιστράφηκαν καί
σήμερα ακόμα ή Δεξιά μας, πεφωτισμένη ή μή, έχει τό κουράγιο
- τίς μέτριος χαρακτηρισμός.- νά διακηρύσσει γιά λογαριασμό
της εκείνο τό δογματικό: "Ανήκομεν εις τήν Δύσιν".

Πόσο προχωρεί ή συνεργασία των δυνάμεων της 'Αριστεράς;

ΠΟΣΟ ΠΡΟΧΩΡΕΙ – αν προχωρεί – ή συνεργασία των δυνάμεων της 'Αριστεράς, όσων, τουλάχιστο, συμπίπτουν στη στόχευση ενός δημοκρατικού δρόμου προς τό σοσιαλισμό;

Τό θέμα ήλθε ξανά στην επικαιρότητα τό δεκαπενθήμερο αυτό, μέ άφορμή κάποιες πρόσφατες έπαφές μεταξύ ΚΚΕ 'Εσωτερικού, ΕΔΑ. «Πρωτοβουλίας» καί «Σοσιαλιστικής Πορείας», στην άναζήτηση «κοινών σημείων» – αυτών πού θά μπορούσαν, ένδεχόμενα, νά στοιχειοθετήσουν ένα πρόγραμμα στενότερης συνεργασίας, σέ μόνιμη βάση. (Άπό τίς έπαφές άπουσίασε τό ΠΑΣΟΚ. Ίσως γιατί ή πρόσφατη άνακάλυψη του «κανταφικού δρόμου προς τό σοσιαλισμό», μαζί μέ μία «τάση ήγεμονισμού», νά κράτησε σέ άπόσταση τίς άλλες δυνάμεις).

Όστόσο, κι άνάμεσα στό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, την ΕΔΑ, την «Πρωτοβουλία» καί τή «Σοσιαλιστική Πορεία», ή άναζήτηση κοινής γλώσσας, δέν φαίνεται εύκολη ύπόθεση. Ή ΕΔΑ, λ.χ., αντιλαμβάνεται τή συνεργασία πάνω στη βάση μιås «όμοσπονδίας» – άποψη πού τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, αλλά καί ή «Πρωτοβουλία» καί ή «Σοσιαλιστική Πορεία», θεωρούν «μέγιστο στόχο», πού θά δυσχεράνει – αντί νά διευκολύνει – τά πράγματα. Για τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, καλύτερη μορφή συνεργασίας – στη σημερινή φάση – είναι ή «συμμαχία». Καί γιατί ή «συμμαχία» επιτρέπει τήν πλήρη διατήρηση της άνεξαρτησίας καί πολιτικής φυσιογνωμίας των δυνάμεων πού μετέχουν σ' αυτή, καί γιατί, προπαντός, όρισμένες άπό τίς δυνάμεις αυτές όρίζονται ακόμα στό στάδιο της πρώτης τους άνάπτυξης καί δέν θά ήταν ρεαλιστικό ν' άνακοπεί ή πορεία τους – καί ή ολοκλήρωση της φυσιογνωμίας τους – μέ κάποιο πιό δεσμευτικό σχήμα, όπως θά ήταν λ.χ. ή «όμοσπονδία».

Άλλά καί στό θέμα του «φορέα» – γιά τήν άνανέωση καί ένότητα του εργατικού κινήματος στην Έλλάδα – οι διαφορές ΕΔΑ καί ΚΚΕ 'Εσωτερικού παραμένουν θαυτάτες. Ή ΕΔΑ ύποστηρίζει ότι ό «φορέας» αυτός δέν μπορεί πλέον – ύστερα άπό τά έγκληματικά λάθη της ήγεσίας του Κομμουνιστικού Κόμματος καί τίς όδυνηρές έμπειρίες πού γνώρισε ό τόπος κ.λπ. – νά είναι κομμουνιστικός. Συνεπώς, καί τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, αν καί δύναμη άνανεωτική, αντιδογματική, θά πρέπει νά διαλυθεί καί τά μέλη του νά προσχωρήσουν στην ΕΔΑ.

Στην άποψη αυτή, άπαντά τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, επιστημαίνοντας ότι στην Έλλάδα, άπό παράδοση, κύριος πολιτικός φορέας του εργατικού κινήματος ήταν, πάντοτε, τό Κομμουνιστικό Κόμμα. Ότι λάθη – έγκληματικά, ασύλληπτα, άπό πλευράς ήγεσίας του ΚΚΕ – έγιναν ασφαλώς καί ότι τά λάθη αυτά, άκριβώς, όδήγησαν στη διάσπαση του κόμματος. Όστόσο, τονίζει τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, ή κομμουνιστική έπιρροή δέν έσθισε. Άπό τήν άλλη, προσθέτει τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, ή πορεία στο εύρωκομμουνισμό, δίνει νέα ώθηση καί άκτινοβολία στό κομμουνιστικό κίνημα καί τόν άνανεωμένο μαρξισμό. Συνεπώς, μέσα σέ συνθήκες διάσπασης του κομμουνιστικού κόμματος, ή άνανέωση καί ένότητα του εργατικού κινήματος στην Έλλάδα, «θά προέλθει άπό τους ίδιους τους κομμουνιστές καί τήν έκσυγχρονισμένη πρωτοπορία τους – τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού». Όσο γιά τό χαρακτήρα της ίδιας της ΕΔΑ, τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού επιστημαίνει «όρισμένες έγγενεις αντίφάσεις της»: Ή ΕΔΑ – λέει τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού – προσπαθεί ν' άναγνωρισθεί σάν ένα μή κομμουνιστικό κόμμα. Ταυτόχρονα διακηρύσσει ότι ασπάζεται τόν εύρωκομμουνισμό στην Έλλάδα... Ή ΕΔΑ χρωματίζει όρισμένες έπιλογές της μέ τό χαρακτήρα σοσιαλιστικού κόμματος. Ταυτόχρονα, άρνείται νά διακηρύξει μέ σαφήνεια ότι είναι σοσιαλιστικό κόμμα...

Στίς άπόψεις αυτές του ΚΚΕ 'Εσωτερικού, ή ΕΔΑ άπαντά χωρίς περιφράσεις. «Αντιφάσεις», λέει ύπάρχουν μόνο στη φαντασία όρισμένων στελεχών του ΚΚΕ 'Εσωτερικού. Ή ΕΔΑ

– όπως ύπογραμμίζει ή προγραμματική της διακήρυξη – «είναι κόμμα πολιτικής καί όχι ιδεολογικής ένότητας».

Παρά τήν έντονη αυτή σύγκρουση άπόψεων μεταξύ ΕΔΑ καί ΚΚΕ 'Εσωτερικού, φαίνεται ότι κάποια προσέγγιση – ή, τουλάχιστο, κάποια «άρση παρεξηγήσεων» – έπιτεύχθηκε στό δεκαπενθήμερο αυτό. Προς τήν κατεύθυνση αυτή, συνέβαλαν μία μαραθώνια συνάντηση (έξάωρη καί πλέον!) – πού δέν άνακοινώθηκε – μεταξύ αντιπροσωπείας του ΚΚΕ 'Εσωτερικού καί της ΕΔΑ, αλλά καί ή όμιλία του γραμματέα της ΚΕ του ΚΚΕ 'Εσωτερικού, Μπάμπη Δρακόπουλου, στη συγκέντρωση πού όργάνωσε, στό θέατρο Χατζηρήστου, ή Κομματική Όργάνωση Έπιστημόνων του ΚΚΕ 'Εσωτερικού: «Θά πρέπει, έλε, νά προχωρήσουμε στην άριστερή συμμαχία μέ άνοιχτή καρδιά, στη βάση της ίσοτιμίας καί των άκέραιων κομματικών φυσιογνωμών... Θά πρέπει ν' άρχίσουμε έγκαιρα, χωρίς "έσωτερικές" σκέψεις καί επιδιώξεις...»

Άπό τήν άλλη, φαίνεται ότι ή τοποθέτηση πού έγινε άπό τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, στην ίδια αυτή συγκέντρωση, πάνω στό θέμα της άριστερης συμμαχίας – στά πλαίσια ενός «εύρύτερου αϊτήματος συνεργασίας κομμουνιστικών, σοσιαλιστικών καί προοδευτικών δυνάμεων στην Εύρώπη» – δοήθηκε στην άποκατάσταση μιås πρώτης, άπό κοινού, έπαφης μεταξύ «Πρωτοβουλίας», «Σοσιαλιστικής Πορείας», ΕΔΑ καί ΚΚΕ 'Εσωτερικού. «Χρέος των σοσιαλιστών – άνάφερε στην όμιλία του ό Μπ. Δρακόπουλος – είναι νά βρουν τους καλύτερους τρόπους συγκρότησης καί άνάπτυξης τους, άπομακρυνόμενοι, ταυτόχρονα, συνεχώς άπό τά λάθη καί τίς παραμορφώσεις της σοσιαλδημοκρατίας... Χρέος των κομμουνιστών είναι νά κάνουν τό ίδιο στόν δικό τους χώρο, εφαρμόζοντας τό μαρξισμό δημοουργικά, άπομακρυνόμενοι συνεχώς άπό τήν έξάρτηση καί τό δόγμα. Όμως, χρέος καί των δυό, στην πορεία αυτή, είναι νά συσφίγγουν συνεχώς τίς σχέσεις τους, μέ τίς κατάλληλες μορφές, σέ κάθε στάδιο».

Φυσικά, σ' ένα οποιοδήποτε πλαίσιο συνεργασίας των δυνάμεων της 'Αριστεράς, θέση θά είχε καί τό ΠΑΣΟΚ. Όμως, μέχρι στιγμής, οι μόνες έπαφές πού ό πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ διατηρεί μέ τά άλλα κόμματα της 'Αριστεράς, είναι οι έπαφές στό πλαίσιο της «δημοκρατικής συνεργασίας»: Πώς θά συντονίσει ή αντιπολίτευση τή δράση της στη Βουλή. Πώς θ' άποφευχθεί «άντεθνική λύση στό Κυπριακό». Πώς θά κατοχυρωθούν τά «κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας στό Αιγαίο». Θέματα έκλογικής συνεργασίας καί, ιδιαίτερα, θέμα έκλογικού νόμου – άς πούμε ή πίεση γιά τήν καθιέρωση της άπλης άναλογικής – κατά κανόνα άποφεύγονται.

Στό μεταξύ, ό πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, Άνδρέας Παπανδρέου, αισθάνθηκε τήν άνάγκη: Πρώτο, ν' άποκηρύξει τόν εύρωκομμουνισμό (εύθυγραμμιζόμενος, στό σημείο αυτό, μέ τόν Γρηγόρη Φαράκο, μέλος του Πολιτικού Γραφείου του ΚΚΕ) καί, δεύτερο, νά προβάλει σάν σοσιαλιστικό μοντέλο, γιά τή χώρα μας, τό «μοντέλο Καντάφι».

Τό «μοντέλο», όπως ήταν φυσικό, προκάλεσε πολλές αντιδράσεις σ' όλόκληρο τό φάσμα της 'Αριστεράς. Καί, βέβαια, μέσα στους ίδιους τους κόλπους του ΠΑΣΟΚ: «Σοσιαλισμός, φεουδαρχικές δομές καί Κοράνι – έλεγε τήν περασμένη έβδομάδα κοινοβουλευτικό στέλεχος του κόμματος – δέν παντρεύονται. Κι άς λέει ό,τι θέλει ό πρόεδρος»...

Κάτω άπό τά δεδομένα αυτά, θά ήταν δύσκολο, αν όχι άδιανόητο, νά ύποθέσει κανείς ότι ό πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ θά μπορούσε νά βρει κοινή ιδεολογική συναναπνοή μέ τά άλλα κόμματα ή κινήσεις της 'Αριστεράς καί νά ένταχθεί, ισότιμος, σ' ένα πλαίσιο συνεργασίας κομμουνιστών-σοσιαλιστών.

Πέρα από τό ΠΑΣΟΚ όμως, υπάρχει και τό ΚΚΕ, πού, παρ' όλα όσα λέγουν οί αντίπαλοί του, εξακολουθεί νά παραμένει μιά ισχυρή δύναμη – και ισχυρή, καθημερινή παρουσία – στό χώρο τής 'Αριστεράς. Ποιές προϋποθέσεις υπάρχουν συνεργασίας του μέ τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, τήν ΕΔΑ, τήν «Πρωτοδουλία», τή «Σοσιαλιστική Πορεία»;

Καί ως πρός τό ΚΚΕ 'Εσωτερικού, δέν υπάρχει, βέβαια, θέμα, μιά και ή άδυσσος πού χώριζε – και χωρίζει – τά δύο κομμουνιστικά κόμματα τής χώρας, εξακολουθεί νά παραμένει ως είχε. 'Αλλά και εάν δέν ύπήρχε ή άδυσσος αυτή, πάλι οί δυνατότητες συνεργασίας του ΚΚΕ μέ τίς άλλες δυνάμεις τής 'Αριστεράς θά πρόβαλλαν ιδιαίτερα ισχνές. Τό ΚΚΕ εκπέμπει σέ άλλο μήκος κύματος. 'Αρνείται τόν εύρωκομμουνισμό (όπως και τόν πλουραλισμό), δέν δέχεται τήν προώθηση του κινήματος μέσω μιάς διαδικασίας συνεχών μεταρρυθμίσεων. 'Από τήν άλλη, ή αντίληψη του γιά τόν καθοδηγητικό ρόλο τής εργατικής τάξης και του κόμματος, αντίκειται, φυσικά, μέ τήν αντίληψη περί «ισοτίμων συμμαχιών» ή περί αυτόνομίας λ.χ. του συνδικαλιστικού κινήματος. Στήν «πολιτική ούράς» πού διατείνεται ότι ακολουθούν τά άλλα κόμματα τής 'Αριστεράς, τό ΚΚΕ προκρίνει μιά πολιτική προβολής μαξιμαλιστικών στόχων, πιστεύοντας ότι έτσι διατηρεί καθαρή τήν ταξική συνείδηση και τήν ψυχολογία τής αδιάλειπτης έτοιμότητας γιά «σύγκρουση» και «έφοδο».

Ώστόσο, καθώς τό ΚΚΕ οδεύει πρός τό συνέδριό του, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον όρισμένες έπισημάνσεις πού γίνονται – έστω από τούς αντίπαλούς του – μέ άφορμή, κυρίως, τή συνέντευξη του Α' Γραμματέα, Χαρίλαου Φλωράκη, στό «ΑΝΤΙ». Τό ΚΚΕ – έπισημαίνεται έτσι – γιά πρώτη φορά άναγνωρίζει τήν ύπαρξη «αντιδικτατορικής δεξιάς» και ένδεχόμενης συνεργασίας μαζί της, πάνω σέ όρισμένα προβλήματα... τό ΚΚΕ, γιά πρώτη φορά (όλέπε και δηλώσεις Καλούδη, μετά τήν έπιστροφή του από τό συνέδριο του Γαλλικού ΚΚ), άναγνωρίζει ότι ή δικτατορία του προλεταριάτου δέν είναι μιά θεμελιώδης άρχή και νομοτέλεια γιά τήν οικόδομηση του σοσιαλισμού, αλλά μιά προαιρετική κατεύθυνση, πού ή εφαρμογή της εξαρτάται από τίς ένθινικές ιδιομορφίες.

Νά είναι οί έπισημάνσεις αυτές ή άπαρχή κάποιων διεργασιών μέσα στους κόλπους του ΚΚΕ πού θά ολοκληρωθούν, ίσως, ως πρός τό περιεχόμενό τους, μέσα στό ίδιο τό συνέδριο του κόμματος;

Η άπάντηση θά δοθεί, βέβαια, από τά ίδια τά μέλη και στελέχη του ΚΚΕ. στό βαθμό πού τό συνέδριο θά εκφράσει τούς προβληματισμούς και τίς άνησυχίες τους, αλλά και τόν πόθο τους γιά ένότητα του κομμουνιστικού κινήματος στήν 'Ελλάδα, στή βάση όχι, φυσικά, του... θεολογικού δόγματος «ένα είναι τό κόμμα», αλλά του διαλόγου και τής άνοιχτής αντιπαράθεσης ιδεών, μπροστά σ' όλο τό λαό.

Μέχρι τότε, ή ύπόθεση τής συνεργασίας των δυνάμεων τής 'Αριστεράς, δέν πρόκειται ν' άποκτήσει τό εύρος πού θά προσέδιδε ή ένταξη, στό ίδιο πλαίσιο συνεργασίας, και του ΚΚΕ πού, αυτή τή στιγμή τουλάχιστο, χωρίς προσβάσεις ούτε πρός τό ΠΑΣΟΚ, διατρέχει τόν κίνδυνο νά βρεθεί «είς τήν γωνίαν». Όπως και νά έχει τό πράγμα, ή συνεργασία και συσπείρωση όλων των κομμουνιστικών και σοσιαλιστικών δυνάμεων, παραμένει μιά όδυνηρή, άνοδική πορεία. Διότι, επιτέλους, άλλο τά εύχολόγια, και άλλο ό σημερινός αδιάφυστος κατακερματισμός τής 'Αριστεράς. Πού, βέβαια, απομακρύνει τήν προοπτική γιά μιά έναλλακτική λύση στή «μονοκρατορία τής συντήρησης και των μονοπωλίων».

ANTHNS2P

ΑΝΤΙ·ΘΕΣΕΙΣ

ΟΙ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΛΙΤΟΤΗΤΑ

Τόν τελευταίο καιρό σέ όλους τούς κλάδους των εργαζομένων κλιμακώνονται οί άπεργιακές κινητοποιήσεις μέ διεκδικήσεις οικονομικές και γιά βελτίωση των συνθηκών δουλειάς. 'Ο κ. Λάσκαρης προσπάθει άπεγνωσμένα νά μάς πείσει γιά τά «φιλεργατικά του αίσθήματα», ό κ. Ράλλης ότι τά κίνητρα των άπεργών είναι πολιτικά και ό κ. Παπαληγούρας πώς πρέπει νά έννοήσουμε ότι ή λιτότης είναι προϋπόθεση τής εύημερίας.

Τό πόσο φιλεργατικά σκέφτεται ό κ. Λάσκαρης δέν μάς άφορά γιατί ή πειστικότητα του συνομιλητή του Παπαδόπουλου έχει από καιρό ξεπέσει. 'Ο κ. Ράλλης μιλά γιά πολιτική, γιατί σάν πρώτος κομματάρχης τής χώρας είναι φυσικό νά χρησιμοποιεί άνάλογα έπιχειρήματα. 'Ο κ. Παπαληγούρας όμως, πού τελευταία έχει άναλωθεί σέ μιά διαφημιστική έκστρατεία μέ πολλές δόσεις οικονομικής έπιστήμης, θά πρέπει νά γνωρίζει καλύτερα από τούς συναδέλφους του ότι είναι «όλίγον άνισα» κατανεμημένα τά εισοδήματα σ' αυτή τή χώρα, ότι οί εργαζόμενοι χρόνια τώρα συμπιέζονταν – και ήταν οί μόνοι πού συμπιέζονταν – και σήμερα και πάντοτε «διαβιούν μέ λιτότητα». Γιά νά άπολαμβάνουν άλλοι τήν εύημερία.

«ΑΔΙΑΛΛΑΞΙΑ» ΚΑΙ ΠΑΤΡΟΝΑΡΙΣΜΑ

Τό σήριαλ των τουρκικών γυμνασιών στό Αιγαίο ξαναρχίζει. Τό θλιβερό στήν περίπτωση είναι ότι δέν πρόκειται βέβαια γιά παιχνίδια μέ τά κύματα. Η ιστορία αυτή έχει μεθοδευτεί, συνεχίζεται και ολοκληρώνεται σέ κάθε στάδιό της. Οί διακηρύξεις ότι πρόκειται γιά παραβίαση των συμφωνιών του 'Ελσίνκι και των συμπεφωνημένων στή Βέρνη πολύ λίγο συγκινούν τή διεθνή διπλωματία. Τό πρόβλημα τής αντίκρουσης τής τουρκικής επιθετικότητας είναι βέβαια πολύπλοκο και σύνθετο. 'Υπάρχει όμως μιά άποφασιστική και σαφής μέθοδος γιά τή λύση του: είναι κύρια και βασικά ή άποσαφήνιση τής έλληνικής στάσης πρός τούς 'Αμερικανούς, πού τελευταία μάς διαφήμισαν τή νέα έξωτερική πολιτική τους.

Η κυβέρνηση και όσοι άλλοι φάνηκαν πρόθυμοι νά άποδεχτούν αυτά τά διαφημιστικά προγράμματα, θά έκαναν πολύ καλύτερα νά δείξουν ότι γνωρίζουν νά ξεχωρίσουν πόσο μακριά μπορεί νά τό πάει ή 'Αγκυρα όταν δέν πατρонаρείται από τό ΝΑΤΟ. 'Αλλά μιά τέτοια όπτική και μιά άνάλογη στάση προϋποθέτει ότι δέν έκφωνούμε εκείνο τό «άνήκομεν εις τήν Δύσιν»...

ΑΝΤΙΣ – ΑΜΠΕΜΠΑ "Η ΑΘΗΝΑ;

Τό προσωρινό Στρατιωτικό Διοικητικό Συμβούλιο τής Αιθιοπίας (PMAC), όπου κυριαρχεί πιά ό συνταγματάρχης Μενγκίστου, άνακάλεσε τόν έδώ πρεσβευτή κ. Βόλντε – μιά βδομάδα μετά τή συνέντευξή του στό «ΑΝΤΙ», πού περιλήφθηκε στό άφιέρωμα στήν Αιθιοπία. 'Ο πρεσβευτής, γνωρίζοντας τήν τύχη άλλων συναδέλφων του πού συμμορφώθηκαν σέ παρόμοιες «άνακλήσεις», άρνήθηκε νά ύπακούσει και παραιτήθηκε, ζητώντας από τήν έλληνική κυβέρνηση νά μή χαρακτηριστεί άνεπιθύμητο πρόσωπο και νά παραμείνει, σάν άπλός πολίτης, στήν 'Αθήνα. Ταυτόχρονα, φρόντισε – γιά λόγους εύνόητους – νά εξαφανιστεί... Μήπως ή πρεσβεία τής Αιθιοπίας έχει νά δώσει άλλη εξήγηση αυτής τής ιστορίας;

Μπόε2: Περί σεισμών

Υποθέσομεν, ὅτι μέγας σεισμός πλήτη τήν Ἑλλάδα κέ κατά σατανικήν σύμπτωσιν καταρέει μόνον τάς πολιτικοῦς πού στεγάζουν τά γραφία τῶν παρακρατικῶν ὀργανώσεων κέ θάπτουν ὑπό τά ἐρίπεια μέγαν ἀριθμόν μελῶν. Τό πρόβλημα πού ἀπασχολεῖ ὅλους ὑμᾶς τούς Ἕλληνας εἶναι: Ἐχομεν τό Σηνταγματικόν δικέομα νά ἀνασύρομεν ἐκ τῶν ἐρειπίων τούς ταφέντας παρακρατικούς κέ ἄλλα πρόσσπα Δημοσίου Δικέου ἢ τό δικέομα τοῦτο ἀπαγορέβῃ ἢ κοιμένη Νομοθεσία;

Εἰς τό φλέγον ἀφτό ἐρότιμα, ἀπάντησιν θετικήν ἤμπορουν νά δόσουν μόνον καθιγिताί κέ ἐπιστημονικέ κορηφέ. Ἐπειδή ὁμος σήμερον μέ τήν ἀπεργίαν τῶν καθιγιτῶν ἢ ἀπλῶς ἤμπορῃ νά βραδύνη, θά προσπαθήσομαι μέ τάς ὀλίγας Νομικάς γνώσεις πού ἔχομαι, νά δόσομαι μίαν σύντομον ἀπάντησιν εἰς τούς ἀδημονούντας.

Ἀπαντόμεν λοιπόν ἀπεριφράστως ΟΧΙ! Κατά τό Ρωμαϊκόν Δίκεον, δέν ἤμπορεῖς νά ἀνασύρῃς κάτι τί τό ὅπιον δέν ὑπάρχει. Ὁ νομοθέτης εἰς τό σημίον ἀφτό εἶνε σαφής. Ἀφόσον λοιπόν κέ ἡ Πολιτία διά τῶν ἐκπροσώπων της ἔχει δηλῶσῃ κατ' ἐπανάληψιν ὅτι παρακρατικοί δέν ὑπάρχουν, πιθανόν ἢ ἐπιμονή τῶν πολιτῶν νά προβοῦν εἰς ἀφτεπάγκελτον διάσοσιν νά ἐπισύρῃ πεινικάς κηρόσεις κέ διεικτικὰς ἐφθήνας.

Ἀλλά κέ ἂν ἀκόμη ὁ Νομοθέτης δίδει τό δικέομα ἀφτό, οἱ φιλόφρονες Δημοκρατικοί πολῖται ἔχουν ὑποχρέωσιν νά λάβουν ὑπόψιν τῶν τά ἐξῆς: Εἰς τήν Ρουμανίαν ἀνεσύρθη ζῶν μία ἡλικιωμένη γρέα ἀφού παρέμεινεν ὑπό τήν γῆν ἐπὶ 140 ὥρας. Ἐκατόν σαράντα ὥρε μᾶς κάνουν 6 περίπου ἡμέρας. Ἐπομένως οἱ πολῖται πού τυχόν θά θελήσουν νά σχηματίσουν συνεργίον, ὀφείλουν νά ἀρχίσουν τήν διάσοσιν μέ ψυχρεμίαν. Οὔτε βιαστική ἀνασκαφή ἐπιτρέπεται, ἀλ' οὔτε κέ πολλή ἀργοπορημένη. Κατά τήν ἰδικήν μας ἀποψιν, 8-10 ἡμέρε μετά τόν σεισμόν, εἶνε ἡ καλητέρα ἐποχή, πού ἤμπορεῖ νά δόσῃ ἐφχάριστα ἀποτελέσματα.

Ἐπ' ἐφεκρία, παραθέτομαι κατωτέρω κέ μερικάς χρῆσιμους ὁδηγείας:

Ἐάν ὑπό σορόν ἐριπίων ἀκούσομε φονάς καλούντων εἰς βοήθειαν, ἐκεῖ τά συνεργία δέν πρέπει νά σκάπτουν, διότι αἱ φοναί ἀποδεικνύουν τήν ἡπαρξιν ζόντων ὀργανισμῶν κέ χρέος κέ καθήκον τῶν συνεργίων εἶνε ὁ ἐντοπισμός τῶν μέ δυσκολίαν ἀναπνεόντων. Ὁ σπερούμενος ἀέρος δυσκόλως φονάζει κέ σηνεπός ἀφτός ἔχει ἀνάγκην προτερειότητος. Ἄρα πρέπει νά σκάπτομαι ἐκεῖ πού οὐδεμία φονή ἀκούγεται καί μόνον μετά πάροδον 140 ὥρῶν νά κατέφθυνόμεθα

πρός τήν κατέφθηνσιν τῶν φονῶν πού προτοακούσαμε. Ἀφτό ἐπιβάλλει τό συμφέρον τῆς Ἑλλάδος. Ὁπλισθήτε μέ θάρρος κέ ἐπιμονήν κέ ἂν ἀστηνομικόν ὄργανον ἢ ἄλο ἀναρμόδιον πρόσσπον σᾶς ὑποδῆξῃ φορτικός νά σκάψετε εἰς σημεῖον ἀπ' ὅπου ἀκούγοντε φονέ διά νά διασώσετε κινδυνέβοντα παρακρατικούς, ἀπαντήσατε ὑπερηφάνως:

— Ἡ διάσωσις παρακρατικῶν κέ βομβιστῶν εἶνε ἀρμοδιότητος τῶν ἐφετείων. Ἡμεῖς εἴμεθα ἐν ἀπλοῦν συνεργεῖον διασώσεως κέ πρώτων βοηθειῶν.

Ἀνακεφαλεόνοντες τά ἀνωτέρω, βλέπομαι ὅτη οὐδεμίαν ὑποχρέωσιν ἐκ τοῦ Νόμου ἔχουν οἱ πολῖται διά νά ἐπαναφέρουν ἐν ζοῇ τούς ἐκ σεισμῶν ἡμιθανεῖς, καθόσον ἢ ἐπιμονή τῶν πιθανόν νά κλονίσῃ κέ τό Κύρος τῶν Δημοσίων Λειτουργῶν πού ἐπανελημένως ἔχουν διακηρύξει ὅτι παρακρατικοί, ὀργανώσεις, γραφία, κέ ἀτζέντε εἶνε ἀποκυήματα φαντασίας τῶν δημοσιογράφων. Ἐάν λοιπόν ἐπιμείνομαι εἰς ἀσκόπους κέ ἐπιδεικτικὰς ἀνασκαφὰς διά λόγους ἀπλῶς ἀντιπολιτεφτικούς πλὴν πού κλονίζομεν κέ Ὑπουργούς κέ Κηθένισιν, κλονίζομεν κέ ἀφτήν τάφτην τήν ἔνοϊαν τῆς Δημοκρατείας.

ΜΠΟΣΤ

ΣΗΜΙΟΣΙΣ: Εἰς τό ρωμαϊκόν δίκεον κέ εἰς τό ἐδάφειον «περί στιγμιῶν καταστροφῶν» ὑπάρχει ἐπίσης ἀφσπιρά διάταξις πού ἀπαγορέβῃ ρητὸς εἰς τά σηνεργία, μέ ποινας ἀνωτέρας τῶν φαρμακίων, νά προσφέρουν βοήθειας εἰς πάσχοντες ἀρεοπαγίτας κέ δικαστικούς πού ἐβρίσκοντε ὑπό τά ἐρίπια εἰς κατάστασιν ἐκτάκτου ἀνάγκης. Ἐπίσης ἀπαγορέβῃ νά δίδομε χήραν βοήθειας κέ εἰς καταπλακοθέντας βασιλόφρονες. Ἡ σχετική διάταξις ἀναφέρει σαφῶς ὅτη: HABEMUS PUNCTUS EST, VINCTUS CULPA IN. κέ διά νά μήν ὑπάρχη παρερμηνεία ὑπό τῶν νομικῶν κήκλων, ὁ σοφὸς νομοθέτης ἔχει προσθήσῃ κέ μίαν ἄλην δεσμεφτικήν παράγραφον πού ἐπεξηγεῖ ὅτη: REGUS INVICATAS, INVICALARUM REGUM. Ἄρα, ἐκ τῶν ἀνωτέρω βλέπομαι, ὅτη τά ὅρια ἐκάστου συνεργίου εἶνε σαφῶς καθορισμένα ὅπος κέ αἱ ὥραι ἐργασίας ἀφτῶν. Ἐπίσης ὑπάρχουν ἄρθρα διά τούς ἐφοριακοὺς, ἀλλά δέν εἶνε ἀφτό τό θέμα μας.

Αἱ ἀφσπιραὶ διατάξεις ὁμος αἱ σχετικὲς μέ τούς βασιλοχουντικούς, ὀφείλονται εἰς τόν φόβον τῆς Συγκλήτου διά τήν ἐπιβολήν δικτατορείας. Οἱ ἀρχεοὶ ἐφοβοῦντο πολλή τήν δικτατορίαν, καί ἐλάμβανον τά μέτρα τῶν, ὅχι μόνον διά τήν Ρώμην, ἀλλά κέ διά τὰς ἀποικίας κέ ἄλλας ἐπαρχίας τῆς Ἀφτοκρατορίας, ὅπος Γαλατίαν, Νορμανδύαν, Βρετανίαν κέ λοιπάς ἐπικρατίας. Διά τόν λόγον δέ ἀφτόν, οἱ φιλελέφθεροι δημοκράτες τῆς ἐποχῆς, ἔστρεφον τά μάτια τῶν πρὸς τήν μακρυνήν Ὀλλανδίαν, τήν ὁποίαν ἐθεόρουν τήν πλέον τυχερήν κέ ἐβνοημένην χώραν τῆς Ἑβρόπης, διότι εἰς τήν Ὀλλανδίαν κέ Δικτατορία νά γίνῃ κέ τό προῖ νά σοῦ κτυπήσουν τήν πόρτα, θά ξέβρης ὅτη εἶνε ὁ γαλατᾶς.

ἡ ΜΑΦΑΛΝΤΑ καὶ ὁ ΚΟΣΜΟΣ της

τοῦ ΚΟΥΪΝΟ

Ο ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΚΡΑΤΟΣ

του Νίκου Κακαουνάκη

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ανασφάλειας πού υπήρχε και εντάθηκε τους τελευταίους τρεις μήνες στον τόπο μας είναι γνωστό σε όλους μας. Οι δημοκρατικές εφημερίδες και οι πολιτικές δυνάμεις επισημαίνουν από καιρό στην κυβέρνηση τους κινδύνους και την έχουν καλέσει πολλές φορές να λάβει μέτρα. Η θέση της κυβέρνησης είναι γνωστή. Έπαναλαμβάνει συνεχώς ότι κίνδυνος για τη δημοκρατία δεν υπάρχει και ότι στρατός και σώματα ασφαλείας, εκτελούν τα καθήκοντά τους και μόνο αυτά.

ΠΙΣΤΕΥΩ, και θα προσπαθήσω να αποδείξω, ότι τόσο στο στρατό υπάρχουν δυνάμεις πού βυσοδομούν έναντι της δημοκρατίας όσο και στα σώματα ασφαλείας υπάρχουν πολλά στελέχη πού δρουν παράλληλα με τα παραστρατιωτικά και παρακρατικά συμπλέγματα και ότι αποτελούν κίνδυνο για τη δημοκρατία.

ΜΕΤΑ την κατάργηση της χούντας νομιμόφρονες αξιωματικοί έφτιαξαν έναν κατάλογο και τον υπέβαλαν στο επιτελείο. Περιλάμβανε γύρω στα 500 ονόματα αξιωματικών πού χαρακτηρίζονταν σαν επικίνδυνοι και πού έπρεπε να πάνε σπίτια τους.

Από τον κατάλογο αυτό, πού βρέθηκε στα χέρια μου όταν έτοιμαζα το βιβλίο μου για τις χουντικές συνωμοσίες, έβγαλα μερικά αποκαλυπτικά νούμερα.

1) 170 απ' αυτούς έλαβαν μέρος στο πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967. Αυτούς τους 170 ξεχώρισα σε ομάδες κάτω από την ηγεσία των λεγόμενων «πρωταίτιων» και παρακολούθησα την πορεία τους (σαν ομάδες πιά και σαν άτομα) στη διάρκεια της δικτατορίας – και μετά.

2) Οι υπόλοιποι του καταλόγου πλαισίωσαν τους πραξικοπηματίες. Αυτοί παραμένουν φυσικά στο στρατό και δεν έχουν λόγο να μην πλαισιώσουν ξανά – ακόμα και να μην παρακινήσουν – κάποιο μελλοντικό πραξικόπημα.

ΑΠΟ τους 170, λοιπόν, αυτούς αξιωματικούς, 87 υπηρετούν ακόμα – με θαμπό από συνταγματάρχη μέχρι υποστράτηγο, και:

● 43 είναι ιωαννιδικοί. Ο Ιωαννίδης στο πραξικόπημα του Απριλίου είχε

μόνο 24 στην ομάδα του και σήμερα έχει 43 εν ενεργεία, και φυσικά πολλούς περισσότερους σε αποστρατεία. Από τους πρώτους 24 ιωαννιδικούς οι 12 υπηρετούν μέχρι σήμερα.

● Οι υπόλοιποι 44 είναι «σκόρπιοι». ΠΙΟ συγκεκριμένα:

● 5 είναι του Γ. Παπαδόπουλου. (Στίς 21 Απριλίου '67, είχε 15).

● 8 είναι του Λαδά (είχε 22).

● 5 του Κ. Παπαδόπουλου (είχε 13).

● 5 του Λέκκα (είχε 35, έχασε πολλούς πού προσχώρησαν στον Ιωαννίδη, με αποτέλεσμα να υπηρετούν σήμερα 24 του Λέκκα της 21ης, εκ των οποίων οι 18 είναι ιωαννιδικοί!... Ανάλογη μετακίνηση έχει σημειωθεί και στις ομάδες των άλλων πραξικοπηματιών, Παπαδόπουλου – Λαδά – Παττακού κ.λπ.)

● 5 του Παττακού. (Την 21η Απριλίου είχε 12. Υπηρετούν 7, δυό όμως προσχώρησαν στον Ιωαννίδη).

● 3 του Ρουφογάλη (Είχε 7, υπηρετούν 5, δυό προσχώρησαν στον Ιωαννίδη).

● 3 του κανταφικού Στειακάκη (Είχε 13, υπηρετούν 7, αλλά 3 μόνο του μείνανε πιστοί. Τώρα λέει πώς έχει και άλλους).

Οι υπόλοιποι λεγόμενοι «πρωταίτιοι» είχαν μικρές ομάδες πού πέρασαν στους ιωαννιδικούς.

Δηλαδή ο Ιωαννίδης βρίσκεται στον Κορυδαλλό, αλλά 43 πρωτοπαλλήκαροι υπηρετούν στον στρατό! Φυσικά, δεν είναι μόνο αυτοί οι 43. Αυτοί ανήκουν

Τό κείμενο αυτό είναι ή όμιλία του Νίκου Κακαουνάκη στη συγκέντρωση της «Σοσιαλιστικής Πορείας» στο «Διάνα» (1 τρ.), για τό παρακράτος. (μαζί μίλησαν ο Νίκος Κωνσταντόπουλος και ο Αντρέας Λεντάκης). Ξαναδουλεμένο δημοσιεύεται σήμερα για πρώτη φορά.

στούς «Απριλιανούς». Αλλά στη διάρκεια της δικτατορίας και για να ανατρέψει τον Παπαδόπουλο ο Ιωαννίδης μύησε νέους αξιωματικούς, τα λεγόμενα «φιντάνια του».

ΕΤΣΙ στην 25η Νοεμβρίου του '73 έλαβαν μέρος οι 43 Απριλιανοί και 65 καινούργιοι. Από αυτούς τους 65 οι 46 υπηρετούν ακόμα στο στρατό.

● Τό γνωστό λοιπόν νούμερο των ιωαννιδικών εν ενεργεία είναι 89 ονόματα.

● Τό άγνωστο είναι πόσοι στο μεταξú βγήκαν από τη Σχολή των Ευελπίδων, πού υπήρξε φέουδο του Ιωαννίδη για 7 ολόκληρα χρόνια, πόσοι έγιναν ιωαννιδικοί κ.λπ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ Έθν. Αμύνης κ. Αβέρωφ μάς διαβεβαιώνει ότι μόνο «σταγονίδια» περίσσεψαν στο στρατό και θα μπορούσε κανείς να εφησυχάσει συγκρίνοντας αυτό τό ελάχιστο νούμερο με τό σύνολο των ελλήνων αξιωματικών!

ΔΕΝ υπάρχει λόγος να διεψευσθεί ο κ. Αβέρωφ. Εγώ γνωρίζω 135 τουλάχιστον «σταγονίδια» (τά προανέφερα), ενώ εκείνος γνωρίζει... παραπάνω! Όμως, οι αξιωματικοί πού κατέλυσαν τη δημοκρατία και υποδούλωσαν τό σύνολο των ελλήνων αξιωματικών ήταν κάτι λιγότερο από 200. Γιατί άραγε τότε μπόρεσαν να δράσουν και σήμερα δεν μπορούν;

ΚΑΤΑ τον κ. Αβέρωφ:

α) τότε ήταν σε θέσεις κλειδιά.

β) τότε είχε δημιουργηθεί τό κατάλληλο κλίμα.

ΣΗΜΕΡΑ όμως;

α) Πού υπηρετούν οι αξιωματικοί του καταλόγου πού ανέφερα και γιατί δεν λέει ο κ. Αβέρωφ τίποτα πάνω σ' αυτό;

ΑΝ τό πω εγώ μπορεί και λάθος να κάνω, αλλά κι αν δεν κάνω λάθος μπορεί να μου απαγγελθεί κατηγορία για... κατασκοπεία! Αλλά και αν δεν υπηρετούν σε θέσεις κλειδιά, ή συνωμοσία της 24ης Φεβρουαρίου αποδεικνύει ότι και δρεξη υπάρχει, αλλά ιδίως δυνατότητα για συνωμοτική δραστηριότητα... και τό γεγονός ότι δεν πρόλαβε να εκδηλωθεί ή συνωμοσία του '75 δεν οφείλεται μόνο σε κυβερνητική ή άλλη πολιτική έτοιμότητα, αλλά σε ένδο συνωμοτικό κάρφωμα, και αυτό είναι σε θέση να τό γνωρίζει πολύ καλά ο ύπουργός Αμύνης!...

β) Πώς ή κυβέρνηση ανέχεται τη δημιουργία αυτού ακριβώς του κλίματος, από τους ίδιους ακριβώς ανθρώπους – πέρα από τό γεγονός πώς και τότε ή ίδια κυβέρνηση ήταν στην έξουσία; (Ράλλης, Παπαληγούρας, Σταμάτης, Αβέρωφ κ.λπ.)

ΑΛΛΑ δυστυχώς ή σύγχρονη ιστορία της χώρας βρίσκει τους ίδιους ανθρώπους, με την ίδια νοοτροπία, στα ίδια πόστα – και τους μηχανισμούς – άπειρα χτους.

ΕΙΝΑΙ χαρακτηριστικό ότι προχουντικά επικεφαλής της δημιουργίας του «καταλλήλου κλίματος» ήταν ο Γεωργιάδης και ο Σάββας Κωνσταντόπουλος – θεωρητικοί και οι δύο. Και οι δύο εξακολουθούν μέχρι σήμερα να είναι επικεφαλής των ιδίων δυνάμεων στον ιδεολογικοπολιτικό τομέα!

● Πώς τώρα, αφού δγήκε ο Βαρνάδας, θάμενε μέσα ο συνταγματάρχης Καραγιάννης, πού υπηρετούσε υπό τον Βαρνάβα, μία και ο κ. Γκίκας τον είχε κάνει κιόλας υπαρχηγό της Χωροφυλακής μετά την πτώση της χούντας;

● Πώς θάμενε ο Ζαγοριανάκος, ο Μαυροειδής και οι άλλοι μέσα, αφού θάδγαινε ο Βαρνάδας, πού είχε πει και τό «δαράτε στο ψαχνό»;

Η ΔΙΚΗ, λοιπόν, για τό Πολυτεχνείο δέν έκανε τίποτε παραπάνω παρά να προσθέσει μερικά χρόνια στις ποινές του Παπαδόπουλου, Ίωαννίδη, Ρουφογάλη – των «πρωταιτίων». Γι' αυτό λοιπόν έγινε;

ΜΕ την ευκαιρία θάθελα να πω πως πρέπει να σταματήσουν οι επιθέσεις κατά των έφετών που μείωσαν τις ποινές ή έστειλαν στα σπίτια τους τους κατηγορούμενους για τα διάφορα εγκλήματα στη διάρκεια της δικτατορίας. Οι έφετες κάνανε τό καθήκον τους όταν χαρακτήρισαν τό εγκλημα της εσχάτης προδοσίας διαρκές. Από την ώρα, όμως, που ο Άρσιος Πάγος τό χαρακτήρισε «στιγμιαίο» ή εξέλιξη των πραγμάτων είχε πιά χαραχτεί... Και νομίζω ότι γίνονται αρκετά αντιληπτός (για να μην πάω και κατηγορούμενος!...)

ΑΣ σταματήσει λοιπόν και ο κ. Στεφαννάκης να κατηγορεί την αντιπολίτευση και τις έφημερίδες ότι δέν σέβονται την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης...

ΤΕΛΕΙΩΝΟΝΤΑΣ τις ένδεικτικές αναφορές στα γεγονότα, πρέπει να αναφερθώ και στη συνωμοσία του Φεβρουαρίου του '75, που για πολλούς είναι απόδειξη ότι οι χουντικοί που παραμένουν στο στρατό αποτελούν απειλή και επιβλαβή στον τό συλλογισμό μου ότι όταν ένας αξιωματικός συνωμοτεί από ανθυπολοχαγός δέν μπορεί να γίνει ξαφνικά νομιμόφρων στο βαθμό του συνταγματάρχη! Πολύ παραπάνω, όταν έχει ήδη γευτεί την έξουσία για 7 δλόκληρα χρόνια. Και βρίσκω πως ο ισχυρισμός που προβάλλεται, ότι για λόγους έννικης ασφαλείας πρέπει τα «σταγονίδια» να παραμείνουν στο στρατεύμα, είναι μειωτικός όχι μόνο για την κοινή αντίληψη του λαού, που θυμάται την προδοσία της Κύπρου και την επιστράτευση, αλλά και προσβλητικός για τό ίδιο τό στρατεύμα...

ΥΠΑΡΧΕΙ εδώ ένα λεπτό σημείο: όλοι οι συνωμότες του Φεβρουαρίου ήταν ιωαννιδικοί. Και όμως η κυβέρνηση τότε, σε μία ανακοίνωση, μεταξύ άλλων όνόμαζε τους συνωμότες άμετανόητους και

τούς συνέδεε γενικά και άόριστα με τους πρωτεργάτες, δηλαδή τους «πρωταιτίους». ένω ήξερε ότι όλοι άνήκαν στον Ίωαννίδη, στον όποιο άνήκουν σήμερα (και μετά τό ξεκαθάρισμα του Φεβρουαρίου) 89 έν ενεργεία αξιωματικοί.

● Εύλογο είναι τό ερώτημα όλων μας: ή κυβέρνηση δέν τους φοβάται; Τους φοβάται. Και στο μέτρο αυτό έπαγρυνει για να μη χάσει ξανά την έξουσία, πιστεύοντας ότι τους έλέγχει. Από τη στιγμή όμως που τους χρησιμοποιεί, θά πάψει σιγά-σιγά να τους έλέγχει και τότε (με την πρώτη ευκαιρία) θά επαναληφθεί ή νύχτα της 21ης Απριλίου, όχι με την ίδια μορφή. Και τότε θά 'ναι πού ή «πεφωτισμένη (άντικουντική) δεξιά», θά νιώσει πόσο επικίνδυνο είναι τό παιχνίδι που παίζει, επαναλαμβάνοντας τη «συνταγή του παρελθόντος», για να διατηρήσει την έξουσία.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ π.χ. από την κυβέρνηση του Καραθανάση θά αποδειχτεί δόλεθριο σφάλμα. Και κάτι άλλο: Δέν είναι δυνατόν ο ύπουργός Δημοσίας Τάξεως και ή κυβέρνηση να σχηματίζει γνώμη για τα ένδεικτικά για την κατάσταση γεγονότα της κηδείας του Μάλλιου από τό περίφημο πόρισμα του υπαρχηγού της Αστυνομίας Πόλεων κ. Παπαγεωργίου, του ίδιου ανθρώπου που στο πόρισμά του για τό Πολυτεχνείο, με ήμερομηνία 15 Δεκεμβρίου '73, έγραφε μεταξύ άλλων:

«συνεπεία όχλοκρατικών συγκεντρώσεων και άναρχικών ταραχών»

«στίφη άναρχικών, άριθμώμενα εις πολλές έκατοντάδας και έξωπλισμένα διά ροπάλων, σιδηρών ράβδων, λίθων και άλλων αυτοσχέδιων μέσων, προερχόμενα δέ έκ του χώρου του Πολυτεχνείου, κατήλθον άλαλάζοντα την όδό. Άδέρωφ και κατέλαβον»

«... Εύθύς άμέσως, όλως άπροκλήτως, έπετέθησαν λυσσώδως κατά των σκοπών της εισόδου του Ύπουργείου... (έννοει Δημοσίας Τάξεως). Οι άνδρες προσεπάθησαν να άπωθήσουν τους ταραχοποιούς μακράν της εισόδου, άντιμετώπισαν όμως σφοδρόν καταιγισμόν από λίθους, ρόπαλα, σίδηρα κ.λπ....»

ΣΤΟ τέλος, ο κ. Παπαγεωργίου προτείνει να δοθεί ήθική άμοιβή και ευαρέσκεια στους άστυνομικούς που τραυματίστηκαν από τους άναρχικούς!... Και δέν άποκλείεται τον κ. Παπαγεωργίου να τον δούμε άρχηγό της Αστυνομίας.

ΤΑ λίγα αυτά που άνέφερα ένδεικτικά νομίζω ότι είναι αρκετά για να έδραιώσουν τόσο την ύπαρξη άπειλής όσο και τη θέση πως ή κυβέρνηση ακολουθεί στραδό δρόμο, για να μην πω κάτι άλλο... Οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας, από την πτώση της χούντας καλούν τό λαό να έπαγρυνει και να περιφρουρεί για την. έστω κουστή, όπως τη λένε, δη-

μοκρατία. Αυτή ή προοπτική όμως δέν άρκεί ούτε για να κινητοποιήσει τό λαό ούτε και για να άποτρέψει τους κινδύνους. Πιστεύω ότι μπορούν να βρεθούν τρόποι και πιστεύω ακόμα ότι πρέπει όπωσδήποτε να γίνουν αυτά πράξη όσο τό δυνατόν συντομότερα, πριν είναι πάλι πολύ άργά...

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ έχει εδώ να δούμε μερικά στοιχεία για τη δραστηριότητα του Γεωργιάδη από τό καλοκαίρι του '76 και μέχρι την κηδεία του Μάλλιου. Η δραστηριότητα αυτή έντοπίζεται ιδιαίτερα στην περιοχή της Δυτικής Πελοποννήσου, από Πάτρα μέχρι Γαργαλιάνους, χωρίς φυσικά να παραδλέπεται ή Αθήνα. Και είναι ιδιαίτερα άνησυχητικό ότι ένω ο ύπουργός Δημοσίας Τάξεως καλεί τό Νοέμβριο τό Γεωργιάδη και του λέει να σταματήσει τη δράση του, ο Γεωργιάδης μερικές μέρες μετά μιλάει με άνεση για «φωτιά και τσεκούρι» παρουσία αξιωματικών των Σωμάτων Ασφαλείας, στην κηδεία του Μάλλιου, που εξέλιχθηκε «σε στάση», όπως πολύ χαρακτηριστικά καταγγέλλει ο συνάδελφος Γιάννης Φάτσος.

ΑΣ ξαναγυρίσουμε, όμως, στο στρατό. Τα λεγόμενα «σταγονίδια» είναι και επικίνδυνα για τη δημοκρατία αλλά και – τό χειρότερο – είναι τουλάχιστο άνεκτά από την κυβέρνηση, για να μην πω ότι σκόπιμα τα διατηρεί για να μπορεί να συντηρηθεί ο χουντικός κίνδυνος, προκειμένου να καρπωθεί κομματικά όφέλη. Αυτό τό συμπέρασμα βγαίνει από τη μεταχουντική ιστορία των 2 1/2 χρόνων, άν παρακολουθήσει κανείς προσεχτικά:

● την τακτική της κυβέρνησης

● τη δραστηριότητα των παραμεινισμών.

ΓΙΑ τό γεγονός αυτό – δηλαδή για τη χρησιμοποίηση των χουντικών – ήταν σίγουροι και οι ίδιοι οι χουντικοί, ότι με αυτή την εξασφάλιση, όπως κινήθηκαν χρόνια τώρα θά εξακολουθούν να κινούνται.

ΤΟΝ Αύγουστο του '74 ο Γεωργιάδης μου έλεγε:

«Οι χουντικοί στρατιωτικοί ξέρουν τί έχουν κάνει, ξέρουν τό μέγεθος της προδοσίας και ακόμα τί θά έπρεπε να ύποστούν. Δέ θά σάς αφήσουν όμως να τους δώσετε τό τελειωτικό χτύπημα. Τό θηρίο θά άρχίσει να φωνάζει και να άπειλεί. Τίς φωνές και τίς άπειλές του ή δεξιά θά τις χρησιμοποιήσει εναντίον σας, άφ' ενός μόν για να σάς συγκρατήσει και άφ' έτέρου για να μη διαλύσει τη δεξιά. Έτσι, ένω έσείς θά μιλάτε για χουντικό κίνδυνο και θά χτυπάτε τον Καραμανλή νομίζοντας ότι κάνετε αντίποληση, στην ουσία θά παίζετε τό παιχνίδι του. Γιατί αυτός βολεύεται με τη διαπίστωση του χουντικού κινδύνου και έμεις πλέον θά δουλεύουμε

μέχρι να ξαναπάρομε την επάνω θόλ-
τα, αφού περάσει ο κίνδυνος της κά-
θαρσης και της αποχωνιτοποίησης!»
ΑΥΤΟΙ ήταν ισχυρισμοί και προβλέ-
ψεις του θεωρητικού της χούντας, αλλά
τά γεγονότα δυστυχώς επαληθεύουν την
ανάλυση του Γεωργιάδη:

● Λίγο πριν τις εκλογές εκτοπίζονται
στην Τζιά 5 αρχιπρωτοκλασικοί γιατί,
λέει, συνωμοτούσαν. Ο κόσμος φοβήθη-
κε. Η κυβέρνηση μ' αυτό κατάφερε να
δώσει μία ψεύτικη εικόνα της πραγματι-
κής κατάστασης, και γιατί αυτοί οι 5 εί-
χαν χάσει τη δύναμή τους στο στρατό
(πέρα από το αναμεταξύ τους μίσος) και
γιατί ο Ίωαννίδης - πού ήταν ή απειλή -
έμενε ελεύθερος. Η εντύπωση απ' την
εκτόπιση των πέντε (Παπαδόπουλου,
Παττακού, Μακαρέζου, Λαδά, Ρουφο-
γάλη) ήταν όπωσδήποτε προς όφελος του
Καραμανλή και της δεξιάς - έστω και αν
ο Καραμανλής δεν τό ήξερε προσωπικά.

● Την ίδια περίοδο χρησιμοποιείται
και ο Ίωαννίδης. Για μία βδομάδα φέρε-
ται εξαφανισμένος. Χλασμός κόσμου!
Ο άρχισυννομός διέφυγε! Συνωμοτεί
και πάλι! Η δημοκρατία κινδυνεύει! Ο
κόσμος παγώνει. Σέ μία βδομάδα απο-
καλύπτεται ότι ο Ίωαννίδης βρισκότα-
νε... σπίτι του!... Η έβδομάδα όμως αυτή
ήταν αρκετή για να έντεινει το κλίμα φό-
βου και να επιφέρει τό προσδοκώμενο
αποτέλεσμα υπέρ της δεξιάς. Ο Καρα-
μανλής είναι εγγύηση για τη δημοκρατία.
Και για να είμαστε ειλικρινείς: τό σύν-
θημα «Καραμανλής ή τάνκς» βγαίνει
από τό προκατασκευασμένο κλίμα της
εποχής. Η πραγματική εκτίμηση των γε-
γονότων έγινε αργότερα.

ΤΟ παράλληλο όφελος για τους χουν-
τικούς ήταν πώς τό κλίμα τούς επέτρεψε
να συνωμοτούν πραγματικά και να δη-
μιουργήσουν τή συνωμοσία πού αποκα-
λύφθηκε τό Φεβρουάριο του '75, όταν ή
δεξιά είχε ήδη κερδίσει 54%. Ο δημο-
κρατικός κόσμος διαμαρτύρονταν, οι
εφημερίδες φώναζαν, αλλά ή μοναδική
εύκαιρία για ένα ξεκαθάρισμα είχε χα-
θεί. Απ' τις 18 Νοεμβρίου και ύστερα οι
δυνατότητες γι' αυτό τό ξεκαθάρισμα εί-
χαν μειωθεί στο ελάχιστο.

ΚΑΤΙ ακόμα: ή πρωτάκουστη και
κατασκευασμένη έννοια των «πρωται-
τίων» δεν ήταν τίποτε άλλο παρά ή θέ-
ληση της κυβέρνησης να έντοπίσει και να
περιορίσει τις εϋθύνες για τό πραξικό-
πημα, και τήν προδοσία της Κύπρου, σέ
μία μικρή ομάδα πού θά φορτωνότανε
όλα τά βάρη των εγκλημάτων έναντίον
του έθνους. Αυτό αποδεικνύεται από τήν
εξέλιξη και τά αποτελέσματα των δικών,
και χαρακτηριστικότερα στην πρόσφατη
δίκη για τή σφαγή του Πολυτεχνείου, ή
όποια έγινε ύστερα από άναίρεση των
κατηγορουμένων πού έγινε δεκτή από
τόν Άρειο Πάγο. (Λεπτομέρεια: καμιά
άναίρεση «πρωταίτιου» δεν έχει γίνει
δεκτή!)

Ε.Π.Ο.Σ.Π.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΞΙΣ ΟΠΑΔΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ ΥΠ'ΑΡΙΘΜ 1 τής 29ης Αύγουστου 1974

ΝΕΑ ΕΘΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Κατά τήν διάρκειαν μεγάλης συγκεντρώσεως φίλων των Ένόπλων
Δυνάμεων, άπεφασίσθη ή ίδρυσις κινήσεως υπό τόν τίτλον:

"ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΞΙΣ ΟΠΑΔΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ" συνοπτικώς
Ε.Π.Ο.Σ.Π..-

Τήν ανάγκην ίδρύσεως της κινήσεως ταύτης, υπηγόρευεν ο συν-
τονισμός των νέων δυνάμεων αιτινες είναι άποσιωμέναι εις τό
υπέρτατον προς τήν Έλλάδα, τό Έθνος καθήκον, τό όποιον συντί-
θεται εκ στοιχείων άμικώς Έλληνικών.

Η ίδρυσις της κινήσεως υπηγορεύθη και εκ της ανάγκης έπα-
γρυπνήσεως διά κοινωνικήν άρωγήν προς τάς ένόπλους δυνάμεις,
έναντι των όποιων, άδιακρίτως, εκτοξεύονται ύβρεις και σκολο-
φαντίαι και διά τάς όποιας έυφαινούνται ραδιουργίαι από
ύποπτα πρόσωπα μικρού ήθους.

Η κίνησις είναι άγνωστος εις τάς ένόπλους δυνάμεις και δέν
έπιθυμεί νά είναι ένσας άπλως συνήγορος αυτών πού δέν έχουν
άλλωστε τοιαύτην ανάγκην, παρά τό γεγονός ότι ούδείς υπερ-
ήσπισεν αυτάς κατά τήν παρούσαν περίοδον.

Η κίνησις έπιθυμεί Έλληνικήν πολιτικήν, είναι δέ αντίθετος
προς πάσαν μορφήν φασισμού ή κομματικών εκλογικών κατασκευάσματος.

Πιστεύει ότι τήν μόνην γνησίαν Έθνικήν πολιτικήν της Χώρας
έκφράζουν και ύπηρετούν αι Ένοπλοι Δυνάμεις αυτής και ότι
μία Στρατιωτική Δημοκρατία είναι δεκτή από τόν Έλληνικόν Λαόν
έπιβεβλημενημάλιστα κατά τήν παρούσαν περίοδον διεθνούς άναρχίας
και κομμουνιστικής έπιβουλής.

Πιστεύει εις τό αυτοδύναμον της Έλληνικής Οικονομικής ζωής
και τό βιομηχανικόν μέλλον της Χώρας, των όποιων τήν ανάγκην
έχουν και τώρα πλέον αυταί αυταί αι Εύρωπαϊκαι Χωραι.

Αποστρέφεται τάς ξενικινήτους έπεμβάσεις εις τά έσωτερικά
της Χώρας Οικονομικά και Πολιτικά, πού οδηγούν εις καταστρεπτι-
κάς περιόδους και υποβοηθοούν σκοτενάς άλλοεθνείς έξυπηρετήσεις.
Είδοποιεί τούς Συντάκτας των Ημερησίων Εφημερίδων πού καλλιεργούν
μέ τόν κίτρινον φαντασίας και ύβρεις διά τόν Στρατόν, νά
άναλογισθοούν τάς γενικάς και προσωπικάς εϋθύνas των αλλά και
τήν τύχην των.

Άς μή λισμονοούν ότι ή συνεργασία των μέ τήν επανάστασιν
τούς έπέφερεν προνόμια και οικονομικά μέσα (άγγελισόημον) εις
βάρος του Έλληνικού καταναλωτικού κοινού και άλλα τά όποια
ούδείς κατά τό παρελθόν έδωσε εις τόν Έλληνικόν Λαόν και τά
όποια λισμονοούντες ύβρίζουν νυν τόν Στρατόν.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ ΘΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗ ΑΝΑ ±50ΗΜΕΡΟΝ

Μιά από τις πρώτες - μετά τήν «άλλαγή του Ιουλίου» - προκηρύξεις μέ τις όποιες γίνεται προσπάθεια
νά συνεχισθεί «τό πνεύμα της 21ης Απριλίου» στο στρατό και τό λαό, αφού «μία Στρατιωτική Δημοκρα-
τία είναι δεκτή από τόν Έλληνικόν Λαόν» και μάλιστα... «έπιβεβλημένη!»

ΔΕΝ μπορώ νά δεχθώ ότι οι έφετες
πού δικάσανε τούς «πρωταιτίους» ήτανε
άλάνθαστοι στη διαδικασία και στίς κρί-
σεις τους ενώ οι έφετες πού έτυχε νά δι-
κάζουνε τούς άλλους κáναν τόσα λάθη
ώστε νά γίνουν αυτές οι άναίρεσεις δε-
κτές. Και δέν είναι μόνο αυτό:

● Στίς δίκες πού άκολούθησαν συν-
άδελφοί τους διόρθωσαν «τά λάθη τους»
και έστειλαν στα σπίτια τους τούς κατα-
δικασθέντες...

ΟΣΟ γιά τούς ύπόλοιπους πού κρα-
τούνται ακόμα (Θεοφιλογιαννάκος
κ.λπ.), είναι άξιωματικοί πού βασάνισαν
άξιωματικούς. Οι άλλοι πού βασάνισαν
πολίτες βρίσκονται άνάμεσά μας...

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: ή δεξιά θέλησε νά
τιμωρήσει μόνο τά άνυπάκουα εκείνα
παιδιά της πού αποφάσισαν κάποτε από
υπηρέτες της ήγεσίας αυτής νά γίνουν

έξουσία, χωρίς όμως και νά θίξει όλους
εκείνους τούς μηχανισμούς πάνω στους
όποιους στηρίζεται πάντα.

ΤΑ παραδείγματα πολλά:

● Ο ύπουργός Δημοσίας Τάξεως
Γκίκας μέ έπιστολή του στο στρατηγό
Βαρνάβα, τό Σεπτέμβριο του '75, τόν ευ-
χαριστούσε γιά τή μέχρι τότε συνεργασία
τους και τόν καθιστούσε ότι θά εξέλθει
της περιπετειάς σώς! Η έπιστολή δη-
μοσιεύτηκε τότε στο «Βήμα» και στα
«Νέα» στη διάρκεια της δίκης του Πολυ-
τεχνείου και ή κυβέρνηση δέν άντέδρα-
σε! Ο κ. Γκίκας έννοούσε τήν «ταλαι-
πωρία» του Βαρνάβα σάν κατηγορούμε-
νου γιά τή δίκη του Πολυτεχνείου... Και
πράγματι ο στρατηγός Βαρνάβας, από
ισόβια πού είχε καταδικαστεί στην
πρώτη δίκη, τώρα πήγε σπίτι του. Ο
Γκίκας επαληθεύτηκε...

Η ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

“Ένα μήνα μετά τη σφαγή του Πολυτεχνείου, ύστερα από τό όργιο της βίας πού στοίχισε τή ζωή σέ δεκάδες καί τόν τραυματισμό σέ εκατοντάδες άοπλους πολίτες, ένας άστυνομικός διευθυντής κάνει ένορκo διοικητική εξέταση γιά τίς συνθήκες μικροτραυματισμού 5 άστυνομικών: ό κ. Χ. Παπαγεωργίου, συντάκτης του γνωστού πορίσματος γιά τά γεγονότα της κηδείας του Μάλλιου καί ύπαρχηγός – σήμερα – της Άστυνομίας Πόλεων... «Στίφη άναρχικών», «όχλοκρατικές έκδηλώσεις», οί κακοί (όπλισμένοι μέ «ρόπαλα, λίθους, σίδερα κ.λπ.») διαδηλωτές πού επιτίθενται κατά τών καλών άστυνομικών κατά τούς τραυματίζουν κ.λπ., κ.λπ. Μιά τελείως διαστρεβλωμένη εικόνα της όλης κατάστασης – καί στό τέλος πρόταση γιά... ήθικές άμοιβές! Θά πείτε: δικτατορία ήταν, τί νά κάνει. Δέν διαφωνούμε. Σήμερα, πού... δέν είναι, τί γίνεται...”

ΕΚΘΕΣΙΣ

Έξαγομένου πορίσματος ένεργηθείσης ένόρκου διοικητικής εξέτασης υπό του Άστυν. Δ/ντού Α΄ (9438) ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Χαραλάμπους, έν σχέσει μέ τās συνθήκας τραυματισμού Άστυνομικών κατά τās επιθέσεις άναρχικών έναντίον της Φρουράς του κτιρίου του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως τήν 16 Νοεμβρίου 1973.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

1. Ό Προϊστάμενος του Μικτού Έπιτελείου του Υ.Δ.Τ. Άντιστράτηγος κ. ΒΑΡΝΑΒΑΣ Σταύρος, διά της ύπ΄ αριθ. 6958 Φ.5/3-5/26-11-73 διαταγής του, έντεϊλάτο τήν υπό του ύπογράφοντος ένέργειαν, έντός θημέρου, ένόρκου διοικητικής εξέτασεως πρās διακρίθωσιν τών συνθηκών καί αιτίων τραυματισμού τών:

Τό «πορτραίτο» ένός σύγχρονου παρακρατικού

2. ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, πτυχιούχος Θεολογίας, άρχιμαντρίτης, φίλος του Πλεύρη. Παρακρατικός από τήν «έποχή του Νώε», δηλαδή της ΝΟΑ - φασιστικής προδικτατορικής οργάνωσης, ξανάρθε στήν επικαιρότητα καθώς κλήθηκε στόν άνακριτή γιά τό θέμα τών όπλων

Ό Διαμαντόπουλος σέ φωτογραφία του 1963, όταν έμενε στήν Κυψέλη, Κεραύρας 70, «συνεργαζόταν» μέ τήν ΚΥΠ, «ήσυχολιτο» μέ όπλα καί άλλα τινά. Σήμερα;

- Άστυνόμου Α΄ (12.359) ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΥ Ήλια,
 - Άστυνόμου Α΄ (12.779) ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Θεοδώρου,
 - Υπαστυνόμου Α΄ (18.019) ΜΑΚΡΟΔΗΜΗΤΡΗ Σαράντη,
 - Άστυφύλακος (20.768) ΤΣΩΛΟΥ Παναγιώτου καί
 - Άστυφύλακος (19.975) ΓΑΤΣΙΟΥ Ήλια,
- κατά τās επιθέσεις άναρχικών έναντίον της Φρουράς καί του κτιρίου του Υ.Δ.Τ. τήν 16-11-73 ως καί περί της σχέσεως του τραυματισμού τούτων πρās τήν ύπηρεσίαν των.
2. Ή παρούσα διοικητική εξέτασις ώλοκληρώθη τήν 15-12-73, ήτοι μέ ύπέρβασιν ένδεκα ήμερών, λόγω άπουσίας του εκ τών άνωτέρω Υπαστυνόμου Α΄ ΜΑΚΡΟΔΗΜΗΤΡΗ Σαράντη εις κανονικήν άδειαν.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΟΝ

- Επί της προκειμένης ύποθέσεως έλήφθησαν ύπ΄ όψιν:
 - Ή, περί ής άνωτέρω, ύπ΄ αριθ. 6958 Φ. 5/3-5/26-11-73 Διαταγή του Προϊσταμένου Μ.Ε./Υ.Δ.Τ.
 - Ή από 26-11-73 άναφορά του Άστυνόμου Α΄ ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΥ Ήλια πρās τό Μ.Ε./Υ.Δ.Τ.
 - Ή από 1-12-73 ληφθείσα ένορκος μαρτυρική κατάθεση του Ταξίαρχου Χωρ/κής ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ Παντελή.
 - Ή από 1-12-73 όμοία κατάθεση του Άστυνόμου Α΄ ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΥ Ήλια.
 - Ή από 30-11-73 όμοία κατάθεση του Άστυνόμου Α΄ ΜΑΚΡΟΔΗΜΗΤΡΗ Σαράντη.
 - Ή από 1-12-73 όμοία κατάθεση του Άστυφύλακος ΤΣΙΩΛΟΥ Παναγιώτου του Γαβριήλ.
 - Ή από 4-12-73 όμοία κατάθεση του Άστυφύλακος ΓΑΤΣΙΟΥ Ήλια του Ήλια.
 - Όνομαστικός ΠΙΝΑΞ «Α», έμφαίνων τό προσωπικόν έπιφυλακής Μ.Ε./Υ.Δ.Τ. κατά τήν 16ην πρās τήν 17ην Νοεμβρίου 1973.
 - Όνομαστικός ΠΙΝΑΞ «Β», έμφαίνων τό προσωπικόν της Φρουράς του Καταστήματος Υ.Δ.Τ. κατά τήν αὐτήν ήμερομηνία.
- Εκ της μελέτης καί συνεκτιμήσεως άπάντων τών άνωτέρω στοιχείων, προκύπτουν τά ακόλουθα:
 - Συνεπεί άχλοκρατικών συγκεντρώσεων καί άναρχικών ταραχών, έκδηλωθεισών εις διάφορα σημεία της Πρωτευούσης καί, ίδια, εις τόν έντός καί πέριξ του Έθν. Μετσοβ. Πολυτεχνείου χώρον, έτέθη έν έπιφυλακή, από της 14.00 ώρας της 16-11-73, τό τρίτον της δυνάμεως τών έν τῷ Μικτῷ Έπιτελείῳ του Υ.Δ.Τ. ύπηρετούντων ΆΕ/κών καί Κατωτέρων, υπό τās διαταγās του Συνταγματάρχου (νυν Ταξίαρχου) ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ Παντελή (ως προσηρημένος ΠΙΝΑΞ «Α»). Πέραν της δυνάμεως ταύτης, εύρίσκετο εις τό Κατάστημα του Υ.Δ.Τ. καί ή δύναμις της έν ύπηρεσίᾳ Φρουράς αὐτου, υπό τās διαταγās καί τήν έποπτείαν του Υπαστυνόμου Α΄ ΜΑΚΡΟΔΗΜΗΤΡΗ Σαράντη.
 - Περί τήν 20.00΄ ώραν της 16-11-73, στίφη άναρχικών, αριθμούμενα εις πολλές εκατοντάδας καί έξωπλισμένα διά ροπαλών, σιδηρών ράβδων, λίθων καί άλλων αὐτοσχεδίων μέσων, προερχό-

ΟΤΑΝ πρίν λίγες μέρες ό Ιερομόναχος Γιάννης Διαμαντόπουλος κλήθηκε από τόν άνακριτή κ. Γυφτάκη σέ άνάκριση γιά τήν ύπόθεση τών όπλων τών νεοφασιστών, δημιουργήθηκε έπεισόδιο έξω από τό άνακριτικό γραφείο: ό καλόγερος διαμαρτύρονταν ότι «δέν έπρεπε νά καλείται σέ άνάκριση γιά βόμβες ένας μοναχός» καί ότι αὐτός «μονάζει σέ μοναστήρι του Άγίου Όρους, έκτελει τά θρησκευτικά του καθήκοντα καί τίποτ΄ άλλο»!.. Είναι όμως έτσι;

• Ό Διαμαντόπουλος είναι από τά παλιά γνωστά άστέρια του παρακράτους. Τό καλοκαίρι του 1963 ή «Αύγή» καί ή «Έλευθερία» άποκάλυψαν τήν ύπαρξη μιās άκόμα φασιστικής οργάνωσης, της «Ναζιστικής Όργάνωσης Άθηνών» (ΝΟΑ), πού είχε ίδρυθει τό 1961 καί συνδένονταν κατ΄ εύθειαν μέ τήν... Κού-Κλουέ-Κλάν! Τόν Όκτώβρη, ό Ί. Φουράκης άποκάλυψε στήν «Καμπάνα» του ότι ό Διαμαντόπουλος ήταν άρχηγός της ΝΟΑ καί:

— πράχτορας της ΚΥΠ!

— «όπλονόμος» τών παρακρατικών!

• Ή ΝΟΑ δέν ήταν τυχαία οργάνωση, άν καί όπως σήμερα φαίνεται, ό τίτλος δέν άνταποκρίνονταν μόνο σέ συγκεκριμένη οργάνωση — χρησιμοποιούνταν όπωś ή «Νέα Τάξη» σήμερα — ούτε ό Διαμαντόπουλος ήταν ό άρχηγός. Όπωσδήποτε, δέν μπόρεσε νά άντέξει στόν «άνταγωνισμό» τών άλλων παρακρατικών οργάνωσεων πού άργότερα «γεννήθηκαν».

• Στή διετία 1961 - 63 άναπτύσσει έντονη δράση. Έχει στό ένεργητικό:

— δύο άπόπειρες έμπρησμού της ίσραηλινής πρεσβείας στήν Άθήνα

μενα δέ εκ του χώρου του Πολυτεχνείου, κατήλθον άλλαλάζοντα την όδον 'Αθέρωφ και κατάλαβον τό κατάστρωμα και τά πεζοδρόμια του πρό του Υ.Δ.Τ. τμήματος της όδου Γ' Σεπτεμβρίου, ως και των παρόδων αυτής. Εύθως άμέσως, όλως άπροκλήτως, έπετέθησαν λυσσώδως κατά των σκοπών της εισόδου του 'Υπουργείου, οϊτινες έν τώ μεταξύ είχαν ένισχυθή δι' έτέρων άνδρών της Φρουράς και της δυνάμεως έπιφυλακής. Οϊ άνδρες προσεπάθουν νά άπωθήσουν τούς ταραχοποιούς μακράν της εισόδου, άντιμετώπισαν, όμως, σφοδρόν καταιγισμόν από λίθους, ρόπαλα, σίδερα κ.λ.π. Συνήφθησαν συμπλοκαί και έπετεύχθη, προς στιγμήν, ή άπώθησις των έπιτεθέντων άναρχικών εις απόστασιν πεντήκοντα, περίπου, μέτρων από του 'Υπουργείου. Κατά την έπιχείρησιν αυτήν έτραυματίσθησαν, μεταξύ άλλων 'Αστυνομικών και οϊ εις ούς άναφέρεται ή παρούσα διοικητική έξέτασις, ως άκολουθώσ:

1. 'Ο 'Αστυνόμος Α' ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΣ 'Ηλίας, εις την διασταύρωσιν των όδών Γ' Σεπτεμβρίου και Μάρνη, διά συμπαγούς όπτολίθου, ύποστάς συντριπτικόν κάταγμα του πέμπτου μετακαρπίου.

2. 'Ο 'Αστυνόμος Α' ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Θεόδωρος, εις τόν αυτόν ως άνω χώρον, διά λίθων και όπτολίθων, ύποστάς έκτεταμένως θλάσεις έσω έπιφανείας των μηρών και του δεξιού βραχίονος.

3. 'Ο 'Υπαστυνόμος Α' ΜΑΚΡΟΔΗΜΗΤΡΗΣ Σαράντης, εις την είσοδον του κτιρίου, διά λίθου, ύποστάς έπιπόλαιον τραύμα εις την άριστεράν κροταφικήν χώραν.

4. 'Ο 'Αστυφύλαξ ΓΑΤΣΙΟΣ 'Ηλίας, εις την διασταύρωσιν των όδών Μάρνη - 'Αθέρωφ, δι' ισχυράς ξυλίνης ράβδου, ύποστάς θλάσιν μαλακών μορίων τριχωτού άριστεράς κροταφικής χώρας.

5. 'Ο 'Αστυφύλαξ ΤΣΙΩΛΟΣ Παναγιώτης, έπί της όδου Γ' Σ/θρίου και παραπλεύρως της εισόδου του Υ.Δ.Τ., διά σιδηρών και ξυλίνων όργάνων, ύποστάς πολλαπλάς έλαφράς θλάσεις εις τό τριχωτόν της κεφαλής, τόν άριστερόν άγκώνα και την δεξιάν άκρα χείρα, διάστρεμμα του δεξιού άντίχειρος και θλαστικόν τραύμα άριστερού έσω σφυρού.

γ. Οϊ άναρχικοί εξαπέλυσαν και νέας έπιθέσεις κατά του κτιρίου του Υ.Δ.Τ., διά την άπώθησιν δέ αυτών άπητήθησαν και νέαι έξοδοι των 'Αστυνομικών. Εις μίαν τούτων έτραυματίσθη εκ δευτέρου δ' 'Αστυνόμος Α' ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΣ 'Ηλίας περί ώραν 21.00 και παρά την διασταύρωσιν των όδών Γ' Σ/θρίου - 'Αθέρωφ, ήληγεις διά νύσσοντος όργάνου και ύποστάς θλαστικόν τραύμα δεξιού ήμικωρακίου, μήκους δέκα τεσσάρων έκατ. (0,14) μέτρου.

'Εξ άφορμής άμφοτέρων των τραυματισμών του, ούτος ένοσηλεύθη έπί δήμερον εις τό 401 Γ.Σ.Ν.Α. τυχών άκολουθώς 20ημέρου άναρρωτικής άδείας υπό της κατά νόμον ύγειονομικής 'Επιτροπής.

δ. Οϊ άνωτέρω τραυματισθέντες παρεπέμφθησαν ύφ' ήμών, προς εξέτασιν, εις τόν αρμόδιον ύγειονομικόν 'Αστυνόμον Α' ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ 'Αντώνιον, γνωματεύσαντα ότι αι κακώσεις, τάς όποιás ούτοι υπέστησαν, δέν προβλέπεται νά έχουν δυσμενείς μελλοντικές έπιπτώσεις έπί της καθόλου ύγείας των.

2. Κατά την πρώτην συμπλοκήν του μετά των ταραχοποιών δ' 'Αστυνόμος Α' ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΣ 'Ηλίας άπώλεσε τό πιλίκιον του,

άξίας τετρακοσίων (400) δρχ. και τό ώρολόγιον χειρός, άγνώστου μάρκας, αυτόματον λειτουργίας, άξίας δύο χιλιάδων (2.000) δρχ. περιπου.

3. 'Απαντες οϊ άνωτέρω έτραυματίσθησαν τελούντες έν διατεταγμένη ύπηρεσία και ένεκεν ταύτης, επέδειξαν δέ θαυμαστήν ψυχραιμίαν, δραστηριότητα και τόλμην. 'Εξάιρεται ιδιαιτέρως ή εύψυχία του 'Αστυνόμου Α' ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΥ 'Ηλία, όστις, παρ' όλον ότι υπέστη, κατά την πρώτην έπίθεσιν, συντριπτικόν κάταγμα εις τόν καρπόν της άριστεράς χειρός και εισήλθεν εις τό κτίριον του 'Υπουργείου, ίνα συνέλθη εκ του άλγους τούτου και εκ της έντόνου προσβολής του άναπνευστικού του συστήματος εκ των δακρυγόνων άερίων, άντιληφθείς νέαν έπίθεσιν κατά του κτιρίου έξήλθεν και πάλιν αυτού αυτοθούλως και έπρωτοστάτησεν εις την άπομάκρυνσιν των άναρχικών, τραυματισθείς εκ δευτέρου. Διά τόν λόγον τούτον, προσήκει ή άπονομή εις άπαντας τούς άνωτέρω ήθικης άμοιθής (εύαρέσκεια) ως και χρηματική άποζημίωσις εκ δύο χιλιάδων τετρακοσίων (2.400) δρχ. εις τόν 'Αστυνόμον Α' ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΝ 'Ηλίου, δι' ός ούτος υπέστη ύλικάς ζημίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

1. "Όθεν άποφαίνομαι ότι κατά την έπίθεσιν άναρχικών έναντίον της Φρουράς και του κτιρίου του Υ.Δ.Τ., την 16-11-1973, υπέστησαν σωματικές θλάβας και κακώσεις, σχετικώς σοβαράς μέν δ' 'Αστυνόμος Α' ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΣ 'Ηλίας, έλαφράς δέ οϊ: 'Αστυνόμος Α' ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Θεόδωρος, 'Υπαστυνόμος Α' ΜΑΚΡΟΔΗΜΗΤΡΗΣ Σαράντης, 'Αστυφύλαξ ΤΣΙΩΛΟΣ Παναγιώτης και 'Αστυφύλαξ ΓΑΤΣΙΟΣ 'Ηλίας.

2. Κατά την γνωμάτευσιν του έξετάσαντος τούς άνωτέρω τραυματίας ύγειονομικόν 'Αξ/κού 'Αστυνόμου Α' κ. ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ 'Αντωνίου, αι κακώσεις, ός ούτοι υπέστησαν, δέν προβλέπεται νά έχουν δυσμενείς μελλοντικές έπιπτώσεις έπί της καθόλου ύγείας των.

3. "Απαντες έτραυματίσθησαν τελούντες έν διατεταγμένη ύπηρεσία και ένεκα ταύτης και επέδειξαν, ιδία δ' πρώτος τούτων, αξιόπαινον ψυχραιμίαν, θάρρος, αυτοθυσίαν και δραστηριότητα, έν τή προσπαθεία των, όπως ματαιώσουν την πραγμάτωσιν του άντικειμενικού σκοπού των άναρχικών, ήτοι την προσβολήν της Φρουράς του κτιρίου και την, έν συνεχεία, κατάληψιν αυτού.

4. Τώ λόγω τούτω, προτείνω όπως χορηγηθή εις άπαντας τούς άνωτέρω ήθικη άμοιθή (εύαρέσκεια), έγκριθη δέ ή καταβολή εις τόν 'Αστυνόμον Α' ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΝ 'Ηλίου χρηματική άποζημίωσις εκ 2.400 δραχμών, δι' ός υπέστη ύλικάς ζημίας.

'Εν 'Αθήναις τη 15 Δεκεμβρίου 1973

Ο

'Ενεργήσας την εξέτασιν

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΡΙΣΤ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Α'

-σειρά άπειλητικών έπιστολών και τηλεφωνημάτων στην 'Αθήνα και την έπαρχία

-άναγραφά συνθημάτων στους τοίχους, μέ άγκυλωτούς σταυρούς κ.λ.π. και διανομή προκηρύξεων.

● Βασικός στόχος ήταν τά μέλη της έδώ ισραηλινής κοινότητας και ό,τι «είχε σχέσιν μέ τούς ισραηλίτας και τούς κομμουνιστάς!» 'Ανάμεσα σ' αυτούς που έλαβαν άπειλητικές έπιστολές, ήταν και ο Κούν (πού έπαιζε τόν «'Αρτούρο Ούι» του Μπρέχτ), τά ισραηλινά μπαλέτα που βρίσκονταν στή χώρα μας και δ στρατηγός Κοσίντας, δ όποιος έπρόκειτο νά μιλήσει (7-4-63) σέ συγκέντρωση θυμάτων γερμανικής κατοχής. 'Η έπιστολή, πέρα από τίς άπειλές, είχε και πολλά ζήτω: δ Χίτλερ, δ Χίμλερ, δ 'Αιχμαν, τά 'Ες-'Ες, δ Γκαϊμπελς, ή... Γκεστάπο, τά... γνήσια τέκνα του Χίτλερ κ.λ.π. Μίλαγε και γιά δύο... θανάτους: των κομμουνιστών και των 'Εβραίων! 'Υπογραφή: «Χαίλ Χίτλερ! 'Ο άρχηγός της ΝΟΑ»!

● 'Η δημιουργία της ΝΟΑ συνδέθηκε τότε μέ την έδώ άφιξη του 'Οράτιου Σέρμαν - Μίλλερ, ύψηλου άξιωματούχου της Κού - Κλούξ Κλάν, και του συνταγματάρχη των 'Ες - 'Ες Ζίγκφριντ Τσόγκλμαν, στους όποιους «όφειλε πολλά» όλο τό κύκλωμα των έλληνικών νεοφασιστικών όργανώσεων.

● 'Ο Διαμαντόπουλος έμφανίζεται στό προσκήνιο μετά την άποκάλυψη (πάλι!) όπλων: του όπλοστάσιου του Λογγίνου Παξινόπουλου (πάλι!) στους 'Αμπελοκήπους (1-10-63). Τότε, δ άνθρωπος που έδωσε τά στοιχεία γιά τόν Παξινόπουλο, κατάγγειλε στόν άνακριτή ότι κάποιος πράκτορας της ΚΥΠ που τόν έλεγαν Διαμαντόπουλο του είχε δώσει ένα όπλο.

● Λίγο πριν άποκαλυφθεί τό όπλοστάσιο του Λογγίνου, δύο δη-

μοσιογράφοι έπισκεφθήκανε τόν Διαμαντόπουλο, τόν πείσανε ότι είναι άνθρωποι της Κού - Κλούξ - Κλάν και τόν έπεισαν νά μιλήσει και νά άποκαλύψει ένδιαφέροντα στοιχεία, που μάλιστα μαγνητοφωνήθηκαν 'κρυφά. Συγκεκριμένα δ Διαμαντόπουλος τούς είπε ότι:

-Σάν στρατιώτης ύπρέτησε στην ΚΥΠ, όπου και μιλήθηκε στό φασισμό. Μετά την άπόλυσή του από τό στρατό συνέχισε νά δουλεύει γιά την ΚΥΠ.

-'Υψωσε τη χιτλερική σημαία στό... ΓΕΣ (20-5-60) και σ' άλλες στρατιωτικές μονάδες.

-Είχε έπαφή μέ τη Γενική 'Ασφάλεια (περίεργο πράγμα!) και ειδικά μέ τόν άστυνόμο Τζαβέλα, που μαζί μέ τό Λάμπρου κ.ά. «κρατούσαν» παρακρατικές όργανώσεις.

-'Αλληλογραφούσε μέ τόν Μίλλερ της Κού - Κλούξ - Κλάν.

-'Εδωσε, σέ ένα τουλάχιστο πρόσωπο, ένα όπλο - καινούργιο 38άρι...

● Γράφτηκε, άκόμα, τότε ότι δ Διαμαντόπουλος είχε προσπαθήσει νά πάρει χρήματα «γιά ένίσχυση» από τη γερμανική πρεσβεία και ότι ζήτησε «δι' άλληλογραφίας» να παντρευτεί την κόρη του... Χίμλερ γιά νά αναβιώσει ή 'Αρια Φυλή!!

● Σήμερα, σάν ιερομόναχος, θεωρείται άντι-ιερωνυμικός (άλλά και άντι-σεραφεϊμικός). Λένε ότι κυνήγησε μέ δικανό, στό 'Αγιο 'Όρος, τά μέλη μιάς όμάδας της ισραηλιτικής Τ.Υ. που πήγε νά άποθανάτισει τη ζωή των μοναχών. 'Ακόμα βρέθηκε στό Σινά, όπου έμπλεξε μέ τούς 'Αραβες και τόν έδιωξαν οϊ 'Εβραίοι!

● Ποιά άνάμιξη έχει στην σημερινή αναβίωση του φασισμού; 'Ο άνακριτής άνάλαβε νά ξεκαθαρίσει κι αύτουνού τό ρόλο...

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΥΘΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΔΙΚΗ ΡΟΥΛΑ ΚΑΚΛΑΜΑΝΑΚΗ

Του Κώστα Ρεσθάνη

ΤΑ ΠΡΟΣΦΑΤΑ γεγονότα – και όχι μόνο αυτά – δξύνουν ακόμη περισσότερο τό θεμελιακό γιά τή δημοκρατία ερώτημα: είναι μύθος ή ανεξαρτησία τής δικαιοσύνης;

ΑΝΕΚΑΘΕΝ ή Δικαιοσύνη ήταν τό ευαίσθητο σημείο του μηχανισμού πού ρύθμιζε – και ρυθμίζει – τίς κοινωνικές καί ταξικές αντιθέσεις. Γι' αυτό καί ή ιστορία της, σάν θεσμού, πέρασε από πολλά στάδια, ανάλογα μ' αυτά πού πέρασε καί ο μηχανισμός άσκησης τής κρατικής εξουσίας.

Η **ΟΞΥΝΣΗ** του προβλήματος μέ άφορμή τίς άπαλλακτικές αποφάσεις γι' αυτούς πού είχαν καταδικαστεί τήν πρώτη φορά γιά τή σφαγή του Πολυτεχνείου, αλλά καί ή παραίτηση του Συμβούλου 'Επικρατείας Σπύρου Πλασκοβίτη γιά τό ίδιο θέμα, έδωσαν άφορμή γι' αυτή τή συζήτηση μέ τήν πρωτοδική κυρία Ρούλα Κακλαμανάκη, συγγραφέα του βιβλίου «ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ».

Ρούλα Κακλαμανάκη

ΕΡ.: Πρέπει νά μιλάμε γιά «ανεξαρτησία τής δικαιοσύνης» ή θά ήταν πιό σωστό νά συζητάμε γιά τό «μύθο περί ανεξαρτησίας τής δικαιοσύνης»;

ΑΠ.: 'Η ανεξαρτησία τής δικαιοσύνης συνδύαστηκε μέ τή δημοκρατική διακυβέρνηση του κράτους καί τήν αναγνώριση των άτομικών καί πολιτικών δικαιωμάτων του λαού. 'Ο σεβασμός όμως τής αναγνώρισης των δικαιωμάτων καί κατά συνέπεια ή ουσιαστική εφαρμογή τής αρχής τής ανεξαρτησίας τής δικαιοσύνης, είναι δυνατό νά πραγματοποιηθεί μόνο στο ποσοστό εκείνο πού υλοποιούνται οί δημοκρατικές αρχές, οί δημοκρατικοί στόχοι καί μαζί οί αρχές τής ισότητας μεταξύ των πολιτών στους διάφορους τομείς τής κοινωνικής δραστηριότητας. Γιά ανεξαρτησία ορισμένων οργάνων του κράτους από άλλα, μπορούμε νά μιλάμε μόνο στην περίπτωση πού ή κρατική εξουσία δέν ανήκει, βασικά, σέ κανένα από τά όργανα αυτά – τυπικά ή ουσιαστικά – ούτε σέ κάποια υπερ-όργανα, αλλά στον ίδιο τό λαό, σέ συνθήκες πού εύνουν τήν εξυπηρέτηση των συμφερόντων του. Στη Γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του 'Ανθρώπου καί του Πολίτη του 1789 (άρθρο 16) αναφέρεται: «'Οποια κοινωνία δέν εξασφαλίζει τήν προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων καί δέν καθιερώνει τή διάκριση των εξουσιών, δέν έχει καθό-

λου Σύνταγμα». 'Αλλά ή συνταγματικότητα, μιά από τίς βασικές αρχές του κράτους δικαίου, ήταν τό αίτημα των μεσαιών κοινωνικών τάξεων του 18ου αιώνα, επαναστατημένων τότε ενάντια στις άριστοκρατικές κάστες καί τά βασιλικά προνόμια. Στά πλαίσια αυτού του αιτήματος αναπτύχθηκε καί ή ιδέα τής ανεξαρτησίας τής δικαιοσύνης, σάν φραγμός στην αυθαιρεσία των κρατικών οργάνων απέναντι στους πολίτες καί μεθοδεύτηκε στά πλαίσια τής αρχής τής «διακρίσεως των εξουσιών». Οί θεωρίες αυτές αποτέλεσαν τό ιδεολογικό υλικό μέ τό οποίο αναζητήθηκε ή λύση στο πρόβλημα τής αυθαίρετης εξουσίας. 'Ήταν ή άμυνα κατά του ολοκληρωτισμού, πού είχε αρχίσει νά γίνεται άφόρητα καταπιεστικός στή συγκεκριμένη στιγμή τής πολιτικής ώριμότητας των λαών. Κυρίαρχο αίτημα τής εποχής ήταν ή συνταγματική καθιέρωση των άτομικών καί πολιτικών δικαιωμάτων, στά πλαίσια μιάς εξουσίας ύποκειμένης σέ περιορισμούς, «συντεταγμένης»...

ΕΡ.: Φτάνουμε έτσι στο ερώτημα, κατά πόσο πρέπει νά άρκεστούμε στή «συνταγματική καθιέρωση», όπως είπατε, τής ανεξαρτησίας τής δικαιοσύνης. Λύνεται έτσι τό πρόβλημα;

ΑΠ.: 'Η διάκριση των εξουσιών καί τό παρακλάδι της, ή ανεξαρτησία τής δικαιοσύνης, σάν πολιτικές θεωρίες πολύ

γοητευτικές στην εποχή τής άνθοφορίας τους καί μέ αρκετά κατάλοιπα έλκυστικότητας αλλά καί χρησιμότητας μέχρι σήμερα, ήταν καί είναι σχετική. Κατά συνέπεια αυτές οί θεωρίες κρίνονται σάν ανεπαρκείς γιά τήν εξυπηρέτηση των σκοπών τής καθιέρωσής τους, άφού ή εφαρμογή τους εξαρτάται από πολλές άλλες ουσιαστικές προϋποθέσεις... 'Ωστόσο καί αυτός ο χρόνος τής θεωρητικής τους αϊγλης καί τής έστω σχετικής επάρκειάς τους (πρόσκαιρος φυσικά), πέρασε. 'Η άμφίπλευρη άμφισβήτηση, πού δέν έλειψε από τήν πρώτη εμφάνισή τους ακόμη, παίρνει σήμερα τήν έκταση κρίσης. 'Η αντίφατική επίκληση γεννάει ερωτηματικά, αλλά ή απάντηση είναι εύκολη: 'Ολες οί σχετικές θεωρίες έντυπωσιάζουν εύκολα, επικρατούν άνώδυνα καί φθείρονται γρήγορα. Τό κύκνειο άσμα τους είναι ή άποδυνάμωσή τους από κάθε ουσιαστικό νόημα. 'Αν φτιάξεις ένα σπίτι κι άφήσεις τά παράθυρα άνοιχτά, ο άνεμος μπεινοδγαίνει καί τό ρημάζει. 'Ο άνεμος στην περίπτωση τής δικαιοσύνης είναι τό «δίκαιο του ισχυροτέρου». 'Η ρήση του σοφιστή Θρασύμαχου γιά τό δίκαιο σάν «του κρείττονος καί άρχοντος ξυμφέρον», ισχύει πάντοτε...

ΕΡ.: Θέλετε νά σχετίσετε τήν άποψή σας γιά τό δίκαιο του ισχυροτέρου μέ τό θέμα τής ανεξαρτησίας τής δικαιοσύνης;

ΑΠ.: "Όταν μιλάμε για ένα δίκαιο που εφαρμόζεται κυριαρχικά, πρέπει και να αναγνωρίσουμε ότι ανήκει στον ισχυρό. Αυτός καθορίζει τους όρους άπονομής του, το κλίμα και τις συνθήκες. Είναι ένα παιχνίδι που παίζει μόνη της η εξουσία, και μάλιστα με μια από την πιο σκληρή έκφρασή της: Τη χρόνια γραφειοκρατία. 'Ο κλονισμός των συνταγματικών θεσμών αποκαλύπτει τα χάσματα ανάμεσα στο κράτος και τους πολίτες, αλλά έχει και άλλα αποτελέσματα. 'Εξαρτάται ποιός θα έπωφεληθεί... Δεν είναι πάντα η θέληση των κρατούντων που προκαλεί αυτόν τον κλονισμό, αλλά και οι συνθήκες που τον καλλιεργούν και τον εξυπνούν. Οι αντινομίες, τελικά, των ταξικών συστημάτων.

ΕΡ.: Είσατε δικαστής εν ενεργεία. Θά ήταν «επικίνδυνο» να ρωτήσω ποιούς τρόπους αντίδρασης βλέπετε μέσα και έξω από τα στεγανά;

ΑΠ.: Αυτό που λέτε «επικίνδυνο» εγώ το λέω χρέος. Κι εδώ πιστεύω ότι βρίσκεται η μεγάλη ευθύνη των δυνάμεων της προόδου. 'Από το είδος και τον τρόπο της άμυνας που θα αντιτάξουν σ' αυτή την κρίση, θα εξαρτηθεί ο νέος συσχετισμός των δυνάμεων και η κατεύθυνση του επόμενου δήματος, προς τα μπρός ή προς τα πίσω δηλαδή... 'Αντί για θεωρίες και νομικισμούς χρειάζεται αντιμετώπιση των προβλημάτων σε επίπεδο διεκδικητικό, με σοβαρότητα ανάλογη με την ευαισθησία και τη συνθετότητά τους.

ΕΡ.: Υπάρχουν ωστόσο ποικίλα εμπόδια και ποινικές ευθύνες για κριτικές δικαστικών αποφάσεων ή παρόμοιες «διεκδικήσεις»...

ΑΠ.: Υπάρχουν όμως και τρόποι να ξεπεραστούν τα εμπόδια της «ιερότητας». 'Ο μέσος Έλληνας δικαστής είναι ο μέσος Έλληνας πολίτης σ' ένα δικό του κλίμα συνθηκών και παράδοσης. 'Ότι ευνοείται μέσα σ' αυτό το κλίμα, δλασταίνεται και αναπτύσσεται. Πρόκειται όμως για κλίμα που διαμορφώνεται μονόπλευρα από το δίχτυ της εξουσίας. 'Ο λαός δεν συμμετέχει. 'Εδώ είναι το σφάλμα, ή μάλλον ήταν, γιατί φαίνεται πως τα πράγματα αλλάζουν. Τό ενδιαφέρον των κομμάτων, των οργανώσεων και του τύπου κλιμακώνεται και θά κλιμακώνεται όσο η κρίση θαθαίνει. Θά ερχονται στην επιφάνεια τα προβλήματα της δικαιοσύνης, ή σημασία τους και η σύνδεσή τους με τον πυρήνα όλων των προβλημάτων...

ΕΡ.: Κοντολογίς: νομίζετε ότι μπορεί ν' αλλάξει κάτι στο χῶρο της δικαιοσύνης, και με ποιούς τρόπους;

ΑΠ.: 'Αναμφίβολα ναι! Θ' αλλάξουν αρκετά πράγματά όταν ο λαός τό ζητήσει επίμονα και σοβαρά. 'Υπάρχει αντιστοιχία και σέ διεθνές επίπεδο. Σήμερα στη Γαλλία, λαός και δικαστές αγωνίζονται

μαζί για τό ποιοτικό ανέδασμα και την προσαρμογή της δικαιοσύνης στίς σύγχρονες απαιτήσεις. Οι νέοι γάλλοι δικαστές δημιουργήσαν ένωση για νά αντιμετωπίσουν τά εμπόδια του εκεί κατεστημένου.

ΕΡ.: 'Ας τελειώσουμε μ' ένα ντόπιο πρόσφατο παράδειγμα. Μέ βάση όσα είπατε για αγώνες «από μέσα» κι «απ' έξω», νομίζετε ότι ή παραίτηση του Σπύρου Πλασκοβίτη από τό Συμβούλιο 'Επικρατείας θά δώσει θετικά αποτελέσματα;

ΑΠ.: 'Η παραίτηση του Σπύρου Πλασκοβίτη είναι πράξη αγωνιστική. 'Εκφράζει την κρίση της δικαιοσύνης και κινεί τό ενδιαφέρον της κοινής γνώμης, ακόμη και της διεθνούς, λόγω του προσωπικού του κύρους. 'Υπάρχει βέβαια και τό πολύ σοβαρό επιχείρημα της παραμονής ανθρώπων σάν τον Πλασκοβίτη στό σώμα και της προσφοράς τους από τά μέσα. Σέ στιγμές όμως σοβαρών κρίσεων, ό αγώνας καθορίζεται από τίς έπικαιρες συνθήκες, γίνεται πολύμορφος, και τότε ισχύουν διάφορων ειδών γενικά και ειδικά κριτήρια. Κατά τη γνώμη μου, τά θετικά αποτελέσματα αυτής της ενέργειας είναι τόσα που καλύπτουν τά αρνητικά, ακόμα και για μās που, για λόγους ευνόητους, μās στοιχίζει αφάνταστα!...

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ

Του Γιάννη Καλαϊτζή

Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΑΣ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ
ΟΙΑΝΔΗΠΟΤΕ
ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΟΙΑΝΔΗΠΟΤΕ
ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΑΠΕΧΘΑΣ
ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΙΝΑΙ
Η
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΜΑΣ

Η δύναμη των καταναλωτών
είναι τεράστια!

ΟΡΓΑΝΩΘΕΤΕ!

Για να υπερασπίσετε τα
συμφέροντά σας.

Δελτίο Συνδρομής

Γράψτε με συνδρομητή του περιοδικού σας.
Στέλνω 150 δρχ. ☐

Γράψτε με και μέλος του «ΙΝΚΑ».
Στέλνω 300 δρχ. ☐

ΟΝΟΜΑ:.....

ΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

..... ΤΗΛ:.....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:..... (υπογραφή)

Στείλτε αυτό το κουπόνι μαζί με τα ανάλογα
χρήματα, σημειώνοντας ένα σταυρό στο τε-
τραγωνίδιο, που θέλετε.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Πανεπιστημίου 57, Αθήνα 131, Τηλ. 3242626

ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑ: Ένα σκάνδαλο πού συνέχεια κάπου «κολλάει»

Τό «ΑΝΤΙ» από τις αρχές Αυγούστου (τεύχος 51-52) είχε αναφερθεί αναλυτικά στο σκάνδαλο της χρησιμοποίησης συνθετικών οίνοπνευμάτων (δηλ. υποπροϊόντων πετρελαίου) στην παραγωγή κρασιών και είχε επιμείνει ειδικότερα στην περίπτωση των κρασιών της Σάμου. Βέβαια η περίπτωση της Σάμου αποτελεί ένα μικρό μέρος του γενικότερου σκανδάλου, είναι όμως η μόνη που άρχισε να θγαίνει στο φως, παρά τις ποικιλόμορφες προσπάθειες που έγιναν ώστε να κρατηθεί σε στεγανά.

Πράγματι σήμερα διεξάγονται στη Σάμο δύο ανακρίσεις σχετικά με:

- **τά συνθετικά οίνοπνεύματα** που προμήθευε στην Ένωση Οίνοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου (Ε.Ο.Σ.Σ) ή Α.Ε.Ο.Π, που ανήκει στον όμιλο εταιριών TRANSTEKOM του Σ. Σασών.

- **τά συνθετικά οίνοπνεύματα** που χρησιμοποιήθηκαν σε έσωτερικής κατανάλωσης κρασιά.

Η πρώτη άφορā τό συνθετικό οινόπνευμα που προερχόταν από τό έξωτερικό και πού είχε προμηθευθεί ή Ε.Ο.Σ.Σ τό 1973 (βλ. και ΑΝΤ Τευχ. 51-52). Τό σκάνδαλο ξέσπασε τόν Ιούλιο τού 1974, όταν οί Γερμανοί αρνήθηκαν νά παραλάβουν τά κρασιά τής Σάμου γιατί αποδείχτηκε ότι τό οινόπνευμα πού περιείχαν ήταν συνθετικό.

Η ανάκριση γιά τήν υπόθεση αυτή δόηγσε (όπως γράψαμε και στό τεύχος 64) στην έκδοση τού υπ. αρ. 1/5-1-77 εντάλματος συλλήψεως έναντίον τού Σ. Σασών (ιδιοκτήτη τής TRANSTEKOM) και τού διευθυντή τής TRANSTEKOM Μαμελετζή.

- **πλαιογραφία** κατ' εξακολούθηση επίσημων πιστοποιητικών

- **δαρύτατη** ούλάβη σέ βάρος τού Δημοσίου σέ βαθμό κακουργήματος.

Και οί δύο θέβαια πρόλαβαν νά διαφύγουν στό έξωτερικό.

Όμως μέ τήν έκδοση τών ενταλμάτων τό θέμα δέν κλείνει. Γιατί τό πρόβλημα δέν είναι μόνο τί έκανε ή TRANSTEKOM. Αυτή προσάθησε νά αυξήσει τά κέρδη τής, μέ οποιοδήποτε μέσο. Για νά πετύχει όμως τό σκοπό τής χρειαζόταν τή συνεργία, κάλυψη ή τουλάχιστο άνοχή μιάς σειράς κρατικών και άλλων υπηρεσιών, τών όποιών οί ευθύνες δέν μπορούν πλέον νά συγκαλυφθούν. "Ας τίς έπισημάνουμε αναλυτικά:

1. Τό Τελωνείο Πατρών, τό όποιο, τό 1973 πού έγινε ή εισαγωγή τού συνθετικού οίνοπνεύματος πού πουλήθηκε στην Ε.Ο.Σ.Σ, δέν ζήτησε τό πιστοποιητικό προελεύσεως τού οίνοπνεύματος, όπως είχε υποχρέωση σύμφωνα μέ τό νόμο. Τό πιστοποιητικό προελεύσεως, πού είναι απαραίτητο νά συνοδεύει κάθε φορτίο οίνοπνεύματος, πρέπει υποχρεωτικά νά έχει έκδοθεί από τή χώρα παραγωγής τού οίνοπνεύματος και νά αναφέρει τόν τόπο προελεύσεως τού οίνοπνεύματος, τό εργοστάσιο πού τό παρήγαγε και τήν πρώτη ύλη από τήν όποία παράχθηκε. "Απ' όσο ξέρουμε, τέτοιο πιστοποιητικό όχι μόνο δέν ζητήθηκε από τόν τότε διευθυντή τού τελωνείου Πατρών αλλά ούτε καν έχει μέχρι σήμερα προσκομιστεί.

2. Τό Τελωνείο τής Σάμου, τό όποιο επίσης δέν ζήτησε τό πιστοποιητικό προελεύσεως όταν έγινε ή έκφόρτωση στην Σάμο τού συνθετικού οίνοπνεύματος.

3. Η Διοίκηση τής Ε.Ο.Σ.Σ τό 1974, ιδιαίτερα ό τότε πρόεδρος Βασιλειάδης και ό τότε διευθυντής Γ. Καπνούλας, οί όποιοι όχι μόνο δέν ζήτησαν τό πιστοποιητικό προελεύσεως αλλά και δέν κίνησαν καμιά διαδικασία γιά τήν αποζημίωση τής Ε.Ο.Σ.Σ από τήν Α.Ε.Ο.Π. Θά πρέπει επίσης νά σημειώσουμε ότι στό Δ.Σ. τής Ε.Ο.Σ.Σ μετέχουν, σύμφωνα μέ τό νόμο περί αναγκαστικών συνεταιρισμών, ό διευθυντής τής Διευθύνσεως Γεωργίας τής Νομαρχίας και ό διευθυντής τής Άγροτικής Τράπεζας Σάμου, οί όποιοι θά έπρεπε νά απαιτήσουν από τό

υπόλοιπο Δ.Σ. τουλάχιστο νά υποβάλει μήνυση έναντίον τής ΑΕΟΠ.

4. Σημαντικές είναι επίσης οί ευθύνες τών αρμοδίων διευθύνσεων τού ύπουργείου Οικονομικών, οί όποιες, απ' όσο ξέρουμε, δέν έκαναν καμιά απολύτως ένέργεια έναντίον τής Α.Ε.Ο.Π γιά παράδοση τών αυστηρότατων νόμων περί οίνοπνεύματος. Και επιπλέον δέν κίνησαν καμιά διαδικασία, ώστε τουλάχιστο τό κράτος νά εισπράξει από τήν TRANSTEKOM τήν αποζημίωση πού αναγκάστηκε νά καταβάλει στους αγρότες. Είναι πρωτοφανές τό κράτος νά άναγνωρίζει τό σκάνδαλο (επαναποστάζοντας τά κρασιά πού επιστράφηκαν από τή Γερμανία), νά αποζημιώνει τούς αγρότες και ΝΑ ΜΗ ΖΗΤΑΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΙ ΠΙΣΩ ΤΑ ΛΕΦΤΑ ΤΟΥ από τήν εταιρία πού παρανόμισε.

Και σάν νά μήν έφτανε αυτό, άνώτερος υπάλληλος τής Διευθύνσεως Φορολογίας Οίνοπνεύματος πήγε στη Σάμο και κατέθεσε σά μάρτυρας υπεράσπισης τού Σ. Σασών.

II. ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Η δεύτερη υπόθεση γιά τήν όποία διεξάγεται σήμερα άνάκριση στην Σάμο άφορā τά κρασιά έσωτερικής κατανάλωσης και έχει μείνει ως σήμερα σχετικά άγνωστη (βλ. ΑΝΤΙ τευχ. 64).

Τό σκάνδαλο αυτό αποκαλύφθηκε τό Νοέμβρη τού 1975, όταν ή οίνοδιομηχανία Μεταξά διαπίστωσε ότι ποσότητα κρασιού πού είχε παραλάβει από τήν Ε.Ο.Σ.Σ. περιείχε συνθετικό οινόπνευμα. Τό οινόπνευμα αυτό, πού ή Ε.Ο.Σ.Σ είχε προμηθευτεί και πάλι από τήν TRANSTEKOM, έφτασε στην Σάμο τό Μάρτιο τού 1974 μέ άδεια μεταφοράς τού Χημείου Έλευσίνος και τού Τελωνείου Έλευσίνος ως «οινόπνευμα καθαρόν εκ ζυμώσεως μελάσσης» παραγωγής τού εργοστασίου «ΚΡΟΝΟΣ» τής Α.Ε.Ο.Π, θυγατρικής εταιρίας τής TRANSTEKOM.

"Όταν ξέσπασε τό δεύτερο αυτό σκάνδαλο και ή Ε.Ο.Σ.Σ αναγκάστηκε, μέ

Μερικά ερωτήματα

● Ο κ. Γ. ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ήταν υφυπουργός Οικονομικών και είχε τόν Έλεγχο του Γ.Χ.Κ. από τη μεταπολίτευση ως τόν τελευταίο κυβερνητικό ανασχηματισμό. Δηλαδή επί δύο χρόνια ήταν ο υπεύθυνος για την υπόθεση ύπουργός. Η μόνη του ενέργεια που ξέρουμε σχετικά με τα συνθετικά οίνοπνεύματα των κρασιών της Σάμου είναι οι δηλώσεις του στη Βουλή (βλ. «ΑΝΤΙ» Νο 51-52, 64) ότι το συνθετικό οινόπνευμα «είναι τελείως καθαρόν», «δέν είναι επιβλαβές εις την υγείαν», «δέν είναι δυνατή ή εξακριβώσις των εισαχθεισών κατά τό παρελθόν ποσοτήτων» κ.λπ. κ.λπ.

Γι' αυτό τόν ρωτάμε συγκεκριμένα:

1. Τί ενέργειες έκανε ώστε νά εισπράξει τό κράτος από την TRANSTEKOM την αποζημίωση που αναγκάστηκε νά καταβάλει στους αγρότες της Σάμου;

2. Τί ενέργειες έκανε αυτός και οι υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών που διεύθυνε ώστε νά κινηθεί ή διαδικασία έναντιόν της TRANSTEKOM για τίς άλλεπάλληλες παραβάσεις των νόμων (χρήση συνθετικού οίνοπνεύματος, ψευδή πιστοποιητικά, λαθραία εξαγωγή συναλλάγματος κ.λπ. κ.λπ.);

3. Τί ενέργειες έκανε ώστε νά διαλευκανθεί τό σκάνδαλο του συνθετικού οίνοπνεύματος έσωτερικού;

πεντάμηνη καθυστέρηση, νά υποβάλει μήνυση έναντιόν της Α.Ε.Ο.Π. ή τελευταία άγόρασε τά έπιμαχα κρασιά όμολογώντας έτσι την ένοχή της.

Όμως πέρα από την ένοχή της TRANSTEKOM οι εϋθύνες των κρατικών υπηρεσιών είναι σ' αυτή την περίπτωση ιδιαίτερα σημαντικές. Άς τίς δούμε αναλυτικά:

1. Τό Χημείο και τό Τελωνείο Έλευσίνας που χορήγησαν τά πιστοποιητικά ότι τό συνθετικό οινόπνευμα ήταν «οινόπνευμα εκ ζυμώσεως μελάσσης». Η εϋθύνη τους είναι τεράστια γιατί:

● στην Ελλάδα δέν παράγεται συνθετικό οινόπνευμα

● ή παραγωγή οίνοπνεύματος έλέγχεται από την αρχή μέχρι τέλους: από την παράδοση της πρώτης ύλης (στη συγκεκριμένη περίπτωση της μελάσσας) ως την εξαγωγή του οίνοπνεύματος στην κατανάλωση, τή φόρτωσή του στις δεξαμενές του πλοίου, οι όποιες μάλιστα σφραγίστηκαν από τό Χημείο και τό Τελωνείο της Έλευσίνας.

Πώς λοιπόν παραδόθηκε μελάσσα και βγήκε συνθετικό οινόπνευμα; Καί τί έγινε ή μελάσσα που παραδόθηκε στόν «ΚΡΟΝΟ» και τό οινόπνευμα που παράχθηκε απ' αυτήν (αν παράχθηκε φυσικά...); Άπ' ό,τι ξέρουμε, άπάντηση σ' αυτά τά ερωτήματα τό Χημείο και τό Τελωνείο Έλευσίνας δέν έχουν δώσει μέχρι στιγμής, δεκαπέντε όλόκληρους μήνες μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου.

2. Οι εϋθύνες των αρμοδίων διευθύνσεων του ύπουργείου Οικονομικών είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση ιδιαίτερα σημαντικές. Γιατί πρόκειται για καθαρή

λαθροχειρία και μάλιστα με την επίσημη κάλυψη κρατικών υπηρεσιών. Κι όμως, οι αρμόδιες υπηρεσίες του ύπ. Οικονομικών δέν προχώρησαν σε καμιά άπολύτως ενέργεια ώστε νά εφαρμόσουν την αυστηρότατη νομοθεσία περί οίνοπνεύματος. Πού φυσικά δέν καθυστερούν ούτε στιγμή νά εφαρμόσουν έναντιόν των αγροτών. Όμως μία τέτοια δεκαπεντάμηνη άδράνεια πολύ φοβόμαστε ότι μοιάζει με συνενοχή...

Σ' ένα προηγούμενο σημείωμα (βλ. ΑΝΤΙ τευχ. 64) γράφαμε ότι «ή διαδικασία συνθετικού οίνοπνεύματος με την επίσημη κάλυψη των κρατικών υπηρεσιών άποδεικνύει τή λειτουργία παρακρατικού λαθρεμπορικού μηχανισμού». Καί ρωτούσαμε τούς αρμόδιους:

● Ό μηχανισμός αυτός έχει εξαρθρωθεί;

4. Τί ενέργειες έκανε ώστε νά εξακριβώσει αν υπάρχουν κι άλλα κρασιά (έκτός των κρασιών της Σάμου) που έχουν άναμιχθεί με συνθετικά οίνοπνεύματα;

● Ό πρόεδρος της Βουλής κ. Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ήταν νομικός σύμβουλος του Σασών κατά τή διάρκεια της δικτατορίας, δηλαδή την εποχή που ή ΑΟΕΠ προμήθευσε την ΕΟΣΣ με συνθετικό οινόπνευμα. Τόν έχουμε επανειλημμένα ρωτήσει (βλ. «ΑΝΤΙ» Νο 51-52, 64) αν ξέρει τίποτα για τό σκάνδαλο και δέν άπάντησε. Έπαναλαμβάνουμε την ερώτηση. Καί μιά ακόμα ερώτηση προς «πάντα ένδιαφερόμενο»: άληθεύει ότι ή TRANSTEKOM, που ειδικευόταν τόν καιρό της δικτατορίας στις προσλήψεις παλαιών και μελλοντικών πολιτικών, ειδικεύεται σήμερα στις προσλήψεις χουντικών;

● Οι υπηρεσίες του κ. Γ. ΣΤΑΜΑΤΗ έχουν επανειλημμένα διακριθεί για την προθυμία τους στη δίωξη των νεοφασιστών (π.χ. Καλέτζης). Όπως και για την ταχύτητα με την όποια χορηγούν διαβατήρια σε κατάδικους θασανιστές κ.λπ. Τό ίδιο φαίνεται ότι έγινε και στην περίπτωση Σασών - Μαμελετζή. Ρωτάμε συγκεκριμένα:

1. Άν τά έντάλματα συλλήψεως εκτελέστηκαν και πότε.

2. Άν κινήθηκε ή διαδικασία για την έκδοση του Σασών, που κατηγορείται για άδικήματα σε βαθμό κακουργήματος.

● Άν ναι, ποιοί ήταν οι υπεύθυνοι και τί κυρώσεις επιβλήθηκαν; Άκόμα περιμένουμε άπάντηση.

Οι εϋθύνες των κρατικών υπηρεσιών που έπισημαίνουμε (και κατ' επέκταση και συγκεκριμένων προσώπων που εξακολουθούν νά κατέχουν ψηλές θέσεις στο ύπ. Οικονομικών), καθώς και ή «άδράνεια» των αρμόδιων υπηρεσιών, δείχνουν ότι τό σκάνδαλο των κρασιών της Σάμου είναι πιθανόν πολύ πιο σύνθετο και σημαντικό απ' ό,τι φαινόταν μέχρι τώρα.

Οι διασυνδέσεις οικονομικής έξουσίας, κρατικής μηχανής και πολιτικής έξουσίας είναι συνηθισμένο φαινόμενο στο άστικό καθεστώς. Τό σκάνδαλο των κρασιών της Σάμου, χωρίς νά μπορούμε ακόμα νά τό άποδείξουμε, μάς προσαρτά την ίδια έντύπωση. **Ο ΡΕΠΟΡΤΕΡ**

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ, ΑΝΤΙΚΑΤΑΡΧΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΔΙΚΑΤΙΑ

ΕΞΟΡΜΗΣΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Έβδομαδιαίο

όργανο αρχών του ΠΑΣΟΚ

‘Η πορεία του Κυπριακού μετά τίς νέες εξελίξεις

Του Πλούτη Σέρβα

ΟΙ ΠΕΝΤΕ γύροι των διακοινοτικών διαπραγματεύσεων, που ξετυλίχτηκαν μεταξύ του 1974 – 76, στις συναντήσεις της Βιέννης, έχουν ήδη καταγραφεί στις μαύρες σελίδες της έλληνοκυπριακής και ελληνικής διπλωματίας.

ΣΤΗΝ πορεία των διασκέψεων οι έντολοι δόχοι για την προάσπιση των δικαιών του κυπριακού λαού, παρά τον εξοπλισμό που εξασφάλισαν από τις γενικές συνελεύσεις και το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, έκαναν λάθη τραγικά και αδιανόητα.

ΤΟ ΝΟΕΜΒΡΗ του '76 η κυπριακή αντιπροσωπεία κέρδιζε ακόμη μία νίκη στη γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών. Έδινε έντολη στο Συμβούλιο Ασφαλείας να αντιμετωπίσει τις ευθύνες του. Να προχωρήσει σε πρακτικά μέτρα. Όμως έκτοτε δεν διαφάνηκε προσπάθεια για την αξιοποίηση των νέων αποφάσεων. Ο κύριος πρόεδρος προτίμησε την αναμονή μέχρις ότου η νέα αμερικανική ήγεςία αναλάβει, μετά την ανάληψη της εξουσίας, την πρωτοβουλία. Η προσπάθεια της αφορασιατικής διάσκεψης, που συνήλθε στα μέσα του Δεκέμβρη στην Αθήνα και που χάραξε δρόμο για εξάσκηση πίεσης (μπούκοτ) των εξαγόμενων από τα τουρκοκρατούμενα λιμάνια έμπορευμάτων), δεν έτυχε καμιάς προσοχής ούτε και από την κυπριακή ήγεςία.

ΞΑΦΝΙΚΑ, στις 24 του Γενάρη, μία ειδήση έπεφτε σαν βόμβα. Ο πρόεδρος Μακάριος ανάγγελλε ότι αποδεχόταν την πρόσκληση που είχε λάβει πριν από δεκαπέντε μέρες από τον Ραούφ Ντενκτάς. Ο τουρκοκύπριος γιγέτης πρότεινε μία συνάντηση των κορυφαίων της κυπριακής σκηνής. Κι αυτό για να χαραχτεί γραμμή έξω από το αδιέξοδο. Τό σκηνικό μονομιάς άλλαξε.

ΠΟΙΟΙ λόγοι προκάλεσαν την αναπάντεχη πρωτοβουλία του κ. Ντενκτάς; Πολλές οι προσπάθειες έρμηνείας: τό στρίμωμα του αμερικανικού Κογκρέσσου, με την έμμονή του στην άρνησή του να μην προχωρήσει σε καμιά βοήθεια πριν διαφανεί πρόοδος για μία λύση του κυπριακού. Η διάρρευση της συντριπτικής για την Τουρκία μυστικής έκθεσης της έπιτροπής του Συμβουλίου της Εύρπης σχετικά με την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο. Η χρόνια κοινωνικοπολιτική και οικονομική κρίση που δέρνει την Τουρ-

κία. Τό κλίμα της τουρκικής απομόνωσης που έχει κυρίως δημιουργηθεί στο θαλασσινό χώρο. Η σχετική πίεση της Μόσχας, που απ' αυτήν ή "Αγκυρα τόσο ανυπόμονα περιμένει παραπέρα οικονομική βοήθεια. Ο διχασμός του συγγενικού άραβικού κόσμου στην αντιμετώπιση του κυπριακού θέματος. Τό δύσκολο έσωτερικό μέτωπο στο οικονομικά άνισχυρο κρατίδιο του κ. Ντενκτάς. Καί, όπωσδήποτε, οι έλιγμοί και οι μπλόφες της άναξιόπιστης τουρκικής διπλωματίας.

ΟΛΑ ΑΥΤΑ μαζί πρέπει να έχουν επιδράσει στη μεγάλη απόφαση του κ. Ντενκτάς. Όμως, ποιό απ' όλα αυτά τά στοιχεία έπαιξε τόν κύριο ρόλο, κανένας δέν είναι σέ θέση να καθορίσει. Γι' αυτό-και είναι δικαιολογημένες οι έγνοιες που διακατέχουν τόν καθένα. Έν τούτοις ή απόφαση του τουρκοκύπριου ήγέτη, ή συνάντηση (της 25 του Γενάρη) Μακαρίου-Ντενκτάς, και ή δεύτερη συνάντηση, με τή συμμετοχή του γεν. γραμματέα του ΟΗΕ, που έπακολούθησε, στις 12 του Φλεβάρη, μέ τόν καθορισμό των τεσσάρων σημείων έντολης πρός τούς διαπραγματεύτες, δέν μπορούσαν παρά να προκαλέσουν σχετικά αισθήματα αισιοδοξίας. Έπί τέλους έλεγε ό καθένας. Οι πρώτοι πάγοι έσπασαν.

ΤΟ ταξίδι του Κλάρκ Κλίφορντ στην Αθήνα, "Αγκυρα και Λευκωσία παρουσίασε μεγαλύτερο ένδιαφέρον αλλά και μεγαλύτερες έγνοιες. Από τή μία οι αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών, με τίς έντονες διακηρύξεις της κυπριακής ήγεςίας ότι τίποτα δέν μπορεί να γίνει άποδεκτό έξω από αυτές τίς αποφάσεις. Καί από τήν άλλη, ή άποκλειστική πρωτοβουλία και οι κινήσεις του Λευκού Οίκου, με πλήρη παραμερίσιν όλων των άλλων δυνάμεων, που όλόθερμα ύποστήριζαν τίς θέσεις της κυπριακής ήγεςίας. Στη βάση της ή πορεία παρουσιαζόταν αντίνομη.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ της νέας άμερικανικής ήγεςίας στο προσκήνιο, είχε διαφανεί ή έντονη έπιθυμία της να έναποθέσει έντυπωσιακά τή σφραγίδα της στη λύση του κυπριακού προβλήματος. Διέβλεπε, αυτή, εύκολότερη τή λύση σ' αυτό τό έπιμέρους πρόβλημα (τό κυπριακό), παρά τή λύση του εύρύτερου και πιό σύνθετου άραβισραηλινού προβλήματος. Καί διακαής πόθος του Τζιμμου Κάρτερ είναι να έγκαταλείψει τή σταδιοδρομία του με μία θεαματική νίκη σ' αυτό τόν εύφλεκτο χώρο της νοτιοανατολικής μεσογειακής λεκάνης, όπου είχε άποκομίσει, πρόσφατα, αξιόλογα κέρδη σέ βάρος της Σοβιετικής Ένωσης (Αίγυπτος, Συρία). Γι' αυτό ό Τζιμμου Κάρτερ, ξεκινώντας στις 21 του Γενάρη, με τήν έπίσημη έισοδό του στο Λευκό Οίκο, είχε θέσει σαν πρώτο, άνάμεσα στα πρώτα θέματα, τό κυπριακό. Καί πραγματοποιήσε κεραυνοβόλα έξορμηση: Πρώτος έξορμα ό αντιπρόεδρος Γ. Μαντίλ. Ακολουθεί ό Σάουρος Βάνς. Καί άμέσως κατόπιν ό Κλάρκ Κλίφορντ.

Ήταν σημαντική ή έπιτυχία του Τζιμμου Κάρτερ να εξασφαλίσει σαν άσπίδα τό γ. γραμματέα του ΟΗΕ. Έτσι κάλυπτε όχι μόνο τόν έαυτό του, αλλά και τόν πρόεδρο Μακάριο. "Άλλη έπιτυχία του είχε έπιφυλάξει τό πράσινο φώς από τήν πλευρά της ΕΣΣΔ. Γιατί είναι ή "Πράβδα", που σχολιάζοντας τίς νέες εξελίξεις, πιστοποιούσε ότι "θετικές αλλαγές έχουν πραγματοποιηθεί στο κυπριακό", έστω και άν τό ΤΑΣΣ συνεχίζει να διατηρώνει άντινατοϊκές θέσεις.

ΜΠΟΡΟΥΝ να θεωρηθούν περίεργα τά σκαμπανεβάσματα του Ραούφ Ντενκτάς, όσον άφορά όχι μόνο τό ταξίδι του Κλάρκ Κλίφορντ, αλλά και τό πλήθος των άντιφατικών δηλώσεών του, που έπακολούθησαν τήν ύπογραφή των τεσσάρων σημείων παρατηρητής εύκολα μπορεί να τά έρμηνεύσει όταν έχει μπροστά του τό όλο φάσμα της έσωτερικής κατάστασης τόσο στο τουρκοκυπριακό κρατίδιο, όσο και στον πλατύτερο χώρο της τουρκικής μητροπολιτικής περιφέρειας.

Ήταν φυσικό ή πρωτοβουλία του Ραούφ Ντενκτάς και οι συναντήσεις του, με τήν ύπογραφή, παρουσία του γ. γραμματέα του ΟΗΕ, "συμφωνίας πλαίσιου" να προκαλέσει ίσχυρούς τρανταγμούς μέσα στις διαποτισμένες με τόσο ύπερσυναινετικό δηλητήριο μάζες (ιδιαίτερα της νεολαίας) του τουρκικού λαού και των Τουρκοκυπρίων. Στόν Ντενκτάς –με ίσχυρούς άντιπάλους και στο έσωτερικό και στο έξωτερικό – δέν ήταν τόσο εύκολο να έλιχθεί και να "διαφωτίσει", όσο ήταν για τό Μακάριο,

ΑΛΛΑ, όπωσδήποτε, ή συμφωνία πλαίσιο έχει ύπογραφεί. Κι αυτό είναι τό πρώτο κέρδος για τήν έλληνοκυπριακή πλευρά. Όχι γιατί λύνει τό πρόβλημα, αλλά γιατί άνοίγει τό δρόμο, που ως τίς 12 του Φλεβάρη θεωρούνταν κλειστός. Καί παρ' όλο που τά πλαίσια κινήσεως πρός τά έμπρός έχουν συμφωνηθεί, είναι φανερό πώς πολλές είναι οι δυσκολίες που θά παρουσιαστούν. "Ήδη μερικές απ' αυτές έχουν θγει στην έπιφάνεια. Έξωτερικά, ή φιλοτουρκική δυτικογερμανική ήγεςία (άντιστρατευόμενη, κατά κάποιον τρόπο, τίς άμερικανικές πρωτοβουλίες) άνοιχτά διακήρυξε ότι ή "Αγκυρα μπορεί να ύπολογίζει στις πλάτες της. Έσωτερικά, ή "Αγκυρα, ύπαναχωρώντας, έξ αιτίας της έσωτερικής άστάθειας της, έμμεσα απέσυρε εκείνο που προηγουμένα είχε διαλαλήσει: ότι "τήν ευθύνη για τή λύση των τουρκοκυπριακών προβλημάτων τήν έπωμίζεται ό κ. Ντενκτάς". Καί με τό στόμα του Τσαγκαλιανγκιλ διαβεβαίωσε τήν άντιπολίτευση ότι "τό κυπριακό θά έπιλυθεί από τό κοινοβούλιο, που θά αποφασίσει για τίς ύποχωρήσεις, άν πρόκειται να γίνουν τέτοιες".

Αναμφισβήτητα σκληρή μάχη άναμένεται ότι θά διεξαχθεί στο τέλος αυτού του μήνα και στις άρχές του έρχόμενου στη Βιέννη. Οι έκτιμήσεις ποικίλλουν. Διαφωνίες άπό διάφορες πλευρές προβάλλουν. Καί μέσα σ' αυτό άκόμη τό έσωτερικό μας μέτωπο.

ΚΑΝΕΝΑΣ δέν μπορεί να προδικάσει τό αποτέλεσμα. Κι ως ποιό σημείο οι Τούρκοι θά παρουσιάσουν συνέπεια. Ούτε γνωρίζει κανένας ως ποιό βαθμό θά προχωρήσουν οι πιέσεις του Τζιμμου Κάρτερ και οι πιέσεις των διαφόρων σκληρών παραγόντων πάνω στον Τζιμμου Κάρτερ. Ούτε πώς θά κινηθεί ή Μόσχα. Όμως, όποιο κι άν θά 'ναι τό αποτέλεσμα, έστω κι άν οι ύποχωρήσεις των Τούρκων άποδειχτούν φιάσκο, ένα είναι τό συμπέρασμα: ότι τό πρώτο κέρδος, με τό άνοιγμα του δρόμου, θα άκολουθήσει τό δεύτερο κέρδος, με τήν προβολή της κρουσταλλικότητας των κυπριακών θέσεων πάνω στα συγκεκριμένα σημεία. Φτάνει μόνο ή έλληνοκυπριακή πλευρά να έμφανιστεί με συνέπεια και έμμονή. Φίλοι δέν πρόκειται να άπωλεσθούν. Άντίθετα, περισσότεροι θα άποχτηθούν.

Άπεργοί της ΛΑΡΚΟ συζητάνε με την απεσταλμένη του «ΑΝΤΙ».

Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΤΗΣ ΛΑΡΚΟ

Της Αθηνάς Κακολύρη

Πάνω από μήνα τώρα συνεχίζεται η απεργία στά δρυχεία της ΛΑΡΚΟ. Δουλεύοντας κάτω από σκληρές συνθήκες, οι εργαζόμενοι ζήτησαν ένα ελάχιστο ποσοστό από τα υπερκέρδη των επιχειρήσεων του Μποδοσάκη. Η άκαμπτη στάση της ΛΑΡΚΟ, συνδυασμένη με τον έντατικό πόλεμο νεύρων και τις απειλές που εξαπόλυσε έναντι των εργαζομένων, δέν λύγισαν τους απεργούς.

Τό «ΑΝΤΙ» στίς επόμενες σελίδες του παρουσιάζει ένα ρεπορτάζ για τίς συνθήκες ζωής

στίς «άποικίες» της ΛΑΡΚΟ καί τόν αγώνα των εργαζομένων.

Μιά έρευνα στίς δραστηριότητες της ΛΑΡΚΟ έδειξε την οικονομική σημασία της μονάδας, τούς «επιχειρησιακούς συνδυασμούς» της εταιρίας καί τά μεγάλα περιθώρια κέρδους. Οί εργαζόμενοι ζητούν ένα μικρό μερίδιο απ' αυτά. Ένωμένοι, πεισματικά συνεχίζουν τόν αγώνα τους, πού έχει ξεπεράσει τά όρια του μικρού οικισμού τους καί κερδίζει συνεχώς την καθολική συμπαράσταση.

ΑΠΟ τό πρωί τής 17 Γενάρη τό τεράστιο βιομηχανικό συγκρότημα τής ΛΑΡΚΟ τού Μποδοσάκη, στή Λάρυμνα, έχει ακινητοποιηθεί. Δυό περίπου μήνες οί εργάτες, μέ μιιά άσυνήθιστη μέχρι τώρα καί γι' αὐτούς καί γιά τή ΛΑΡΚΟ άποφασιστικότητα, πού συχνά παίρνει τόνους δραματικούς, άρνούνται νά προσέλθουν καί νά συνεχίσουν νά εργάζονται κάτω άπό άπάνθρωπες συνθήκες δουλειάς, χωρίς νά ικανοποιηθούν προηγούμενα όρισμένες, σέ χαμηλά επίπεδα τοποθετημένες, άξιώσεις τους.

Ή έταρία άπό τήν πλευρά τής, άρνείται μέ άκαμψία τήν ικανοποίηση τών δικαίων αιτημάτων τους. Ένα άπό τ' άποτελέσματα τής μεγάλης διάρκειας άπεργίας καί τής καθολικής συμμετοχής τών εργατών, είναι νά έχει άποκτήσει αὐτό τόν καιρό, σέ κάποιο βαθμό, δημοσιότητα ή μεθοδολογία Μποδοσάκη, πού αναλύεται στήν προσπάθεια διάσπασης τού άπεργιακού άγώνα μέ παράνομες άπολύσεις, άποστολή στίς γυναίκες τών εργατών άπειλητικών έπιστολών καί ύποσχέσεις προνομακίας μεταχείρισης στούς άπεργοσπάστες!

Ή κοινή γνώμη γνωρίζει τήν αλήθεια γύρω άπό τίς δραστηριότητες καί τήν άσυνδοσία τού Μποδοσάκη ή μένει μέ τήν ιδέα, πού έπιμελημένα τής καλλιεργείται άπό διάφορες κατευθύνσεις, τού... «έθνικοῦ ευεργέτη» καί τής «έλληνικής επιχείρησης μέ κεφάλαια 100% έλληνικά»(!):

Πρίν μερικούς μήνες ή ψήφιση στή Βουλή, παρά τήν έντονη αντίθεση τών κομμάτων τής αντιπολίτευσης, μιās νέας χαριστικής σύμβασης τού Μποδοσάκη μέ τό Δημόσιο, πού πρέπει νά προστεθεί σέ σειρά προηγούμενων χαριστικών συμβάσεων, είχε γίνει άφορμή νά ξανανοίξει τότε γιά λίγο ό φάκελος τής ΛΑΡΚΟ.

Πιό συγκεκριμένα:

Τόν Ίούλιο τού 1972 παραχωρήθηκε στή ΛΑΡΚΟ χωρίς διαγωνισμό μιιά μεταλλοφόρος περιοχή σιδηροκιελιούχος, στά Βρυσάκια τής Εύβοιας, πού είχε πιθανολογούμενη ποσότητα μεταλλεύματος 50 έκατομμύρια τόννους. (Μιά μικρή λεπτομέρεια: Τρείς μέρες μετά τήν ύπογραφή αὐτής τής σύμβασης ό τότε γενικός διευθυντής μεταλλείας τού ύπουργείου Έθνικης Οικονομίας, ένας άπόστρατος αξιωματικός όνόματι Εὐαγγέλου, παραιτήθηκε άπό τή δημόσια θέση του καί προσλήφθηκε στήν επιχείρηση Μποδοσάκη, όπου ύπηρετεί μέχρι σήμερα. Άπλή σύμπτωση;)

Αὐτή ή σύμβαση είχε παραπεμφθεί στήν έπιτροπή τού νόμου 225 καί στή συζήτηση τής Βουλής (7 Ίουνίου '76) ό ύπουργός Βιομηχανίας, σάν κυβερνητικός εκπρόσωπος, ύποστήριζε ότι είναι «μία εκ τών πρώτων συμβάσεων πού εξαγοχηρίσθη ως καταχρηστική», τή στιγμή πού οί όμιλητές τής αντιπολίτευσης έπέμεναν ότι:

ΛΑΕ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΗΣ

"ΛΑΡΚΟ", ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

ΑΠΕΡΓΟΥΜΕ 30 ΜΕΡΕΣ ΤΩΡΑ.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΗΣ ΠΕΙΝΑΣ 1200 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΣ ΓΙΑΤΙ Ο ΜΠΟΔΟΣΑΚΗΣ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΝΑ ΔΩΣΕΙ ΛΥΣΗ ΣΤΑ ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΜΑΣ.

Ή από τά 300.000.000 πού θγάζει τό μήνα, άπαρλώντας άπό τούς εργαζόμενους τά μιιά χρόνια τής ζωής τους, δέν δίνει τά 3.000.000, γιά νά συμπληρώσει τά μεροκάματα τής πείνας πού πέρνουμε.

Δουλεύουμε μέσα σέ συνθήκες άσυνήθιστες καί ή Πολιτεία τό ξέρει. Γιατί έπως καταστράφηκε ή ερώση στη "ΑΡΤΕΜΙΔΑ" έτσι καταστρέφονται καί οι ζωές μας καί οι ζωές τών παιδιών μας.

Σας καλοκαίριασαν όλους τους Πολιτικούς, τους Συνδικαλιστικούς, τους πολιτιστικούς φορείς, ιδιαίτερα τον ΤΥΠΟ να μας συμπαράσταдите.

ΛΑΕ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ.

Ζητούμε τη δέσμη καί όλοκληρωμένη συμπαράστασή σου στο δικαίωμα μας.

Αποφύγετε έκκληση στην Κυβέρνηση νά έξαφάνισι τήν παράγραφο 1 τού άρθρου 17 τού Συνταγματος.

Οί άπεργοί τής "ΛΑΡΚΟ..

- ενεργείται άκόμα άνάκριση
- ή σύμβαση ήταν χαριστική
- ξημιώθηκε τό Δημόσιο μ' αὐτήν

● μέ τήν ύπογραφή τής σύμβασης τής 3 Μαρτίου 1976, πού ζητούσε ή κυβέρνηση νά κυρώσει ή έθνική αντιπροσωπεία κατά τή συνεδρία τής 7-6-76, θά καλυπτόντουσαν οί άταξίες τής σύμβασης καί θά απαλλασσόντουσαν άπό τίς ποινικές τους ευθύνες οί εκπρόσωποι τής ΛΑΡΚΟ καί τά όργανα τής δικτατορίας.

"Όπερ καί έγινετο. Γιατί, όπως είναι γνωστό, ύπάρχει μιιά κυβερνητική πλειοψηφία στή Βουλή πού «άποφασίζει» καί «διατάσσει», κατά τό δικό της τρόπο..."

★

ΕΤΣΙ, μ' αὐτό τό νομοσχέδιο προβλέπεται ή έπαύξηση τής δυναμικότητας τών εγκαταστάσεων τής ΛΑΡΚΟ στή Λάρυμνα, μέ τήν προσθήκη στά μεταλλεία τής Εύβοιας καί Λάρυμνας νέου εξοπλισμού «μεγαλύτερας δυναμικότητας εξορύξεως, μεταφορής καί τριβής σιδηροκιελιούχων μεταλλευμάτων».

Δέν προβλέπεται – τουλάχιστο γιά σήμερα – ή άξιοποίηση τών σιδηρούχων σκουριών τών ηλεκτροκαμίνων τής Λάρυμνας, πού σήμερα άπορρίπτονται στόν Εϋβοϊκό κόλπο, ενώ ή άξιοποίησή τους ήταν συμβατική ύποχρέωση τής ΛΑΡΚΟ, σύμφωνα μέ τίς προηγούμενες συμβάσεις.

Κι αὐτό σημαίνει:

1) Μεγαλύτερες καταστροφές στο φυσικό περιβάλλον τής Εϋβοιας, στά δάση τής, πού καί σήμερα άποφυλίζονται

νονται άπό τίς άνεξέλεγκτες μεταλλευτικές εργασίες μεταλλευτικών επιχειρήσεων, μεταξύ τών όποίων καί ή ΛΑΡΚΟ.

2) Αύξηση τού ποσοστου τών σκουριών πού ρίχνονται στόν Εϋβοϊκό κόλπο, πράγμα πού αύξάνει καί τή βιολογική καταστροφή του. Ό Εϋβοϊκός είναι κιόλας – έξ αίτίας καί άλλων αίτιών – μιιά «νεκρή θάλασσα».

★

ΜΙΑ επιτόπια έρευνα είναι τόσο δραματικά επιβεβαιωτική αὐτών τών διαπιστώσεων, πού ή λέξη *άσυνδοσία* φτωχάινει. Έφιαλτικό τό τοπίο, εμφανίζεται μπροστά μας καλυμμένο άπό μιιά μαύρη σκόνη πού καταστρέφει καί άποστειρώνει, θάρρεϊς, τά πάντα γύρω: φυτά, δέντρα, ζώα κι άνθρωπους. Όλα φτωχά καί χτικιασμένα, καί τά παιδιά χλωμά, ύποσιτισμένα, κουρασμένα. Περισσότερο κι άπό τούς γονείς τους. Τά σπίτια, δυό δήματα άπό τό περίφραγμα, σκεπασμένα πάντα μέ τή μαύρη σκόνη. Τί νά κάνει τό κραισρόσυρμα στά παραθύρα! Φαντάζει σάν μαύρη κουρτίνα.

Μά ή ΛΑΡΚΟ γέμισε καλοπληρωμένες διαφημίσεις τίς έφημερίδες:

«Όπως είναι γνωστό τό Έργαστήριο μας στή Λάρυμνα είναι ένα άπό τά πιό τέλεια τού είδους του στόν κόσμο καί οί συνθήκες εργασίας καί τρόπου ζωής τών εκεί εργαζόμενων είναι κατά κοινή όμολογία οί πιό καλές καί άνετες, γιατί ή Έταιρία έχει φροντίσει, μέ τεράστιες δαπάνες καί προσπάθειες, νά φτιάξει εγκαταστάσεις κάθε είδους (σύγχρονες κατοικι-

Ή κοινότητα τής Λάρυμνας επιδαρύνθηκε μέ δάνειο 2 έκατομμυρίων δραχμών γιά τήν άνέγερση οικήματος πού θά στέγαζε τίς δημόσιες υπηρεσίες τής. Τό κτίριο τέλειωσε, είναι άνετο καί πολυτελές, μά παραμένει κενό καί άχρησιμοποίητο. Οί κρατικές υπηρεσίες δέν μεταφέρονται, παρά τίς άλλεπάλληλες αιτήσεις τής κοινότητας. Έξακολουθούν νά στεγάζονται σέ οίκημα τής ΛΑΡΚΟ, δίπλα στά γραφεία τής εταιρίας. Τελικά είναι δύσκολο νά γίνει αντίληπτό πώς δέν πρόκειται γιά... ιδιωτικές υπηρεσίες τής επιχείρησης.

«Αν τυχόν συμβεί κάτι, τόν οίκισμό καί τή Λάρυμνα τά θυθίζει μαζί μέ τό έργοστάσιο. Ή έκρηξη, όταν γίνει, είναι δραστική σέ άκτίνα 4 χιλιομέτρων καί αισθητή στά 5 χιλιόμετρα».

Ή καταγγελία έγινε άπό υπεύθυνα χείλη καί δέν είναι πλατωνική: ύπάρχουν συγκεκριμένες έστίες κινδύνου.

κίες, σχολεία, ιατρεία, μέσα ψυχαγωγίας κ.λπ.)».

ΑΣ ΔΟΥΜΕ τις «συνθήκες εργασίας» και του «τρόπου ζωής» των κολίγων του Μποδοσάκη. Γιατί, για τέτοια σχέση πρόκειται. Δεν είναι ανάγκη να στο πούν. Τό βλέπεις. Από την Αθήνα στο χωριό Μαρτίνο. Πιο κάτω βρίσκονται οι «πολιορκημένοι» άπεργοί.

Είχε τρία λεωφορεία την ημέρα. Μετά την άπεργία τους άφησαν ένα δρομολόγιο. Έτσι περιμέναμε να νυχτώσει για να 'ρθει λεωφορείο. Τό λεωφορείο γέμισε άμέσως εργάτες που κατέβαιναν στη Λάρυμνα για συμπαράσταση στους άπεργούς.

Άρχίζεις να διαπιστώνεις την ένότητα και την άδελφοσύνη που τους δένει. Οί πιο νέοι προσφωνούν τους γεροντότερους «μπάρμπα». Στους πιο κουρασμένους ύποδεικνύουν να ξεκουραστούν «γι' άπόψε». Στο χωριό Μαλαισίνα είναι περήφανοι γιατί από τό χωριό τους δεν ύπάρχει ούτε ένας άπεργοσπάστης. Ούτε για δείγμα! Μέ άπόφαση της διοίκησης του σωματείου τους όσοι έχουν δικές τους δουλειές (χωράφια κ.λπ.) πάνε και δουλεύουν ώστε να καλύψουν τό μηνιαίο εισόδημα που χρειάζονται για τίς φαμίλιες τους αλλά και για να ένισχύσουν τους συναδέλφους τους άκληρους άπεργούς. Έτσι αντίστέκονται στον άποκλεισμό που γίνεται μέρα μέ τή μέρα

ΚΡΑΤΟΣ έν κράτει ό Μποδοσάκης και ύποτακτικοί στο φέουδό του βασιανισμένοι άγρότες της περιοχής που βαφτίστηκαν «έν μι ά νυχτί» εργάτες βιομηχανίας. Ό Μποδοσάκης χρειάζεται ανθρώπινα κορμιά για τό μεγαθήριό του. Τά άνειδίκευτα χέρια κοστίζουν λιγότερο. Έτσι παίζει μέ τή φωτιά. Μας καταγγέλληκε πως χρησιμοποιούνται άνειδίκευτοι εργάτες εκεί όπου είναι άπαραίτητοι οί ειδικοευμένοι. Στο παρελθόν έχουν γίνει δύο θανατηφόρα εργατικά άτυχήματα. Και ύπάρχουν εργάτες άκρωτηριασμένοι πάνω στη δουλειά που χρόνια διεκδικούν ένα έπίδομα και τούς παραπέμπουν στην κατοχύρωση του ΙΚΑ. Στατιστικά,

«Τώρα κι ό θεός είναι άπεργός». Ό πρόεδρος κι ό γραμματέας του σωματείου των εργαζομένων της ΛΑΡΚΟ μιλάνε στους άπεργούς.

μικρό ποσοστό, θά μάς άπαντήσει τό Γραφείο Τύπου της ΛΑΡΚΟ...

Άπό πέντε κοινότητες της περιοχής άπορροφά τό εργατικό δυναμικό της ή ΛΑΡΚΟ: Λάρυμνα - Μαρτίνο - Μαλαισίνα - Άκράφνιο και Κόκκινο. Έχει φτιάξει δύο οικισμούς. Τόν οικισμό της ΛΑΡΚΟ και του Άγίου Ιωάννου, όπου έχει εγκαταστήσει τους «ξένους», εργάτες άπ' όλες τίς περιοχές της Ελλάδας.

Η παραγωγή του Μποδοσάκη μέσα στο 1976, καθαρό νικέλιο, ήταν 16.440 τόννοι και οί προβλέψεις για τό 1977 την άνεβάζουν στους 17.000 τόννους. Και ή τιμή είναι πάνω από 200.000 δρχ. ό τόννος.

Σέ μισθοδοσία πληρώνει γύρω στά 10 έκατομμύρια τό μήνα. Η ΛΑΡΚΟ έχει φορολογική άπαλλαγή. Έπιδoteίται στην κατανάλωση του ηλεκτρικού ρεύματος πληρώνοντας τό μισό του κόστους. Κάνει προνομιακές εισαγωγές. Έχει σπάσει ρεκόρ στίς δανειοδοτήσεις. Τό 1976 πήρε 6 δίσ για τά μεταλλεία της Εύβοιας και 1.2 δίσ για τό έργοστάσιο.

Η ΕΤΗΣΙΑ έπιόδυνση της ΛΑΡΚΟ από την άποδοχή των αύξήσεων ύπολογίζεται σε 30 έκατομμύρια δραχμές. Η ήμερήσια άπώλειά της σε εισπράξεις από την άκινήτοποίηση του βιομηχανικού συγκροτήματος με την άπεργία, ύπολογίζεται σε 11 έκατομμύρια δραχμές. Θά έφτανε λοιπόν ή μέχρι σήμερα οικονομική ζημιά της εταιρίας να καλύψει την έπιδόδυνση από τίς αύξήσεις για πολλά χρόνια. Όμως εκείνη άρνείται.

Ό παραπάνω άπλός ύπολογισμός δείχνει πως ή άρνηση δεν όφείλεται σε λόγους οικονομικούς. Έξηγείται μόνο μέ την έπιδώξη του εργοδότη να διατηρήσει τό σημερινό άυταρχικό κλίμα και να έξουδετερώσει κάθε προσπάθεια όμαδικής διεκδίκησης.

Κάτω από αυτό τό πρίσμα, ό άγώνας των εργατών της ΛΑΡΚΟ παίρνει άλλη διάσταση. Και δημιουργεί σε όσους πιστεύουν στον οικονομικό και κοινωνικό ρόλο του εργατικού συνδικαλισμού την ύποχρέωση της όλόψυχης συμπαράστασης.

Η ΣΧΟΛΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Τό 1972 ιδρύθηκε από τον ΟΑΕΔ ή «Σχολή Μαθητείας» της Λάρυμνας. Οί άπόφοιτοι της σχολής μπορούσαν να εισάγονται στίς μέσες τεχνικές σχολές. Μέ τό νέο νομοσχέδιο άποκλείονται.

Η φοίτηση στη σχολή είναι 4ετής. Η σχολή έχει μόνο έναν κλάδο. Τόν κλάδο μηχανοτεχνικών. Φοιτούν 51 παιδιά από ήλικία 13 μέχρι 21 χρόνων. Αυτά τά παιδιά είναι εργάτες της ΛΑΡΚΟ. Τό πρωί στο έργοστάσιο και τ' άπόγευμα στο σχολείο. Τά μεροκάματά τους

κυμαίνονται από 64 δραχμές μέχρι 256.

Διακόσιες πενήντα έξι όμως δραχμές παίρνουν μονάχα 7 μαθητές, που έχουνε τίς «προϋποθέσεις»: Προϋπηρεσία τρία χρόνια και μισό και είναι πάνω από 20 χρόνων. Οί πιο πολλοί δουλεύουνε, κάτω από άφάνταστες συνθήκες δουλειάς, για 64 δρχ. μεροκάματο.

Πήραν μέρος στη διήμερη άποχή των τεχνικών σχολών και ζητάνε ν' άνήκουν στο ύπουργείο Παιδείας και όχι στο ύπουργείο Έργασίας.

Δύο μικροί μαθητές μάς λένε:

ΒΑΣΙΛΗΣ, 14 χρόνων: Έχω δύο μεγαλύτερα άδελφια που πηγαίνουν στο γυμνάσιο. Δουλεύω έπειδή είναι ή σχολή. Άύριο θά 'μαι κάτι. Βέβαια κουράζομαι πολύ. Δουλεύουμε έφτάωρο κάθε πρωί. Μετά σχολείο. Βοηθάμε σ' ό,τι μάς ζητήσουν, όπου μάς ρίζουν οί προϊστάμενοι. Ό Μποδοσάκης άνοιξε τη σχολή για να βγάλει τεχνίτες να τούς ρίξει στο έργοστάσιο. Μας ύπόσχεται ότι θά μάς δώσει θέση...

ΓΙΑΝΝΗΣ, 15 χρόνων. Έχω μία μικρότερη άδελφή. Είμαι κατά κάποιον τρόπο προστάτης... Τά μαθήματά μας είναι

πρακτικά και σχέδιο. Τά πιο άσχετα μαθήματα κατορθώσαμε και τά θγάλαμε. Όπως π.χ. «Πολιτική άμυνα», «Άγωγή του πολίτου»... Δεν ύπάρχει ψυχαγωγία καθόλου. Ένας κινηματογράφος λειτουργούσε τρεις φορές την έβδομάδα και τώρα μέ την άπεργία τόν κλείσανε. Για να άκούμε λίγη μουσική μπαίνουμε στο καφεείο των μεγάλων, που χρειάζεται άντισταφυξιογόνες μάσκες... Τριακόσια άτομα μαζεμένα, καπνοί, τσιγάρα... Είχανε φτιάξει μία «λέσχη» για τό προσωπικό - εκεί άκούγαμε και λίγη μουσική. Μας την κλείσανε κι αυτή μέ τόν ισχυρισμό ότι... συζητάμε συνδικαλιστικά θέματα.

Πώς «ναρκώθηκε» μιά μεγάλη πηγή πλούτου

Φίλε Έργαζόμενε,

Είναι γνωστό ότι όταν μιά άπεργια δεν φέρνει αποτέλεσμα μέσα στις 4 - 5 πρώτες μέρες, καταλήγει πάντα σε βάρος των εργαζομένων.

Από την συνεχιζόμενη και σήμερα, για όγδοη μέρα, άπεργια σου, και με τον εξαναγκασμό από το Σωματείο σου να κλείση το Όξυγόνο στη "ΔΑΡΚΟ", είναι βέβαιο πιά ότι θα παραμείνης άνεργος για 30 μέρες τουλάχιστο.

Έκανες λογαριασμό πόσο ζημιώθηκες;

Η "ΔΑΡΚΟ" σου πρόσφερε 13%. Το Σωματείο με την άπεργια σου υπόσχεται 23%. Δηλαδή τώρα αγωνίζεσαι για το 10%. Εσύ είπες όμως κανείς ότι ήδη έχασες το 8% με το σταμάτημα του Όξυγόνου; Εσύ λογάριασε το Σωματείο σου πόση ζημιά σε χρήμα θα σου προστιθέται κάθε μέρα που περνάει άφωσ με τον τρόπο τους δεν σ'άφηνουν να γυρίσης στη δουλειά σου; Και σου μαρτύρησαν αυτοί που τόσο πρόχειρα χειρίζονται τα ζητήματα συμφέροντά σου ότι, σύμφωνα με το Νόμο, δεν θα πληρωθείς τα μεροκάματα της άπεργίας; Σκέψου λοιπόν και υπολόγισε μόνος σου αν σε συμφέρει η συνέχιση της άπεργίας αυτής.

Τό Γραφείο Τύπου της "ΔΑΡΚΟ"

3/2/1977

Φίλε Έργαζόμενε,

Ο πληθωρισμός χτυπάει τους πάντες και περισσότερο απ'όλους τον εργατοϋπάλληλο. Μη βοηθῆς με την άψυχολόγητη άπεργια στην όποια σε ύποκινούν με παχειά λόγια και άπραγματοποίητες ύποσχέσεις να φθάση το κῆρας 500 δραχμές, το λάδι να τὸ βάζης στο φαγητό σου με τὸ φτερό, τὰ παπούτσια να τὰ βλέπης μόνο στις βιτρίνες, τὰ ρούχα να γίνουν άπιαστο όνειρο και με μιά λέξη τὰ χρήματα του καθημερινού ιδρώτα σου να χάνουν την άξία τους μέχρι να φτάσης στην αγορά.

Ώρατες βέβαια οί εργατικές διεκδικήσεις, αλλά πάντα πρέπει νῆναι σύμφωνες με τὸ πνεῦμα της εποχής και πάντα με όδηγό τή λογική.

Τό Γραφείο Τύπου της "ΔΑΡΚΟ"

Η ΔΑΡΚΟ... ἀλληλογραφεί με τὸ προσωπικό...

Η «χελώνα» πωλείται σέ σιδηρονικέλιο, αλλά η τιμή ἀντιστοιχεί μόνο στην περιεκτικότητά της σέ νικέλιο. Ο σίδηρος φεύγει στο έξωτερικό χωρίς τιμή. Τό έξωτερικό έχει γεμίσει από εταιρίες δικές του πού... είναι καλοί αγοραστές της ΔΑΡΚΟ. Και πριν λίγο καιρό είχαν φορτωθεί καράδια χωρίς έλεγχο, πού στάθμευσαν στο έξωτερικό σέ αποθήκες της ΔΑΡΚΟ και από εκεί γινόταν η μεταπώληση.

● Πώς δικαιολογούνται ἀλήθεια αυτές οί συναλλαγματικές ἀλλημείες, αν ἀληθεύουν οί καταγγελίες πού μᾶς ἔγιναν;

● Πώς δικαιολογούνται τὰ δάνεια πού παίρνει ο Μποδοσάκης;

ΑΚΟΜΑ βρίσκεται στά δικαστήρια με τὸ χημικό μηχανικό κ. Τσιριγώτη, πού είχε προσληφθεί για μιά αποκλειστική ἐφεύρεση για τὸ διαχωρισμό νικελίου από τόν σίδηρο. Τό φέρνει σέ κατάσταση καθαρότητος 99,9% - τὸ μάξιμουμ πού μπορεί νά ἐπιτευχθεί σέ νικέλιο. Άφου ἄρχισαν νά κτίζονται οί ἐγκαταστάσεις και ἀπέμενε μόνο τὸ τελευταίο στάδιο, ἀρνήθηκε νά πληρώσει τόν ἐφευρέτη. Ἐδγῶλαν ότι ἦταν μισθωτός υπάλληλος του ἔργοστασίου και δέν ἐδικαιούνταν ἀμοιβή για τήν ἐφεύρεση... Ἀποτέλεσμα, νά μὴν τελειοποιηθεί ἡ μονάδα και νά μείνει τὸ κτίσμα σέ ἀχρηστία.

● Πόσα ἐκατομμύρια πετάχτηκαν στὸν ἀέρα για τίς ἐγκαταστάσεις ὑποδομῆς; Σταγόνα στὸν ὠκεανό όμως για τόν... «ἐθνικό μας εὐεργέτη», ἀφου φυσικά κατάφερε νά πάρει τὸ δάνειο πού ἤθελε...

Μά ἂς κατανοήσουμε καλύτερα τί σημαίνει αὐτό τὸ χρυσωρυχείο στη μονοπωλιακή διαχείριση ενός ἀφέντη.

Ο λατερίτης πού ὑπάρχει ἐκεῖ, περιέχει σίδηρο σέ ποσοστό 30-40%, νικέλιο και κοβάλτιο σέ ποσοστό 1-1,5% και χρώμιο σέ ποσοστό 2-2,5%. Τὰ κοιτάσματα αὐτά του λατερίτη ξεκινᾶνε ἀμέσως από τήν περιοχή της Λάρυμνας, πού βρίσκεται ἀμέσως μετά τή λίμνη της Ὑλίκης και περιλαμβάνει τὰ χωριά Ν. Κόκκινο, Ἀγ. Ἰωάννης, Μαρμείο, Λάρυμνα κ.λπ. Η περιοχή όμως πού καλύπτεται απ' αὐτό τὸ κοιτάσμα δέν περιορίζεται ἐδῶ αλλά περνάει κάτω από τή θάλασσα και ἐπιφανειανίζεται στην ἀπέναντι ἀκτὴ της Εὐβοίας, ἐπιφανειακά στίς περιοχές της Ν. Ἀρτάκης, Ψαχνού, Βουσακίων κ.λπ. Στην Εὐβοία τὸ λατερίτικο κοιτάσμα καλύπτει μιά τεράστια περιοχή, και θά πρέπει νά ἐπεκτείνεται και πρὸς ἀνατολάς, στην Κάρυστο κι ἀλλοῦ.

Τὰ διαπιστωμένα ἀποθέματα σιδηρονικελίου είναι ἤδη κολλοσιαῖα και γι' αὐτό έχει κάπως καμφθεῖ τὸ ἐνδιαφέρον για περισσότερες ἐρευνες.

Κάθε τόννος μεταλλεύματος (σιδηρονικελιούχου κοιτάσματος) περιέχει, και ὅπωςδήποτε μπορεί νά ἀποδώσει μετά από κατάλληλη κατεργασία, 300 κιλά σίδηρο ὑπό μορφή χάλυβος. Η τιμή του αὐτὴ τή στιγμή σέ μορφή μπιγέτας είναι πάνω από 6.000 δραχμές κατά τόννο.

Ἄς σημειωθεί ότι τὰ ἀποθέματα σιδηρονικελιούχων μεταλλευμάτων της χώρας μας ἐκτιμούνται σέ πολλές ἐκατοντάδες ἐκατομμύρια τόννους. Εἰδικότερα στην περιοχή της Εὐβοίας οί συνθήκες ἐκμετάλλευσης είναι ἐκπληκτικά εὐνοϊκές και ἐπιτρέπουν ἕνα κόστος ἐξόρυξης της τάξης τῶν 70-100 δρχ. ἀνά τόννο, ἐπειδὴ τὸ κοιτάσμα είναι ἐπιφανειακό.

● Τί μπορούν νά στηρίξουν από ἀποψη βαριᾶς μεταλλουργίας τόσο μεγάλα κοιτάσματα;

● Μπορούν νά δώσουν μιά παραγωγή νικελίου της τάξης

των 100.000 τόννων τό χρόνο, πού ή συναλλαγματική τους άξία είναι πάνω από 500 εκατομμύρια δολάρια.

● Μπορούν νά στηρίξουν μιά μεταλλουργία γιά παραγωγή 2.000.000 τόννους χάλυβα σέ μιά πρώτη φάση (ένδεχόμενα σέ δεύτερη φάση περισσότερου) πού θά συνεπαγόταν μιά συναλλαγματική είσοδή περίπου 200 εκατομμυρίων δολλαρίων τό χρόνο, καί επιπλέον μιά παραγωγή κοβαλτίου τής τάξης τών 2,5 χιλιάδων τόννων, πού θά σήμαινε αντίστοιχα μιά συναλλαγματική είσπραξη 20.000.000 δολλαρίων.

Τό συνολικό ποσό συναλλάγματος είναι συγκλονιστικό: ξεπερνάει τά 700 εκατομμύρια δολάρια.

Άκόμα σημαντικότερο:

● Τό νικέλιο καί τό κοβάλτιο είναι τεράστιας σημασίας στρατηγικά ύλικά γιά τή χώρα μας.

● Ή δημιουργία μιās βασικής χαλυβουργίας μέ 1-1,5 εκατομμύρια τόννους χάλυβα τό χρόνο, είναι μεγάλης σημασίας έργο ύποδομής γιά τή βαριά βιομηχανική ανάπτυξη. Τό νικέλιο, τό κοβάλτιο καί τό αλουμίνιο είναι οί «άκρογωνιαίολίθοι» τής σύγχρονης τεχνολογίας. Αυτό έχει τεράστια στρατηγικοπολιτική σημασία καί θά πρέπει νά τό λάβουμε σοβαρά ύπόψη μας.

Ή Εύρώπη, καί συγκεκριμένα οί χώρες τής Κοινής Άγοράς, καταναλώνει τό 30% περίπου καί τό υπόλοιπο 20% άπορροφάται από τήν Ίαπωνία. Τό 50% τής παγκόσμιας παραγωγής βρίσκεται στά μεταλλεύματα του Καναδά καί άπορροφάται άμέσως από τίς ΗΠΑ...

Τό σύνολο τής ευρωπαϊκής κατανάλωσης προέρχεται από τήν εταιρία «Le Nickel», πού εισάγει τό προϊόν από τή Νέα Καληδονία, τή Φιλανδία, Ελλάδα καί άλλους μικροπαραγωγούς. Οί άνάγκες τής ευρωπαϊκής άγοράς σέ νικέλιο καί κοβάλτιο είναι τρομερά σημαντικές καί ή προοπτική νά αύξηθούν είναι πιθανότατα.

Έτσι τό ούσιαστικά ευρωπαϊκό μονοπώλιο τών κοιτασμάτων τής χώρας μας γίνεται άκόμα σοβαρότερο.

Όμως στήν Ελλάδα μιά πολύ παράξενη κατάσταση έχει ούσιαστικά ναρκώσει καί κάνει νά φυτοζωεί ή μεταλλουργία του νικελίου πού τήν έχει κρατήσει σέ άσήμαντη στάθμη καί σήμερα δέν ξεπερνά τίς 15.000 τόννους τό χρόνο, στή μορφή άκαθάρτου σιδηρονικελίου, ένώ ταυτόχρονα καμιά παραγωγή χάλυβα δέν γίνεται, αλλά ούτε έπεξεργασία γιά τήν έξαγωγή του κοβαλτίου.

Όλα αυτά ύποτίθεται ότι οφείλονται σέ κακές συνθήκες, έλλειψη κεφαλαίων κ.ά. Όμως στήν πραγματικότητα είναι άποτέλεσμα τής στρατηγικής δύο μεγάλων παγκόσμιων τράστ: του τράστ του νικελίου καί του τράστ του χάλυβα.

● Τό πρώτο ένδιαφέρεται νά ρυθμίζει τήν προσφορά στήν παγκόσμια άγορά καί έχει διαιρέσει ούσιαστικά τά ποσοστά

Στή Λάρυμνα ή αναλογία του δξυγόνου στήν ατμόσφαιρα είναι έλαττωμένη γιατί δεσμεύονται χιλιάδες κυβικά από τήν ατμόσφαιρα. Σ' αυτή τή μειωμένη από δξυγόνο ατμόσφαιρα έρχονται νά προστεθούν χιλιάδες κυβικά καπναερίων, μέ μονοξίδιο, διοξίδιο κυάνιο κ.ά. τοξικές ουσίες... Ή κτηνοτροφία έχει εκλείψει. Κι ή άπόδοση τής γεωργίας έχει μειωθεί κατά πολύ. Τίς μέρες αυτές τό έργοστάσιο είχε άκίνητοποιηθεί 29 μερόνυχτα, ό θεός έδρεξε τρείς-τέσσερις φορές, κι όμως πολύ λίγο είχε έπηρεαστεί τό εφιαλτικό περιβάλλον. Από τό «πέταγμα» χιλιάδων τόννων σκουριάς πού δέν άξιοποιεί ό Μποδοσάκης, γιατί δέν τόν συμφέρει οικονομικά, έχει καταστραφεί ό γραφικότερος κόλπος του Εύδοϊκού. Επί πλέον ή ΛΑΡΚΟ έχει «μπαζώσει» καί εκμεταλλεύεται σάν ιδιόκτητα οικόπεδα πολλά μέτρα θάλασσας. Σ' αυτά τά «οικόπεδα» έχουν σωρευτεί τεράστιοι όγκοι από σκόνες καί λιγνίτη πού όταν φυσάει σηκώνονται σέ σύννεφα καί καλύπτουν τόν οίκτισμό καί τή Λάρυμνα.

παραγωγής τών διαφόρων χωρών στά έπίπεδα πού αυτό θέλει, καί έτσι επιτρέπει στήν Ελλάδα μιά μικρή παραγωγή 15.000 τόννων καί καμιά παραπέρα ανάπτυξη.

● Τό δεύτερο τράστ καταδιώκει σά φάντασμα από τό 1950 καί ύστερα κάθε προσπάθεια γιά δημιουργία ελληνικής χαλυβουργίας. Κι αυτό γιατί τό ίδιο έχει προσδιορίσει τό ρόλο τής Ελλάδας σάν αύστηρά καταναλώτρια χώρας τών προϊόντων χάλυβα, καί, κατά συνέπεια, δέν θά έβλεπε μέ καθόλου καλό μάτι τή δημιουργία αντίστοιχης μονάδας στή χώρα μας.

Τά συμφέροντα καί τών δύο αυτών τράστ συναντιώνται στήν άδρανοποίηση τών ελληνικών κοιτασμάτων, πού γιά έκφρασή τους έχει τόν μονοπωλιακό τους κάτοχο, δηλαδή τόν Μποδοσάκη. Ό τρόπος τής μονοπωλιακής κατοχής τών κοιτασμάτων νικελίου καταντάει σκανδαλώδης.

Γιά νά καταλάβουμε τήν οικονομική σημασία του ύπόγειου πλούτου μας άρκεί νά αναφέρουμε ότι μετά τό πετρέλαιο πού ένδεχόμενα ύπάρχει, ακολουθούν σέ σημασία τά κοιτάσματα

Γιατί άπεργοϋμε

Ή «Ένωση Έργαζομένων Έταιρίας ΛΑΡΚΟ» εκπροσωπεί τήν πλειοψηφία τών εργαζομένων άφού, σύμφωνα μέ τό καταστατικό, άποκλείονται - γιά τήν ώρα - μόνο οί διοικητικοί ύπάλληλοι, οί εργοδηγοί Α καί οί μηχανικοί. Στήν άπεργία συμμετέχουν «μέ μιά καρδιά» 1200 οικογένειες. Ό πρόεδρος του σωματείου έξηγει γιατί γίνεται ή άπεργία - καί γιατί έχει τέτοια έπιτυχία:

● «Άναγκαστήκαμε από τόν εργοδότη μας νά τραθήσουμε σ' αυτή τή μεθόδευση του άγώνα μας. Τό σωματείο ήταν νεοσύστατο. Δέν θέλαμε άκόμα νά έκτεθούμε σ' έναν τόσο σοβαρό άγώνα, μάς λέει ό πρόεδρος. Όμως ή συμπεριφορά πού συναντήσαμε στίς στοιχειώδεις διεκδικήσεις μας είναι άκατανόητη. Δέ γίνεται μοιρασιά έδώ. Έδώ γίνεται συζήτηση πάνω στίς πραγματικές καταστάσεις πού ζούμε. Καί πάλι τούς έπαναλάβαμε ότι δέν είμαστε άμετακίνητοι. Είναι παλιό τό σύστημα τής ΛΑΡΚΟ νά μετακινείται μονάδα - μονάδα στίς διαπραγματεύσεις, ώπου νά φτάσει εκεί πού θέλει εκείνη. Έμεις όμως έμμένουμε νά συζητήσουμε σέ λογικά πλαίσια καί τό ξεκαθαρίσαμε ότι δέν έχουμε δρεξη γι' άστέια. Μόνο σοβαρά συζητάμε. Τό νά ζητάμε 20% καί νά δίνει εκείνος 7,8% είναι έμπαιγμός. Ή διαφορά είναι τέτοια πού δέ συζητάμε. Καί γι' αυτό δέν κάναμε άντιπροτάσεις. Έμεις ζητάμε δύο δραχμές τήν ήμερα γιά άνθυγιεινό επίδομα, καί ή ΠΕΣΙΝΕ 25% επί τών μηνιαίων άποδοχών σύν 3.000 δραχμές αύξησης.

● Χωρίς νά τό καταλάβουμε βρεθήκαμε μέσα στά πλαίσια τής κυβερνητικής πολιτικής. Καί ζητήσαμε τόσα μόνο καί μόνο γιά νά μή γίνει σύγκρουση. Κι όμως άναγκαστήκαμε νά φτάσουμε σέ άπεργία. Θά 'ταν καλύτερα αυτό νά γινόταν του χρόνου πού θά 'μαστε ισχυρότεροι.

● Πέρυσι τό σωματείο ήταν σ' άλλα χέρια. Άλλαξε διοίκηση μέ άπόφαση Γ.Σ. Οί εργαζόμενοι πέρυσι ζήτησαν 25% καί κείνοι ύπόγραψαν νύχτα 3% (πού ή ΛΑΡΚΟ ίσχυριζεται γιά 17,5%). Αυτή ή συνειδητή ύποχωρητικότητα πέρυσι είχε χτυπήσει πολύ άσχημα. Είχε άποκαρδίώσει τόν κόσμο ως πρός τό τι μπορεί νά διεκδικήσει ένα σωματείο. Έτσι φέτος φοβόμαστε πώς μέ 8 μήνες ζωή καί προεργασία δέ θά μπορούσαμε ν' άνταπεξέλθουμε σέ μιά τόσο σοβαρή άπόφαση.

● Μ' έναν ύπολογισμό πού κάναμε γιά νά φέρουμε σέ μιά ίσορροπία τή μισθολογική μας κατάσταση μέ τίς συνθήκες κολάσεως πού εργαζόμαστε έπρεπε νά ζητήσουμε αύξησης τής τάξεως του 93%. Όμως ζητήσαμε 20%. Πρώτα - πρώτα έξ αίτίας τής περυσινής άποδυνάμωσης του σωματείου μας καί δεύτερο γιατί θλέπαμε πώς γιά νά κερδηθεί ένα παρόμοιο ποσοστό στήν κατάσταση πού θρικόμαστε σά σωματείο θά 'ταν πολύ δύσκολο. Στήν περίπτωση αυτή τό σωματείο μας δυναμώνει σέ περίοδο άπεργίας.

● Ή αύξηση πού ζητάμε έμεις θά στοιχίσει στόν Μποδοσάκη κάτω από 30.000.0000 γιά όλο τό χρόνο, ένώ οί άπώλειες (κι είναι σέ συνάλλαγμα οί άπώλειες, γιατί τό νικέλιο έξάγεται) φτάνουν 10-12.000.000 ήμερησίως. Κι αν ύποτεθεί ότι μάς έχει δώσει τά μισά άπ' αυτά πού ζητάμε είναι μιάς ήμερας παραγωγή. Γιατί τό αίτημά μας συνολικά είναι 19,85%. Τά καθαρά αιτήματά μας, ή καθαρή αύξηση, είναι 14,5% στό βασικό καί τό 5,35% είναι θεσμικά».

«ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΜΕ από καρκίνο. Τό νικέλιο είναι τό τοξικότερο των μετάλλων. Προϋπόθεση γιά τήν εκδήλωση τού καρκίνου είναι 20ετής ύπηρεσία. Άλλά κανείς μας μέχρι σήμερα δέν έχει συμπληρώσει 20ετία, αφού τό εργοστάσιο λειτουργεί κανονικά από τό '68...

Οί στατιστικές πού μέχρι τώρα δίνουν είναι γινιδιές, μάς λένε εκπρόσωποι τού σωματείου των άπεργών.

● «Ήρθαν μιά μέρα καί μας πέρασαν, μπαίνοντας τό πρωί γιά δουλειά, από ακτίνες. Άκόμα δέν πήραμε στά χέρια μας τίς ακτινογραφίες μας! Άντ' αὐτοῦ δίνουν στατιστικές. Δέν έχω δικαίωμα δηλαδή νά δώ τήν κατάσταση τῆς υγείας μου; Τί είμαι;» μάς λένε οί άπεργοί εργάτες.

● 'Ο πρόεδρος τού σωματείου κ. Οικονόμου τονίζει: «Κινδυνεύουμε από πνευμονοκονίαση, φυματώσεις, άσθματικές καταστάσεις καί γενικές θωρακικές παθήσεις. Συνεπεία τού μεταλλεύματος έχουνε παθήσεις οφθαλμικές - εξαιτίας τῆς μεγάλης ακτινοβολίας πού εκπέμπει όλημερίς τό μεταλλευμα - στοματίτιδες, ωτίτιδες καί στείρωση των γεννητικών όρ-

γάνων των άνδρων λόγω ραδιενεργού ακτινοβολίας. Υπάρχουν αὐτοματισμοί σέ όρισμένες εγκαταστάσεις πού λειτουργοῦν μέ πλάκες κοβαλτίου ή ραδίου καί άλλα ραδιενεργά στοιχεία. Έκεί οί κατασκευαστές έχουν θέσει πινακίδες μέ νεκροκεφαλές. 'Η ΛΑΡΚΟ αφαιρεί τίς πινακίδες καί υποχρεώνει ανθρώπους νά δουλεύουν μέ δωρη δόση καί γιά χρόνια όλόκληρα. Αὐτοί οί χώροι είναι τά PNEUNEX τό SILOS Π/Κ Νο 1, ό φασματογράφος τού χημείου καί άλλου...».

● «Άτυχήματα (έγκαύματα - πτώσεις κ.λπ.) πού χρειάστηκαν τρεῖς μήνες θεραπεία παίρνουν από τό γιατρό μας γνωμάτευση γιά τρεῖς ήμέρες. Κι αὐτό φυσικά τό επιβάλλεται από τή διεύθυνση. Έχουμε μόνο ένα γιατρό κι αὐτόν 10-1 τό πρωί. τίς άλλες ώρες τόν αναζητᾶς καί δέν τόν βρίσκεις. Δέν έδρεῖνε πονθενά. Δέν υπάρχει ένα ιατρεῖο. Καλά νοσοκομειακή μονάδα, πού είναι άπαραίτητη γιά τήν περιοχή όσο πονθενά άλλου. Πέθανε πέθανε ένας συνάδελφος, 26 χρονών παλληκάρι, μέ δύο παιδάκια, γιατί άρρωσαν νά ρθοῦν νά τόν πά-

ρουν καί όταν έφτασαν ό μηχανισμός παροχής όξυγόνου ήταν παλιός καί δέν λειτουργοῦσε!», καταγγέλλει άλλος εργάτης.

● «Άλλος κίνδυνος μολύνσεως είναι τό άρσενικό (άρσενικό ξερονούν μερόνυχτα οί καμινάδες. Φέρνει βλάβη στά γονίδια καί έχουμε τερατόμορφες μολύνσεις στά μέρη πού είναι άμεση ή επίδραση, όπως στή θάλασσα. Έναποτίθενται 6.000 τόνοι σκουριά τήν ήμέρα). Έχουμε ψάρια τυφλά ή μ' ένα δόντι μεγαλύτερο από τ' άλλα. Κι αὐτός ό κίνδυνος δέ λείπει από τούς ανθρώπους - άσχετο εάν άκόμα δέν έχουμε "παραδείγματα", τονίζει ό πρόεδρος τού σωματείου.

● «Κάθε πρωί πού ξυπνάμε, μάς λείει χαρακτηριστικά μιά γυναίκα, παρακαλοῦμε ό άνεμος νά φυσάει πρὸς τή Λάρυμνα. Έκείνοι πάλι τῆς Λάρυμνας παρακαλοῦνε νά φυσάει πρὸς τά μάς. Ποιόν νά ευχαριστήσῃ ό θεός;... 'Ο Μποδοσάκης όμως πρέπει νά δεσμευτεῖ από τό κράτος γιά νά τακτοποιήσῃ καλύτερα τίς μίζνες του. Άνθρώπους έχει στή δούλεψή του. Καλά, τά κτήνη τά έξαφάνισε... συμπληρώνει ένας εργάτης.

του νικελίου καί μέ πολύ μεγάλη διαφορά τό περιδοήτο θέμα των βωξιτών. πού ή αξία τους είναι μόλις τό 1/4 τού νικελίου. ενώ τά μεταλλεύματα τού μαγνησίου είναι μόλις τό 1/6 τῆς αξίας τού νικελίου καί ό χωμίτης πού διαφμιίζει ό κ. Υπουργός Βιομηχανίας (παλιός υπάλληλος τού Μποδοσάκη) δέν φτάνει ούτε τό 1/75 τῆς αξίας τού νικελίου.

Άς σημειωθεί άκόμη ότι στήν Κούβα, όπου υπάρχει επίσης μεγάλη εμφάνιση λατεριτικού κοιτάσματος (φτωχότερο από τό ελληνικό), ή παραγωγή νικελίου προγραμματίζεται ήδη νά ξεπεράσει τίς 100.000 τόννους, μέ μιά τεχνολογία ή όποία στήν οὐσία βελτιώθηκε καί επέζησε από τίς προσπάθειες των ίδιων των Κουβανών επιστημόνων καί παρά τή σκληρότατη μεταχείριση τού τράστ στήν παγκόσμια αγορά.

Η έκμετάλλευση τού έθνικου όρυκτου μας πλούτου τού σιδηρονικελίου είναι καταστροφική. Η μέση περιεκτικότητα των σιδηρομεταλλευμάτων είναι τῆς τάξης τού 1,2% σέ νικέλιο καί 40% σέ σίδηρο. Έτσι από κάθε τόννο μεταλλεύματος μπορούν νά παραχθοῦν, σύμφωνα μέ τούς σχετικούς βαθμούς απόδοσης, περίπου 10 χιλιόγραμμα νικέλιο καί 350 χιλιόγραμμα χάλυδας.

Η τρέχουσα τιμή τού νικελίου, τόν περασμένο χρόνο, ήταν τῆς τάξης των 4 δολλαρίων κατά χιλιόγραμμα, ενώ ή τρέχουσα τιμή γιά τό χάλυδα, στό ίδιο χρονικό διάστημα, ήταν τῆς τάξης των 0,25 δολλαρίων κατά χιλιόγραμμα. Από κάθε τόννο λοιπόν μεταλλεύματος μπορεί νά πραγματοποιηθεῖ συναλλαγματική εισπραξη γιά τή χώρα:

Νικέλιο 10 χιλ. x 4 δολλάρια ανά χιλ. = 40 δολλάρια

Χάλυδας 350 χιλ. x 0,25 δολλάρια ανά χιλ. = 87,5 δολλάρια

Είναι ολοφάνερη λοιπόν ή οικονομική αξία των νικελιούχων σιδηρομεταλλευμάτων τῆς χώρας μας. Καί τό μεγαλύτερο μέρος τῆς αξίας τους προέρχεται από τόν περιεχόμενο σίδηρο. Έτσι ή άξιοποίησή των μεταλλευμάτων αὐτών καί γιά τήν παραγωγή νικελίου, μά περισσότερο γιά τήν παραγωγή χάλυδα, θά 'ταν εὐχῆς έργο γιά τήν ελληνική οικονομία.

Όλα αὐτά τά στοιχεία τέθηκαν υπόψη κατά τή σύνταξη τῆς σύμβασης έκχωρήσεως των μεταλλείων Λαρυμνης στόν Μποδοσάκη, τό 1952. τονίσθηκαν ιδιαίτερα κατά τήν παράταση καί τροποποίηση τῆς σύμβασης αὐτῆς τό 1963, όπου τό Δημόσιο

ΛΑΡΚΟ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΑΡΥΜΝΗΣ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΜΑΛΙΑΣ 20, ΑΘΗΝΑ (118)

Έν' Αθηνάις, τῆς 2-2-77

Αγαπητέ κύριε

Οί συνθήκες πού δημιούργησε τό Σωϊντετο, μέτ έμποδίζουν νά έρθουμε σέ άμεση έπικοινωνία μαζί σας καί ή διακοπή σχέσεων μέ τούς έμπροσώπους σας, μάς άναγκάζει νά χρησιμοποιήσουμε τήν ταχυδρομική ύπηρεσία γιά νά σας ένημερώσουμε πάνω σ' άποσιμένα προβλήματα πού δημιουργήθηκαν μέ τήν κήρυξη τῆς άπεργίας ή όποία είναι άδικοαιολόγητη.

Έπειδή όμως δέν γνωρίζετε πώς πθάσαμε στή σημερινή κατάσταση πᾶς πληροφοροῦμε μέ τήν γνωστή ελκικρίνευα τῆς εταιρείας τά πιά κάτω:

«δέσμευε» τόν ανάδοχο γιά «τήν πλήρη καί μεθοδική άξιοποίηση των νικελιούχων σιδηρομεταλλευμάτων πρὸς τήν κατεύθυνση τῆς έξ αὐτῶν παραγωγῆς νικελίου καί χάλυδος». Όμως ό Μποδοσάκης κοιτάει πρῶτ' άπ' όλα τό δικό του συμφέρον. Η παραγωγή χάλυδα δέν τό συμφέρει, καί στή διάρκεια τῆς δικτατορίας βρίσκει τήν ευκαιρία πού ζητοῦσε γιά νά άποχάλινωθεῖ. Έπαψε αὐθαίρετα νά παράγει χάλυδα καί άσχολήθηκε μόνο μέ τή ληστρική έκμετάλλευση τού νικελίου ενώ τόν σίδηρο τόν πετάει στόν Εὐβοϊκό. Αὐτό δέν είναι μόνο κατάφωρη παραβίαση τῆς σύμβασης μέ τό Δημόσιο, πού άρκεί από μόνη γιά «νά τόν κηρύξει έκπτωτο», όπως λείι σέ άναφορά του ό χημικός μηχανικός Κων/νος Τσιριγώτης, αλλά άποτελεῖ καί έθνικό έγκλημα.

Άς σημειωθεί τέλος ότι ή χώρα μας εισάγει σιδηρομεταλλεύματα γιά τήν παραγωγή χάλυδα μέ άντίστοιχη έξαγωγή πολύτιμου συναλλάγματος, τή στιγμή πού τά άχρηστευμένα από τήν άσυνδοσία τού Μποδοσάκη σιδηρομεταλλεύματα υπερεπαρκούν γιά παραγωγή πάνω από 1.000.000 τόννους τό χρόνο, παραγωγή πού υπερεκαλύπτει τίς άνάγκες τῆς χώρας μας σέ σίδηρο...

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Ο βουλευτής της ΕΔΗΚ κ. Ν. Αργυρόπουλος μιλά στην Αθηνά Κακούρη.

ΔΩΔΕΚΑ παρά πέντε πήγαιναν να περάσουν το νομοσχέδιο για τη ΛΑΡΚΟ σε μία βραδινή συνεδρία της Βουλής. Μπροστά σε μισοάδεια έδρανα. Κάποιος από τους βουλευτές της αντιπολίτευσης τό αντελήφθη. Άρπαξε μία κόλλα χαρτί και ζήτησε όνομαστική ψηφοφορία στο συζητούμενο θέμα...

ΕΤΣΙ έγινε μπορετό το νομοσχέδιο «περί κυρώσεως της από 3ης Μαρτίου '76 Συμβάσεως μεταξύ του ελληνικού Δημοσίου και της έν 'Αθηναις έδρευούσης Έταιρίας υπό την επωνυμίαν "ΛΑΡΚΟ - Ανώνυμος Έλληνική Μεταλλευτική και Μεταλλουργική Έταιρία Λαρύμνης" περί παραχωρήσεως διά μισθωτικής σχέσεως της έκμεταλλεύσεως σιδηρονικελιούχων μεταλλείων της περιφέρειας Λαρύμνης» να συζητηθεί έκτενέστατα σε άλλη συνεδρία, με πλήρη άπαρτία της έθνικης αντιπροσωπείας. Σ' αυτή τη συζήτηση ή αντιπολίτευση - όπως δείχνουν και τα πρακτικά - ήταν σκληρό «καρύδι».

Ο ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Φθιώτιδας της ΕΔΗΚ Νίκος Αργυρόπουλος (ό «κάποιος» εκείνης της βραδιάς), έχει παρακολουθήσει από πολύ κοντά τό θέμα «εκατέρωθεν».

Μας λέει:

● Για τη στάση της κυβέρνησης στην άπεργία:

«Τυπικά ή κυβέρνηση έχει άποψήν να πάρει θέση μέχρι σήμερα.

Ουσιαστικά όμως παρακολουθεί και παραστέκεται στην άπεργοσπαστική προσπάθεια του Μποδοσάκη. Οί δ' αλλαγές του ύπουργού Συντονισμού για την άνάγκη περιορισμού των αύξήσεων στους εργαζόμενους, ή άπάντηση του ύπουργού Βιομηχανίας πως δέν γνωρίζει και δέν έχει άσχοληθεί με την άπεργία, ή άρνηση του ύπουργού Έργασίας να επικοινωνήσει με τη διοίκηση του σωματίου των άπεργών, άποτελούν δείγματα αύτης της τακτικής.

Η στάση της κυβέρνησης, πέρα από τους γενικούς λόγους, είναι άπαράδεκτη και για ένα λόγο ειδικό. Σύμφωνα με τη σύμβαση Μποδοσάκη, τό μίσθωμα που πληρώνεται στο Δημόσιο για την έκμετάλλευση του μεταλλείου από την εταιρία, καθορίζεται στο 1% του τιμήματος πώλησης του παραγόμενου μεταλλεύματος. Η άκινητοποίηση της βιομηχανίας

έχει σαν άποτέλεσμα τη διακοπή της παραγωγής, την πτώση των πωλήσεων και συνεπώς τη μείωση του μισθώματος που εισπράττει τό κράτος. Τό χρηματικό ποσό που χάνει κάθε μέρα τό Δημόσιο είναι τόσο ψηλό, ώστε ή επείκεια άπέναντι στον Μποδοσάκη και ή χρονική άνεση στους άπεργοσπαστικούς του χειρισμούς, να άποτελούν συμπεριφορά σκανδαλώδη. Είναι περίεργο πόσο εύκολα σε άνάλογες περιπτώσεις ή κυβέρνηση ξεχνάει τίς αύξημένες δαπάνες που έχει δημιουργήσει στον προϋπολογισμό ή άμυνα της χώρας.»

● Για τη σύμβαση Μποδοσάκη-Δημοσίου:

«Η σύμβαση της ΛΑΡΚΟ με τό Δημόσιο, που έγκρίθηκε από τη Βουλή, παρά την αντίθεση της αντιπολίτευσης, τόν περασμένο Ιούνιο, είναι ή τέταρτη στη σειρά. Και είναι ή περισσότερο χαριστική, μετά την άπόλυτα σκανδαλώδη παραχώρηση της έκμετάλλευσης, χωρίς άντάλλαγμα, των κοιτασμάτων Εύβοίας στην περίοδο της δικτατορίας.

Βασικό χαρακτηριστικό της σύμβασης άποτελεί ό περιορισμός της ΛΑΡΚΟ στην ύποχρέωση να παράγει μόνο τό εξαιρετικά κερδοφόρο νικέλιο. Ό όρος να παράγεται, με συνέχιση της έπεξεργασίας του μεταλλεύματος, και χάλυθας, που είναι λιγότερο κερδοφόρος και που είχε περιληφθεί σε σύμβαση του 1963, καταργείται.

Υπολογίζεται πως αύτη και μόνο ή μεταβολή επιβαρύνει έτήσια την ελληνική οικονομία με 45 εκατομμύρια δολάρια σε ξένο συνάλλαγμα. Στο παραπάνω ποσό θα πρέπει να προστεθεί ή επιβάρυνση της οικονομίας μας με άλλα 500 περίπου εκατομμύρια δραχμές από τη χορήγηση στην εταιρία, για την κάλυψη των άναγκών της σε έέργεια, ηλεκτρικού ρεύματος στο 1/2 του κόστους παραγωγής και λιγνίτη στο 1/3 της διεθνούς τιμής του. Ό κύκλος της ζημιάς συμπληρώνεται άν υπολογισθούν τά χρηματικά ποσά που χάνει τό Δημόσιο με την εμφάνιση από τη ΛΑΡΚΟ των πωλήσεων στο έξωτερικό του νικέλιου ύποτιμολογημένου στο μισό περίπου της επίσημης τιμής του στη διεθνή αγορά. Η λαθραία έξαγωγή συναλλάγματος, ή φοροδιαφυγή και ή μείωση του μισθώματος στο κράτος, είναι τό άποτέλεσμα της παράνομης αύτης έέργειας.

Υπάρχει όμως και μία άλλη όψη της σύμβασης. Τά κοϊτάσματα του λατερίτη, που ή μακροχρόνια άποκλειστική έκμετάλλευσή τους παραχωρήθηκε στον Μποδοσάκη, έχουν μεγάλη στρατηγική σημασία. Τό νικέλιο, που έξάγεται από αυτά, είναι άπαραίτητο στην πολεμική βιομηχανία.

Είναι γνωστή ή πολιτικοστρατιωτική δύναμη των πετρελαιοπαραγωγικών χωρών, με όπλο τους τό πετρέλαιο. Μπορεί να

θεωρηθεί πως άνάλογα έντυπωσιακό πολιτικό όπλο κατέχουμε κι έμείς, άπέναντι στη Δυτική Εύρώπη και την Ε.Ο.Κ., άφου έξασφαλίζουμε για την περιοχή αύτή τό 5% της παραγωγής σε θωξίτη και τό σύνολο σχεδόν της παραγωγής σε νικέλιο. Είναι άπαράδεκτο τό ύψηλής ποιότητας αυτό όπλο να μην άνήκει και να μη χρησιμοποιείται ύπεύθυνα από τό κράτος, αλλά να παραχωρείται άνεύθυνα και άλόγιστα σε ιδιωτικά μονοπώλια.

● Για τό τί μπορεί να γίνει.

«Η κυβέρνηση επαγγέλλεται μία καινούργια μεταλλευτική πολιτική που θα οδηγήσει στη σωστή και πλήρη αξιοποίηση του μεταλλευτικού δυναμικού της χώρας.

Βασική προϋπόθεση της επιτυχίας είναι ή ύπαρξη εργατικών χεριών, άφου αυτά θα φέρουν στην έπιφάνεια τό ύλικό που βρίσκεται στην καρδιά της γής και θα τό μεταβάλουν, με τη βιομηχανική κατεργασία, σε πλούτο για τό λαό μας.

Για να βρεθούν εργατικά χέρια πρόθυμα να μπουν στη σκληρή μεταλλευτική παραγωγή, χρειάζονται κίνητρα οικονομικά και κοινωνικά.

Η διευκόλυνση που παρέχει ή κυβέρνηση σε μεθοδεύσεις σαν αύτή της ΛΑΡΚΟ, γενικότερα ή συνέχιση της κυβερνητικής συνεργασίας με τό γνωστό κύκλωμα των μεταλλοβιομηχανών, κάθε άλλο παρά στην προώθηση μιάς σωστής μεταλλευτικής πολιτικής μπορεί να οδηγήσει. Η περιφρόνηση της ύγείας των ανθρώπων, ή θάναυση προσβολή του περιβάλλοντος, ή αύταρχική και άπάνθρωπη μεταχείριση των εργατών, οί χαριστικές συμβάσεις, άποτελούν τόν ασφαλέστερο δρόμο για την άποτυχία. Τό πρόβλημα είναι τεράστιο για να αφήσει αδιάφορο τό λαό μας!!»

ΙΤΑΛΙΑ '77:

“Ένα «φοιτητικό» κίνημα χωρίς πολιτική μεσολάβηση

Του Dario Fornari

Φωτογραφίες: PAOLO CARAVACCI

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ του 1968 στα πανεπιστήμια δέν έσθθησε χάρις στην καταπίεση κανενός. Έσθθησε σάν κίνημα γιατί μεταφέρθηκε έξω από τά ύπερβολικά στενά πιά σχολικά πλαίσια. Ό Ιταλός φοιτητής, αντίθετα από τόν Έλληνα συνάδελφό του πού ακόμα καμώνεται ότι επεξεργάζεται έπιστήμη, βρέθηκε κατά τή διάρκεια τής οικονομικής κρίσης νά αντιμετώπιζει προβλήματα πού δέν έχουν καμιά σχέση μέ τόν πανεπιστημιακό χώρο. Πάνε οί μεγάλοι βαρώνοι τής καθέδρας (τουλάχιστο στην πλειοψηφία των σχολών), πάνε οί προνομιούχες δουλειές, όταν τό δίπλωμα τό είχανε λίγοι. Έτσι τό κίνημα των φοιτητών άλλαξε μορφή, έγινε ή κίνημα ανέργων διανοούμενων, ή κίνημα του νεανικού προλεταριάτου, ή κλειδαμπαρώθηκε στα κόμματα ή κομματίδια τής άριστεράς άναζητώντας τή χαμένη ιδεολογική παρθενιά.

ΑΦΟΥ λοιπόν εξαφανίζεται ή μορφή του φοιτητή, πού τήν αντικαθιστά αυτή του φοιτητή-έργαζόμενου (ή καλύτερα του «έργαζόμενου πού φοιτά»), πώς έτσι και τό σωτήριο έτος 1977, μήνα Φεβρουάριο, τά πανεπιστήμια ξαναγίνονται τόπος άνατρεπτικής δράσης;

Η ΕΞΗΓΗΣΗ νομίζω ότι είναι καθαρά πολιτική. ΈΗ κυβέρνηση Άντρεόττι, πού βασίζεται στην άνοχή του ΙΣΚ και του ΙΚΚ, δέν κάθεται μέ σταυρωμένα τά χέρια. Από τό φθινόπωρο έχει άρχισει τήν επίθεσή της μέ μία σειρά από σκληρότατα οικονομικά μέτρα, κάτω από τήν ιδεολογική δικαιολογία των θυσιών και τής λιτότητας.

Η ΕΠΙΘΕΣΗ του Άντρεόττι όπωσδήποτε δέν φαλίρισε. Αντίθετα πέτυχε αυτό πού ήθελε νά πετύχει: νά βγει ή Ιταλία από τήν κρίση φορτώνοντας τά βάρη στις πλά-

1. «Τό πανεπιστήμιο είναι κατελιμμένο». 2. Συνέλευση στη Φυσική Σχολή. 3. «Σχολή κατελιμμένη». Τά άλλα συνθήματα: «Έξω οί βαρώνοι, κόκκινοι, άσπροι, μαύροι ή πισσιλωτοί». Δεξιά, μέλος του ΙΚΚ κολλάει έφημερίδα τοίχου μέ τήν αυτοκριτική του, στη Φιλολογική. 4. Η έπιτοπή περιφρούρησης περιμένει τήν έφοδο τής άστυνομίας. Μιά πανάκριδη «Σπάιντερ» έχει βρεί τόν... προσορισμό της!

Γενική συνέλευση στην Πανεπιστημιούπολη. «Έπρεπε νά αποφύγουμε τήν άμεση σύγκρουση μέ τό ΙΚΚ», λένε οί φοιτητές.

τες τής εργατικής τάξης, μέ τή μείωση του κόστους τής εργατικής δύναμης. Σ' αυτή τήν επίθεση, ούτε τό ΙΚΚ, ούτε τά συνδικάτα κατάφεραν νά δώσουν μιά αποτελεσματική άπάντηση.

Σ' ΑΥΤΗ τήν κατάσταση παρεμβαίνει τό πανεπιστήμιο. Οί εργαζόμενοι φοιτητές (ή οί άνεργοι φοιτητές) ξέρουν τί τούς περιμένει: αλλά δέν είναι διατεθειμένοι νά πουλήσουν τή διανοητική τους εργατική δύναμη έναντι πινακίου φακής. Έτσι γεννιέται τό νέο «φοιτητικό» κίνημα, πού όχι τυχαία ντύνεται μέ τά ρούχα τής ζωής και όχι μέ αυτά τής πολιτικής μεσολάβησης (πού αντίθετα διώχνεται ακόμη και μέ τή βία). Είναι ή μόνη αντιπολίτευση τής κυβέρνησης Άντρέοττι (μαζί μέ τή συνδικαλιστική άριστερά του PDUP-AO και Λότα Κοντίνονα), πού επί πλέον κινείται στό κοινωνικό επίπεδο. Καί αυτό έξηγει τή διασύνη τής έπίσημης άριστεράς νά τήν καταδικάσει, σάν ταραξία των κοινωνικών ισορροπιών, πού όπως είδαμε όμως τίποτα δέν προσφέρουν ούτε στους άνεργους φοιτητές, ούτε στους εργάτες, ούτε σέ κανένα απ' αυτούς πού στίς 20 Ίουνίου ψήφισαν για μιά αλλαγή προς τ' άριστερά.

ΑΥΤΟ είναι τό επίπεδο συνείδησης του κινήματος στό πανεπιστήμιο: από τήν κρίση βγαίνουμε απ' τ' άριστερά μόνο αν κάποιος δώσει κλωτσιές στό πσινά του ΙΚΚ (άλλά όχι πέτρες στό κεφάλι του Λάμα), γιατί ή κομματική αντιπροσώπευση όχι μόνο δέν έκφράζει τίς λαϊκές ανάγκες, αλλά εγκαταλειμμένη στον έαυτό της κινδυνεύει νά έκφυλιστεί σέ καταπιεστική γραφειοκρατική έξουσία.

ΑΥΤΗ είναι ή πρόκληση πού οί άνεργοι-φοιτητές κάνουν στό άριστερό κατεστημένο και στην όποία πρέπει νά δοθεί μιά άπάντηση πού νά πείθει και νά ξεπερνάει απ' τ' άριστερά τήν κυβέρνηση των άποχών.

ΤΡΙΤΗ 1 Φεβρουαρίου: Στην πανεπιστημιούπολη τής Ρώμης ή ζωή κυλάει άργά: λίγοι φοιτητές τριγυρνούν δεξιά κι άριστερά, από τό μπάρ στίς σχολές και αντίστροφα. Ξαφνικά από μιά δευτερεύουσα είσοδο εισβάλλουν 15-20 νεαροί μέ μαντήλια στό πρόσωπο, σιωπηλοί. Κατευθύνονται προς τή Στατιστική και τίς Πολιτικές Έπιστήμες, όταν ξαφνικά φανερώνουν τήν πολιτική ταυτότητά τους φωνάζοντας «ό κομμουνισμός δέν θά περάσει». Οί λίγοι άριστεροί φοιτητές πού είναι παρόντες αντιδρούν. Οί φασίστες άπαντούν πυροβολώντας στό μπουλούκι πού τούς λιθοβολεί για σχεδόν μισό λεπτό: τρεις φοιτητές τραυματισμένοι έλαφρά στά πόδια, ένας, όνόματι Μπελλαγκάμπα, βαριά στό σέβερκο. Οί φασίστες ίκανοποιημένοι εγκαταλείπουν τήν πανεπιστημιούπολη και κλείνονται στά κοντινά γραφεία τους, στή Via Pavia (όπου συχνάζουν και έλληνες φασίστες).

Οί φοιτητές σκαρώνουν στά τσάκα-τσάκα μιά διαδήλωση πού διασχίζει τίς γειτονικές συνοικίες. Γυρίζοντας δέν διαλύονται, αλλά κατευθύνονται προς τή σχολή Φιλολογίας και Φιλοσοφίας και τήν καταλαμβάνουν.

ΤΕΤΑΡΤΗ: Τό πρωί τό συνδικαλιστικό τμήμα των εργαζομένων του πανεπιστημίου οργανώνει μιά έκδήλωση μέσα στην πανεπιστημιούπολη. Οί φοιτητές είναι πολλοί, πολλοί είναι και οί εργαζόμενοι και οί μαθητές πού ήρθαν μέ πορεία απ' τά γειτονικά γυμνάσια. Άλλά ή έκδήλωση δέν είναι στό ύψος των περιστάσεων. Τό συνδικάτο δέν επιτρέπει νά μιλήσουν οί φοιτητές πού έχουν καταλάβει τή Φιλολογική και πού αντιστάθηκαν στους φασίστες. Τότε, σχεδόν 10.000 φοιτητές και μαθητές όλων των οργανώσεων σχηματίζουν αθόρμητα μιά πορεία από τό πανεπιστήμιο και καίνε μέ μολότωφ κοντινά φασιστικά γραφεία. Ή άστυνομία δέν αντιδρά άμέσως, αλλά περιμένει νά περάσει ή διαδήλωση από τήν κοντινή πλατσα Ίντιπεντέντσια. Έκει άστυνομικοί των «είδικών αντιτρομοκρατικών τμημάτων» ανοίγουν πυρ μέ τά αυτόματα κατά του πλήθους και τραυματίζονται πάνω από δέκα άτομα: Οί πιό σοβαρά τραυματισμένοι είναι ό Πάολο Τομμασίνι και ό Ντάντο Φορτούνα, στών όποίων τίς τσέπες ή άστυνομία δρίσκει άνετα τόν τρόπο

1. «Γίνε καραμπινιέρος – θά μπεις και στο πανεπιστήμιο!» 2. «Ένα γέλιο θά σάς θάψει». Ύπογραφή: Έργατική ήδονή... 3. «Θέλουμε τό ψωμί, αλλά θέλουμε και τά τριαντάφυλλα». Πειραματικό θέατρο στο κατειλημμένο πανεπιστήμιο.

νά ανακαλύψει δυό πιστόλια: σά νά λέμε, όλη ή διαδήλωση ήταν όπλισμένη, άρα καλά κάναμε και πυροβολήσαμε.

Όλος ό «άνεξάρτητος» τύπος μιλάει γιά προδοκάτορες και δέχεται τήν έκδοχή τής άστυνομίας. Μοναδική έξαίρεση ή έφημερίδα Ρεπούμπλικα, πού έχει τά γραφεία της στην ίδια τήν πλατεία και έτσι είδε όλες τίς φάσεις τών γεγονότων, έπιδεδιαιώνοντας τήν έκδοχή τών φοιτητών. Τό ΙΚΚ μιλάει γιά «κόκκινο φασισμό», γιά κλείσιμο όλων τών «προδοκατόρικων κέντρων» κ.λπ.

ΠΕΜΠΤΗ: τό ΙΚΚ πρέπει νά ύποστηρίξει τίς θέσεις του, αλλά, βρίσκεται μπροστά σ' ένα νέο άγωνιστικό κύμα: καταλαμβάνεται και ή σχολή Πολιτικών Έπιστημών.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: Γίνεται ή γενική συνέλευση συνδικάτου-φοιτητών. Στη Νομική πέρνάει ένα ψήφισμα του συλλογικού τής «Προλεταριακής Δημοκρατίας» τών βοηθών, πού καταδικάζει τίς δηλώσεις του κομμουνιστή Πεκκιόλι (προδοκάτορες κ.λπ.). Μέσα στο ψήφισμα άρχίζει νά διαφαίνεται και ένα άλλο πρόβλημα του πανεπιστημιακού κόσμου: Ό χριστιανοδημοκράτης ύπουργός παιδείας Μαλφάττι πρότεινε ένα σχέδιο μεταρρύθμισης γιά τό πανεπιστήμιο πού προωθεί άμεσα τά συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου. Ή άπόρριψή του από τή συνέλευση είναι καθολική. Τό συλλογικό τής «Π.Δ.» παρουσιάζει μιά πλατφόρμα άγώνα εναντίον αυτής τής μεταρρύθμισης. Ή συνδικαλιστική ήγεσία βρίσκεται σέ κρίση, παρουσιάζει σειρά ψηφισμάτων πού άπορρίπτονται. Τελικά σηκώνονται και φεύγουν μαζί μέ τούς όπαδούς του ΙΚΚ. Ή συνέλευση τούς συνοδεύει μέ γιουχαίσματα και άποφασίζει νά οργανώσει διαδήλωση τό Σάββατο τ' άπόγευμα στο κέντρο τής πόλης. Έν τώ μεταξύ καταλαμβάνεται και ή Φυσική, «έναντίον τής φασιστικής και κρατικής βίας».

Ή έξάπλωση του κινήματος δέν βάζει σέ κρίση μόνο τά συνδικάτα και τό ΙΚΚ, πού χάνουν συνεχώς τίς συνελεύσεις, αλλά και τά ίδια τά μικροκόμματα τής άκρας άριστερας, τό PDUP, τήν Άβανγκουάρντια Όπεράια και τή Λόττα Κοντίνουα. Οί δυό πρώτες οργανώσεις καλούν ένα άκτίφ γιά τή διαδήλωση του Σαββάτου: ή βάση τους ξεσηκώνεται: «όλες οί άποφάσεις παίρνονται στίς συνελεύσεις, κάτω οί επαγγελματίες τής πολιτικής». Ή ήγεσία τών ομάδων παραδίδεται χωρίς όρους. Τόν άγώνα θά τόν διαχειριστούν τώρα πιά οί οργανώσεις βάσης, πού δέν δέχονται κανένα έλεγχο από τά πάνω.

ΣΑΒΒΑΤΟ: Άλλες 15.000 νέοι μαζεύονται στην πανεπιστημιούπολη. Ή άστυνομία άπαγορεύει κάθε διαδήλωση και έλέγχει όποιον μπαίνει και βγαίνει από τίς εισόδους. Οί 15.000

στοιδάζονται στο κεντρικό άμφιθέατρο του πανεπιστημίου. Γιά πρώτη φορά οί όμιλίες στη συνέλευση χρωματίζονται μέ κάποια «πολιτική»: άναγνωρίσαμε στην άκρα άριστερά τούς λεγόμενους «αυτόνομους» πού θεωρούν τό ΙΚΚ «κύριο έχθρό» και ύποστηρίζουν τήν «άμεση σύγκρουση παντού και πάντοτε». Στη συνέλευση ύπάρχουν φεμινίστριες, μαθητές, λίγοι εργαζόμενοι, πολλοί FREAK, ριζοσπάστες, βοηθοί. Φαίνεται καθαρά όμως πώς ή οργανωτική δομή του άγώνα σέ κάθε σχολή είναι τό συλλογικό πού μαζεύει τούς «συντρόφους τής βάσης, έξω από κάθε κομματική ιδεολογία».(1)

Οί αυτόνομοι τραβούν τήν προσοχή του κινήματος σέ ένα νέο στόχο: τήν πρόταση γιά μεταρρύθμιση του ΙΚΚ, πού δέν είναι καλύτερη από εκείνη του Μαλφάττι. Έτσι τό Σάββατο ή πρόταση του ΙΚΚ μπαίνει έπίσημα στο χώρο του άντέλεγχου.

Οί 15.000 τής συνέλευσης άποφασίζουν νά κηρύξουν τήν κατάληψη όλης τής πανεπιστημιούπολης. Τά κάγκελα κλείνουν στα μούτρα τών άστυνομικών, πού τήν περικυκλώνουν. «Ή κόκκινη σημαία κυματίζει στο πανεπιστήμιο τής Ρώμης». Όλοι οί δημοσιογράφοι προσπαθούν νά έξηγήσουν τί είναι αυτό πού μετέτρεψε τόσο καλά παιδιά σέ «έχθρους» του κράτους και τής δημοκρατίας».

Άλλά ή δημοκρατία είναι καλά, εύχαριστώ. Στίς εισόδους, έπί μιάμιση εβδομάδα, θά έλέγχονται από τήν επιτροπή περιφρούρησης όσοι μπαίνουν και όσοι βγαίνουν. Πιάστηκε ένας φασίστας μέ πιστόλι και πολλοί ύποπτοι πού προσπαθούσαν νά μπουν στην πανεπιστημιούπολη πηδώντας άπ' τά τοιχώκια.

Μέσα ή μάζα διάσκεδάζει. Οί φιλόλογοι άγόρασαν κρασάκι και σάντουιτς και κερνούν τούς διερχόμενους. Ένα γκρουπ πρωτοποριακού θεάτρου οργανώνει παραστάσεις-γκερνίτια. Σέ κάθε σχολή ή γενική συνέλευση διαιρείται σέ επιτροπές μελέτης, γύρω από τίς μεταρρυθμίσεις, τήν άγορά τής διανοητικής εργασίας, τήν περιθωριοποίηση τής νεολαίας. Όσοι δέν συζητάνε, τραγουδάνε, όσοι δέν τραγουδάνε, γράφουνε στους τοίχους, κάνουνε έρωτα, βρίσκονται στο πανεπιστήμιο μ' ένα νέον τρόπο πού δέν είχε βέβαια στο νου του ό Μουσσολίνι όταν τό έχτιζε.

Τό ΙΚΚ δίνει γραμμή στους δικούς του νά μπουν στην κατάληψη και νά προωθήσουν τίς θέσεις τους. Ή είσοδος γίνεται δεκτή μέ χειροκροτήματα. Οί σχολές γεμίζουν μέ τά-τοέ-μπάο αυτοκριτικής τών φοιτητών του ΙΚΚ.(2)

Ή διαδήλωση στο κέντρο τής πόλης γίνεται τήν Τετάρτη 9 Φλεβάρη. 25.000, χωρίς πανώ οργανώσεων ή κομμάτων (δώρο στην άυτονομία του κινήματος και τών συλλογικών πού τό

στηρίζουν), διασχίζουν τη Ρώμη. Την Πέμπτη πρωί οι νεολαίες των κομμάτων ΙΣΚ, ΙΚΚ, PDUP-ΑΟ, κηρύσσουν γενική απεργία στα σχολεία με πορεία: οι μαθητές είναι ακόμη περισσότεροι, ίσως 30.000-35.000, χαρούμενοι και χαμογελαστοί. Τό απόγευμα θα οργανώσουν δικές τους επιτροπές στο κατειλημμένο πανεπιστήμιο για την «ανάσσταση του μαθητικού κινήματος».

ΚΥΡΙΑΚΗ δράδυ: τελειώνει η πρώτη βδομάδα κατάληψης με νέα γιορτή στις Πολιτικές Έπιστήμες.⁽³⁾

ΔΕΥΤΕΡΑ: 21-22 αρχίζουν να ξαναφαίνονται οι μούμμες: ό πρύτανης Ρουμπέρτι δέχεται τις πιέσεις του ύπουργου Έσωτερικών Κοσσίγκα για να φύγει ο έλεγχος απ' τα κάγκελα. 'Η επιτροπή περιφρούρησης δέν τό δέχεται, έπεμβαίνει τό ΙΚΚ, πού απειλεί νά καλέσει τήν άστυνομία (ό πρύτανης Ρουμπέρτι εκλέχτηκε μέ τούς ψήφους του ΙΣΚ και ΙΚΚ). Τελικά ό έλεγχος δγαίνει. Τό ΙΚΚ θριαμβολογεί: Καλεί για τήν Πέμπτη 17 τό πρωί μιά συνέλευση μέ τό γεν. γραμματέα της CGIL, Λάμα.

ΠΕΜΠΤΗ: Οι φοιτητές έτοιμάζονται νά τόν ύποδεχθούν. Γράφουν στους τοίχους «Όχι στή λιτότητα, τίς θυσίες νά τίς κάνουν αυτοί πού δέν τίς έκαναν ποτέ», «όχι στίς άποχές», «κάτω ή κυδέρνηση Άντρεόττι», «τό ΙΚΚ στήν αντιπολίτευση», αλλά και άστεία συνθήματα: «οί Λάμα είναι στό Θιβέτ», «Λάμα μή μās κόψεις» κ.λπ.

Τό ΙΚΚ δέν παίρνει από άστεία: έρχεται μέ τήν κεντρική του επιτροπή περιφρούρησης. Σκοπός του είναι όχι νά κάνει μιά συνέλευση μέ τούς φοιτητές πού καταλαμβάνουν, όπως έγραφε στήν «Ουνιτά», αλλά νά δγάλει λόγο ό Λάμα SIC ET SEM-PLICITER.

'Η συνέλευση τών σχολών καλεί τήν τελευταία στιγμή τό ΙΚΚ και τό Λάμα σέ ένωτική αντιπαράθεση μέσα στίς συνελεύσεις. 'Ο Λάμα άπαντάει από τήν εξέδρα του, μιλώντας για «όλιγά-

ριθμους ταραξίες», για «φασίστες όπως και νά μασκαρεύονται», για «θυσίες και αίσθημα ευθύνης τής έργατικής τάξης». Θεωρείται σάν άνοιχτή πρόκληση: οι άκραιότεροι τομείς του κινήματος (αυτόνομοι κ.ά.) αντιδρούν βίαια.

Τό ΙΚΚ άπαντάει μέ τή σειρά του (νά μήν τόκανε ποτέ), όλη ή πανεπιστημιούπολη σύσσωμη παρασέρνει τό καμμόνι-έξέδρα πού μιλούσε ό Λάμα και τούς πετάει έξω από τά κάγκελα. Είναι μιά ήττα του ΙΚΚ, αλλά και όλου του κινήματος.⁽⁴⁾

Τό απόγευμα ό πρύτανης καλεί τήν άστυνομία. 'Η επιτροπή περιφρούρησης τής κατάληψης τήν άπασχολεί ώσπου νά φύγει τό πολύ πλήθος τών φοιτητών και στό τέλος αποτραβιέται κι αυτή χωρίς νά συλληφθεί κανείς. Τό κίνημα μεταφέρθηκε στή σχολή Οικονομίας και Έμπορίου και στήν Άρχιτεκτονική (πού βρίσκονται έξω από τήν πανεπιστημιούπολη). Τυπώνει προκηρύξεις, τίς μοιράζει στίς συνοικίες και καλεί σέ διαδήλωση για τό Σάββατο 19.

ΣΑΒΒΑΤΟ: 35.000 φοιτητές δίνουν τό παρόν: «Μās διώξαν απ' τό πανεπιστήμιο, θά τό ξανακαταλάβουμε, μέ όλη τήν πόλη». Είναι μιά ύπόσχεση. Στο έπανιδείν.

(1) 'Η πλειοψηφία τών συλλογικών όμως είναι πολιτικά τοποθετημένοι στό χώρο τής «Προλεταριακής Δημοκρατίας», δηλαδή τής άριστερας PDUP-ΑΟ και Λόττα Κοντίνονα.

(2) Πολλοί τολμούν συγκρίσεις μέ τούς φοιτητικούς άγώνες του 1968. 'Η αντίκριση δέν στέκει: τό νέο κίνημα είναι λιγότερο ιδεολογικό αλλά ξεχει περισσότερο νά ζει, νά αυτοδιαχειρίζεται κάθε στιγμή συλλογικής ζωής. «Τά προσωπικά είναι πολιτικά», γράφουν οι τοίχοι.

(3) Οι φεμινίστριες βρίσκουν τήν ευκαιρία νά εξαπολύσουν επίθεση έναντίον του «Γενικού Έπιτελείου του μασκλισμού», επιβάλλουν στή συνέλευση ν' άσχοληθεί μέ τά δια-προσωπικά προβλήματα. Οι μεγάλοι ήγέτες τής επανάστασης φεύγουν τρομοκρατημένοι, οι φοιτητές μένουν και μιλούν για τίς άνάγκες τους, για μιά νέα ζωή, νέες ανθρώπινες σχέσεις.

(4) Πού δέν κατάφερε νά παρασύρει μαζί του τούς πιο δεξιούς τομείς τής έργατικής τάξης.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

DESCARTES

Λόγος περί τής Μεθόδου
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ
δρχ. 200

KANT

Κριτική του Καθαρού Λόγου(ΑΙ)
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ
δρχ. 200

WITTGENSTEIN

Φιλοσοφικές Έρευνες
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΠΑΥΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ
δρχ. 250

KIERKEGAARD

Η Επανάληψη
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΣΟΦΙΑ ΣΚΟΠΕΤΕΑ
δρχ. 350

SARTRE

Τό Είναι και τό Μηδέν(ΑΙ)
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ
δρχ. 250

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

23-24 Φλεβάρη 1943

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΝ ΚΑΙ Η ΠΡΩΤΗ «ΜΑΧΗ» ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

ΣΤΙΣ 23 του Φλεβάρη 1943, «γεννήθηκε» η Ένιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων – ή ΕΠΟΝ. Η «Νέα Γενιά», τό όργανο τής ΕΠΟΝ, έγγραφε:

«Μέ τό σούρουπο ή Ίδρυτική Σύσκεψη είχε τελειώσει. Σ' ένα δωμάτιο του ίδιου σπιτιού είχε συνέλθει κι' όλας ή Α' Ολομέλεια του Κεντρικού Συμβουλίου τής ΕΠΟΝ. Οί αντιπρόσωποι δυό-δυό γλυστρουσαν από τό σπίτι στήν πολιτεία. Ή βροχή πούχε άρχίσει από τό χτεσινό απόγεμα απόψε σταμάτησε. Κατά τή δύση ό ήλιος είχε μιά καλοκαιριάτικη φωτεινάδα. Έτοῦτο τό βράδυ ό φοιτητής άντάμωσε τούς πρώτους έπονίτες, τούς μίλησε γι' αυτό τό καινούργιο ξεκίνημα. Για τήν ΕΠΟΝ.

Καί τήν άλλη νύχτα, καθώς έπεφτε τό σκοτάδι κι' ό θάνατος τόξευε τίς έλεύθερες ψυχές από τήν κάθε γωνιά, γράφτηκαν τά πρώτα πράσινα συνθήματα, πλάϊ στά κόκκινα. "Ένας φοιτητής σκαρφάλωσε στήν πλάτη του άλλου. Κάποιος άλλος στεκό-

ταν στό τρίστοιχο. Τό πρωί οί πατριώτες διάβασαν: "ΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΕΠΟΝ". Δίπλα στήν κόκκινη έπιγραφή, εκεί στήν άνηφοριά τής Καλλιδρομίου, πού μιλούσε γιά τό χαμό του πρώτου φοιτητή, του Μητσου Κωνσταντινίδη, γράφτηκαν οί πρώτες λέξεις γιά τήν ΕΠΟΝ.

Μέσα στό έργοστάσιο, πάνω στον άργαλειό, άκούστηκαν ψιθυριστά οί πρώτες λέξεις γιά τήν ΕΠΟΝ».

ΤΗΝ άλλη μέρα (24/2) δόθηκε καί κερδήθηκε ή πιό μεγάλη μάχη στήν κατεχόμενη Εύρώπη: ή μάχη γιά τή ματαίωση τής χιτλερικής έπιστράτευσης.

ΤΟ κείμενο πού άκολουθεί είναι άποσπάσματα από τόν 8' τόμο του έργου του ΠΕΤΡΟΥ ΑΝΤΑΙΟΥ «ΕΠΟΝ – τό πράσινο δένδρο – συμβολή στήν ιστορία τής ΕΠΟΝ», πού θά κυκλοφορήσει σύντομα (ό α' τόμος) από τίς έκδόσεις «Καστανιώτη»:

Ξημερώνοντας ή 24 του Φλεβάρη 1943, ήμέρα Πέμπτη, θρ ήκε τήν Πρωτεύουσα τής Άντίστασης άνταριασμένη. Ξεσηκωμένη στήν πιό κρίσιμη κι' άντρεία μάχη πού έδωσε καί κέρδισε σέ κατεχόμενη πολιτεία τής Εύρώπης, ένάντια στά πολυθόλα καί τά τάνκς των χιτλερικών, ένας άοπλος λαός. Μιά μάχη πού θά κρατήσει, περνώντας από όλες τίς φάσεις καί παίρνοντας όλες τίς μορφές μιάς παλλαϊκής σύρραξης σέ κατοικημένο τόπο μ' έναν πάνοπλο έχθρό, δυό βδομάδες, μέ κορυφαίες τής στιγμές στήν έναρξη τής τίς κινητοποιήσεις καί τήν άπεργία τής 24 του Φλεβάρη καί στήν κατακλείδα τής, τή μεγαλύτερη μαχητική διαδήλωση πού γνώρισε ως τότε ή Αθήνα, τής 5 του Μάρτη.

Ανασκαλεύοντας τά φρυγμένα, τά ζουφρωμένα σάν από φωτιά, τά ροκανισμένα από τήν ύγρασία του ένταφιασμού τους χαρτιά των παλιών άρχείων, έρχονται, όλοζώντανα πειστήρια, οί γραφτές μαρτυρίες τής έποχής:

Φλεβάρη 24 του 1943:

Έκατοντάδες εργαζόμενοι νέοι διαδηλώνουν στό πολιτικό Γραφείο καί σέ συνέχεια στό Ύπουργείο Έργασίας, μ' έπικεφαλής τούς νεκρούς τώρα (1945, σημ. Π.Α.) ήρωες Γ. Άλιβέρτη, Α. Κατωχιανό καί Μ. Μπερμπεράκη, αντιμετωπίζοντας τά όπλα των Ίταλων καί προδοτών. Ή συν αγωνίστρια Νίκη στό Ύπουργείο Έργασίας μιλά στά εργαζόμενα νιάτα γιά τήν ΕΠΟΝ. Είναι ή πρώτη όμιλία τής ΕΠΟΝ σέ συγκέντρωση πού ένθουσιάζει τούς νέους.

(Από έκθεση του Έργατικού Τομέα τής ΕΠΟΝ Αθήνας)

Καί τ' όνομα ακόμα τής νέας εργάτριας συμβολικό, ταιριαχτό σ' αυτό τό άγωνιστικό ξεκίνημα τής ΕΠΟΝ πού άρχισε μέ τóσους οίωνους άριστους...

Καί μιά δεύτερη μαρτυρία:

23.2.43 – 5.3.43

Μιά βδομάδα τά Πειραιώτικα νιάτα γιόρτασαν τό μεγάλο γεγονός τής ένότητάς τους στήν ΕΠΟΝ. Χιλιάδες συνθήματα γράφονται στους τοίχους, χιλιάδες προκηρύξεις μοιράζονται παντού· κάθε γωνιά, κάθε πόρτα λέει – ΕΠΟΝ. Λόγοι βγαίνουν στά σχολεία καί τελειώνοντας οί όμιλητές λένε – ΕΠΟΝ. Δια φωτίζουν οί νεολαίοι καί λένε – ΕΠΟΝ. Στή μάχη τής έπιστράτευσης ένας διαδηλωτής ρωτάει – μωρέ τί λένε αυτοί ΕΠΟΝ; Τί είναι τό... ΕΠΟΝ; Κείνη τή στιγμή ή φλογερή 19χρονη νεολαία πού άνεβασμένη στό περίπτερο τής «Λεύκας» μιλάει στά πλήθη, λέει: «Καλούμε τή νεολαία του Πειραιά νά ένωθεί στή στρατιά τής ΕΠΟΝ γιά νά τσακίσουμε τήν έπιστράτευση, νά μή σύρουν τ' άδέρφια μας στά σκλαβοπάζαρα τής Γερμανίας, νά μή γυαλίζουν τίς μπότες των καταχτητών οί άδερφές μας. ΖΗΤΩ Η ΗΡΩΙΚΗ ΕΠΟΝ!»

(Από έκθεση του Συμβουλίου Περιοχής τής ΕΠΟΝ Πειραιά 1944).

**Ο ΑΔΟΛΦΟΣ ΧΙΤΛΕΡ ΕΚΤΙΜΩΝ ΤΗΝ
ΑΝΔΡΕΙΑΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ...**

Ο θάνασιμος κίνδυνος τής «πολιτικής» έπιστράτευσης, εκεί στά έθγα του Χειμώνα – άρχές τής Άνοιξης του 1943, δέν ήταν κεραυνός σέ αίθρια. Αποτελούσε τήν πιό κρίσιμη φάση μιάς από τίς μονιμότερες ζωτικές επιδιώξεις των χιτλερικών καί στήν Ελλάδα, όπως καί στίς άλλες κατεχόμενες ή «σύμμαχες» χώρες τής Εύρώπης. Τήν υπαγόρευαν οί άκόρεστες άνάγκες τής τερατώδους πολεμικής μηχανής του Χίτλερ. Άνάγκες πού μεγιστοποιούνταν στό βαθμό πού αλέθονταν οί Γερμανοί στό Άνατολικό Μέτωπο κυρίως καί αύξάνονταν οί καταστροφές τής πολεμικής τους βιομηχανίας από τή συμμαχική άεροπορία. Στήν ούσία καί ό έξαναγκασμός μέ

τὴν πείνα ἑκατοντάδων χιλιάδων ἐργατῶν τῆς κατεχόμενης μὲ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο Εὐρώπης νὰ στρατολογηθοῦν στὴ γερμανικὴ πολεμικὴ παραγωγὴ καὶ ἡ χρησιμοποίησις κρατούμενων τῶν Στρατοπέδων σὲ διάφορα «ἔργα» ἀποτελοῦσαν μιὰ μορφὴ ἐπι-στράτευσης. Καὶ ἂν αὐτὴ ἡ μορφὴ δὲν πῆρε ἰδιαίτερα μαζικὸ χαρακτῆρα παρὰ τὶς φοβερὲς συνθῆκες καταλήστευσης, πείνας καὶ ἐξαθλίωσης τοῦ λαοῦ μας, αὐτὸ ὀφείλεται κύρια στὴ διαφώτιση τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τὶς ἀντιστασιακὲς ὁργανώσεις.

«Μόνο τὶς τελευταῖες μέρες ἀπολύθηκαν πάνω ἀπὸ 20 χιλιάδες νέοι ἐργάτες – γράφει σὲ κύριο ἄρθρο τῆς ἡ «Νεολαία» τῆς ΟΚΝΕ (ἀρ. φ. 16, Φλεβάρη '43). Τὸ ψωμί μας ἐλαττώθηκε τὴν Τετάρτη στὰ 60 δράμια... Τὸ καινούργιο κύμα πείνας καὶ εἰδικὰ οἱ μαζικὲς ἀπολύσεις ἔχουν σκοπὸ ν' ἀναγκάσουν τὰ ἑλληνικὰ νῆα νὰ δεχτοῦν τὴν πολιτικὴ ἐπιστράτευση. «Δουλιὰ δὲν ἔχει. Ἔχεται ὁμως στὴ Γερμανία». Νὰ τί ἀπαντοῦν οἱ γερμανοῦταλοι διευθυντὲς τῶν ἐργοστασίων μας».

Οἱ αὐξανόμενες ἀνάγκες τῶν κατακτητῶν καὶ ἡ ἐλπίδα πῶς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἐπιτέλους, τοῦ Μεταξᾶ καὶ τῆς ΕΟΝ θὰ μπορούσαν ν' ἀντλήσουν ἄμεσες μαχητικὲς ἐφεδρεῖες τοὺς ἐσπρωξε σὲ μιὰ ἄλλη μορφὴ «ἐθελοντικῆς» ἐπιστράτευσης ἀπ' τὰ κατακάθια καὶ τ' ἀποβράσματα τῆς κοινωνίας, μέσον τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς ὁργάνωσης ΕΣΠΟ, τῆς ΟΕΔΕ, τῆς καμουφλαρισμένης φασιστικῆς ὁργάνωσης τοῦ καθηγητῆ Σκακκαρίου στὴ Σπουδάζουσα κ.λπ. Ἡ προσπάθειά τους ὅμως τινάχτηκε στὸν ἄερα καὶ πολιτικά (ΟΚΝΕ, ΕΑΜΝ) καὶ δυναμικά (ΠΕΑΝ).

Παράλληλα, ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ, ἀπὸ περιφέρεια σὲ περιφέρεια, γίνονταν δοκιμαστικὲς κρούσεις ἐπιστράτευσης τῶν δημόσιων ὑπαλλήλων, ἐργατῶν, ἀγροτῶν, νεολαίας γιὰ διάφορα «ἔργα». Τοὺς κινδύνους αὐτοὺς τοὺς ἐπισημάναν καὶ τοὺς ἀπόκρουσαν μὲ ὅλα τὰ μέσα τῆς μαζικῆς διαφώτισης καὶ κινητοποίησης οἱ ὑπεύθυ-νες ἀντιστασιακὲς ὁργανώσεις, σῶζοντας στὰ δυὸ πρῶτα χρόνια τῆς κατοχῆς τὴ ζωὴ καὶ τὴν τιμὴ χιλιάδων Ἑλλήνων. Καὶ προσωπι-κὲς μνημῆς καὶ πλῆθος τεκμήρια μαρτυροῦν, ὅτι ἡ λαϊκὴ ἐπαγρύ-πνηση ὀξυμένη στὸ ἔπακρο ἀπόκρουε ἀποτελεσματικὰ τὸ θανά-σιμο αὐτὸ κίνδυνο ποὺ καραδοκοῦσε ὅλα τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς (...).

Ἔτσι, ὅταν ἀπὸ τὶς ἀρχές τοῦ '43 ἄρχισε νὰ διαγράφεται σαφὴς καὶ ἄμεσος ὁ κίνδυνος τῆς γενικῆς πιά «πολιτικῆς» ἐπιστράτευσης – τῆς τρίτης καὶ πιὸ ἐπικίνδυνης μορφῆς ποὺ ἔπαιρναν οἱ ἐπιδιώ-ξεις τῶν χιτλερικῶν – ὁ λαὸς ὄχι μόνο δὲν αἰφνιδιάστηκε, ἀλλὰ βρέθηκε μ' ἐπικεφαλῆς τὶς ἀντιστασιακὲς ὁργανώσεις του πανέ-τοιμος ἀπὸ κάθε πλευρὰ.

Ἡ «Νεολαία» (ἀρ. φ. 15, Γενάρη '43) σὲ κύριο ἄρθρο τῆς μὲ τὸν τίτλο «Κάτω ἡ ἐπιστράτευση», ἀφοῦ ἐξηγεῖ τὰ σχέδια τῶν κατακτη-τῶν, ἀναφέρει:

«Ὁ κίνδυνος ἄμεσης ἐπιστράτευσης δὲν εἶναι μιὰ ὑπόθεση. Ὁ Λογοθετόπουλος τὸ δὴλωσε κυνικὰ στοὺς φοιτητὲς – «ἐπιστρά-τευσις θὰ γίνῃ ὅπως ὅποτε». Μὰ ὁ λακὲς κάνει τὸ λογαριασμὸ χωρὶς τὸν ξενοδόχο. Οἱ φοιτητὲς τοῦτ' ἔβλεπαν τὰ μούτρα. Μ' αὐτὸ δὲν εἶναι ἄρκετο. Χρειάζεται γερὴ κινητοποίηση. Οἱ νέοι καὶ οἱ νέες, οἱ γονεῖς, οἱ λαϊκὲς ὁργανώσεις, τὸ ΕΑΜ τῶν Νέων καὶ κάθε ἐθνικὴ ὁργάνωση ποὺ εἶναι ἔξω ἀπ' αὐτὸ πρέπει νὰ δεί-ξουν στοὺς κατακτητὲς καὶ στοὺς ντόπιους λακέδες τους, ὅτι δὲν εἶναι διατεθειμένοι γιὰ μιὰ ὁποιαδήποτε ἐπιστράτευση. Μὲ ἐνυπόγραφα ὑπομνήματα, μὲ μαζικὲς ἐπιτροπὲς πρέπει νὰ δια-μαρτυρηθοῦν στὶς ντόπιες ἀρχές. Κανεῖς νὰ μὴ δώσει τὰ στοι-χεῖα του στὴ φασιστικὴ ἐπιστράτευση. Οἱ νέοι πρέπει ν' ἀπαντή-σουν μὲ συγκεντρώσεις, στάσεις, ἀπεργίες, διαδηλώσεις, μὲ τὴ δικιά τους ἐπιστράτευση στὰ ἐθνικὰ ἀντάρ-τικα σώματα.» (Ἡ ὑπογράμμιση δική μας, Π.Α.)

Καὶ πραγματικά, ὅπως προεἰδοποιῶσε ἡ «Νεολαία», στίς 30 τοῦ Γενάρη ὁ ἀξονόδουλος «πρωθυπουργός» Λογοθετόπουλος ὑπό-γραψε τὸ διάταγμα «Περὶ ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος» γιὰ τὶς ἡλικίες ἀπὸ 16-45 ἐτῶν. Λίγες μέρες ἀργό-τερα ἡ εἰδηση αὐτὴ δημοσιεύθηκε στὶς ἐφημερίδες τῆς Σαλονικῆς καθὼς καὶ στὰ «Γερμανικὰ Νέα» διὰ τὴν Ἑλλάδα. Τὴ σοβαρότητα τῆς ἀπειλῆς τὴν ὑπογράμμιζαν δυὸ δηλώσεις ἀπὸ τὶς πιὸ ὑπεύθυ-νες πηγές. Στίς 19 τοῦ Φλεβάρη ὁ Γκέμπελς εἶχε διακηρύξει:

«Ὁ Γερμανικὸς λαὸς δίδει τὸ αἷμα του, ἡ ὑπόλοιπη Εὐρῶπη ἂς δώσει τὴν ἐργασία της».

Στίς 20 τοῦ Φλεβάρη ἡ γερμανικὴ ἐκπομπὴ γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀνα-κοίνωνε:

«Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τρίτου Ράιχ Ἀδόλφος Χίτλερ, ἐκτιμῶν τὴν ἀν-δρείαν ποὺ ἐπέδειξεν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἰς τὸ πεδῖον τῆς μά-χης, ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν καταστήσῃ μέτοχον εἰς τὸν ἱστορικόν

δρόμον τὸν ὁποῖον ἐχάραξεν διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ νέου πό-μου καὶ ἀπαιτεῖ παρ' αὐτοῦ συνδρομὴν ἥτις ὀφείλει νὰ ἐκφρα-σθεῖ κατὰ τὸν πλέον ἐνεργητικὸν καὶ θετικὸν τρόπον».

Στίς 19 τοῦ Φλεβάρη ἡ ἀπειλὴ πῆρε τὴν τελεσίδικη, θάλασσης μορφὴ στρατιωτικῆς διαταγῆς μὲ τὴν ὑπογραφή τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δυνάμεων Κατοχῆς στρατηγοῦ Σπάιντελ:

«Πᾶς Ἕλλην πολίτης, ἡλικίας 16-45 ἐτῶν ὑποχρεοῦται, ἐάν αἱ περιστάσεις τὸ ἀπαιτήσουν, νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὰς γερμανικὰς καὶ ἰταλικὰς ὑπηρεσίας...»

Ὅλα αὐτὰ σήμαιναν ρητὰ καὶ κατηγορηματικὰ τὴν ἐπιστράτευση τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὰ πολεμικὰ ἐργοστάσια τοῦ Χίτλερ. Καὶ σ' ἓνα δεῦτερο στάδιο τὴν ἀποστολὴν τους στὸ Ἀνατολικὸ Μέτωπο γιὰ τὴν κάλυψη ἀναγκῶν τῶν Μετόπισθεν. Μὲ πιθανότερη προοπτικὴ, στὸ βαθμὸ ποὺ θὰ προωθοῦνταν ὁμαλὰ τὸ σχέδιο, νὰ στέλνονταν μὲ ἐπιλογή καὶ στὰ ἴδια τὰ πολεμικὰ μέτωπα.

ΕΝΑΣ ΛΟΓΙΚΟΣ «ΠΑΡΑΛΟΓΙΣΜΟΣ»

Καὶ νὰ πού τὸ πρῶτ' αὐτὸ τῆς 24 τοῦ Φλεβάρη, οἱ κινητοποιήσεις, ἀφοῦ κλιμακώθηκαν, ὅπως πρόβλεπε τὸ ἄρθρο τῆς «Νεολαίας», ἀπὸ τὶς ὑπογραφὲς ὑπομνημάτων καὶ τὶς παρουσιάσεις ἐπιτροπῶν στὶς ἀρχές, σὲ συγκεντρώσεις, διαμαρτυρίες καὶ στάσεις, ἔφταναν τώρα στὴ γενικὴ ἀπεργία μὲ κεντρικὰ αἰτήματα ἐνάντια στὴν πεί-να, τὴν τρομοκρατία, τὴν ἐπιστράτευση. Στὴν παλλαϊκὴ μαχητικὴ διαδήλωση στὸ κέντρο τῆς πόλης, στὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο, στὸ Ἐρ-γατικὸ Κέντρο, στὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας. Ἦταν φανερό πῶς ἡ μάχη θάταν σκληρὴ, πολυήμερη, ἀποφασιστικὴ. Περνώντας ἀπὸ ἀνοδικὲς φάσεις ὀφείλε νάχει σάν ἀποτέλεσμα τὴ ματαίωση τῆς ἐπιστράτευσης ἢ τὴν παράλυση τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ζωῆς στὴν πρωτεύουσα, τὴ μετὰτροπὴ τῆς σέ πεδῖο ἀδιάκοπης μάχης τῶν ξεσηκωμένων μαζῶν μὲ τοὺς κατακτητὲς, πράγμα ποὺ θὰ τοὺς ἀνάγκαζε, ἴσως, ν' ἀναθεωρήσουν σ' αὐτὴ τὴ φάση τουλάχιστον τὰ σχέδιά τους. Τὸ πιὸ δύσκολο, ἀλλὰ ὄχι ἀκατόρθωτο, ἦταν νὰ δη-μιουργηθεῖ μιὰ τέτια αὐτοπεποίθηση καὶ ἀγωνιστικὴ ἀνάταση στίς μάζες, ποὺ νὰ ἐγγυεῖται ὅτι θ' ἀντιμετωπίζαν μὲ κάθε θυσία τὴν ἀντίδραση καὶ τὰ μέτρα ἐνός πάνοπλου, ἀδίσταχτου, ἀλλὰ ὄχι ἀνί-κητου πιά ἐχθροῦ.

Γιὰ τὸ συσχετισμὸς τῶν δυνάμεων στὴν ἀρχὴ αὐτῆς τῆς μάχης, παρ' ὅλο ποὺ αὐτὸ ἔχει σάν παραλογισμὸς, ἔκλινε ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς νεολαίας μας. Οἱ ἀντιστασιακὲς δυνάμεις προχωροῦσαν μὲ τὸ ἠθικὸ ἀναφτερωμένο ἀπ' τὴ νίκη ἐκείνων τῶν ἡμερῶν στὴν ἀποφασιστικὴ τιτανομαχία τοῦ Στάλινγκραντ. Ἀπὸ τὶς προηγούμε-νες τους συγκρούσεις καὶ νίκες. Ζωντανή, ἐμψυχωτικὴ ὑπόμνηση ἡ λέξη ΣΤΑΛΙΝΓΚΡΑΝΤ καὶ τὰ συνθήματα γιὰ τὸ νικηφόρο Κόκκινο Στρατὸ σὲ κάθε τοῖχο, σὲ κάθε γωνιά. Ἀντίθετα ἡ ἐπαρση καὶ κομ-πορημοσύνη τῶν «ἀήτητων» εἶχε τραυματιστεῖ ἀνεπανόρθωτα. Ἐνας δεῦτερος παράγοντας – ἡ ὁργάνωση τῶν ἀντιστασιακῶν δυ-νάμεων, εἶχε μετατραπῇ στὸ δόγμα ποὺ μὲσολάβησε σὲ πανί-σχυρο, ἄριστα ρυθμισμένο μοχλὸ κινητοποίησης μ' ἓνα σύνθημα δεκάδων χιλιάδων πατριωτῶν, σὲ ἀναγνωρισμένο ἡγέτη τῶν μα-ζῶν. Ὁ ἀθρόονος μόχθος, οἱ στερήσεις καὶ τὸ αἷμα μιᾶς ἡρωικῆς στρατιάς ἀνυμνων μαχητῶν τῆς «παρανομίας» εἶχαν στεργώσει μαχητικὲς καὶ πειθαρχημένες τὶς συνωμοτικὲς φάλαγγες τῶν ἀντι-στασιακῶν ὁργανώσεων, ἀρθρωμένες σ' ὅλους τοὺς ἀρμούς τῆς σκλαβωμένης ἀλλὰ ἀνυπόταχτης πολιτείας. Ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα καὶ τὶς Κομαντατούρες τῶν κατακτητῶν ὡς τὰ πολεμικὰ τους ἐργο-στάσια, τὸ Ναύσταθμο, τὰ ἀεροδρόμια, ὡς τὴν τελευταία χαμο-κέλα στὸ Κερατσίνι, στὰ Τουρκοβούνια, στὰ Θυμαράκια...

Κι' ἓνας τρίτος, νέος παράγοντας, ποὺ συνέβαλε ἀποφασιστικά σ' αὐτὴ τὴν ἀρχὴ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων: ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐνοπλοῦ ἀγῶνα στὰ θουνὰ καὶ ἡ ἐμφάνιση τοῦ ΕΛΑΣ στὴν Ἀθήνα καὶ τὶς ἄλλες πόλεις. Μὲ τὶς εἰδήσεις γιὰ τὶς νικηφό-ρες μάχες τῶν ἀνταρτῶν, ποὺ διαδίδονταν ἐμψυχωτικὲς μέσον τοῦ παρὰνομου τύπου κι' ἀπὸ στόμα σὲ στόμα ἄρχισε νὰ δημιουρ-γεῖται καὶ στοὺς ὁπλους ἀκόμα πατριώτες μιὰ ἄλλη ψυχολογία – ἐσωτερικοῦ δεύτερου μετώπου θὰ τὴ λέγαμε. Ἀπὸ τὴν περίοδο αὐτὴ τῶν ἀνοιξιᾶτικων κινητοποιήσεων τοῦ '43 ἀρχίζει νὰ λειτουρ-γεῖ πιὸ ἐνεργά, ἀμοιβαία ἐνισχυτικὴ καὶ γιὰ τοὺς ἀντάρτες καὶ γιὰ τοὺς ἀγωνιστὲς τῆς πόλης, ἡ ἐπίγνωση πῶς δὲν εἶναι μόνοι στὸν ἀγῶνα τους. Ἀναφτερώνονταν τοῦτοι μὲ τὸν ἀντίπαλο τῶν μαζῶν ποὺ φτάνει ἀπὸ κορφὴ σὲ κορφὴ ὡς τὴν Πάρνηθα κι' ὡς τὴν Ἀθή-να. Οἱ ἄλλοι ἀπ' τὸ μυριάνθρωπο θουητὸ καὶ τὴ λαχανιασθὴ ἀνάσα τῆς μαχόμενης μὲ γυμνὸ τὸ στήθος Ἀθήνας. Ἡ σχέση αὐτὴ θὰ συνεχιστεῖ, μ' ἐπίδραση ποὺ θὰ δυνάμυνει ὁλοένα ὡς τὴν ἀπελευ-θέρωση, συμβάλλοντας ἀποφασιστικὰ στὴν πανελλαδικὴ κυριαρ-

TIMH ΔP 100

ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΣ Η ΠΡΩΤΗ ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΟΥ ΕΑΜΝ (5-2-1943)

ΑΣ ΣΗΜΑΝΕΙ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΕΞΟΡΜΗΣΗ ΜΑΣ
ΓΙΑ ΝΑ ΜΗ ΓΙΝΕΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ
ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΑΤΙΑ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

ΚΑΤΩ Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΑΕΘΩΝ
ΚΑΤΩ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ
ΤΙΜΗ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΗΡΩΑ ΜΑΣ Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
ΖΗΤΩ ΤΟ ΕΛΛΗΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΕΑΜΝ

Στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Γενάρη συνήλθε η Ολομέλεια της Κ. Ε. του ΕΑΜ των Νέων και πήρε την αποφάση πάνω στη σημερινή κατάσταση της νέας γενιάς και τα αθροιντα του ΕΑΜΝ.

[illegible][illegible]

3190. ΔΙΑΠΕΡΙΣΤΕΤΕ πως ο ένδικος
 διαδότης του ΕΑΜ και του λαού
 και της νεολαίας του τόπου και
 μαθητών του ΕΑΜ και του ΕΑΜΕ
 είναι τα παιδιά παλικάρια της
 χώρας της 22 Δεκ. και το σύνολο
 του αντιστοιχοκείμενου άνδρα οι νέ-
 κες μορφές πάσης πολύ πιο πλαστι-
 κές και μηχανικές από την ελαφρο-
 τόν ήλιωτοφάνειαν καταιγιστών
 και τον υγιεινή προσδοκία και ελ-
 φηφών του λαού περνούσαν τα πο-
 βάρη και η άνευση μέτρα για την
 ήλη ολοκληρωτική εξάντληση του λα-
 ού και της νέας γενιάς από την πε-
 νου και την προεκπαίδευση, για το πεί-
 νισμα του άναστα του πιο φοβι-
 λυτέρου και για την επιβολή των
 ορισμών τους και των υπεβλήδ τους
 με την πολιτική εξουσία τους.

ΕΞΟΝΤΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
 Η εξοντωτική πολιτική παύει την
 ο ύπαρξη της εχθρας δύναμης στο νέο γη-
 νίο με τη λύση της παλαιάς αραίας

[illegible]

10) δράμια ψωμί και 8 δράμια λάδι, για την προστασία του παιδιού και της μητέρας, για την οργάνωση της εκπαιδευτικής δουλειάς, της ψυχαγωγίας και της αλληλεγγύης - ανάμεσα στους νέους.

[illegible]

Ο ΗΡΩΔΗΣ ΜΑΣ Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

[illegible]

ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ

ος) για το σπασμό της τρομοκρατίας που εξαπολύθηκε, πάνω στη βάση του παλαιού και ξεπερασμένου αντίταξή στην βιαιότητα, στους τουρκικομουνιστικούς βασανιστήρια. Ενάντια σε κάθε αυχενική κριτική περίπτωσής τρομοκρατίας. Ο αντιτρομοκρατικός αγώνας πρέπει να ξεφυλίζει παράλληλα και σε όλη την οντότητα των άγωνα για τη ζωή ενάντια στην πολιτική επιπράττειση και πάλι σ'ά βασικά αληθινά κάθε κλάδου. Η τρομοκρατία αμορφία και πρέπει να συντριβεί με την επανένταξη της μηχανικής της και της ελευθέριας της. Η τρομοκρατία επιταχύνει την ανάπτυξη της πολιτικής απαγορεύεται να γίνει σ'ά νέα γενιά και τους προάγει της άγωνα, σ'α, με το πόριμο όλων των συνολικών των τριών.

Μπροστά στους νέους της χώρας μας ανυψούνται καινούργιοι μεγάλοι αγώνες που μόνο ενωμένοι ό ένας κοντά στον άλλο θα μπορούσαμε να τους φέρουμε στη νίκη. Ορατά τελειούς τους. Η σημερινή καλή μας και την

Στις 5 Φλεβάρη 1943, η «Λευτεριά», όργανο τής Κεντρικής Έπιτροπής τού ΕΑΜ Νέων, σέ έκτακτη έκδοση αναφέρεται στήν πρώτη επέτειο (5-2) ίδρυσης τού ΕΑΜΝ πού τή συνδύαζει μέ «καινούργια εξορμήσεις γιά νά μή γίνει ή πολιτική επιστροφήση». Στή μέση φωτογραφία τού ήρωα Μ. Κωνσταντινίδη.

χία της έαμικης 'Αντίστασης, καί συνιστώντας μιάν από τίς βασικές ιδιομορφίες της σέ σύγκριση μέ τήν 'Αντίσταση σέ άλλες κατεχόμενες χώρες.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς γενικῆς ἀπεργίας φάνηκε ἀπ' τὸ πρῶι. Κι' ἦταν κάτι πού τὸ περιμέναμε μέ βάση τὸ ἐπίπεδο ὁργάνωσης καὶ προετοιμασίας. Ἐκεῖνο πού μᾶς κρατοῦσε σ' ἀγωνία πάντα γιὰ τίς ζωές τῶν δίκῶν μας πού μποροῦσαν νὰ χαθῶν ἦταν ἡ ἀνοιχτὴ σύγκρουση μέ τούς καταχρητῆς καὶ τούς προδότες στοὺς δρόμους καὶ στίς πλατείες. Μά νά πού φουσκῶσαν οἱ ρίζες τοῦ ποταμοῦ – οἱ προσυγκεντρώσεις. Τώρα κυλάει βουερός ὁ ἀκαταμάχητος ὁ χειμάρρος πρὸς τὸ κέντρο. Τσαλακνέει καὶ σαρώνει τ' ἀλλεπάλληλα φράγματα τῶν ἀστυνομικῶν στήν ἀρχή, μετὰ τῶν Ἱταλῶν καραμινιέρων μέ τὸ ἵππικὸ καὶ τὰ ἐξυμνωμένα σπαθιά. Στά καίρια σημεῖα ἔρχεται ἀντιμέτωπος μέ τούς γκεσταπίτες, τὰ πολυβόλα, τὰ χιτλερικά τάνκς, ἐλίσσεται, παρακάμπτει, ἀνασυντάσσεται, μάχεται μέ τοῦθλα, μέ σασημένες πλάκες ἀπ' τὰ πεζοδρόμια, μέ τὰ κοντάρια

ἀπ' τὶς σημάεις καὶ τὰ πανώ, μέ τὰ γυμνά χέρια, μέ τὰ νύχια, μέ τή μάζα τῶν πυρωμένων κορμῶν. Ἐκατό χιλιάδες λαοῦ θρίσκονταν σέ μία πυρετική κίνηση, σέ ἀναβρασμό μέσ' στήν καρδιά τῆς Ἀθήνας, στό Σύνταγμα καί στό Πολιτικό Γραφεῖο, στήν ὁδὸ Ἀγυαίου – μπροστά στό Ἐργατικό Κέντρο, στό Πανεπιστήμιο καί στήν Ὁμόνοια, στὰ Ἐξάρχεια καί τὸ Πολυτεχνεῖο, στήν ὁδὸ Τοσίτσα – στό ὑπουργεῖο Ἐργασίας. Ἡ Σπουδάζουσα, ὅπου βρεθεῖ δίνει θέβια τὸν τόνο τῆς μαχητικότητας, μιάς ζωτάνιας πού ξεχειλίζει μέ τὰ τραγοῦδια τῆς, τὸν ἔθνικό ὕμνο στίς κρίσιμες στιγμές, μέ τὰ συνθήματά τῆς, ὅπου ἀντγχεῖ ἡ καινούργια λέξη – σύνθημα ΕΠΟΝ, μέ τὰ πλακάτ– «ΚΑΤΩ Η ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΨΗ», «ΚΑΤΩ Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ». Κάτι ὅμως ἔχει ἀλλάξει σέ σύγκριση μέ τὶς κινητοποιήσεις τοῦ 1942, πού ἕνα ἔμπειρο μάτι τὸ ἐπισημαίνει παντοῦ. Στὴ διαδῶλωση αὐτὴ καί στίς ἀκόμα πιὸ ἐπιβλητικές πού ἀκολουθοῦν στίς 5 τοῦ Μάρτη, στίς 24 τοῦ Ἰουνη, στίς 22 τοῦ Ἰουλὴ κατεβάζουνε πιά οἱ μεγάλες μάζες τοῦ λαοῦ. Οἱ ἐργάτες καί οἱ ὑπάλληλοι. Οἱ λαϊκές

γειτονιές σύσσωμες. Τά «μεσαία στρώματα», όπως λέγαμε περιληπτικά από τότε τούς επαγγελματίες, βιοτέχνες, εμπόρους, μαγαζάτορες κ.λπ.

Οι πατριώτες φτάνουνε τώρα κατά μάζες στο χώρο του Υπουργείου Έργασίας. Είναι ξαναμμένοι απ' τις συγκρούσεις σώμα με σώμα, απ' τό αίμα πού έχει χυθεί στην ασφαλτο. Κάποιοι πιά έλαφρά τραυματισμένοι, μέ πρόχειρους επίδεσμούς, δέ θέλουν νά εγκαταλείψουνε αυτό τό πανηγύρι, ακολουθούν στηριγμένοι σέ μυριάδες ώμους, φτάνουνε μέ σφιγμένα δόντια ως έδώ. Άλλοι, πιά βαριά χτυπημένοι, δίχως βογγητό, δίχως παράπονο πού θά μπορούσε ν' άποθαρρύνει τούς πατριώτες, μεταφέρονται από ειδικές ομάδες στά νοσοκομεία, μάς άποχαιρετούν μ' ένα άχνό χαμόγελο, πικραμένοι πού φεύγουν από πλάϊ μας.

Σ' όλη τήν πολιτεία, από τετράγωνο σέ τετράγωνο, από πλατεία σέ πλατεία πλαταγίζει ό σάλαγος κι' ό άχός αυτής τής παράξενης μάχης μ' άνάριες ριπές, πιστολιές, κραυγές και τραγούδια. Καί κορυφώνεται έξω απ' τό Υπουργείο σέ μία στεντόρια κραυγή:

— ΚΑΤΩ Η ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΗ!

— ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΔΟΤΗ ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟ!

— ΕΑΜ! ΕΑΜ!...

Άπό στόμα σέ στόμα φτάνουνε ως έδώ τά μαντάτα γιά δεκάδες τραυματίες, γιά τούς πρώτους νεκρούς, φουντώνοντας αντί νά στομώνουν τόν ξεσηκωμό. Οι καραμπινιέροι στο Υπουργείο χτυπούν στο ψαχνό, χύνεται και πάλι αίμα, μά τελικά ανατρέπονται από τούς διαδηλωτές πού είσχωρούν στο χτίριο, καίνε ένα μέρος από τ' άρχεία και κατάρχουν μεγάλες ποσότητες τρόφιμα πού συγκέντρωναν στα ύπογεια γι' αυτούς πού θά επιστράτευαν.

ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ ΜΙΚΡΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

Ό Λογοθετόπουλος και οι άρχές Κατοχής θορυβημένοι απ' αυτό τό ξεσηκωμό πού δέν τό περίμεναν προχωρούν σ' έναν παραπλανητικό έλιγμο. Διαδίδουν πώς δέν ύπάρχει θέμα έπιστράτευσης. Καί θεωρώντας πώς αυτό θά έπιδράσει κατευναστικά, μία και ή άπεργία είχε σαν στόχο και τά πιά ζωτικά οικονομικά αίτήματα τών εργαζομένων, δίνουν αύξήσεις. Είναι φανερό ότι επιδιώκουν νά κερδίσουν χρόνο, ώστε, τροποποιώντας τ' άρχικά τους σχέδια, νά πραγματοποιήσουν αιφνιδιαστικά τή μαζική όμηρία του λαού και τής νεολαίας. Ό ύποχωρητικός έλιγμός τών καταχτητών άναφτερώνει τούς πατριώτες, δείχνοντας πώς είναι μπορετό νά κερδηθεί και ή τελική νίκη. Άπό τήν άναβολή νά περάσουμε στη ματαίωση τής έπιστράτευσης. Φτάνει νά όξυνθεί ή επαγρύπνηση και νά συνεχιστεί ό άγώνας.

Μέ 3 νεκρούς και 59 τραυματίες διαδηλωτές αλλά και μέ δεκάδες τραυματίες κι ένα ταπεινωτικό τσαλάκωμα τών άρχών Κατοχής έληγε ή πρώτη φάση αυτής τής μάχης πού θά συνεχιστεί μέ διάφορες μορφές ως τις 10 του Μάρτη.

Στη διαδήλωση τής 24 του Φλεβάρη πού έληξε μέ τακτική νίκη τών πατριωτών και στις μέρες πού ακολούθησαν ή ΕΠΟΝ όχι μόνο παίρνει τό πρώτο μαχητικό της βάπτισμα, αλλά κρατά καιριες θέσεις του μετώπου. Μία ιδιαίτερη όρμητική άνάπτυξη σημειώνουν οι όργανώσεις τής εργαζόμενης και τής μαθητικής νεολαίας.

Οι εργαζόμενοι νέοι στάθηκαν οι άκαταμάχητοι διαφωτιστές του λαού στα εργοστάσια, στα μαγαζιά, στα γραφεία, πρωτοστάτησαν στην άπεργία και τη διαδήλωση. Οι μαθητές κήρυξαν τήν άπεργία τους στις 22 του Φλεβάρη, Τρίτη, ζητώντας νά μήν έπιστρατευτούν οι γονείς και τ' άδέρφια τους. Έπιτυχία 100%. Στις 23 του Φλεβάρη ή άπεργία συνεχίστηκε. Τό Υπουργείο Παιδείας, θάλεποντας νά τινάζονται στον άέρα όλες οι άπειλές και τά μέτρα διατάζει τό κλεισίμο τών σχολείων «έπ' άόριστον». Στη διαδήλωση τής 24 του Φλεβάρη ή συμμετοχή τών μαθητών ήταν πιά μαχητική και μαζική από κάθε άλλη φορά. Στις 25 του Φλεβάρη συνεχίστηκαν οι συγκεντρώσεις κατά ομάδες σχολείων. Τό άπόγευμα μετά από συγκέντρωση 6-7 σχολείων στο λόφο του Παγκρατιού τά παιδιά ξεκίνησαν τραγουδώντας τόν ύμνο, μέ συνθήματα ένάντια στην έπιστράτευση, κρατώντας σέ συναγερμό τη γειτονία. Τότε τούς ρίχτηκαν οι «γκλορίζοι» μέ προτεταμένα τά περιστροφικά και μέ φωνές — βία! βία! Μπροστά προχωρούσε ό μικρός μαθητής τής Ε' όκταταξίου του 5ου Γυμνασίου Γιάννην Δρακόπουλος. Οι καραμπινιέροι ρίχτηκαν μέ λύσσα άπάνω του, μά ό Δρακόπουλος δέ δέλιασε. Τότε τόν πυροβόλησαν. Τό άγόρι έπεσε στο δρόμο πληγμένο βαριά. Τ' άλλα παιδιά όρμησαν άσυγκράτητα πάνω στους 'Ιταλούς φασίστες πού τόθβαν στα πόδια ντροπιασμένοι. Τό ίδιο βράδυ, στο Πολιτικό Νοσοκομείο πού τόν είχαν μεταφέρει, ό μικρός άγωνιστής ξεψύχησε. Ήταν ό πρώτος νεκρός μαθητής τής Άντίστασης.

Στις 26 του Φλεβάρη, μέρα Σάββατο, οι μαθήτριες τής Λεύτερης Νέας, έποντίσες τώρα, πήγαν συνταγμένες στο σπίτι του Δρακόπουλου στην όδό Έρεσσού, κρατώντας στις άγκαλιές τους τά πρώτα λουλούδια τής Άνοιξης. Ό κόσμος είχε βγει στα παράθυρα κι έκλαιγε. Άλλοι μαθητές έκείνη τη μέρα έγραψαν σέ πολλά σημεία τής όδου Έρεσσού:

ΟΔΟΣ ΓΙΑΝΝΗ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

5 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1943 — Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

(...) Στις 4 του Μάρτη ή ΚΕ του ΕΑΜ (έπαιρνα μέρος στις συνεδριάσεις της σαν εκπρόσωπος του ΕΑΜ τών Νέων και τώρα τής ΕΠΟΝ) είχε έγκυρες πληροφορίες πώς τό διάταγμα τής πολιτικής έπιστράτευσης είχε ύπογραφεί από τό Λογοθετόπουλο και στάλθηκε στο τυπογραφείο γιά νά δημοσιευτεί στην «Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως».

Τή νύχτα τής 4 προς 5 του Μάρτη όλες οι άντιστασιακές όργανώσεις θρίσκονταν σέ κατάσταση μαχητικού συναγερμού.

Έκατοντάδες συνεργεία πραγματοποιούν τη μεγαλύτερη ως τότε έξόρησή τους μέ χιλιάδες συνθήματα στους τοίχους ένάντια στην έπιστράτευση. Μαζί μέ τό χιόνι, πέφτουν θροίζοντας στους δρόμους δεκάδες χιλιάδες προκηρύξεις και τρύκ. Άπό μία έκθεση του Πειραιά βγαίνει ότι γιά πρώτη ίσως φορά έκείνη τη νύχτα άντήχησε στα Ταμπούρια ό τηλεθόας, τό χωνί — ή σάλπιγγα τών άντιστασιακών κινητοποιήσεων...

Οι σύνδεσμοι μέ ποδήλατα, μοτοσυκλέτες, αυτοκίνητα μέ «γκαζοζέν», μά προπαντός μέ τά προσιμένα στις πορείες πόδια όργώνουν απ' άκρου σ' άκρο Άθήνα, Πειραιά, Προάστεια. Περνούν σαν τις πρωίνες άχτίδες μέσ' απ' τά μπλόκα και τις ζώνες του έχτρου πού έχει και πάλι κινητοποιηθεί. Φέρνουν τά μηνύματα και τις όδηγίες γιά τό πιά μεγάλο ξεσηκωμό πού είχε γνωρίσει ως τότε ή πρωτεύουσα τής Άντίστασης.

Τήν «προθέρμανση» τήν έχουν αναλάβει απ' τό πρωί στους καθορισμένους τόπους προσυγκέντρωσης όμιλητές πού άναδείχτηκαν μέσ' από τό οικείο τους περιβάλλον, συνοικιακό, εργατικό, σπουδαστικό. Καί γνωρίζουν όχι μόνο τί πρέπει νά πούν, αλλά και πώς θά τό πούν — χωρίς ρητορείες, άπλά, σταράτα, ψυχωμένα, έτσι πού τό αίμα νά κυλά πιά όρμητικά μέσ' τις φλέβες. Όπως πρέπει νά κυλήσουνε μέσ' στους μπλοκαρισμένους δρόμους, άντιμετωπίζοντας τό θάνατο' οι πατριώτες. (...)

Ό έχθρος έχει κινητοποιήσει όσες δυνάμεις καταστολής διαθέτει στην πρωτεύουσα. Άπ' τούς χαφιέδες και θασανιστές τής Γενικής και Ειδικής Άσφάλειας, αιώνιους, άμετανόητους μεροκαματιάρηδες κάθε έξουσίας, φτάνει νά τους ταίξει και νά τους άφήνει άμολυτούς ένάντια στους άνυπεράσπιστους, ως τούς άστνομικούς, περιδεείς, πελιδνούς, σέ πυκνές ζώνες, ως τούς πυροσβέστες. Άπ' τούς καραμπινιέρους μέ τά καμιόνια, τ' άλογα και τά σπαθιά ως τούς γκεσταπίτες και τούς έπίλεκτους τών SS μέ τις άλυσίδες στο στήθος και τά παραμπέλους στο χέρια. Ός τά θωρακισμένα και τά τάνκς μέ τις έρπύστριες και τά πολυβόλα.

ΣΑΝ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΝΤΕΛΑΚΡΟΥΑ

Ή σύρραξη γενικεύεται. Ή Άθήνα έξοστη, όλόφλογη, μέ τη σημαία στο χέρι σαν τήν Έλευθερία του Ντελακρουά, δίχως όδοφράγματα άλλα απ' τά κορμιά τών καλλίτερων παιδιών της, δίχως όπλα άλλα απ' τά κοντάρια τών σημαίων, απ' τό δάσος τών χεριών, απ' τις πλάκες τών πεζοδρομίων, απ' τά νύχια, δίνει τήν πιά κρίσιμη μάχη της. Άπ' τό Μοναστηράκι, όπου χτυπιούνται οι φοιτητές, ως τό Έργατικό Κέντρο και τήν όδό Άθηνάς πού έχουν έρθει στα χέρια μέ τούς φασίστες οι εργάτες, ως τό Σύνταγμα όπου σαρώνουν τά φράγματα οι ύπάλληλοι, οι βιοτέχνες, τά άγόρια και τά κορίτσια τών Γυμνασίων...

Μετά τό αίμα του μικρού μαθητή Δρακόπουλου, μία άκόμα σπονδή τής ΕΠΟΝ στην Έλευθερία. Ό σπουδαστής του Πολυτεχνείου Έδμόνδος Τορρόν, λουσμένος στο αίμα κείται στην ασφαλτο.

(Σημ.: Από παράνομα έντυπα εκείνων τών ήμερών διασώθηκαν τά όνόματα μερικών άκόμα από τούς διαδηλωτές πού πέσανε στις 5 του Μάρτη: Μαρινάκης, Μαν. Σύριος, Νικ. Κουκουθής, Ν. Χαθοράκης, Μουσκούσης...)

Τά νοσοκομεία άναγερνεί, οι ομάδες τραυματιοφορέων έχουν μουσκέψει στο αίμα τών λαθωμένων διαδηλωτών. Τούς μεταφέρουν σέ πρόχειρα όργανωμένα χειρουργεία, μακριά απ' τά μάτια

32

μας δέν τό περίμενε νιώσαμε τά παράθυρα νά κλείνουν μέ πάταγο. Νά γίνεται στους διαδρόμους σκοτάδι. Κι ένας θόρυβος, ένας βαρύς άσυνήθιστος θόρυβος, πού έμοιαζε σάν νά γκρεμιζόντουσαν κόσμοι καί κόσμοι.

— Πολιτική επιστράτευση έ;

Χρειάστηκε νά περάσουν άρκετά δευτερόλεπτα όσο νά καταλάβω ότι τό πράγμα αυτό πού άκουγότανε δέν ήτανε καταιγίδα. "Ότι τό πράγμα αυτό πού φυσούσε καί βρόνταγε καί συγκλόνιζε τό τετράγωνο χτίριο από τά θεμέλια του ήτανε ό λαός. Κι έβλεπε κανείς μέσ' άπ' τίς γρίλιες, νά σηκώνονται στόν άέρα χέρια καί ξύλα καί πέτρες άνακατεμένα μέ σκισμένα πουκάμισα καί μέ μαλλιά γυναικών, πού πηδούσανε, όλοι μαζί νά σπάσουνε τά παράθυρα. Κι' όί πρώτοι διαδηλωτές, ό ένας τους άπάνω άπ' τόν άλλον, κουθάρια-κουθάρια κυλήσανε μέσα. Οί καρέκλες καί τά τηλέφωνα χορεύανε στόν άέρα.

— Τό διάταγμα τής Πολιτικής Έπιστράτευσης!

Τρέχουνε από κοντά όί υπάλληλοι, τούς άγκαλιάζουν. Πάρτε. Πάρτε κι αυτά. Καταστάσεις. Διαταγές τής Κομαντατούρας. Φωτιά!...

— Προσοχή! Άπό δώ! Προσέχτε παιδιά! Μήν πατάτε τό αίμα!...

Βάζουνε τώρα φωτιά στά ντουλάπια μέ τ' άρχεία καί τούς καταλόγους τών επιστρατών. Μαζί μέ τούς καπνούς καί τίς φλόγες πού ξεμπουκάρουν άπ' τά παράθυρα πού κρέμονται στόν άέρα βλέπουμε νά πετιούνται στό δρόμο πελώριες στοίβες καί φάκελλοι. Μαζί καί τά κάδρα του Χίτλερ.

— Στή φωτιά! Στή φωτιά ό Χίτλερ! Άντιθουίζει προφητικά ή άδόυλωτη πολιτεία τής Άντίστασης. Η άθάνατη Άθήνα τής Δημοκρατίας.

Στίς φλόγες πού φτάνουνε άπ' τό πεζοδρόμιο ως τόν πρώτο δρόφο, μαζί μέ τούς καταλόγους καί τά κάδρα του φύρερ καίγονται καί τά σχέδια τών χιτλερικών γιά επιστράτευση.

ΟΙ «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΑΙ» ΚΑΙ «ΑΙ ΑΝΑΡΧΙΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ» ΜΑΤΑΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

(...) Οί Γερμανοί κατακτητές μέ τό στόμα του «πρωθυπουργού» τους Λογοθετόπουλου αναγκάζονται νά «διαψεύσουν» τίς «φήμες» γιά πολιτική επιστράτευση. Όμως όί άντιστασιακές οργανώσεις έξακολουθούν νά κρατούν τό λαό σέ συναγερμό. Πρέπει ν' άποσπαστεί κατηγορηματική, τελεσίδικη δήλωση τών κατοχικών άρχών γιά τήν όριστική ματαίωση. Πρέπει, άκόμα, νά έξασφαλιστούν όί άπεργοί, κυρίως όί δημόσιοι υπάλληλοι καί όί έργάτες άπεργοί, από τίς άπειλές γι' άπολύσεις καί συλλήψεις. Οί κινητοποιήσεις καί ή άπεργία συνεχίζονται. Στίς 7 του Μάρτη ό άξονόδουλος «πρωθυπουργός» ύποχρεώνεται ν' άνακοινώσει στίς έφημερίδες:

Η κομμουνιστική οργάνωσις του ΕΑΜ, παρασύρασα δυστυχώς καί πολλούς δημοσίους υπάλληλους καί φοιτητάς, μή είσακούσαντας τάς θερμάς μου συστάσεις έπροκάλεσαν άναρχικάς συγκεντρώσεις άνά τήν πόλιν...

(...) Στή συνέχεια ώστόσο τής άνακοίνωσής του ό Λογοθετόπουλος δήλωνε πώς επιστράτευση δέν πρόκειται νά γίνει καί κανείς έργαζόμενος δέν πρόκειται νά σταλεί έξω από τήν Έλλάδα.

Οί άρχές Κατοχής βλέποντας νά συνεχίζεται ή άναταραχή καί ή δυσπιστία καί μπρός στήν άπειλή ν' άνοίξει γι' αυτούς ένα άκόμα επικίνδυνο μέτωπο μέσα στήν καρδιά τής Άθήνας, βάζουν τόν άρχιεπίσκοπο Δαμασκηνό νά μεσολαθήσει, μεταβιβάζοντας στό λαό διαβεβαίωση του ίδιου του Χίτλερ, ότι εγκαταλείπει τά σχέδιά του γιά επιστράτευση στήν Έλλάδα. Χίτλερ καί εγκατάλειψε σχεδίων! Καί ύποχώρηση άπέναντι σέ άμαχο πληθυσμό! Δύσκολη, άπίστευτη όμολογία ήττας.

Άς θυμάται πάντα τήν ήμέρα αυτή ό έλληνικός λαός, — θά πει ένα χρόνο άργότερα στό Έθνικό Συμβούλιο στίς Κορυσχάδες ό Πρόεδρος τής ΕΠΟΝ καθηγητής Γ. Γεωργαλάς. Άς μή φύγει ποτέ από τή μνήμη του, πώς τή μέρα αυτή ό λαός τής Άθήνας έγραψε μέ τό αίμα τών θυμάτων του μιά περίλαμπρη σελίδα του τωρινού έθνικοαπελευθερωτικού άγώνα, σώζοντας μέ τήν αύτοθυσία του τό λαό μας από τόν έξανδραποδισμό. Τέτια κατορθώματα κανένας άλλος από τούς σκλαβωμένους λαούς δέ μόπορεσε νά καταφέρει. Κατόρθωμα πού άνέβασε τήν Έλλάδα στήν πρώτη γραμμή του άντιφασιστικού άγώνα.

● Η Έθνική Άντίσταση, τά Δεκεμβριανά, ό έμφύλιος πόλεμος 1946-49, έχουν σημαδέψει τή μοίρα του τόπου μας. Οί πολιτικές σκοπιμότητες δέν κράτησαν άπλά στό σκοτάδι τήν περίοδο αυτή. Έδωσαν — όσο καί όταν έδωσαν — διαστρεβλωμένη εικόνα τών γεγονότων, παραποίησαν τήν ιστορία.

● Στό «ΑΝΤΙ», πιστεύουμε ότι μέ νηφαλιότητα πρέπει νά ειπωθούν όλα όσα σχετίζονται μέ τήν περίοδο αυτή. Έγιναν, μέχρι τώρα, άρκετές προσπάθειες. Καί πιστεύουμε ότι δημοσιεύτηκαν ήδη μερικές αξιόλογες μελέτες ή μαρτυρίες, μαζί μ' άγνωστα ντοκουμέντα, σελίδες του παράνομου τύπου κ.λπ.

● Άνάμεσα στους έπώνυμους κι άνώνυμους πού έγραψαν γιά τήν περίοδο αυτή, είναι καί όί Άστραπόγιαννος, Γιάννης Άνδρικόπουλος, Μάρκος Βαφειάδης, Σταύρος Βλοντάκης, Έρανιστής, καπεταν-Ζαχαριάς, Καίτη Ζεύγου, Παναγιώτης Κανελλόπουλος, Γιώργος Κατηφόρης, καπεταν-Κίσσαβος, Κώστας Κουδαράς, Β. Μαλλέας, Δημ. Μιχελίδης, Χ. Ξανθουδάκης, Τ. Μαντζώρος, Κομνηνός Πυρομάγλου, Πέτρος Ρούσος, Ν. Πάικος, Π. Πυλαρινός, Heinz Richter, Γ.Δ. Τζίμας, Θανάσης Χατζής καί πολλοί άλλοι.

● Πολλοί φίλοι του «ΑΝΤΙ» θά έχουν νά προσθέσουν κάτι πάνω σ' αυτά, νά γράψουν κάτι καινούργιο. Προσωπικά άρχεία ή μαρτυρίες είναι πολύτιμα. Έπικοινωνείτε μαζί μας, στείλτε μας ύλικό, βοηθείστε νά φωτιστεί άντικειμενικά καί μέ πληρότητα ή έποχή αυτή. Η προσπάθεια πού ξεκινήσαμε θά βοηθηθεί ούσιαστικά από τή δική σας συμβολή.

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΕΓΙΝΕ Η ΣΥΣΚΕΨΗ

Ένας ζεστός, καλομίλητος άνθρωπος που δέ θέλει φωτογραφίες ούτε περισσότερα λόγια από τ' απαραίτητα, είναι ή κα 'Αγνή Δημητράτου, που φιλοξένησε στο σπίτι της (μιά μονόροφη κατοικία στο τέρμα της Λεωφόρου 'Αλεξάνδρας, Γυθείου καί Δουκίσσης Πλακεντίας 3) την πρώτη συνάντηση για την ίδρυση της ΕΠΟΝ, στις 23 Φλεβάρη 1943.

«Πολλά πράγματα, λέει, δέ θά 'χω νά σάς πώ, γιατί δέ συμμετείχαμε έμεις σ' αυτή τή σύσκεψη. Φιλοξενήσαμε μόνο στο σπίτι μας τούς πρωτοπόρους αυτής τής προσπάθειας.

Θυμάμαι ήταν Φεβρουάριος του 43. Τήν ακριβή ήμέρα τή θυμήθηκα βέβαια προχθές που είδα τόν έορτασμό τής επέτειου. Πώς κι έγινε σέ μās;

Κάποιος, τώρα δέν ξέρω συγκεκριμένα ποιός, γιατί ή πρόταση έγινε στόν άντρα μου, μās ζήτησε νά τούς φιλοξενήσουμε, πράγμα που μέ προθυμία δεχτήκαμε βέβαια, αφού συμεριζόμαστε αυτόν τόν αγώνα καί μείς καί ξενοι του δέν ήμαστε.

Τό βράδυ, μετά τό σούρουπο, ήρθε πρώτος εκείνος στό σπίτι καί άνοιγε στούς ύπόλοιπους που ήρθαν για τή σύσκεψη.

Έμεις δέν είδαμε καί δέ γνωρίσαμε κανέναν. Δέν υπήρχε λόγος άλλωστε. Κι ή διαρρύθμιση του σπιτιού θόλεψε σ' αυτό. Τά μισά δωμάτια ήταν άπ' τή μιά μεριά του χώλ, τ' άλλα μισά άπ' τήν άλλη. Έμειναν ανενόχλητοι όληνύχτα. Τό πρωί, όταν έμεις ξυπνήσαμε, τό σπίτι ήταν άδειο.

Ο άντρας μου, Παναγής Δημητράτος, ήταν δημοδιδάσκαλος. Είχαμε δυό παιδιά μεγαλούτσικα. Η κόρη μου τέλειωνε τό γυμνάσιο. Ο μικρός τέλειωνε τό δημοτικό».

Ρωτᾶμε:

—Πώς ακριβῶς ήταν ή διαρρύθμισή του, κυρία Δημητράτου; 'Υπάρχει ακόμη σήμερα;

«Μόλις μπαίναμε στό σπίτι είχε ένα μεγάλο χώλ, μās άπαντᾶ, δεξιά κι άριστερά ήταν τά δωμάτιά του. Στό βάθος ή κουζίνα καί τό μπάνιο. Ένας μικρός κηπάκος στό πίσω μέρος. Είχαμε ένα ώραιότατο γιασεμί. 'Ισως ύπάρχει ακόμη. Θά ύπάρχει! Θά ύπάρχει γιατί ήταν γερό κι ώραίο. Κι οι τριανταφυλλίες μας. Τό 1958 τό πουλήσαμε σ' έναν τραπεζιτικό υπάλληλο».

Ξαναρωτᾶμε:

—Η περιοχή προσφερόταν για μιά παράνομη συνάντηση;

Η άπάντησή:

«Η γεγονία μας είχε καλούς ανθρώπους. Είχαμε αγαθές σχέσεις μέ τούς γύρω μας. Μās αγαπούσαν καί τούς αγαπούσαμε».

—Ο άντρας σας πότε πέθανε, κα Δημητράτου; ρωτᾶμε πάλι.

«Τόν επόμενο χρόνο τόν εκτέλεσαν. 'Ας τ' αφήσουμε αυτά, παιδί μου. 'Ας τ' αφήσουμε»... άπαντᾶ.

Τά παιδιά, οι σπουδές τους, ο αγώνας που δέν τέλειωσε στή φασιστική κατοχή, όλα μαζί μέ τήν όρφάνια τά σήκωσαν λεβέντικα οι ώμοι αυτής τής γυναίκας. Κι άπ' όλα αυτά βγήκε μόνο λίγο κουρασμένη. Η κ. 'Αγνή Δημητράτου είναι σίγουρη ότι δέν έκανε παρά τό ελάχιστο άπ' ό,τι είχε χρέος ο καθένας νά κάνει σέ κείνες τīs ώρες του μεγάλου αντιφασιστικού αγώνα.

A.K.

Δύο 'Ιστορικά Ντοκουμέντα 'Από τήν 'Ιδρυση τής ΕΠΟΝ

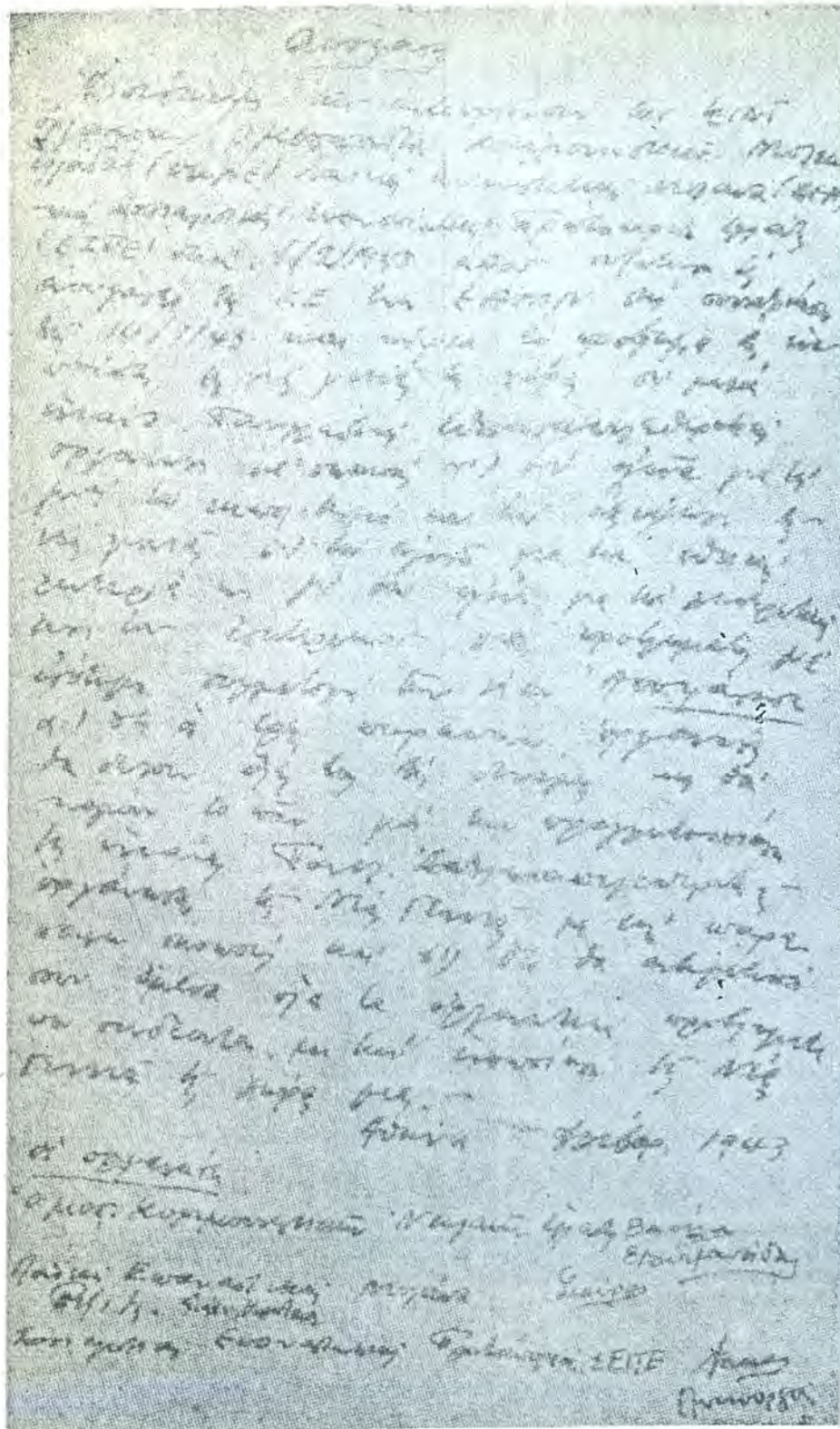
ΤΟ «ΑΝΤΙ» δημοσιεύει σήμερα δύο ντοκουμέντα ιστορικής σημασίας για τήν ίδρυση τής ΕΠΟΝ, που δείχνουν, ανάμεσα σ' άλλα, καί τīs διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για τή δημιουργία τής:

- Τήν αυτοδιάλυση του ΕΑΜΝ.
- Τήν αυτοδιάλυση τής ΟΚΝΕ, τής ΛΕΝ, τής ΣΕΠΕ.

● Στις 5 Φεβρουαρίου 1942, μέ πρωτοβουλία του ΕΑΜ, ιδρύεται από τīs τρεις παράνομες νεολαιίστικες οργανώσεις που υπήρχαν τότε καί είχαν αναπτύξει αντιστασιακή δράση τό 'Εθνικό 'Απελευθερωτικό Μέτωπο Νέων (ΕΑΜΝ). Τό ιδρυτικό του ΕΑΜΝ ύπογράψανε: ή 'Ομοσπονδία Κομμουνιστικών Νεολαιών 'Ελλάδας, ή Φιλική 'Εταιρία Νέων καί Λεύτερη Νέα. Η ιδρυτική πράξη του ΕΑΜΝ δέν έχει διασωθεί κι ούτε έχει δημοσιευθεί ποτέ μέχρι σήμερα. Ξέρουμε όμως άπό ντοκουμέντα τής εποχής (παράνομος τύπος, αποφάσεις κεντρικών όργανων του κ.λπ.) ότι ή οργανωτική διαόρθωση του ΕΑΜΝ — όπως καί του ΕΑΜ έξ άλλου — είναι ή αυτοτελής συμμετοχή στήν Κ.Ε. του ενός αντιπροσώπου των όργανώσεων που τό συναποτελούν καί στή συνέχεια μεταφέρουν σ' αυτές τīs αποφάσεις καί τό πρόγραμμα δράσης του ΕΑΜΝ.

● Μέχρι τό τέλος του 1942 τό ΕΑΜΝ έχει διευρυνθεί μέ τή συμμετοχή καί άλλων αντιστασιακών νεολαιίστικων οργανώσεων τής 'Αθήνας, αλλά καί — τό σπουδαιότερο — τής επαρχίας, που τελικά φτάνουν τīs έννέα. Η συμμετοχή έξ άλλου του ΕΑΜΝ στόν αντιστασιακό αγώνα του λαού, είτε στά πλαίσια γενικών μαχητικών εκδηλώσεων του ΕΑΜ, είτε καί αυτοτελώς, έχει πλατύνει καί πολλές είναι οι περιπτώσεις όπου έχει άποσπάσει τό θαυμασμό του λαού καί αντίστοιχα τή μανία του κατακτητή καί των ντόπιων όργάνων του.

● Μέ τό πλάταιμα όμως του ΕΑΜΝ καί τή συμμετοχή τόσο πολλών οργανώσεων σ' αυτό, διαπιστώνεται γρήγορα μιά κάποια δυσκαμψία καί οργανωτικές δυσκολίες για τήν εγκαιρη προσαρμογή

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ἡ σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν τριῶν ὁργανώσεων Ὁμοσπονδία Κομμουνιστικῶν Νεολαίων Ἑλλάδας (ΟΚΝΕ), Λαϊκὴ Ἐπαναστατικὴ Νεολαία (ΛΕΝ) καὶ Σοσιαλιστικὴ Ἐπαναστατικὴ Πρωτοπορία Ἑλλάδας (ΣΕΠΕ) στὶς 1/2/1943 ἀφοῦ συζήτησαν τίς ἀποφάσεις τῆς ΚΕ τοῦ ΕΑΜΝ στὴ συνεδρίαση τῆς 14/1/43 καὶ κύρια τὸ πρόβλημα τῆς ἐνοποίησης τῆς νέας γενιᾶς τῆς χώρας σὲ μιὰ ἐνιαία Πανελλαδικὴ Ἐθνικοαπελευθερωτικὴ ὁργάνωση μὲ σκοποὺς α) τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ ζωὴ, τὸν ἐκπολιτισμὸ καὶ τὴν ἐξύψωση τῆς νέας γενιᾶς β) τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐθνικὴ λευτερίαν καὶ γ) τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν λαοκρατικὴ λύση τοῦ ἐσωτερικοῦ μας προβλήματος μὲ ἰσοτίμη συμμετοχὴ τῶν νέων.

Ἀποφάσισε α) ὅτι οἱ τρεῖς παραπάνω ὁργανώσεις θὰ δώσουν ὅλες τὸν τίς δυνάμεις καὶ θὰ κάμουν τὸ πᾶν γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς ἐνιαίας Πανελ. Ἐθνικοαπελευθερωτικῆς Ὀργάνωσης τῆς Νέας Γενιᾶς μὲ τοὺς παραπάνω σκοποὺς καὶ β) ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσουν ἄμεσα ὅλα τὰ ὁργανωτικὰ προβλήματα πού συνδέονται μὲ τὴν ἐνοποίηση τῆς Νέας Γενιᾶς τῆς χώρας μας.

Ἀθῆνα 1 Φλεβάρη 1943

Οἱ ὁργανώσεις

Ὁμοσ. Κομμουνιστικῶν Νεολαίων Ἑλλάδας Βασίλης -Ε. Διαμαντίδης
Λαϊκὴ Ἐπαναστατικὴ Νεολαία Σταύρος
Πανελλαδικὴ Ἐπαναστατικὴ Πρωτοπορία ΣΕΠΕ Νάκος -Λυκοῦργος

στὶς νέες καταστάσεις πού δημιουργοῦνται καὶ κυρίως στὴ γρήγορη λήψη ἀποφάσεων, ἀφοῦ πρέπει πρῶτα νὰ συνεδριάσουν ὅλα τὰ μέλη τῆς Κ.Ε. του.

● Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, καὶ μὲ τὴν προοπτικὴ τῆς προσχώρησης στοῦ ΕΑΜΝ πολλῶν ἀκόμα νεολαιίστικων ὁργανώσεων - καὶ κυρίως ἐπαρχιακῶν πού εἶχαν ἀρχίσει νὰ δημιουργοῦνται στὴν κατεχόμενη ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλεύθερη πιά Ἑλλάδα - ἡ Κ.Ε. του, σὲ συνεργασία καὶ συμφωνία δέδωκε μὲ τὴν Κ.Ε. τοῦ ΕΑΜ, παίρνει τὴν ἀπόφαση νὰ προτείνει στὶς συνεργαζόμενες μέχρι τότε νεολαιίστικες ὁργανώσεις τὴν αὐτοδιάλυση καὶ συγχώνευσή τους σὲ μιὰ νέα ἀντιστασιακὴ ὁργάνωση, καὶ τοῦτο γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ ἀπόλυτη ὁμοιογένεια ἀλλὰ καὶ ὁργανωτικὴ διάρθρωση τέτοια πού νὰ ἐπιτρέπει πῶς μεγάλη εὐελιξία. Στὴ νέα ὁργάνωση θὰ ἐνταχθοῦν ὅλα τὰ μέλη τῶν διαλυμένων ὁργανώσεων καθὼς καὶ οἱ τεχνικοὶ μηχανισμοὶ (παράνομος τύπος, γιάφκες, ὄπλισμός κ.λπ.) καὶ τὰ οἰκονομικά τους.

● Γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς ἀπόφασης αὐτῆς συνήλθε τότε, στὶς 14/1/1943, ἡ Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ ΕΑΜΝ καὶ κάλεσε τῆς ἐννεα αὐτοτελεῖς ὁργανώσεις πού τὸ ἀποτελοῦσαν νὰ αὐτοδιαλυθοῦν καὶ νὰ ἐνταχθοῦν στὴ νέα ὑπὸ ἴδρυση ὁργάνωση, τὴν Ἐνιαίαν Πανελλαδικὴ Ὀργάνωση Νέων (ΕΠΟΝ). Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ, πού συνυπογράψανε τότε ὅλοι οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ὁργανώσεων, καθὼς καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ΕΑΜ πού τὴν παρακολούθησε καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἐ. Συμβουλίου τοῦ ΕΑΜΝ, δὲν εἶναι χρονολογημένη, ἡ ἡμερομηνία ὅμως πού ὑπογράφτηκε ἀναφέρεται στοῦ δευτέρου ντοκουμέντου πού δημοσιεύουμε.

● Πρόκειται γιὰ τὴν Ἀπόφαση μὲ τὴν ὁποία τρεῖς ἀπ' τίς συνεργαζόμενες ὁργανώσεις, ἡ ΟΚΝΕ, ἡ ΛΕΝ καὶ ἡ ΣΕΠΕ αὐτοδιαλύονται καὶ ἐντάσσονται στὴν ΕΠΟΝ. Μὲ τὴν Ἀπόφαση αὐτὴ, πού ἔχει ἡμερομηνία 1 Φεβρουαρίου 1943, παύει νὰ ὑπάρχει καὶ ἡ ἱστορικὴ Ὁμοσπονδία Κομμουνιστικῶν Νεολαίων Ἑλλάδας, πού ἐπὶ σειρά πολλῶν χρόνων, στὴ νομιμότητα ἢ στὴν παρανομία, ἀγωνίστηκε γιὰ ἐλευθερίαν καὶ σοσιαλισμὸ στὸν τόπο μας, καὶ ἔδωσε τόσα θύματα στὸν ἀγῶνα, ὅπως ὁ Χρήστος Μαρτέζος καὶ ἡ Ἥλεκτρα Ἀποστόλου.

ΑΠΟΦΑΣΗ.

[illegible]

Προτὴν διαρκείαν πρὸς τὴν ἀφ' ἧς ἔχεται τὴν ΕΠΟΛ. δίδεται ἐπὶ τρεῖς μῆνες ἡμερησίως ἀπὸ τῆς 15. 12. 1929 ἕως τοῦ 15. 3. 1930. ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῆς 15. 3. 1930 ἕως τοῦ 15. 6. 1930.

[illegible][illegible]

- Η ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
 ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΕΠΕΚΟΥΣΤΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΗ
 ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΗ
 ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΗ

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

...
 ...
 ...
 ...
 ...

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΕΑΜΝ, ἀφοῦ συζητήσῃ πλατεῖα τίς ἀποφάσεις τῶν Κεντρ. ἐπιτρ. τῶν συνεργαζομένων στό ΕΑΜΝ ὁργανώσεων, πού ἀποτελοῦν φλογερά κηρύγματα ἐνότητας τῆς νέας γενιάς, ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ τή δημιουργία μιᾶς Ἐνιαίας Πανέλ. Ὁργάνωσης Νέων (Ε.Π.Ο.Ν.). Ἡ ὁργάνωση αὐτή θά συγκεντρῶσῃ ὅλους τοὺς νέους καί νέες τῆς χώρας καί θά τοὺς ὀδηγήσῃ στόν ἀγῶνα γιά τή ζωή, τήν ἐθνική λευτεριά καί τή λαοκρα-

τική λύση τοῦ ἐσωτερικοῦ μας
προβλήματος μέ ἰσοτίμη συμμε-
τοχή τῶν νέων.

Πρώτες δυνάμεις για τη συγκρότηση της Ε.Π.Ο.Ν. θάναι οι σημερινές δυνάμεις τόσο των 9 όργαν. που τό αποτελοῦν ὅσο καί των ομάδων τοῦ ΕΑΜΝ που θά συγχωνευτοῦν μέ τίς δυνάμεις των όργαν. τοῦ ΕΑΜΝ.

Ἡ Ὁλομ. τῆς Κ.Ε. τοῦ ΕΑΜΝ
πέρνοντας τὴν παραπάνω ἀπό-
φασιν καλεῖ ὅλες τὶς ὁργανώσεις
τοῦ ΕΑΜΝ νὰ διαλυθοῦν καὶ νὰ
προσχωρήσουν στὴν Ε.Π.Ο.Ν.
δίνοντας σ' αὐτὴν ὅλες τους τὶς
δυνάμεις κι' ὅλα τους τὰ μέσα

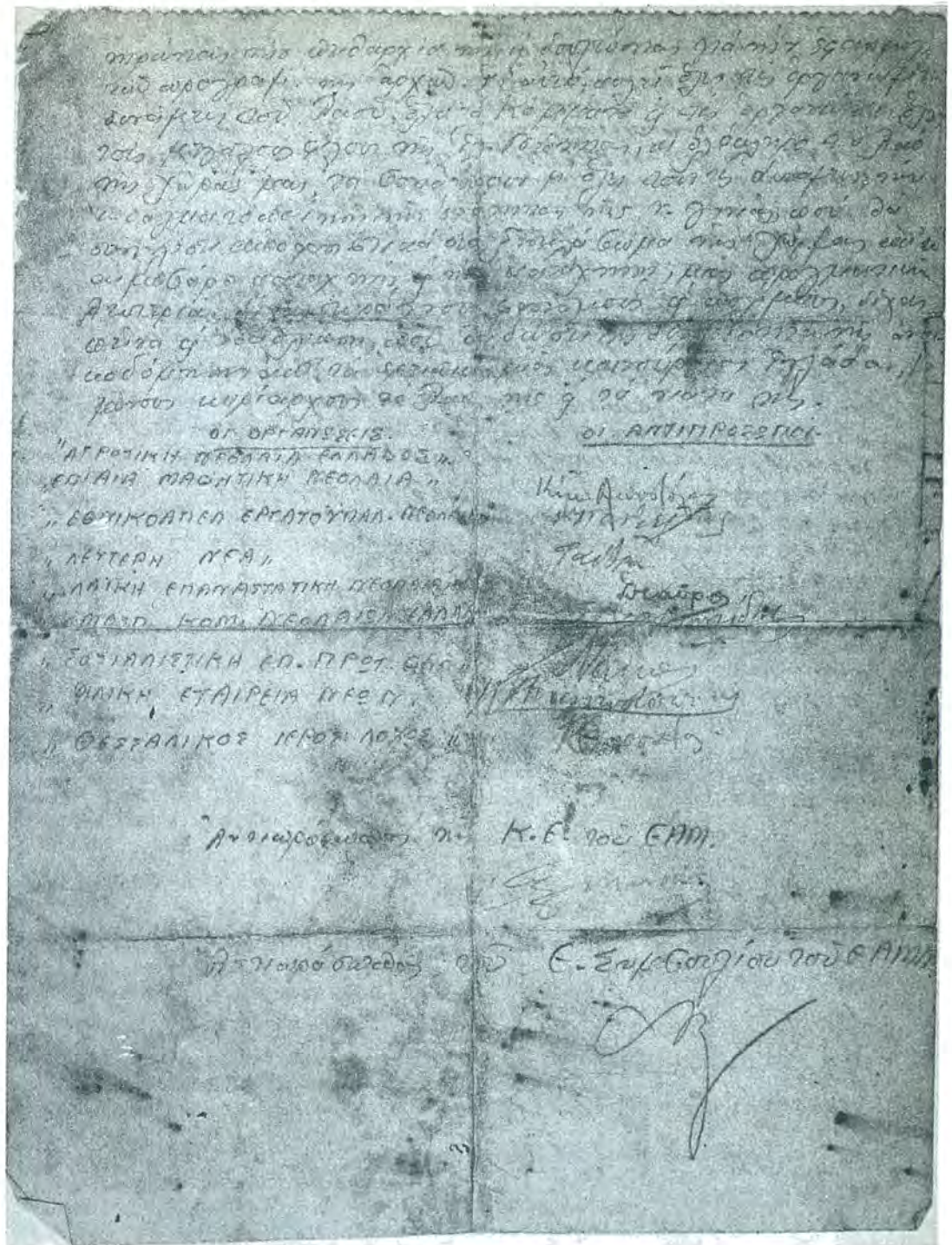
(μχανισμό) – οικονομικά κ.λ.π.)
κα' αναλαμβάνει την ευθύνη γιά
τή συγκρότηση του Προσωπ.
Κεντρικού Συμβουλίου. Οι όργανοι
ώσεις του ΕΑΜΝ μέ τή διάλυση
καί τήν προσχώρησή τους στήν
ΕΠΙΟΝ αποδείχνουν καί πάλι τήν
ολοκληρωτική άφροσύνη τους
σάν υπόθεση τής ν.γ. τής χώρας
μας.

Ἡ ΕΠΟΝ είναι μιὰ ἀργάνωση
ἐθνικοαπελευθερωτική μέσ' στή
[...] καί πέρι ἀπό αὐτό θάναι
ἀντιφασιστική - προσοδευτική,
ἀντιπολεμική - φιλεργονική. Συν-
επὼς ἡ ΕΠΟΝ ἔχει σκοποὺς καί
πέρα ἀπ' τήν ἐθνική ἀπελευθέ-

ρωση καὶ θάνατι ὁ ὁδηγητὴς τῆς
ν.γ. στήν πάλιν γιὰ τὴν κατάκτηση
τῆς ζωῆς, τῆς μόρφωσης, τῆς λευ-
τεριᾶς, τῆς προόδου, μὲ μιὰ λύση
ἐνός φωτεινοῦ κι' εὐτυχισμένου
μέλλοντός της.

Ἡ ΕΡΓΟΝ ἀποτελεῖ τὴν δολιχέρωση τοῦ ΕΑΜΝ καὶ τὸ διαδέχεται. Ἐξακολουθεῖ ἐπόμενα ν' ἀποτελεῖ ὀργανικὸ μέλος τοῦ ΕΑΜ σὺν ἐκπρόσωπος τῆς ν. γενιᾶς καὶ νὰ συμμετέχει στὰ καθοδηγητικὰ τοῦ ὀργανοῦ.

Ἡ Κ.Ε. τοῦ ΕΑΜΝ καλεῖ ὅλες
τίς ἄλλες ἐθνικὲς ὀργανώσεις πού
ἀντιλαμβάνονται τὴν κρισιμότητα
τῶν στιγμῶν καὶ τοὺς πόθους τῆς

Νεολαίας μας, ν' ακολουθήσουν
τό παράδειγμα των 9 οργανώ-
σεων του ΕΑΜΝ και νά προσχω-
ρήσουν στην ΕΠΟΝ.

Καλεί όλους τους νέους και
νέες της χώρας μας νά ένταχθούν
μ' ένθουσιασμό στην ΕΠΟΝ πού-
ναι χτήμα τους, και μοναδικό
δπλο τους, στη σκληρή πάλη, γιά
τή ζωή, τή λευτεριά και τήν
πρόοδο.

Ή ΕΠΟΝ είναι άκομμάτιστη
και συνεπώς μπορούν νά έντα-
χθούν σ' αυτήν όλοι [...] άνεξάρ-
τητα από τίς πολιτικές τους
πεποιθήσεις [...] στους σκοπούς
της οργάνωσης τηρώντας τήν
πειθαρχία της, και δουλεύοντας

γιά τήν εφαρμογή των προγραμ-
της άρχών. Γι' αυτό καλεί όλες
τίς οργανωμένες δυνάμεις του
λαού, όλα τά κόμματα και τίς ορ-
γανώσεις, όλους τους μεγάλους
φίλους της 'Ελ. Νεολαίας, κι'
όλόκληρο τό λαό της χώρας μας,
νά δοθήσουν μ' όλες τους τίς
δυνάμεις, τήν πραγματοποίηση
της ενότητας της ν. γενιάς, πού
θά συντελέσει αποφασιστικά στό
ξεσκάθωμα της χώρας μας άπ'
τόν αίμοδόχο καταχτητή και τήν
κατάκτηση μιιάς πραγματικής
λευτεριάς δίχως τυράνους, φα-
σισμούς και πολέμους, δίχως
πείνα και εξαθλίωση, πού θά δώ-
σει τή δυνατότητα της άνοικοδό-

μησης άπ' τά ξοίπια, μιιάς και-
νούργιας 'Ελλάδας, μέ μόνους
κυρίαρχους τό λαό της και τά
νιάτα της.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ
«ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΕΛ-
ΛΑΔΟΣ»
«ΕΝΙΑΙΑ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΝΕΟ-
ΛΑΙΑ»
«ΕΘΝΙΚΟΑΠΕΛ. ΕΡΓΑΤΟΥ-
ΠΑΛ. ΝΕΟΛΑΙΑ»
«ΛΕΥΤΕΡΗ ΝΕΑ»
«ΛΑΪΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ
ΝΕΟΛΑΙΑ»
«ΟΜΟΣΠ. ΚΟΜ. ΝΕΟΛΑΙΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ»
«ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠ. ΠΡΩΤ.
ΕΛΛ.»

«ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΕΩΝ»
«ΘΕΣΣΑΛΙΚΟΣ ΙΕΡΟΣ ΛΟ-
ΧΟΣ»
ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
Κίκα 'Αποστόλου
Κ. Παντελής
Φαίδρα
Σταύρος
Διαμαντίδης
Νάκος
Κ. 'Αναγνωστόπουλος
Κ. Θεσσαλός
'Αντιπρόσωπος της Κ.Ε. του
ΕΑΜ
'Αντιπρόσωπος του Ε. Συμβου-
λίου του ΕΑΜΝ
14-1-43

Μιά «συνηθισμένη ιστορία»...

ΑΥΤΗ ή φωτογραφία (πού πάρθηκε στά γραφεία της ΕΠΟΝ Λάρισας) κρύβει μιά «συνηθισμένη ιστορία»: καί οί δέκα ήταν αγωνιστές της Έθνικης Αντίστασης. Μερικά από αυτά τά παλληκάρια, από τούς πρώτους πού οργανώθηκαν στήν ΕΠΟΝ. Ή ανταμοιβή τους;

Οί τρεῖς σκοτώθηκαν.

Ή ένας θαριά ανάπηρος.

Άλλοι, χρόνια στίς φυλακές.

Άς δοῦμε τήν ιστορία τους:

● Ἀπό ἄριστερά πρὸς τά δεξιά, ὄρθιοι: Ὁ δεῦτερος εἶναι ὁ Τάσος Καραγιάννης ἀπό τόν Πυργετό Ραψάνης τοῦ νομοῦ Λάρισας. Τό ψευδώνυμό του «Φλογερὸς». Ὁργανώθηκε στήν Ἀντίσταση ἀπὸ τό φθινόπωρο κιόλας τοῦ 1941. Βρισκόταν τότε στὸν Ἀμπελώνα, κωμόπολη τῆς ἐπαρχίας Τυρνάβου, ὅπου δούλευε ὡς ὑπάλληλος στὸ φαρμακεῖο τοῦ Κώστα Κουλιαλῆ. [Ὁ Κώστας Κουλιαλῆς, φαρμακοποιός, στέλεχος τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης, συνελήφθη ἀπὸ τούς Γερμανούς καί τὸν σκότωσαν στή Λάρισα. Ὁ ἀδερφός του, ἀντάρτης τοῦ Δ.Σ. σκοτώθηκε στὸ Γράμμο. Ἡ καταγωγή τους ἀπὸ τό χωριὸ Δελέρια ἐπ. Τυρνάβου]. Ὁ Τάσος Καραγιάννης, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση, συνελήφθη. «Περίεργη» ἦταν ἀκόμη κεί-

νους τούς πρώτους μῆνες ἡ φυλάκιση. Εἶναι ὁ καιρὸς πού ἡ ἡγεσία τοῦ κινήματος ἔχει τὴν ἄποψη πὼς οἱ ἀγωνιστές πρέπει νὰ ὑπακούουν στοὺς νόμους τοῦ κράτους καί ἂν «δραπετεύουν» ἀπὸ τίς φυλακές νὰ ξαναγυρίζουν ἐκεῖ. Ἔτσι, ὁ Τάσος Καραγιάννης «δραπέτευε» τό πρωῒ γιὰ νὰ τακτοποιήσει μερικὲς δουλειές του καί τό μεσημέρι ξαναγύριζε στήν Πυριτιδαποθήκη [φυλακές στή Λάρισα]. Ὡσπου δραπέτευε ὀριστικά. Μετὰ τὴ διάλυση τῆς ΕΠΟΝ ἦταν γραμματέας τῆς Δημοκρατικῆς Νεολαίας. Στὸ Δημοκρατικὸ Στρατὸ ἦταν σὲ ὁμάδα ἱππικοῦ. Μιά μέρα μέ καταχνιά ἡ ὁμάδα του δρόγηκε στὸν κάμπο τῶν Φαρσάλων. Θά πῆγαιναν στὰ Ἀγρῶνα. Ἡ καταχνιά σηκώθηκε, τούς ἐπισήμαναν τά τάνκς,

τούς σκότωσαν. Τοῦ Τάσου τοῦ ἔκοψαν τό κεφάλι καί τό ἔφεραν στή Λάρισα. Ἡ μητέρα του πέθανε στή φυλακὴ ἀπὸ τὴ θλίψη τῆς.

● Ὁ τρίτος: Τάκης Χατζηδημήτρης, πολιτικὸς πρόσφυγας στή Ρουμανία.

● Ὁ τέταρτος: Δημήτρης Καλαμπουργάκης, στή διαφώτιση τῆς ΕΠΟΝ τῆς περιοχῆς τῆς Λάρισας. Σπουδαστὴς τῆς Παντείου. Ἐμεινε χρόνια φυλακὴ.

● Ὁ πέμπτος: Ἀκης Μπάντζος, μαθητῆς. Δολοφονήθηκε στήν ἀσφάλεια τῆς Λάρισας, 18 χρονῶν.

● Ὁ ἕκτος: Χαρίλαος Σισμάνης, ἀπὸ τό Βόλο, ἀπόφοιτος τῆς Νομικῆς. Γραμματέας τῆς ΕΠΟΝ Θεσσαλίας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση. Τό 1949, Αὐγουστο, ἡ ταξιαρχία Ὀλύμπου, μέ ἐπικεφαλῆς τὸ Φεραῖο [Κώστας Καραδημός], ἔκαμε μιά ἐπιχείρηση στὸν Ἀμπελώνα – ἐπ. Τυρνάβου – γιὰ τροφίμα. Ἡ ὁργάνωση τῆς ἐπιχείρησης, κακὴ. Τά τμήματα ἀποκοπῆκαν ἀπὸ τά ἀναχώματα τοῦ Πηνειοῦ γιὰτὶ βγήκαν τάνκς καί στρατός καί ἐφράξαν τὴ διέξοδο. Ἡ ὁμάδα πού ἦταν μέ τό Χαρίλαο Σισμάνη – 36 ἀντάρτες – ἔκαμε πρὸς τὸν Πηνειό, πρὸς τὴν Μπάκραйна. Ἀλλά δέν μποροῦσαν νὰ περάσουν τό ποτάμι γιὰτὶ δέν ἤξεραν τά περάσματά του. Ἔτσι τούς πῆρε ἡ μέρα, στὸ μέρος πού τό λένε «Κομμένο», στήν περιφέρεια Ἀμπελώνα. Ἐκεῖ τούς βρήκαν τά τάνκς. Ἐκεῖ σκοτώθηκε ὁ Χαρίλαος, 32 χρονῶν.

● Ὁ ἕβδομος: Δημήτρης Κηπουρός, ἀπὸ τὴν Τσαριτσάνη, Ν. Λαρίσης. Ψευδώνυμο: Γιάννης Μάγνης. Πολιτικὸς πρόσφυγας στήν Ἀνατολικὴ Γερμανία.

● Ὁ ὄγδοος μπροστά: Γιάννης Παπαϊωάννου, ἀπὸ τὸν Ἀμπελώνα, ἐπ. Τυρνάβου, γραμματέας τῆς Νομαρχιακῆς τῆς ΕΠΟΝ. Τὸν κράτησαν στή φυλακὴ δώδεκα χρόνια.

● Ὁ ἕνατος, ἀπὸ τά δεξιά, καθισμένος, μέ τό λευκὸ πουνκάμισο: Στρατῆς Παπαευστρατίου, ἀπὸ τὴ Σκῆτη τῆς ἐπ. Ἀγιάς, Ν. Λάρισας. Ἀπὸ τά δεκάξι του στήν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση. Πέρασε στὸ Δημοκρατικὸ Στρατὸ· πῆρε μέρος σὲ πολλὲς μάχες. Τραυματίζεται στὸ Γράμμο, ἀπὸ θραῦσμα ὀδίδας, στή σπονδυλική στήλη, πού τοῦ προκαλεῖ παράλυση τῶν κάτω ἄκρων. Κατάκοιτος ἀπὸ τά εἰκοστρία του χρόνια. Ζεῖ στή Λάρισα.

Αὐτὴ ἦταν ἡ τύχη τους – ἡ τύχη τῆς Ἀντίστασης...

στὶς ἐπάλξεις τῆς Δημοκρατίας

ἡ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ἡ ἀπογευματινὴ σου ἐφημερίδα

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ

ΤΟ ΦΕΡΕΦΩΝΟ

Μέ τη μεταπολίτευση γύρισαν από τό εξωτερικό πολλά στελέχη της «πεφωτισμένης Δεξιάς» και πλαισίωσαν τόν κ. Καραμανλή, έδραιώνοντας τή «Νέα Δημοκρατία» μας.

Από τήν Έσπερία ήρθαν, νέες ιδέες έφεραν. Σέ λίγο μετακάλεσαν και τόν Σέρ Χιού Γκρήν γιά νά μάς βοηθήσει νά στήσουμε μιά Ραδιοφωνία και μιά Τηλεόραση σωστή, αντικειμενική, πού νά μή θυμίζει σέ τίποτα τό άθλιο χουντικό παρελθόν και τό μονοκομματικό της Καραμανλικής δετίας. Στην αρχή έγιναν μερικά δήματα. Όλοι χαιρέτησαν τίς πρωτοβουλίες αυτές και περίμεναν νά κερδηθεί ο χρόνος γιά νά «στρώσει» επί τέλους ή κρατική μας ΕΡΤ.

Αντί γι' αυτό παρακολουθούμε ένα συνεχιζόμενο πίσωγύρισμα πρós τή χειρότερη μορφή έλεγχομένου κυβερνητικού ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος. Οί τελευταίες καταγγελίες γιά «κομμένους» πού περιλαμβάνουν όνόματα όπως τού Πλωρίτη ή τού Μίκη ή της Μελίνας είναι μιά θλιβερή κατάληξη. Κάθε μέτρο αυτοέλεγχου έχει χάσει πιά ή Νέα μας Δημοκρατία.

Η ιστορία αυτή, είναι μιά ιστορία γνήσιας Καραμανλοκρατίας. Έκει τό πάνε.

ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ

Τακτική μας αναγνώστρια μάς πληροφορεί ότι στη γενική συνέλευση τού Συνδέσμου Έλληνίδων Έπιστημόνων προτάθηκε άπ' τήν πρόεδρο τού Συμβουλίου κ. Φλέμινγκ τό ακόλουθο ψήφισμα:

«Η Γεν. Συνέλευση τού Σ.Ε.Ε. της 6ης Μαρτίου 1977 καταδικάζει τήν καταπάτηση τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας όπουδήποτε και μ' όποιοδήποτε τρόπο και άν γίνεται».

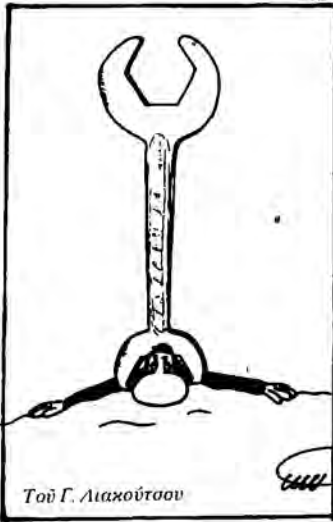
Η πρόταση αυτή καταψηφίστηκε ύστερα από σφοδρό άγώνα της παράταξης πού εκπροσωπεί τό Κ.Κ.Ε. μέσα στό Σύνδεσμο. Καί ή αναγνώστριά μας συνεχίζει:

«Δέν ξέρει κανείς τί νά πρωτοθυμώσει στη συγκεκριμένη αυτή στάση της παράταξης πού παλεύει γιά τήν ολοκληρωμένη λευτεριά τών ανθρώπων και τή δημιουργία μιιάς κοινωνίας πού προσφέρει όλες τίς δυνατότητες γιά τήν πλήρη άνθιση της προσωπικότητας. Τήν άφέλεια ή τό στείρο φανατισμό και τήν τυφλωση; Σέ μιάν εποχή πού διαρρηγνύουν τά ιμάτιά τους γιά τή σηκοφαντική έκστρατεία πού γίνεται σέ βάρος τους, ποιόν βλέπουν και ποιόν ωφελούν καταψηφίζοντας μέ πείσμα μιά τόσο άόριστη και σέ τελευταία άνάλυση πλατωνική καταγγελία; Η άρνησή τους νά καταγγείλουν έστω και άόριστα τήν παραβίαση τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων οδηγεί στό λογικό συμπέρασμα ότι διεκδικούν και θεωρητικά τό

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

δικαίωμα νά τά καταπατούν. Αλλά τό ποιόν βλέπουν και ποιόν ωφελούν είναι δικό τους θέμα. Έκείνο πού είναι έξοργιστικό είναι ότι ή συμπτωματική πλειοψηφία της συγκεκριμένης αυτής συνέλευσης - 97 έναντι 92 - δημιουργεί τήν έξωφρενική έντύπωση ότι χιλιάδες έλληνίδες έπιστήμονες είναι ... ύπέρ της παραβίασης τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καταπάτησης της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Αλλά άς μήν είμαστε άδικοι: μέ τήν περιστάσιακή πλειοψηφία τους πέρασαν άλλο ψήφισμα πού καταγγέλλει τήν καταπίεση όταν και όπου άσκείται από τήν άλλη πλευρά. Θανατώσια πλατφόρμα γιά μιά πλατιά δημοκρατική αντι-ιμπεριαλιστική συσπείρωσή!»

T.P.

Ο ΚΟΡΔΑΤΟΣ, Η ΧΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Στή Ζαγορά, ύπήρχε προδικατορικά ή προτομή τού Γιάννη Κορδάτου. Αμέσως μετά τή δικτατορία, ή χούντα «ξήλωσε» τήν προτομή και στή θέση της έβαλε μιά... δρύση, όπως φαίνεται στή φωτογραφία! Σήμερα, 2 1/2 χρόνια μετά τήν «άλλαγή», τίποτα δέν άλλαξε... Γιά όποιον θελήσει νά ενδιαφερθεί γιά τήν υπόθεση, μπορεί νά βρεί τήν προτομή στό πατρικό σπίτι τού Κορδάτου, στή Ζαγορά. Θά ενδιαφερθεί άραγε κανείς;

Βυζαντινή μουσική στο Παρίσι

Γιά πρώτη φορά τά 4 έκατομύρια άκροατών τών στερεοφωνικών «καναλιών» της Γαλλικής Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης θά μπορέσουν νά άπολαύσουν τούς θησαυρούς της βυζαντινής μουσικής, χάρη στόν πρωτοψάλτη Θεόδωρο Βασιλικό και τή βυζαντινή του χορωδία, πού προσκλήθηκαν στό Παρίσι γιά μιά σειρά συναυλιών και ήχογραφήσεων από τίς 20 μέχρι τίς 24 Μαρτίου. Ήδη, τό ενδιαφέρον πού έχει δημιουργηθεί και μόνο από τήν άναγγελία είναι έξαιρετικά μεγάλο.

Γιατί πρέπει νά πούμε ότι ή βυζαντινή μας μουσική και ο πρωτοψάλτης Θεόδωρος Βασιλικός, πού θεωρείται σάν ένας από τούς πιο πιστούς «θεράποντες» και έρμηνευτές της, δέν είναι καθόλου άγνωστοι στους Γάλλους άκροατές, πού είχαν, πρίν λίγους μήνες, τήν ευκαιρία νά γνωρίσουν τή βυζαντινή μας ύμνολογία χάρη σέ μιά σειρά έκπομπών πού γράφτηκαν και παρουσιάστηκαν από τόν Άρη Φακίνο. Αυτές οί έκπομπές άκριβώς δημιούργησαν τό ενδιαφέρον πού κατέληξε στήν πρόσκληση τού Θεόδωρου Βασιλικού γιά μιά σειρά εμφανίσεων στή γαλλική πρωτεύουσα.

Ας σημειωθεί ακόμα ότι ο Άρης Φακίνος έχει παρουσιάσει μέχρι σήμερα, σέ άλλες έκπομπές του, τό επίσης άγνωστο δημοτικό μας τραγούδι, τίς δημιουργίες τών νέων Έλλήνων συνθετών και τό ρεμπέτικο τραγούδι, πού έντυπώσισε χιλιάδες άκροατών.

Τό «ΣΗΜΑ»

Τό πρωτοποριακό περιοδικό «ΣΗΜΑ» κυκλοφόρησε σέ διπλό τεύχος μέ πλούσια ύλη γιά τίς νέες έκδοχές της τέχνης, σ' όλα τά επίπεδα: Θέατρο, κινηματογράφος, εικαστικές τέχνες κ.λπ. Στην ύλη του ύπάρχει ακόμα ποίηση τού Θ.Δ. Φραγκόπουλου, Sinclair Beiles και Βερονίκης Δαλακούρα, ένα διήγημα της Έύας Μυλωνά, τρία κείμενα τού Βλάση Ρώνη και ένα διήγημα τού Σπύρου Βρεττού.

Επίσης κινηματογραφικά κείμενα γιά τήν ταινία τού Γιώργου Έμρζα «ΟΠΕΡΑ» τού Αντώνη Έξαδάχτυλου και Άνδρέα Βελισσαρόπουλου. Τού Γιάννη Γαϊτάνου «Γιά ένα ρεαλισμό τού σινεμά». Τού D. Chateau γιά τό άντεργράουντ και τή μισαισιολογία του, τού Steeve Moore γιά τήν ταινία τού Snow «ΩΚΕΑΝΟΣ».

Πρίν λοιπόν «...ή γλώσσα μας αποκτήσει επιτέλους τη γραμματική της...», όπως αναγγέλθηκε πρόσφατα κι από τις εφημερίδες, ως ανατρέξουμε στο παρελθόν, γύρω στα 70 χρόνια πίσω, για να εξετάσουμε με βάση το έργο ενός μη γλωσσολόγου – φοβούμαι μάλιστα σ' αντίθεση προς τις «άποψεις» πολλών σημερινών γλωσσολογούντων – που άραγε πρέπει ν' αναζητήσουμε τους νόμους της, αν όχι στο βιβλίο της γραμματικής της...;

Δέν νομίζω ότι «περιττεύει ή ειρωνεία» – όπως πιθανό να σκεφτεί ο καλοπροαίρετος αναγνώστης. Γιατί μπορεί βέβαια τα τελευταία χρόνια να έχει αυξηθεί και στον τόπο μας αισθητά ο αριθμός εκείνων που όπωσδήποτε αντιλαμβάνονται τη βαθύτατη αλληλεξάρτηση «γλώσσας και ζωής», φοβούμαι έντοτους πώς ούτε ή έρευνα ούτε ή διαφώτιση έχουν αναπτυχθεί στον τομέα αυτό σοβαρά. ,

Τήν αναφορά στο έργο του Έλσαϊου Γιαννίδη «γλώσσα και ζωή» (1), δηλαδή τη μελέτη ορισμένων, κατά τη γνώμη μου, ιδιαίτερα σοβαρών θέσεων του στο πώς της μοντέρνας έπιστήμης, θεώρησα απαραίτητη και για ένα ιδιαίτερο λόγο. Ή εισαγωγή μου στον Β. Μπενεσσάιν και στον κοινωνιολογικό προβληματισμό γλωσσικών φαινομένων και συνειστώων, για την κοινωνικοποίηση των ανθρώπων και τη σχολική εκπαίδευση των παιδιών (2), χαρακτηρίστηκε από ορισμένους αναγνώστες σαν ενδιαφέρουσα μόν, ξένη όμως προς την ελληνική προβληματική. Έγώ αντίθετα κατάληξα στην κοινωνιολογία της γλώσσας, μελετώντας τη διαμάχη σχετικά με την έπίσημη γλώσσα του ελληνικού κράτους και των ιδρυμάτων του και μάλιστα ύστερα από μία προσεκτικότερη ανάλυση των θέσεων του Γιαννίδη και τη σύγκριση της μεθόδου έρευνας και των συμπερασμάτων του με τη μέθοδο και την επιχειρηματολογία άλλων έξι έτους σοβαρών δημοτικιστών της έποχής του! Μέ το όλο πρόβλημα θα δοθεί ή ευκαιρία ν' ασχοληθούμε στη συνέχεια της αρθρογραφίας αυτής. Έδώ σημειώνω μόνο ένα έρώτημα, που μου γεννήθηκε ήδη από την άρχή της ένασχόλησής μου με το ελληνικό γλωσσικό πρόβλημα. Τό έρώτημα, δηλαδή, τί άραγε έννοούσαν άκριβώς εκείνοι οι παλιοί άρχαίοι γλωσσολόγοι αλλά και οι νεότεροι συνεχιστές τους, όταν έπέμεναν πώς ή γλώσσα του λαού στερείται γραμματικής και συντακτικού.

Τήν άπάντηση του Γιαννίδη σ' αυτό και σ' άλλα σοβαρά έρωτήματα σχετικά με τη γλώσσα, θεωρώ από τις πιο ένδιαφέρουσες για την έποχή της και σαν μία

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΓΛΩΣΣΑΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

ΕΛ. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ: ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΖΩΗ, 1908.

«Ξέρετε τί θά πει γλώσσα χωρίς κανόνες; Θά πει σώμα ανθρώπου ζωντανού χωρίς κυκλοφορία αίματος, χωρίς άναπνοή, χωρίς νευρικό σύστημα. ...

Καί όπως ο άνθρωπος είχε νευρικό σύστημα πριν γεννηθούν οι άνατόμοι για νά τό μελετήσουν, έτσι και ή γλώσσα έχει τους νόμους της πριν τυπωθεί ή γραμματική της...»

Έλσαϊος Γιαννίδης.

της Έλένης Ίωαννίδου

σοβαρή άφετηρία προβληματισμού για μάς.

Περιτό νά τονίσω ότι δέν θά επιχειρήσω εδώ μελέτη της ιστορίας του γλωσσικού ή της διαμάχης σχετικά μ' αυτό.

Ι. ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ο Έλσαϊος Γιαννίδης, βιολόγος και μαθηματικός, έγραψε την αναλυτική μελέτη του γλωσσικού ζητήματος «Γλώσσα και ζωή», για νά διαφωτίσει έπιστημονικά τους συγχρόνους του, παίρνοντας παράλληλα έτσι και θέση άπέναντι στο πρόβλημα: Καθαρεύουσα ή Δημοτική. Ή έπιστημονική του ιδιότητα, τά πλαίσια στά όποία έγραψε κι ο σκοπός στον όποίο απόδλεπε, δέν επιτρέπουν νά αντιπαρέλθουμε άκριτα μία σειρά από συγκρίσεις, παραλληλισμούς και μεταφορές – σύμφωνα με τη σημερινή αντίληψη περί γλώσσας – άνεπίτρεπτες, που έπαναλαμβάνονται μέσα στην έργασία του.

Σάν ιδιαίτερα επικίνδυνη πρέπει νά χαρακτηριστεί ή χρησιμοποίηση της έννοιας «όργανισμός» (μεταφορά αλλά και άφαίρεση από τις φυσικές έπιστήμες) για την περιγραφή της γλώσσας. Πίσω της είναι δυνατό νά κρύβεται μία συγκεκριμένη αντίληψη σχετικά με τη σύνθεση και την εξέλιξη συνόλων μη βιολογικών (π.χ. κοινωνίας, γλώσσας), σύμφωνα με την όποια τά σύνολα αυτά πραγματοποιούν μία διαδικασία από τό άθροισμα μερών στο σύστημα, που χαρακτηρίζεται από ποσοτική αύξηση, δομική διαφοροποίηση και λειτουργιακή αλληλεξάρτηση των μερών.

Ή αντίληψη αυτή, που ξεκινάει άναγκαστικά από ύποθέσεις όπως «φυσικός άνθρωπος», «φυσική γλώσσα» κ.λπ. σαν τά βασικά και πρωταρχικά στοιχεία του έκάστοτε συνόλου, είχε ήδη άμφισβητηθεί έπιστημονικά την έποχή του Γιαννίδη και για άλλους αλλά και για τό λόγο ότι διέπεται από την ιδεολογία της άρμονίας

τόσο όσον άφορά στη σύνθεση και αλληλεξάρτηση των μερών, όσο και στην εξέλιξη του συνόλου. Σύμφωνα με την άποψη αυτή ή γλώσσα άποτελεί ένα «είδος όργανισμού», ένα άυτοτελές σύνολο στοιχείων και λειτουργιακών άρχων, μία όντότητα, που τά μέρη της, εξέλισσονται στο χρόνο με άρμονική αλληλεξάρτηση και ιδιάζουσα νομοτέλεια.

Παρ' όλες τις επικίνδυνες μεταφορές που επιχειρεί συχνά ο Γιαννίδης – όπως θά διαπιστώσουμε εξετάζοντας λεπτομερειακά τις άπόψεις του – δέν είναι όπαδός της αντίληψης αυτής. Οί παραλληλισμοί και οί μεταφορές που χρησιμοποιεί έχουν περισσότερο διαφωτιστικό σκοπό. Τούτο φαίνεται ιδιαίτερα στην παράλληλη χρήση διαφόρων μεταξύ τους άλλ' έξιςου πλαστικών και παραστατικών χαρακτηρισμών για τη γλώσσα, π.χ. «οίκοδόμημα» κοντά στο «όργανισμός», αλλά και της τελευταίας έννοιας για διάφορα μεταξύ τους σύνολα, π.χ. «όργανισμός του μυαλού μας» κοντά στο «γλωσσικός όργανισμός» κ.λπ.

Στό πνεύμα του συγγραφέα θά μπορούσαμε νά άποδώσουμε σήμερα τους μεταφορικούς αυτούς όρους με τον όρο σύστημα, χαρακτηρίζοντας τη γλώσσα σαν σύστημα στοιχείων μορφικά διάφορων που συνδέονται μεταξύ τους και λειτουργούν με βάση συγκεκριμένους κανόνες. Τό σύστημα αυτό για τό Γιαννίδη παρουσιάζει μόνο μία έντελώς σχετική και ιδιάζουσα άύθυπαρξία.

2. Η ΓΛΩΣΣΑ «ΣΧΕΤΙΚΩΣ Μ' ΕΜΑΣ»

Ή πρώτη σημαντική «θέση» που διατυπώνει στην έργασία του ο Γιαννίδης – θέση που όχι μόνο άπαντά ξεκάθαρα στο έρώτημα: «γιατί δημοτική κι όχι καθαρεύουσα», αλλά και οδηγεί με συνέπεια πέρα άπ' την τοπική διένεξη περί έθνικης γλώσσας – είναι πώς ή γλώσσα πρέπει νά εξετάζεται σχετικά μ' έμάς.

Άς δούμε πώς τό εκφράζει αυτό ο ίδιος, όταν αναφέρεται στα λεγόμενα στοιχεία της γλώσσας, δηλαδή στο λεξικό, στο τυπικό και στη σύνταξη:

«Θά διακρίνουμε στη γλώσσα τρία πράγματα, τό λεξικό, τό τυπικό και την «σύνταξη». Π.χ. αν θά πούμε «νερό ή ύδωρ», «άρτος ή ψωμί», είναι ζήτημα λεξικού· αν θά πούμε «επρόσλαβα ή προσέλαβον, τίς γυναίκες ή τάς γυναίκας» είναι ζήτημα τυπικού, και τέλος όταν θά πούμε «τόν είδον» αντί «είδον αυτόν», με τον φίλον μου αντί «μετά του έμού φίλου» ή διαφορά θά είναι στη σύνταξη.» (σ. 31)

Τό φωνητικό-άκουστικό «ύλικό» με τό όποίο δημιουργούνται και συνειδητοποιούνται οί λέξεις άποκτάει τότε και μόνο σημασία και επιτρέπει τη διάκριση μιας γλώσσας από την άλλη, όταν μορφοποιηθεί σε λέξεις, μέσα στη φράση, στον ανθρώπινο λόγο. Έξετάζοντας σχετικά μ' έμάς τη φράση «θά φουμάρουμε τσιγάρα», διαπιστώνουμε πώς ή φράση αυτή είναι ελληνική, παρ' όλο που τά βασικά της στοιχεία προέρχονται από την ιταλική γλώσσα. (σ. 35)

Πολύ πιο βαθύτερα άπ' ό,τι τό λεξικό συνδέονται μ' έμάς ή μορφή, τό τυπικό δηλαδή, και πρό πάντων ή σύνταξη της γλώσσας.

«Τυπικό και σύνταξη είναι πράγματα που παρουσιάστηκαν αυτόματα σε κάθε τόπο, γεννημένα άπ' τίς ιδιαίτερες φυσικές και ψυχολογικές συνθήκες καθενός λαού...» (σ. 31)

«Ή άλλαγή του τυπικού είναι ένα φυσικό φαινόμενο, που τό φέρνουν λόγοι ψυχολογικοί, φωνητικοί, άκουστικοί...» (σ. 57)

Κατά συνέπεια δέν «υπάρχει τυπικό καλύτερο και τυπικό χειρότερο» και ή εξέταση του τυπικού «άπολύτως» δέν οδηγεί σε κανένα συμπέρασμα. Άντίθετα μία κρίση του τυπικού «σχετικώς μ' έμάς» (σ.61) άποδείχνει πώς «...ο λαός, όταν ένα τυπικό τό αισθάνεται, όσο πλούσιο, όσο άνώμαλο κι' αν είναι, τό μεταχειρίζεται, χωρίς κόπο και χωρίς λάθος.» (σ. 60)

Για τους ίδιους λόγους δέν υπάρχει «καλύτερη» ή «χειρότερη» σύνταξη. Όπως τό τυπικό έτσι και την σύνταξη δέν είναι δυνατό νά την κρίνουμε παρά «σχετικώς μ' έμάς». Π.χ. μία σημαντική διαφορά άνάμεσα στην άρχαία και στην λαϊκή γλώσσα είναι, «...που ή φυσική μας γλώσσα, όταν συνθέτει τη φράση, άγαπά νά τοποθετεί τίς έννοιες τη μία «ύστερα» άπ' την άλλη, με τη φυσική τους τάξη, δηλαδή με κάποια τάξη που είναι σήμερα για μάς φυσική...» (ύπογρ. ΕΙ, σ. 65 κ.λ.)

Ο Γιαννίδης, όπως άνάφερα,

δίνει μεγάλη βαρύτητα και σημασία στη σύνταξη:

«...δταν αλλάξουν οι λέξεις και οι τύποι, αλλάζει και η σύνταξη ... που είναι ίσως το σημαντικότερο χαρακτηριστικό μιας γλώσσας.» (σ.71)

Και είναι η σύνταξη του λόγου το σημαντικότερο χαρακτηριστικό της γλώσσας, γιατί η δομή και λειτουργία της συμπίπτει με τη δομή και λειτουργία της ανθρώπινης σκέψης, του νου:

«Αλλαγή της σύνταξης, σημειώστε, σημαίνει αλλαγή στον τρόπο της σκέψης, δηλαδή αλλαγή του διανοητικού μας οργανισμού. ... Άλλαξε η σύνταξη, δηλαδή το δέσιμο, η τοποθέτηση των πραγμάτων μέσα στη γλώσσα, επομένως και μέσα στο μυαλό μας, άλλαξε ο μηχανισμός του μυαλού μας.» (σ. 64)

Θά πρέπει να σημειώσουμε ότι η «αλλαγή της σύνταξης» εννοείται εδώ σαν διαχρονική γλωσσική μεταβολή, ενώ η «αλλαγή του διανοητικού μας οργανισμού» εκφράζει συγχρονικά το εκάστοτε αποτέλεσμα της διαδικασίας, τη σημερινή π.χ. γλωσσο-διανοητική μας πραγματικότητα, σαν αποτέλεσμα διαχρονικών γλωσσικών μεταβολών.

Ο όρισμός λοιπόν της γλώσσας σαν ένα σύστημα στοιχείων μορφικά - ήχητικά διάφορων, που συνδέονται μεταξύ τους κατά τρόπο καθορισμένο, με δάση συγκεκριμένους κανόνες, διαφοροποιείται και συγκεκριμενοποιείται ουσιαστικά, από τη στιγμή που η γλώσσα δεν παύεται «απολύτως» αλλά «σχετικώς» μιλάς, δηλαδή σε σχέση με τη γλωσσική κοινότητα που τη μιλά. Και αυτή η κοινότητα, που μιλά, που συντάσσεται τη σκέψη της και την εκφράζει με κάποια τάξη γι' αυτήν φυσική, είναι πάντοτε μία ζωντανή κοινωνία, μία επικοινωνιακή κοινωνική πραγματικότητα.

Ενώ λοιπόν η μελέτη της αλλαγής γλωσσικών στοιχείων στο χρόνο είναι συγκριτικά δυνατή, η γλώσσα σαν τέτοια υπάρχει και μπορεί να μελετηθεί μόνο μέσα στην κοινότητα που τη μιλά.

Δέν είναι λοιπόν η γλώσσα ένας «οργανισμός», ένα αυτότε- λές σύνολο στοιχείων και δομικών αρχών, μία οντότητα, που τα μέλη της εξελίσσονται οργανικά στο χρόνο; Στο πνεύμα του Γιαννίδη όχι. Βέβαια ο ίδιος, όπως τονίσαμε και στην αρχή, όχι μόνο μιλάει για «γλωσσικό οργανισμό», αλλά και διακρίνει στη διαχρονική μεταβολή της γλώσσας: ποσοτική συσσωρευση, μορφική διαφοροποίηση και σαν συνέπεια δομικές και λειτουργιακές αλλαγές σ' αυτήν. Επιτρέπει δηλαδή από μία άποψη κοιταγμένος τη δημιουργία της εντύπωσης, πως η γλώσσα παρουσιάζει αυθυπαρξία και αυτονομία.

Αυτό είναι σωστό, όσον αφορά τη συνειδητή προσπάθεια επίδρασης του υποκειμένου πάνω στα στοιχεία της ζωντανής γλώσσας. Έτσι ο συγγραφέας τονίζει συνεχώς, η φωνητική-άκουστική και μορφολογική παραποίηση των λέξεων π.χ. από «πατέρα» σε «πατήρ», από «είδα» σε «είδον» κλπ. και η άρση της φυσικής τάξης σύνδεσης των εννοιών στο λόγο: απαγορεύονται, γιατί παραμορφώνουν τη γλώσσα. Ο ίδιος όμως ξεκαθαρίζει, πως οι αλλαγές που παθαίνουν τα γλωσσικά στοιχεία στο χρόνο, προκαλούνται από αίτια ψυχολογικά, φωνητικά, άκουστικά - αίτια, που έξω από την ανθρώπινη κοινωνία, τη γλωσσική κοινότητα, είναι αδύνατο να υπάρξουν και να έννοηθούν.

Όπως κάθε φυσικός οργανισμός υφίσταται και εξελίσσεται μόνο μέσα στη φύση, έτσι κι ο «οργανισμός» της κάθε γλώσσας υφίσταται και αλλάζει μόνο μέσα στην κοινωνία, στην εκάστοτε ζωντανή ανθρώπινη κοινότητα, που τη μιλά. Αυτός είναι ο μόνος παραλληλισμός ανάμεσα στη γλώσσα και στους φυσικούς οργανισμούς, που ανταποκρίνεται, κατά τη γνώμη μου, στην άποψη του Γιαννίδη.

Η γλώσσα για το Γιαννίδη έχει φυσική (φωνητική, άκουστική, ψυχολογική) όπως έχει και κοινωνική (έννοιακή, συντακτική του νου) υπόσταση.

Απέναντι στο άτομο διακρίνεται από σχετική αυθυπαρξία και αυτονομία, υφίσταται όμως και μεταβάλλεται μόνο μέσα στην κοινωνία, που διανοείται κι εκφράζεται σ' αυτήν.

Περιττό νομίζω ν' αναφέρω, πως η θέση, που έξετάσαμε πιο πάνω, αποτελεί «κοινό τόπο» για τη μοντέρνα γλωσσολογία, την κοινωνιολογία και ψυχολογία της γλώσσας και τους λοιπούς επιστημονικούς κλάδους, που έρευνούν φαινόμενα όπως η σχέση κοινωνίας - γλώσσας - κοινωνικής εξέλιξης γενικά, γλωσσικοκοινωνικής συμπεριφοράς και συνείδησης ειδικότερα κλπ.

Για τη δική μας έν τοις, την ελληνική, αντίληψη και προβληματική σχετικά με τη γλώσσα εξακολουθεί να υφίσταται το έρώτημα:

● «Ξέρετε τί θά πει γλώσσα χωρίς κανόνες...»

Αυτόνομο, πως το έρώτημα αυτό τίθεται εδώ όχι για ν' αμφισβητήσει την ικανότητά μας ν' αντιληφθούμε, πως «γλώσσα χωρίς κανόνες δέν υφίσταται», αλλά για νά φέρει τη συζήτηση εκεί που κι ο Γιαννίδης προσπάθησε νά την ωθήσει τονίζοντας, πως ο νους του ανθρώπου είναι ο αρχιτέκτονας της γλώσσας (σ. 35). Στον προβληματισμό δηλαδή της

σχέσης ανάμεσα στην όμιλία - τη ζωντανή γλώσσα της επικοινωνίας - και την ανθρώπινη νόηση. Γνωστό είναι πως το πρόβλημα αυτό από πολύ παλιά απασχόλησε τη φιλοσοφία. Έξετάζοντας ιστορικά - ματεριαλιστικά το πρόβλημα της γένεσης της συνείδησης οι Μάρξ και Ένγκελς έγραψαν στην κριτική της ιδεαλιστικής φιλοσοφίας («Γερμανική Ιδεολογία») το 1845:

«Τό «πνεύμα» φέρνει απ' την αρχή την κατάρα μαζί του νά είναι «σκληρωμένο» στην ύλη, που εδώ εμφανίζεται με τη μορφή κινούμενων στρωμάτων άερα, τόνων, μέ λίγα λόγια της γλώσσας. Η γλώσσα είναι τόσο παλιά όσο και η συνείδηση - ή γλώσσα είναι ή πρακτική, ύπαρκτη για τους άλλους ανθρώπους, άρα και για μένα τόν ίδιο αρχικά ύπαρκτη πραγματική συνείδηση και η γλώσσα δημιουργείται αρχικά, όπως και η συνείδηση, από την ανάγκη, την επιτακτική ανάγκη, την επικοινωνία με τους άλλους ανθρώπους.»¹⁾

Υπάρχουν βέβαια μορφές ανθρώπινης επικοινωνίας, που ενώ ξεκινούν έξ ίσου από ανάγκες, δέν είναι άπασοδηποτε άπαρκτητο νά βρούν τη φωνητική-άκουστική τους έκφραση στο διαρθρωμένο λόγο, π.χ. διάφορες μορφές συναισθηματικής επικοινωνίας. Η ορθολογιστική, διανοητική επικοινωνία είναι άδύνατη χωρίς τη γλώσσα. Ο μαρξιστής φιλόσοφος Άνταμ Σάφρ²⁾ σε μία πλατιά και έξονυχιστική αντιπαράθεσή του προς τά φιλοσοφικά ρεύματα του 20ού αιώνα - κατάδειξε τη βαθύτατη διαλε-

κτική σχέση ανάμεσα στη νόηση και τη γλώσσα, τό γεγονός, ότι ή «γλωσσική σκέψη» είναι ή χωρακτηριστική, ή μόνη μορφή διανοητικής επικοινωνίας. Τό ίδιο άποδείχτηκε κι απ' την πλευρά της ματεριαλιστικής ψυχολογίας. Μελετώντας τίς φάσεις ανάπτυξης του βρέφους - παιδιού ο ψυχολόγος Α.Σ.Βιγκότσκι³⁾ άπόδειξε, πως ένώ στο βρέφος διαπιστώνονται μορφές συναισθηματικής - εικονικής μνήμης άμεσα δεμένες μέ τίς ανάγκες του, ή λογική μνήμη και ή νόηση άπαιτούν τη γλώσσα, εξελίσσονται και συντελούνται μέσα και μ' αυτήν.

Τό έρώτημα λοιπόν, άν μία γλώσσα - αυτή δηλαδή στην όποία επικοινωνούν, στην όποία συντάσσονται κι εκφράζονται ή σκέψη τους οι Έλληνες - έχει κανόνες, δέν αναφέρεται στη γλώσσα, δέν είναι «γλωσσικό». Αναφέρεται στη γλωσσική κοινότητα, στην ικανότητά της νά διανοείται και νά εκφράζεται. Κι έπειδή είναι επιστημονικά παράλογο και άντικειμενικό, χαρακτηρίζει ανάλογα κι αυτούς που τό έβαζαν πάντοτε και που εξακολουθούν νά τό συζητούν και σήμερα...

1) Ε. Γιαννίδης: Γλώσσα και ζωή, Κάλδος, 1969.

2) «ΑΝΤΙ» τεύχη 40, 46, 47, 48

3) ΕΜΥ, τόμος 3, σελ. 30 - μετάφραση ΕΙ

4) Α. SCHAFF: EINFÜHRUNG IN DIE SEMANTIK, EVA, 1969, σελ. 158

5) L.S. WYGOTSKI: DENKEN UND SPRECHEN, BERLIN, 1964

Τό πρώτο διβλίό που τέμνει την ίστορία και τους μακραιώνες άγώνες του νεζικού λαού από την άρχαιότητα ως τη σημερινή εποχή.

Βασικά κεφάλαια:

- Ένας πανάρχαιος πολιτισμός
- Η εποχή της γεωδραχίας
- Τό πέραςμα των ίμπεριαλιστών
- Η άστική επανάσταση του 1911
- Η περίοδος του Κουομιντάνγκ
- Θεωρία και πράξη
- Πορεία προς την άνοιχοδόμηση
- Αντιθέσεις της Κίνας μέ τόν άλλο κόσμο
- Άδιάκοπη επανάσταση
- Ο θάνατος του Μάο
- Μετά τό Μάο

πλούτη σέρβα

κουκλοφορεί

διαλογος

Ὁ Βασίλης Βασιλικός τυπώνει τὴ ΔΙΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΙΑΣΩΝΑ τὸ 1953. Εἶναι δηλαδή δεκαετηνία χρόνων. Ἀκολουθοῦν τὰ ΘΥΜΑΤΑ ΕΙΡΗΝΗΣ τὸ 1956, ἡ περίφημη τριλογία ΤΟ ΦΥΛΛΟ, ΤΟ ΠΗΓΑΔΙ καὶ ΤΟ ΑΓΓΕΛΙΑΣΜΑ τὸ 1961 καὶ οἱ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ τὸ 1964, διδύμο δριμύ. Ἐδῶ κλείνει ὁ κύκλος τῶν μυθοποιητικῶν διδύμων. Τὰ διδύμα αὐτὰ φτάνουν στὸν κόσμο σὲ μιὰ ἐποχὴ ιδεολογικῆς σύγχυσης, τὰ περισσότερα μέσα στὴν ὀκταετία τοῦ Καραμανλῆ, ὅταν ὁργανώνονται τὰ σώματα ἀσφαλείας, τὸ παρακράτος καὶ οἱ πολυεθνικὲς ἀποκοιτῶν πιστοποιητικὰ καλῶν προθέσεων, ἐνῶ ὁ κοσμάκης μαζεύεται στὰ κοινοτικά γραφεῖα, στίς ἐνορεῖες καὶ σὲ ἄλλους κοινόχρηστους χώρους γιὰ νὰ πάρει τὴν ἐλεημοσύνη τῶν ἀπολυμασμένων πανωφοριῶν καὶ τίς ἀμερικάνικες φουσκαλωτὲς φουστὲς πού συνοδεύονται καὶ ἀπὸ τὰ ἀπαραίτητα, ἐνδυματολογικά, φουρώ. Στὰ σχολεῖα, τὰ παιδιὰ πού γεννήθηκαν μετὰ τὸν πόλεμο πίνουν τὸ γάλα σκόνη καὶ τρῶνε τὸ κίτρινο τυρί, προπετάσματα καπνοῦ γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς σταδιακῆς ἀμερικάνικης κυριαρχίας – βλ. ἔρανος γιὰ τὰ οπαστικά, δωρεὰ ἔργων τέχνης γιὰ τὰ σπαστικά καὶ οἱ δημόσιες σχέσεις μερικῶν «σπαστικῶν» μεγαλοκυριῶν καὶ γκαλερί τοῦ τετραγώνου. Τὰ σινεμά παίζουν συνεχῶς ταινίες ἀμερικάνικες, τὰ τυποποιημένα εἰδύλα προπαγανδίζουν μέ τὰ ξανθὰ κοντοκουρεμένα κεφάλια τους καὶ τὰ μυλαζέσέ κόκκινο – λευκὸ πουλόβερ τους, τὸ ἀμερικάνικο θαῦμα, τὴν πραγμάτωση τοῦ γλυκοῦ «ἀμερικάνικο ὄνειρου», τὴν εὐημερία. Δὲν εἶναι ἀκόμη σίγουρο, ἂν οἱ Ἕλληνες μετανάστες πού ἀρχίζουν νὰ ἐπιστρέφουν μέ τίς ἐπιχρυσωμένες μασέλες, τὰ καρῶ παντελόνια καὶ τὴ σύνταξη τοῦ διευτάρου πινατὰ ἢ τοῦ «παθόντος ἐν ὑπηρεσίᾳ», ὁμολογοῦν ὅτι τὸ μόνο πού γνώρισαν καλὰ ἦταν τὰ ἀμερικάνικα ἀποφάγια.

Ἔτσι τὰ διδύμα αὐτὰ τοῦ Βασίλη Βασιλικοῦ γίνονται τόσο ἀγαπητὰ – ἔχουν ἄς πούμε λαϊκὸ ἔρεισμα – γιατί ὁ καθένας ἀναγνωρίζει στίς σελίδες τους τὸν ἑαυτό του. Τὴν ἐρωτικὴ ἀποξένωση, τὸν ἀστικό – μέ τὴν ἐννοια τοῦ χώρου – αἰσθησιασμό, τὸν ἀποκλεισμό ἀπὸ τὴν κοινότητα, τὴν ἀπόλυτη ἑλλειψὴ ἐπικοινωνίας, τὴν παραίτηση, ἀλλὰ καὶ τὴν παράλληλὴ ἀναζήτηση μιᾶς πληρότητας σχεδὸν ἀνέφικτης, τὴν ἀνάγκη ἐπιβεβαίωσης τοῦ «ἐγώ» πού σποραδικὰ ἐρχεται μέσω πρωτογενῶν συναισθημάτων, μέσω πάλι τοῦ ἔρωτα, ἀλλὰ πού πάλι θραύεται, πάλι γίνεται ἀνέφικτη. Στὰ διδύμα αὐτὰ, καὶ κυρίως στὰ δύο πρῶτα, διαφαί-

Β. ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ: 'Από τὸν «Ἰάσωνα» στὸν «Ἱατροδικαστὴ» καὶ τὴ σύγχρονη δημοσιογραφία

Τὸ Πνευματικὸ Κέντρο «Ὁρα» τίμησε τὸ συνεργάτη μας Βασίλη Βασιλικὸ γιὰ τὴ συμπλήρωση 24 χρόνων στὰ ἑλληνικά γράμματα. Στὴν τιμητικὴ ἐκδήλωση μίλησε ἡ Νατάσα Χατζηδάκη γιὰ τὴν «δῶσει πληροφορίες», ὅπως εἶπε, πᾶν στὸ ἔργο τοῦ Β.Β., τὸ ὁποῖο, «γνωρίζοντάς το σὲ μιὰ πολὺ κρίσιμη ἐποχὴ, σὲ μιὰ καταπιεστικὴ καὶ ἀπωθητικὴ ἐπαρχιακὴ πόλιν ἀπόκτησε ἕνα πρότυπο λογοτεχνικὸ πού ἀργότερα μπορεῖ νὰ ἀκολουθήσει πολὺ διαφορετικὰ μονοπάτια, ἀλλὰ πού δὲν ἔχασε τὴν ἀπελπισία γιὰ τὴν ἀναζήτηση, τὴ δυνατότητα νὰ εἶναι κάθε φορὰ καὶ κάτι καινούργιο».

—Τῆς Νατάσας Χατζηδάκη—

νονταί κάποιες ιδεαλιστικὲς τάσεις, ὅπως λέει κι ὁ ἴδιος «ὁ μεγαλοιδεατισμὸς τῶν γονέων μεταφεριμένος στὰ τέκνα», ἀλλὰ χωρὶς καμιά ταξικὴ προκατάληψη. Στὰ ἐπόμενα τρία οἱ συγκρούσεις δὲν εἶναι «χώρου δωματίου», εἶναι συγκρούσεις συνειδητοποίησης, πού συνοδεύονται ἀπὸ ἐντονότερη χρῆσις τῆς γλώσσας, ἂν καὶ αὐτὸ ἐπιτρέπει ἀκόμη τὴ συνύπαρξη συμβολιστικῶν στοιχείων. Ἀργότερα ὁ ἴδιος θά θεωρήσει σὰν μυθοποιητικὰ καὶ τὰ ἑξῆς διδύμα: Ζ, Η ΔΟΛΟΚΤΟΝΙΑ, Ο ΠΛΑΝΟΔΙΟΣ ΠΛΑΣΙΕ, ΤΟ ΨΑΡΟΝΤΟΥΦΕΚΟ, 20:20, ΦΙΦΤΥ – ΦΙΦΤΥ, Ο ΜΟΝΑΡΧΗΣ, Η ΚΑΘΟΔΟΣ, καὶ τὴν πολύπτυχνη τριλογία ΓΛΑΥΚΟΣ ΘΡΑΣΑΚΗΣ, πού ἐγὼ νομίζω πὼς μερικὰ ἀπ' αὐτὰ ἀνήκουν καὶ ιδεολογικά καὶ τεχνικά σ' ἕνα μικτὸ στυλ καὶ θά διευκρινίσω πῶς κατὰ τὴν ἐννοιά.

Ἡ δευτέρη σειρά διδύμων, τὰ ἀπομυθοποιητικὰ, εἶναι τὰ διδύμα πού γράφονται σὲ μιὰ ἐποχὴ πού ὁ Βασιλικὸς εἶναι σὲ θέσι νὰ κρίνει, γιατί ἔχει ξεπεράσει τὸ «ἐγώ», ἔχει φτάσει στὸ «ἐμεῖς». Ἀλλὰ νὰ κρίνει καὶ νὰ ἀποφασίζει γι' αὐτὰ πού συμβαίνουν στὸν ἑλλαδικὸν χώρο, νὰ ζητᾷ ἐξηγήσεις, νὰ πολιτικοποιεῖται, νὰ καταγγέλλει. Δὲν φτάνει ὁμως στὸ πολιτικὸ πορνό. Δὲν πολιτικολογεῖ. Δὲν χρησιμοποιεῖ παρακαμπίρια, ἀλλὰ ἄμεσα. Μὲ τὴν ἐξομολόγηση τοῦ Ζ καὶ τοῦ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ Ζ, ὅλα τὰ ἄλλα διδύμα γράφονται στὴ διάρκειά τῆς δικτατορίας καὶ μερικὰ ἀμέσως μετὰ τὴν πτώση τῆς. Γράφονται ἐκτός Ἑλλάδας. Ἀν τὰ πρῶτα μυθοποιητικὰ διδύμα του διώθηκαν στὴν ἀποξένωση τοῦ οἰκείου χώρου, τὰ μικτὰ καὶ ἀπομυθοποιητικὰ, γράφθηκαν στὴν ἀποξένωση τοῦ μὴ οἰκείου χώρου τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Ἄν συμβαίνει νὰ εἶσαι δημιουργὸς καὶ μάλιστα συγγραφέας καὶ ὄχι κινηματογραφιστῆς ἢ ζωγράφος πού χειρίζεσαι μιὰ γλώσσα μέ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς δυνατότητές της νὰ λειτουργεῖ ἀνεξάρτητα ἀπὸ ἔθνο-λογικά ἰδιώματα, καταλαβαίνει τί σημαίνει γιὰ τὸν Β. Βασιλικὸ νὰ μὴ μιλᾷ καὶ προπάντων νὰ μὴ ἀκούει ἑλληνικά. Ὅταν ἀγόρασε τὰ πρῶτα διδύμα τῶν ἐκδόσεων Ὀκτώμιοι στὸ Λονδίνο, συνάντησε τὴν πρώτη καὶ οὐσιαστικὴ ἀντίσταση πού μπορούσε νὰ κάνει Ἑλλήνας. Ἀντίσταση κατὰ τοῦ χώρου, ἀντίσταση ἐναντίον σὲ κάθε γλώσσα πού δὲν εἶναι ἐλληνική, πού σοῦ ἀρνέιται τὴν πληρότητά της. Ὁ Βασιλικὸς αὐτὴ τὴν ἐποχὴ δὲν γράφει γιατί εἶναι λογοτέχνης. Γράφει γιατί πρέπει νὰ παραμείνει Ἑλλήνας. Νὰ μὴν τὸ ξεχάσει. Ὑπάρχει μιὰ ἀναφορά στὸ διδύμο του ΜΕΤΩΚΗΣΕΝ ΕἰΣ ΑἴΓΩΣΤΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ πού δίνει ὅλο τὸ πρόβλημά του. Λέει: «... ἀργότερα, μὲς στὸ σκοτάδι τῶν δρόμων, περνώντας γέφυρες φωτισμένες, βρέθηκε δυόμισι ἢ ὦρα τῆς νύχτας, πού καφενέιο δπου τὸν περιμέναν οἱ φίλοι του. Κάθησε μαζί τους γιατί πάντα, τὴ νύχτα πρὶν κοιμηθεῖ, ἤθελε νὰ ξεπλύνει τὸ σῶμα του ἀπὸ τίς ξένες λέξεις. Καθάριζε τὰ δόντια του μέ ὀδοντόπαστα Κολυνός, γιὰ νὰ μπορεῖ ἔπειτα, ὅπως ἔλεγε, νὰ ὀνειρεύεται στὴ γλώσσα του...».

Στὰ ἀπομυθοποιητικὰ διδύμα του μποροῦν νὰ ἐνταχθοῦν οἱ ἀντιαξιδιωτικὲς ἐντυπώσεις Η ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ καὶ τὸ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ, ΤΟ ΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΟ, ΚΑΦΕΝΕΙΟ ΕΜΙΓΚΡΕΚ, ἀλλὰ καὶ τὰ μικτὰ, αὐτὰ δηλαδή πού συνδυάζουν τὴν τεχνολογία τοῦ καθαροῦ ντοκουμέντου, τὴν

ἀντικειμενικὴ πραγματικότητα, περασμένη μέσα ἀπὸ τὸ προσωπικὸ πάθος. Στὰ μικτὰ διδύμα τοῦ Βασίλη Βασιλικοῦ συμβαίνουν ἄλλοτε φανταστικὰ γεγονότα (ΤΟ ΨΑΡΟΝΤΟΥΦΕΚΟ, Η ΔΟΛΟΚΤΟΝΙΑ), ἀλλὰ τὰ στοιχεία πού ἀπαρτίζουν αὐτὰ τὰ γεγονότα εἶναι ρεαλιστικά, ὅπως καὶ ὁ τρόπος γραφῆς, ἢ ἄλλοτε συμβαίνουν γεγονότα πού ἔχουν συμβεῖ στὴν πραγματικότητα (ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΗΣ) ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξέλιξή τους παρακολουθεῖται ὥς ἐνα βιβλίο καὶ ἀπὸ καὶ μετὰ κινούνται σὲ πιθανοὺς χώρους πού ἔχουν ἀλλοιωθεῖ μόνο ὀνοματικά.

Ἡ συνύπαρξη τοῦ ἀκραιφνοῦ ντοκουμέντου (ΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΟ 1 καὶ 2) – στὴν προκειμένη περίπτωση συνεντεύξεις μέ ἑλληνίδες καὶ ἑλληνες ἐργάτες στὰ ἐργοστάσια τῆς Δυτικῆς Γερμανίας – μέ τίς ἐμπειρίες καὶ περιπέτειες τοῦ ἀφηγητῆ καὶ τίς περιγραφὰς τῶν χώρων, συμπληρῶνται ἀπὸ παρατηρήσεις πού γίνονται εἴτε ἄμεσα εἴτε ἔμμεσα παρεμβαίνει ὁ συγγραφέας εἴτε ταυτίζεται εἴτε δὲν ταυτίζεται μέ τὸν ἀφηγητῆ.

Αὐτὸ τὸ μικτὸ λογοτεχνικὸ ὄφος, εἶναι γνωστότερο μέ τὸ διεθνὴ ὄρο «ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ». πού δὲν ἔχει βέβαια καμιά σχέση μέ τὴν κοινὴ δημοσιογραφία. Ἀπὸ τὴν τελευταία κρατᾷ μόνο μερικὰ ἐξωτερικά γνωρίσματα, ἀλλὰ ἡ διαφορὰ ἔγκειται στὴ χρῆσις τοῦ γυμνοῦ γεγονότος καὶ στὴν ἑλλειψη καὶ τῆς ἐλαχιστοτέρας φιλοδοξίας νὰ βγεῖ εἰδηση – λαυράκι γιὰ εὐκαιριακὴ κατανάλωση. Φαντάζομαι πὼς ἡ διαφορὰ φάνηκε ἀπὸ τότε πού ὁ Βασιλικὸς πήγε σὲ καθημερινὴ ἐφημερίδα καὶ μποροῦν πολὺ εὐκόλα νὰ γίνουν διαφορὲς συγκρίσεις.

Μιὰ πιὸ «δυτικὴ» ἀποψη εἶναι, πὼς ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ εἶναι ἕνα καινούργιο, καὶ γι' αὐτὸ ἀμφισβητήσιμο, στυλ ρεπορτάζ πού χρησιμοποιεῖ τὴν τεχνικὴ τοῦ μυθιστορήματος μέ μεγαλύτερη πυκνότητα στὴ χρῆσις κοινωνικῶν λεπτομερειῶν ἀπὸ τὸ νέο μυθιστόρημα. Σὲ μιὰ πρόσφατη συνέντευξη στὸ ΣΗΜΑ ὁ Βασιλικὸς παραδέχεται αὐτὴ τὴν τάση, πού βγαίνει ἀπὸ πολλὰ διδύμα του, καὶ ἔχει κάνει ἀναφορὲς στὸν Νόρμαν Μαίηλερ, τὸν Τόμ Γούλφ, τὸν Σαλούτ καὶ τὸν Τρούμαν Καπότε.

Αὐτὸ πού πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ ἐδῶ γιὰ νὰ γίνῃ ἡ διασύνδεση τῶν διδύμων τοῦ Βασιλικοῦ στίς δύο περιόδους, εἶναι ὅτι οἱ πολιτικὲς συνθήκες τῆς πρώτης φάσης ἐπώασαν σὲ κανονικοῦς βαθμοὺς θερμοκρασίας τὰ ὡς ἀπ' ὅπου βγήκαν τὰ ὑπτάμενα δηλητηριώδη ἀνθὴ ἀπὸ τὸ '65 καὶ δώθε. Ἔτσι, ἂν πρὶν ἀπὸ τὸ '65 μποροῦσαν νὰ γίνονταν ὑποθέσεις καὶ νὰ διεκ-

τραγωδεύεται ή υπόθεση του παρρησιασμένου ατόμου, από δω και πέρα είναι πάρα πολύ δύσκολα άνεκτό, γίνεται αδύνατο. Τά γεγονότα σέ εξουδετερώνουν. 'Αλλά δέν μπορείς νά σταθείς στά γεγονότα, τό ντοκουμέντο μπορεί νά σέ παραπλανήσει. 'Ο Βασιλικός περνώντας από τό ντοκουμέντο θά πει μέ κάποια ευκαιρία: «'Εχω ξεπεράσει τό στάδιο του γυμνού ντοκουμέντου, είδα ότι είναι πάμπτωχο, μονοσήμαντο, είναι άλληθρα πώς μέ έποχή μέ είχε τραβήξει πολύ, αλλά τελικά θύστω πώς ή πραγματικότητα είναι πολύ φτωχή γιά νά σέ εκφράσει...». Σέ μία τέτοια έποχή κρίσης, ό Βασιλικός θά ξαναγυρίσει στην καθαρή λογοτεχνία και περνώντας από τόν ΜΟΝΑΡΧΗ και ΤΗΝ ΚΑΘΟΔΟ θά φτάσει στόν ΓΛΑΥΚΟ ΘΡΑΣΑΚΗ. 'Η τριλογία ΓΛΑΥΚΟΣ ΘΡΑΣΑΚΗΣ είναι τό πιο φιλόδοξο και τό πιο μεγαλοφές σάν σύλληψη έργο του Βασίλη Βασιλικού. Είναι τό κύμα της έμπειρίας της επιστροφής του στην 'Ελλάδα, τό θολό μάτι του εύρυγώνιου φακού πού άντανάκλα την πραγματικότητα πού φαίνεται, αλλά δέν είναι. ή μήπως είναι; 'Η ιστορία κάπως γραμμικά εξελίσσεται μέ βάση τόν άξονα μιας έρευνας, την όποία ένας υπότροφος συγγραφέας πρέπει νά κάνει. 'Η έρευνα άφορά έναν άλλο συγγραφέα όνόματι Λάζαρο Λαζαρίδη, γνωστό μέ τό ψευδώνυμο Γλαύκος Θρασάκης, ό όποιος έζησε και έγραψε στην 'Ελλάδα, αλλά και στο έξωτερικό, και πέθανε κάτω από μυστηριώδεις - πρόσ τό παρόν - συνθήκες. Στή διαθήκη του υπάρχει ό όρος νά άνοιχτούν τά χειρόγραφα του και νά δημοσιευτούν είκοσι περίπου χρόνια από τό θάνατό του. 'Η δράση τοποθετείται λοιπόν είκοσι χρόνια μετά τό θάνατό του - λίγο πριν τό 2.000. 'Ο συγγραφέας επισκέπτεται τά μέρη πού έζησε, εργάστηκε και έγραψε ό

Θρασάκης. Σιγά - σιγά μπαίνει μέσα στο πετσί του, τό ίδιο συμβαίνει και μέ τή γυναίκα του, πού άσχολεται μέ τή γυναίκα του πρώτου. Τό ζεύγος των έρευνητών ταυτίζεται μέ τό ζεύγος Θρασάκη, ή κατάληξη δέν ξερούμε ποιόν άφορά. Τό ζεύγος πού κάνει την έρευνα, ή τό ζεύγος γιά τό όποιο γίνεται ή έρευνα. Τό βιβλίο είναι γεμάτο παγίδες γιά κάθε είδους άναγνώστη, γιά κάθε ποιότητα άναγνώστη. Παρακολουθώντας τά στοιχεία πού βγαίνουν στην επιφάνεια στή διάρκεια της έρευνας, δέν είμαστε σίγουροι αν πρόκειται γιά απόκρυψη ή γιά παραπλάνηση. 'Η δομή του είναι δομή ενός ντετέκτιβ στόρι, μάς άστυνομικής ιστορίας, μόνο δέν ξερούμε από την άρχή ότι δντως πρόκειται γιά έγκλημα πού θά διαλευκανθεί, άρεκέτα σύντομα. Μέσα από την τριλογία, πού όπως πληροφορούμαι θά βγει σέ έναν τόμο, περνά όλόκληρη ή περιπέτεια του τόπου, μέσα από την περιπέτεια τεσσάρων ανθρώπων πού στην πραγματικότητα είναι δύο. 'Η μήπως περισσότεροι ή λιγότεροι; Αυτό πού κατά τή γνώμη μου είναι τό θετικότερο στοιχείο στην πεζογραφία του Βασίλη Βασιλικού, είναι ή ελαστικότητα μέ την όποία χειρίζεται τόν άποσπασματικό, αλλά και τόν κλασικό τρόπο γραφής, ή κριτική πού άσκήται μέσα από τά ίδια τά κείμενά του πάνω στή γλώσσα και στην ιδεολογική της ταυτότητα, ή διάθεσή του γιά φυγή, ή διάθεσή του γιά απόκριση, αλλά και γιά έλπιδα. Πάνω σ' αυτό έχουμε μερικά βοηθήματα, και συγκεκριμένα τά ήμερολόγια του, πού δγήκαν μέ τόν τίτλο ΤΡΟΧΑΛΙΕΣ και είναι γραμμένα πριν την ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΙΑΣΩΝΑ, καθώς και τά πρωτόλειά του, τά όποια δείχνουν άκριβώς την τρογιά πού διέγραψε μέσα στα 24 χρόνια πού δημοσιεύει.

ΓΚΑΣ ΧΩΛ:

'Ο ιμπεριαλισμός σήμερα.
Μετάφραση-Εισαγωγή Μαρίας Νεοφωτιστόν. Πρόλογος του συγγραφέα γιά την έλληνική έκδοση.
'Εκδ. «ΠΥΛΗ»
'Αθήνα 1976.

'Ο συγγραφέας, γραμματέας του ΚΚ των ΗΠΑ, ανάλνει την άμερικανική έπεμβατική πολιτική στή διάρκεια της προεδρίας των Κέννεντυ - Τζόνσον - Νίξον, επιμένοντας στα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Μέ στοιχεία, πού εκτίθενται από τή θέση μιας μικρής σέ πολιτική έπιρροή αλλά δυναμικής και συσπειρωμένης αντιπολίτευσης, ό Γκάς Χώλλ έρμηνεύει τίς δομές των ΗΠΑ και προφητεύει γιά την μελλοντική μοίρα του ιμπεριαλισμού. Τά μέρη του βιβλίου: 'Η έμφάνιση του 'Αμερικ. 'Ιμπεριαλισμού στο κέντρο του Παγκόσμιου 'Ιμπεριαλισμού. 'Αντιδράσεις σέ ειδικά θέματα και γεγονότα. 'Αγώνας ενάντια στόν όπορουνισμό. Μία ιστορική άναγκαιότητα.

ΠΗΤΕΡ ΟΝΤΕΛ

Πετρέλαιο και Παγκόσμια Δύναμη.

Μετάφρ: Γ. Γιαννόπουλον.
'Εκδόσεις ΒΕΡΓΟΣ 1976

'Ο καθηγητής 'Οντελ έξηγει την πολύπλοκη και γιγαντιαία αυτοκρατορία του πετρελαίου και την έπιρροή της πάνω στή ζωή μας.

Παράλληλα μέ την άνάλυση της βιομηχανίας πετρελαίου, τό βιβλίο περιέχει μία μεγάλη ποικιλία γεωγραφικών, πολιτικών και οικονομικών πληροφοριών. Μέ ειδικά κεφάλαια γίνεται άναφορά στίς ΗΠΑ, την ΕΣΣΔ και τίς άλλες χώρες πού παράγουν πετρέλαιο, αλλά και στίς καταναλώτριες - άναπτυγμένες ή όχι - χώρες.

ΜΑΝΟΛΗ ΠΑΠΑΔΟΛΑΜ-ΠΑΚΗ

Οί Δικτάτορες των πόλεων:
Πολεοκράτορες και Τεχνοκράτες.
'ΕΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ 1976

'Ο συγγραφέας, αρχιτέκτονας ό ίδιος, άσκει μία ριζική κριτική στόν αρχιτέκτονα - όπως τουλάχιστον άσκει σήμερα τό έργο του. 'Η κριτική του πάντως στοχεύει κύρια προς τό ισχύον σύστημα παραγωγής του δομημένου περιβάλλοντος. 'Ενα σύστημα έξαγρημένο από καταπιεστικές πολιτικές δυνάμεις και από οικονομικές σχέσεις πού μετατρέπουν τό χώρο της πόλης, από χώρο ζωής,

άποκλειστικά σέ αντικείμενο έμπορευματικής συναλλαγής και κερδοσκοπίας.

'Ο συγγραφέας έπιχειρεί πέρα από την κριτική θέση του νά προτείνει μορφές αντίστασης πού θά άσκήσει τό λαϊκό κίνημα - όπως τή διαχειριστική αυτοοργάνωση - γιά νά έπηρεάσει θετικά και νά μεταβάλει τό χαρακτήρα του δομημένου περιβάλλοντος.

ΑΝΤΙΣΥΛΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

'Εκδοση της Κίνησης γιά την άπελευθέρωση των γυναικών

Μέ τό βιβλίο αυτό έπιχειρείται μία μεθοδευμένη εκλαίκευση πάνω σέ θέματα πού έχουν σχέση μέ την αντιμετώπιση των λογής προβλημάτων και φοβιών γιά ένδεχόμενη σύλληψη από μέρους της γυναίκας. 'Εκείνο πού προέχει νά τονιστεί είναι ή ένταξη της διαφωτιστικής αυτής πρόθεσης μέσα σέ πλαίσια διατυπωμένα μέ αντικειμενικότητα και σαφήνεια, πλαίσια πού καθορίζονται από τή συνειδητοποίηση πώς ή άσκησις κι άδασάνισις χρήσις της όποιας έλευθερίας πού έχει - άν έχει - κατακτηθεί ή της έλευθερίας πού θά κατακτηθεί, δέν θά ήταν στο βάθος παρά ένα είδος έλευθερίας προς διασμό, άν δέ βασίζεται στην ταυτόχρονη θέληση και προσπάθεια γιά μία μεταβολή, στην ουσία της ποιοτικής, στίς σχέσεις των ανθρώπων γενικότερα κι όχι απλά και άδασάνισις στίς σχέσεις του άντρα και της γυναίκας.

ΤΟΛΗ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ

'Ονειροπολών έγκλήματα

Πρόκειται γιά μία μικρή συλλογή διηγημάτων, πού σάν κύριο θέμα τους έχουν περυστατικά κι έμπειρίες προσφύγων πού βρίσκονται στίς σοσιαλιστικές χώρες. 'Ο ίδιος άλλωστε ό συγγραφέας του βιβλίου αυτό όμολογεί προλογικά ότι οι ιστορίες του όλες βασίζονται πάνω σέ όσα διαπίστωσε προσωπικά από ταξίδια πού έκανε στή Βουλγαρία, τή Ρουμανία, τή Σοβιετική 'Ενωση και άλλου, σχετικά μέ αυτούς τούς ανθρώπους. Κι ή διαπίστωση είναι ότι από τίς ιστορίες αυτές, εκτός από την πίκρα της ήττας και του ξενιτεμού των προσώπων πού αποτελούν κατά κάποιο τρόπο τούς ήρωες του βιβλίου, νιώθει κανείς, πολύ συχνά, τή συγκίνηση του άπείριστου κι ανθρώπινου λογοτεχνικού λόγου.

ΘΑΥΜΑΣΙΟ

έχαρακτήρισε ή κριτική του άθηναϊκού τύπου
τό βιβλίο του καθηγητή

Σ. ΒΛΟΝΤΑΚΗ

Η

«ΟΧΥΡΑ ΘΕΣΙΣ ΚΡΗΤΗΣ»

ΧΡΟΝΙΚΟ

της γερμανικής κατοχής στα Χανιά άπ' τόν 'Οχτώβρη του 1944 ως τό Μάη του 1945 και της άγγλογερμανικής άπ' τό Μάη ως τόν 'Ιούλη του 1945.

Ζητήσετέ το από τά βιβλιοπωλεία

ΌΚώστας Γ. Παπαγεωργίου
γράφει για **τό βιβλίο**
της Σόνιας Ίλινσκαγια:
Η μοίρα μιάς γενιάς
(Συμβολή στη μελέτη της
μεταπολεμικής
πολιτικής ποίησης στην
Ελλάδα)
Μεταφραστική επιμέλεια:
Μήτσου Αλεξανδρόπουλου
Κέδρος, 1976

Υπάρχει αναμφισβήτητα ένα αισθητό κενό στη διδωλογραφία της πρώτης μεταπολεμικής μας ποίησης, όχι τόσο από μελέτες, κριτικές ή και απόψεις που ένδεχομένως να έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί μερικά και για μεμονωμένους ποιητές, όσο από ευρύτερες προσπάθειες προσέγγισης της, στηριγμένες και τεκμηριωμένες πάνω σε βάσεις κατεξοχή κοινωνικοϊστορικές. Γιατί, αν προσπάθειες τέτοιας λογής έξυπακούεται ότι πρέπει να τεκμηριώνονται με επιστημονικά κριτήρια, είναι ευνόητο τό πόσο απαραίτητο είναι κάτι τέτοιο, προκειμένου να πλησιάσει κανείς την πρώτη μεταπολεμική ποίηση, που οι ποιητές της, στην πλειονότητά τους, δεν είχαν μόνο να εκφράσουν άλλα και να συμβάλουν προσωπικά στη διαμόρφωση του συγκαιρινού τους ιστορικού γίγνεσθαι. Ένα μέρος αυτού του κενού έρχεται τώρα να καλύψει τό βιβλίο της Σόνιας Ίλινσκαγια, που επιχειρεί, διαμέσου της ανίχνευσης των προσωπικών βιωμάτων του κάθε ποιητή, να χαρτογραφήσει, σε μεγάλη κλίμακα, τη μεταπολεμική μας ποίηση, σε όλη της την έκταση, ιστορικά και θεματογραφικά. Αυτή ακριβώς ή ταυτόχρονα ιστορική και θεματική πρόσβαση ενός τόσο σημαντικού και απροσπλάστου άκωμη θέματος της ποιητικής μας πραγματικότητας, με βάση τα προκαταβολικά όμολογημένα κριτήρια από τη συγγραφέα, αποτελεί, αναμφίβολα, ένα επίτευμα μιάς, κατά τό δυνατό, αντικειμενικής σκέψης, τη στιγμή μάλιστα που όλες, λίγο-πολύ, οι έρμηνευτικές και γραμματολογικές απόπειρες προσέγγισης που έχουν κατά καιρούς επιχειρηθεί, αναφορικά με την ποιητική παραγωγή αυτής της γενιάς, - της πρώτης μεταπολεμικής - πέρα από την όποια αξία τους, καθώς έγιναν - μιλώ για τις πιο σημαντικές - από ανθρώπους με κοινά βιώματα, ιστορικές και ιδιωματικές μνήμες, ήταν πολύ δύσκολο να μείνουν άπρόσπλάστες από συγκινησιακούς και άλλους συναισθηματικούς παράγοντες.

Συγκεκριμένα, πέρα από κάποιες επιφυλάξεις που θα μπορούσε κανείς να εκφράσει για την όχι και τόσο ακριβοδίκαιη αναφορά ποιητών και ποιημάτων, μιάς γενιάς για την όποια εκ προοιμίου ή Σ.Ι. αποδέχεται την πρόσφατη γνώμη του Δ.Ν. Μαρωνίτη, ότι ένα βασικό χαρακτηριστικό της είναι ή κατάργηση πρωτείων και δευτεριών και ή εγκαθίδρυση μιάς ποιητικής δημοκρατίας. Πέρα ακόμη από την υπερβολική, κάποτε, σχηματοποίηση των ποιητικών της εκφάνσεων, σε βάρος των ένδοξων ανταποκρίσεων των συγκεκριμένων ποιητών με την πραγματικότητα που εξέφρασαν, πρέπει κανείς να όμολογήσει ότι τό βιβλίο της Σ.Ι., μέσ' από τις καλοπροαίρετες πάντοτε απλουστευτικές και σχηματικοποιητικές της προθέσεις, δύσκολα θα μπορούσε να τό παρακάμψει άζημία ό μελλοντική μελετητής της ίδιας ποιητικής περιόδου, δεδομένου ότι προσφέρεται για τη συναγωγή όρισμένων χρησίμων συμπερασμάτων, που είτε άφορούν όλες τις έπιμέρους ενότητες της μονογραφίας της (άντίσταση, στρατόπεδο, εירה, ήττα και άντιήττα, συνέχεια), είτε τις προσδιορίζουν μεμονωμένα είτε άμφιδρομικά. Όπως λ.χ. τό συμπέρασμα ότι ή ποίηση αυτής της περιόδου, στίς δύο πρώτες τουλάχιστο χρονικές και ιστορικές ενότητες, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, διασπά τό ιδεαλιστικό φράγμα της Χεγκελιανής αισθητικής άποψης και κατορθώνει να γίνει πολιτική πράξη και ταυτόχρονα ποιητική έκφραση αυτής της πράξης, δημιουργώντας έτσι τη δυνατότητα για μία κλιμακωτή άντανεκλαστική λειτουργία και σύνδεση, άνάμεσα στο άμεσα βιωμένο γεγονός, στην αίσθησή του, στη λογική του σύλληψη από τη μία και στην ποιητική του έκφραση από την άλλη. Ότι πρώτοι οι ποιητές αυτής της γενιάς δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την εκκόλαψη μιάς μόνιμης κοινωνικής ποιητικής έκφραστικής, άνακαλύπτοντας ένα νεοσυμβολισμό γενικότερου προορισμού και ευρύτερης σκοπιμότητας, πράγμα που ούτε είχαν προβλέψει, ούτε ήταν μέσα στις προθέσεις τους, καθώς, οι περισσότεροι απ' αυτούς, διατελούσαν κάτω από τό υπέρογκο βάρος ενός τεράστιου βιωμένου ύλικού, που όχι μόνο έμπόδιζε, καθυπό, αλλά και άπωθούσε κάθε ένδεχόμενη πρόθεση ή προσπάθεια αισθητικής επένδυσης και καταξίωσης του, ύλικού

που θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν ένας καινούριος μύθος, μέσα στην καταθλιπτική άτμόσφαιρα του όποιου δεν ύπήρχε κανένα άπολύτως περιθώριο ένσυνείδητης έπιλογής και έκλογίκευσης. Οι έπιμέρους, άντίθετα, διαφωροποιήσεις στην πρωτογενή έκφραστική του διεργασία, όφειλονταν, κυρίως, στη διαφωροετική, τοπικά και ιστορικά, και συγκεκριμένη συμμετοχή του κάθε ποιητή στον έκφραζόμενο μύθο παρά στίς ίδιαιτέρως μορφολογικές ή δεν ξερό ποιές άλλες πειποιήσεις του, αλλά και πάλι, στίς περιπτώσεις αυτές, διαπιστώνει κανείς μία τάση έγκωεντρικής γενίκευσης.

Σχετικά τώρα με τις περιόδους της εירה και της ήττας και άντιήττας, έχω την αίσθηση πως κάποια δογματική έμμονή της Σ.Ι. δεν της επέτρεψε να διαγνώσει ότι ό παραπάνω μύθος, που από την εποχή της άντίστασης και μέχρι τότε προσδιόριζε τους περισσότερους ποιητές που τεκμηριώνουν ποιητικά την εποχή που έχει σαν άντικείμενο στη μελέτη της, είχε άρχισι πιά να παρυσιάζει ρωγμές, μέσ' από τις όποιες μπορούσε να διακρίνει κανείς τά ίχνη μιάς νέας πραγματικότητας, με τη δική της, νέα έπίσης, προβληματική, και που για να έκφραστεί ποιητικά προϋέθετε μίαν ένδοσκοπική άναπροσαρμογή. Ότι τη σκληρή διαπίστωση πως τό έξισωτικό άντικείμενο ποίησης=πράξη έμεινε διπλά άναγνατόκριτο: και από την άποψη ενός παρακινήτικού προορισμού και από την άποψη μιάς όχι άσθητης, αισθητικής, διεργασίας, τη στιγμή που, κάτω από τό βάρος τόσων άμεσων έμπειρών και άναγκών, δεν ήταν δυνατό να γίνει λόγος για έπιλογή άνάμεσα στη στρατευμένη και στην άστράτευτη ποίηση: την άκολούθησε ό συνειδητός διαχωρισμός της πολιτικής δράσης από την πολιτική πράξη και ή άπαρχή μιάς προσπάθειας για έπαναπροσέγγιση του καθαρού ποιητικού πυρήνα, καθώς και ή άνάδωση, ύπαρξιακά και έκφραστικά, προσωποπαγών και κοινωνικών συγκρούσεων: κι όλ' αυτά, από μίαν άμεση ανάγκη έπίδωσης, άνάγκη που όδήγησε σταδιακά σε μίαν ζωστρεφή στάση άπολογισμού ευθύνων και πεπραγμένων.

Στό σημείο αυτό θα μπορούσε κανείς να έντοπίσει την άνάδωση του Καρνωτακισμού στην πρώτη μεταπολεμική ποίηση, που όμως δεν θα ήταν σωστό ν' αντιπαρεθεθούν άπέναντί σε μία πραγματικότητα άντικειμενοποιημένη, άρρόσιτη και ξένη, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του Καρνωτάκη, αλλά άπέναντι σε μία πραγματικότητα - άποτέλεσμα ενός παιχνιδιού που χά-

θηκε και που οι ήττημένοι είναι ύποχρεωμένοι όχι τόσο να την άντιμετώπισουν όσο να κατορθώσουν να έπιβιώσουν μέσα σ' αυτήν. Άκόμη: τά συγκεκριμένα έμπειρικά τους βιώματα συνεπφέρουν στην ποιητική τους έκφραση έντονα στοιχεία συμπερασματού διδακτισμού, μέσα σε σαφώς κοινωνικοϊστορικά πλαίσια, κάτι που προσδίδει στην ποιήσή τους γνωρισματα Καβαφικά. Κι όλ' αυτά, ταυτόχρονα πάντα με τό έπώδυνο δίλημμα: άνάμεσα στην πολιτική δράση και στην ποιητική πράξη, που μέχρι τότε τις θεωρούσαν, και ήταν πραγματικά, ταυτόσημες.

Συμπερασματικά, ή μονογραφία αυτή της Σ.Ι., σε συνδυασμό με τό πρόσφατο βιβλίο του Δ.Ν. Μαρωνίτη: Ποιητική και πολιτική ήθικη (Πρώτη μεταπολεμική γενιά, Άλεξάνδρου - Άναγνωστάκης - Πατρίκιος), - που όμως μόνο σαν έπικουρικό στοιχείο θα μπορούσε να ληφθεί, άφου άναφέρεται άποκλειστικά σε τρεις ποιητές της γενιάς αυτής και μόνο περιστασιακά, προλογικά και έπιλογικά άγγίζει γενικότερα προβλήματα - άποτελεί έναν πλήρη, σχεδόν, χαρτογραφικό πίνακα της πρώτης μεταπολεμικής μας ποίησης, και είτε ν' άποτελέσει την άρχή για μελλοντικές και περισσότερο πολύπλευρες προσεγγίσεις της.

τράμ
ΕΝΑ ΟΧΗΜΑ
3
συνεργάζονται

Νίκος Έγγονόπουλος
Πάνος Θεοδωρίδης
Γιάννης Κακουλίδης
Πάνος Καπώνης
Μένης Κουμανταρέας
Μιχάλης Μόσχος
Φίλιππος Δραγούμης
Νατάσα Χατζιδάκι
Τεό Τέντες
Αντώνης Ρίζος
Νίκος Χουλιαράς
Θανάσης Νιάρχος
Νανά Ήσαϊα
Στέλιος Μαυρομάτης
Γιώργος Λαμπρινόπουλος
Ζάχος Σιαφλέκης
Νάσος Θεοφίλου

•θέατρο•

Της Άννης Θ. Κολτσιδοπούλου

«Μικροαστοί» του Μαξίμ Γκόρκι από τό θίασο Κ. Βασιλάκου-Θ. Μυλωνά σέ σκηνοθεσία Κ. Μπάκα

‘Ο Γκόρκι, ό πικρός, δέν ήταν ένας ρώσος πολίτης, δέν ήταν ένας ρώσος διανοούμενος, αλλά ένας από «εκεί κάτω», δηλ. ΝΑ DNE, απ’ τό θυθό. ‘Από κει κάτω προερχόταν, κι επειδή άρνηόταν ν’ αναγνωρίσει τήν τάξη πού ‘χε επιβάλει ή κοινωνία, ένωθε στή ζωή του δλόκληρη προλετάριος κι επαναστάτης. Δέν μπόρεσε ποτέ νά παραδεχτεί αυτή τήν κοινωνία πού σ’ άλλους όρίζει τό «κει κάτω», σ’ άλλους τό «κει πάνω» και σ’ ούς πολλούς τό «κει ανάμεσα». Τήν τάξη αυτή τών «ανάμεσα», δηλαδή τήν τάξη τών μικροαστών, τή μίσησε ό Γκόρκι περισσότερο κι από τούς «κει πάνω». ‘Απ’ αυτούς τούς «Μικροαστούς», ξεκινάει και τήν έπίσημη θεατρική του πολεμική τό 1902.

‘Όπως κι οί «Τελευταίοι», πού τόσο αληθομύνητα γνωρίσαμε από τό Θέατρο Τέχνης τής Μόσχας, έτσι κι οί «Μικροαστοί», είναι έργα πού άμεσα άπληχουν στόν Έλληνα θεατή. Οί σκηνές στό σπίτι τού Μπεσσεμιόνωφ, μάς είναι τόσο οικείες, τόσο οικείοι οί διαφιξιμοί γύρω απ’ τό τραπέζι, τόσο οικεία τά έπιχειρήματα, τά άδιέξοδα, οί κρίσεις, τά τέλματα...

‘Ο Μπεσσεμιόνωφ, εύπορος πιά τεχνίτης, ό άρχαιότερος τής συντεχνίας, μόχθησε κι έσπησε μιά ζωή εύκατάστατη, πού τού επιτρέπει νά ‘χει δυό παιδιά μορφωμένα, ένα κόμπλεξ κατωτερότητας γι’ αυτό, κι ένα εύρωχο σπίτι. Δέν ζητάει απ’ τά παιδιά του τίποτε άλλο από προκοπή, καλή παντρεία, καθώς πρέπει άποκατάσταση και συνέχεια τών άρχών πού τούς έδωσε. Τό γιό του τόν Πιότρ, τόν έχουν αποβάλει απ’ τό πανεπιστήμιο - όπως άποδείχεται όμως - γιά κατά λάθος επαναστάτη. Παρπαίει ανάμεσα στό βόλεμα τού μικροαστού και σέ μιά κίνηση αυτόβουλη, πού σάν νέα γενιά, θά ήθελε νά έπιχειρήσει. ‘Η κόρη του, ή Τατιάνα, εργάζεται σάν δασκάλα, έχει πατήσει τά 28, είναι άνύπαντρη, είναι κουρασμένη, άνίσχυρη, δηλητηριασμένη απ’ τήν ιδεολογία τού μικροαστισμού γύρω της, απ’ τό σαράκι τού «μικροζωισμού» μέσα της... ‘Ισως «ή τέταρτη από τίς τρεις άδερφές τού Τσέχωφ», λέει κάποιος μελετητής. Αυτή, πού δέν έχει τή δύναμη ούτε νά έλπίσει σωστά, ούτε νά όνειροπολήσει, μά ούτε και νά πεθάνει. Αυτό τό δείχνει και μέ τήν άποτυχημένη άπόπειρα αυτοκτονίας, πού τελικά άναστατώνει μόνο γιά λίγες μέρες τό σαλόνι τών Μπεσσεμιόνωφ και γίνεται αυτόματα, σάν γεγονός,

ένας δραματικός άξονας στό έργο, χωρίζοντάς το σέ «πρίν» τήν αυτοκτονία και σέ «μετά». Τελικά, ανάμεσα στό «πρίν» και τό «μετά» διαφορά δέν υπάρχει. Τό τέμα τού σπιτιού Μπεσσεμιόνωφ παραμένει.

‘Ο άλλος άξονας στό έργο, ό κύριος, είναι ό ψυχογίός Νίλ, ό ταξικός αντίπαλος τού Μπεσσεμιόνωφ. ‘Ο συνειδητοποιημένος κι ύγιής προλετάριος, πού ξέρει νά δουλεύει γερά, νά διεκδικεί δυναμικά και νά κερδίζει. ‘Ο Νίλ πού ‘μεινε άπειραχτος απ’ τή μικροαστική νοοτροπία κι ιδεολογία τού προστάτη-έκμεταλλευτή του και πού πολύ φυσικά τραβάει σύντομα τό δικό του δρόμο, παίρνοντας γιά σύντροφο τήν Πόλια, τή μικρή άνιψιά και ράφτρα τού σπιτιού, κι όχι τήν Τατιάνα, όπως όλοι κρυφά ή φανερά περίμεναν. ‘Ο Νίλ, χαίρεται νά ζει, χαίρεται νά ‘ναι ό «κύριος» σέ δ.τι ό ίδιος παράγει, χαίρεται νά παίρνει τά δικαιώματα απ’ τή ζωή κι απ’ τήν κοινωνία, άντί νά περιμένει νά τού τά δώσουν. Μέ τήν ίδια έννοια σμίγει μέ τό γερό κύτταρο τής ζωής (Πόλια) κι όχι μέ τό έκφυλισμένο (Τατιάνα).

‘Η Μάνα Μπεσσεμιόνωφ, είναι ή κλασική μικροαστή κλώσσα-μάννα, πού δέν έχει όραση, άκοή, όσμη γιά τά πιά πέρα απ’ τίς ζωικές ανάγκες τών παιδιών της, κι αυτές ακόμη υπό κηδεμονία.

‘Ο πουλολόγος Περούσιν, ό πατέρας τής Πόλια, μακρινός συγγενής τών Μπεσσεμιόνωφ, κλείνει μέσα στήν άγάπη του γιά τά παιδιά, τήν άγάπη τού Γκόρκι γιά τήν έλευθερία και τό πέταγμα... ΝΑ DNE κι αυτός, στιγμές-στιγμές, όμως θαρρείς, πώς τά πουλιά τού ‘χουν δώσει κάτι απ’ τά φτερά τους, κάτι απ’ τό άπλό τους μεγαλείο.

Κατερίνα Βασιλάκου, Άννα Βενέτη, Βασίλης Άνδρεόπουλος στούς «Μικροαστούς».

‘Η ‘Ελενα, νοικάρισσα στό σπίτι τών Μπεσσεμιόνωφ, όμορφη, νέα, ζωντανή, άπτόητη χήρα, προσπαθεί νά ‘ξαλεγράει τήν Τατιάνα, ν’ άποσπάσει τόν Πιότρ απ’ τό ζυγό τών γονιών του και τούς ίσκιους τού απολιθωμένου δοματίου μέ τ’ άσφυχτικά θεώρατα έπιπλα. Προσπαθεί νά τόν έλκύσει επάνω στό δωμάτιό της, στό διαμέρισμά της, στόν κόσμο της. Στόν κόσμο της, πού δέν είναι όμως πολύ περισσότερος από μιά νησίδα, πού πάντα χρειάζονται οί μικροαστοί γιοί γιά νά κάνουν τή βόλτα τους, τήν επαναστάσή τους, πρίν επιστρέψουν γιά νά πάρουν τή σκυτάλη από τήν προηγούμενη γενιά. Πρίν επιστρέψουν γιά νά ζήσουν όπως κι οί πατεράδες τους... «τό ίδιο ήσυχα, άναπαυτικά, τό ίδιο πλεονεκτικά, έγωιστικά και σκληρόκαρδα...» Είναι τά λόγια τού ψάλτη Τετέρεφ, τής καταπληκτικής αυτής γκορκικής φιγούρας, πού δόθηκε μοναδικά

από τόν ήθοποιό Χρήστο Τσάγκα. Είναι ό άρνητής τών πάντων, ό μόνιμος αντίλογος, ό σαρκαστής τού έαυτού του και τής κοινωνίας. ‘Ο λαβωμένος παρατηρητής πού μεθάει και ξαναμεθάει συμπληρώνοντας τή δίνη τής άδυναμίας του, ζαλίζοντας τή φυγόκεντρο τής δυνάμης του. Αυτός πού δάζει τή γραμμή κάτω από τά πεπραγμένα τών προσώπων πού κρίνει, όπως ψέλνει και τόν τελευταίο ψαλμό στίς κηδείες τών ανθρώπων πού θάβει.

Τό άθηναϊκό κοινό γνώρισε τό μεγάλο αυτό έργο σέ μιά αξιόλογη παρουσίασή του, άξέπαινα έρμηνευμένο από έναν άρτιο θίασο. (Κατερίνα Βασιλάκου, Άννα Γεραλή, Νικηφόρος Νανέρης, Βασίλης Άνδρεόπουλος, Μαρία Φωκά, ‘Ολγα Δαλέντζα, Χρήστος Μάντζαρης, Χρήστος Τσάγκας, Άννα Βενέτη, Θανάσης Μυλωνάς, Άριστούλα Έλληνούδη, Γιάννης Ροζάκης).

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΚΡΙΤΗΡΙΟ

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ

ΣΤΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΑΙ ΤΟΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ

• ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ •

Ἡ νεοελληνική ἱστορία στό σύγχρονο κινηματογράφο

Τοῦ Γιάννη Σολδάτου

Ὁ κινηματογράφος, ἡ πιό σύνθετη τέχνη τῆς ἐποχῆς μας, ἐμφανίζεται σάν τό κατ' ἐξοχήν ὄργανο γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς ἱστορίας πάνω σέ μιά δευτερογενή ἐπαφή τῆς μέ τίς μάζες. Οἱ μάζες δημιουργοῦν τήν ἱστορία. Γιά νά δοῦν ὅμως τήν ἱστορία σέ μιά χρονική καί χωρική συνέχεια πέρα ἀπό τόν ἀτομικό τους τρόπο δίσωσης, πού προέρχεται ἀπό τήν πρωτογενή ἐπαφή του μ' αὐτήν, ἀπαιτεῖται ἕνα μέσο πληροφόρησης. Αὐτό πού θά τοῦς πληροφορήσει τί γίνονταν στό συγκεκριμένο χρόνο, πού αὐτοὶ δοῦσαν, σέ ἄλλους χρόνους ἢ τί γίνονταν στόν ἴδιο ἢ ἄλλο χώρο σέ ἄλλους χρόνους. Τέτοιο ρόλο κατά καιροῦς, ἔπαιξαν καί συνεχίζουν νά παίζουν ὁ λόγος, ἡ ζωγραφική, ἡ μουσική, τό θέατρο, ἡ φωτογραφία καί προπάντων ἡ λογοτεχνία μέ τήν εἰδική μορφή τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου. Ὁ κινηματογράφος καί, φυσικά, καί τό παραγώγό του, ἡ τηλεόραση, μπορούν νά κάμουν μιά σύνθεση ὅλων αὐτῶν τῶν μορφῶν καί κατά συνέπεια νά δώσουν τήν πιό ολοκληρωμένη μορφή ἱστορικής θέας καί νόησης.

Ἄν ρίξουμε μιά ματιά στίς σχέσεις τοῦ ἐλληνικοῦ κινηματογράφου μέχρι τήν ἐμφάνισή τοῦ νέου καί τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας, θά διαπιστώσουμε μιά σχεδόν παντελῆ ἀνυπαρξία πολιτικῆς θέας σέ ταινίες πού θίγουν καί εὐθεῖαν ἱστορικά θέματα. Μιά τέτοια θέαση μπορούμε νά τή δοῦμε μόνο σάν ὑπόδαθο ἢ σάν ἀναφορές μέ συμβολισμούς καί ὑπονοούμενα, ἐξαιτίας τῆς πολιτικῆς κατάστασης, σέ μερικῆς νεοεαλιστικῆς ταινίες, βασικά τοῦ Κουίνδουρου, καί στόν «Οὐρανό» τοῦ Κανελόπουλου. Οἱ ταινίες ὅμως αὐτές, μέ τή μορφή πού ἔχουν, δέν μπορούν νά λειτουργήσουν σάν ὄργανα μαζικῆς ἱστορικῆς πληροφόρησης. Κατά τά ἄλλα οἱ ὑπόλοιπες ταινίες πού ἀσχολήθηκαν μ' ἐπὶ ἱστορικά θέματα, τά εἶδαν σάν μελοδραματικές περιπέτειες ἀγωνίας, μίσους, ἔρωτα καί μυστηρίου. Ὁ Μαθιόπουλος, ὅταν γύριζε τή «Μαρία τήν Πενταγυῖτισσα» (1927), δέν τόν ἐνδιέφερε ὁ ρόλος τῆς ληστοκρατίας στά χρόνια τοῦ Ὁθωνα ἀλλά τά καμώματα τῆς δημοφῆς διασκευασμένης. Μιά προσπάθεια ἀναπαράστασης τοῦ 1821 πού ἔγινε τό 1928, δέν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπό μιά ἀλλοιοῦ κλωστοποικιλία σχολικῆς παράστασης. Μερικῆς παρόμοιες προσπάθειες ἀργότερα ὅπως τό «Ζάλογγο, τό κάστρο τῆς Λεφτεριάς» (1959) τοῦ Τατασόπουλου, ἡ «Λίμνη τῶν στεναγμῶν» (1960) τοῦ Γρηγορίου, κ.λπ. ἦταν καί αὐτές κινηματογραφῆσεις σχολικῶν βιωμάτων περιούσιες, παρ' ἱστορικῆς ταινίας.

Στά μετέπειτα χρόνια καί κυρία στήν ἐποχή τῆς χούντας ἔγινε μιά ἐντονή κατῆλξη τῶν γεγονότων τῆς Ἀντίστασης τοῦ '40-'44 μέ στόχους βασικά πού ἐξυπηρετοῦσαν τά συμφέροντα τῶν κρατούντων. Μετέτρεψαν τό πνεῦμα τῆς ἀντίστασης ἀπό μαζικό σέ καουμπούκο ἀτομικό. Οἱ ἥρωες τῆς ταινίας δοῦν σάν τοῦς «θρυλικούς» καουμπούκους τῆς Ἀριζόνας τοῦς γνωστούς ἀπό τίς χολιγουντιανές ταινίες. Δούλεψαν ὅλες τους πάνω στό μοντέλο τοῦ πολυδιαβασμένου ΜΙΚΡΟΥ ΗΡΩΑ, μέ κεντρικούς ἥρωες ἕνα Σπίθα ἢ ἕνα Γιώργο Θαλάσση, πού ἦταν τόσο λεβέντος καί καμάρια καί πού οἱ ἀναγωγές τους ὀδηγοῦν στό Γιώργο Παπαδόπουλο καί τήν «Ἡρωική» παρέα του. Ὅπως τό '40 οἱ διάφοροι «ἥρωικοί» Βαρτάνηδες τοῦ κινηματογράφου ἀντιμετώπιζαν τίς ὁρδές τῶν Οὐννων ἔτσι καί τώρα οἱ «ἥρωικοί» τριανδρία ἀντιμετώπιζε τίς ὁρδές τῶν «κόκκινων διαβόλων». Οἱ ταινίες λοιπόν αὐτές ἦταν καί «πολιτικές» καί «στρατευμένες». Ἐξ ἀντιδιαστολῆς, στήν ὑπηρεσία ἐνός σκοταδιστικοῦ πνεύματος. Σάν θέμα, ἦταν ἀπλές καί κινούνταν σέ γνώριμα στό κοινό κινηματογραφικά μοντέλα. Σάν θέματα πάλι, ἦταν πλούσιες. Ὅλοκληρες μονάδες στρατοῦ ἐπιστρατεύονταν γιά τόν Τζαίημς Πάρις. Μέχρι τάνκς παραχωροῦνταν ὄχι μόνο γιά τό γύρισμα, ἀλλά καί νά κάνουν βόλτες στή Θεσσαλονίκη μέ ἐπιγραφές πού διαφῆμιζαν τίς προβολές τους στό φεστιβάλ. Ἀκόμα ἕνας ἀριθμός ἀπό στόκα κατα-

σκευάστηκε (Πολίτης, Πρέκας, Στρατηγός, Κοιμηνός, Βόγλης κ.λπ.) πού πασαλειμμένες μέ μουστάδα καί φούμο δαίναν μέσα ἀπό τά χαλάσματα τήν τελευταία στιγμή γιά νά σώσουν τήν Ἑλλάδα.

Ἡ συγκεκριμένη νέα ἱστορική θέαση μέ πολιτικούς στόχους πού ἔρχονται σέ ρήξη μέ τό παραπάνω μοντέλο παρουσιάζεται κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση δύο παραγόντων: Τῆς ρήξης πού δημιουργεῖ στόν ἐλληνικό κινηματογράφο ὁ νέος κινηματογράφος καί τῆς ἐπικράτησης σέ πλατιά κλίμακα τῆς ὑλιστικῆς ἱστοριογραφίας.

Μιά σειρά ταινιῶν φτιάχτηκαν μέσα σ' αὐτά τά πλαίσια. Παρακάτω ἐξετάζονται βασικά οἱ μεγάλου μήκους ταινίες καί ἡ μικροῦ μήκους «100 ὥρες τοῦ Μάρη» (1963), πού ἂν καί βρίσκεται ἔξω ἀπό τά χρονικά πλαίσια τοῦ νέου ἐλληνικοῦ κινηματογράφου εἶναι μιά σημαντική ταινία προδρόμος του.

«100 ὫΡΕΣ ΤΟΥ ΜΑΡΗ»: Θέμα τῆς ταινίας ἡ δολοφονία τοῦ Λαμπρινάκη καί ἡ κατάδειξη μέσα ἀπ' αὐτή, μέ μορφή ντοκιμανταίρ, τῶν παρακρατικῶν μηχανισμῶν πού δροῦσαν ἐκεῖνη τήν ἐποχή σάν ἀσφαλιστική δικλείδα τῶν συστημάτων. Φτιάχτηκε ἀπό τό Δῆμο Θεοῦ σέ συνεργασία μέ τό Φῶτο Λαμπρινό καί μιά ομάδα τεχνικῶν πού διήγε ἀπό τήν Ε.Τ.Ε.Κ. Ἐάν στό χρονικό σημείο πού ἔγινε ἡ ταινία ἐντοπίσουμε τό στίγμα τοῦ ἐλληνικοῦ κινηματογράφου καί τό συγκρίνουμε μέ τά χαρακτηριστικά τῆς ταινίας καί τό δρόμο πού δείχνει, καταλήγουμε στήν ἐξῆς διαδικασία - συμπέρασμα:

Ὁ ἐλληνικός κινηματογράφος ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ '60 γνωρίζει μιά ἀριθμητική πτώση τῶν σχετικῶν ποσοτικῶν ταινιῶν πού ἐμφανίστηκαν στή δεκαετία τοῦ '50 κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τοῦ νεοεαλισμοῦ. Παράλληλα ἀρχίζει μιά κατακόρυφη ἀνοδος τῶν ταινιῶν γιά ἐμπορική κατανάλωση, μέ ἀσημαντήρη ἀξία χρήσης γιά τό κοινό τους. Τό μελό καί ἡ φαρσοκωμωδία βρισκόνται στή μεγαλύτερή τους ἄκμῃ. Ἡ παντοδυναμία τῶν παραγωγῶν ἔχει φτάσει σέ σημεῖο πού οἱ σκηνοθέτες νά 'χουν γίνει κορυφισμένα μηχανάκια. Ἀπ' αὐτή τήν κατάσταση ὁ Θεός καί ἡ ὑπόλοιπη ὁμάδα, διαχωρίζοντας τή θέση τους, ξεκινᾶνε καί κάνουν τό πρώτο φιλμ μέ συνέπεια ἀπέναντι σέ ἕνα πολιτικό στόχο καί μέ συνέπειες πάνω στό νέο ἐλληνικό κινηματογράφο πού ἀργότερα θά ἐμφανιστεῖ. Ἐτοι, γιά πρώτη φορά, ἔχουμε πολιτικό φιλμ μέ τή στενή ἔννοια τοῦ ὄρου, πού ἔρχεται σέ ἀνοιχτή ρήξη μέ

τό κυρίαρχο σύστημα, πολιτικό καί κινηματογραφικό. Ἡ ρήξη αὐτή εἶναι ἕνα ἀπό τά βασικά χαρακτηριστικά τοῦ νέου ἐλληνικοῦ κινηματογράφου. Καί ἂν στήν περίπτωσή τῶν σημειῶν ταινιῶν παρουσιάζεται ἀνώδυνη γιατί οἱ συνθήκες ἔχουν ἀλλάξει καί τό σύστημα εἶναι σέ θέση νά ἀφομοιώσει τό μεγαλύτερο μέρος τῶν ταινιῶν πού τό ἀντιστρατεύονται, τό 1963 μιά τέτοια ρήξη σήμαινε καί τήν ἀπογοήτευση τῆς ταινίας.

Τό γύρισμα τῶν ντοκιμαντέρ τῆς ταινίας ξεκίνησε πρὶν ἀπό τή δολοφονία τοῦ Λαμπρινάκη, ὅπου ἡ ὁμάδα τῆς Ε.Τ.Ε.Κ. κινηματογράφουσε ὅτιδήποτε θεωροῦσε σημαντικό μέσα ἀπό τή σωρεία τῶν πολιτικῶν γεγονότων τῆς ἐποχῆς. Πολύ ἀπό τό ὕλικό αὐτό καταστράφηκε στά ἐργαστήρια πού δόθηκε γιά ἐμφάνιση. Ὅταν μαθεύτηκε ἡ δολοφονική ἀποπείρα κατά τῶν βουλευτῶν ἡ ὁμάδα τῶν ὁπερατέρ πήγε στή Θεσσαλονίκη καί γύρισε ἀρκετά ἐπεισόδια ἀπό τίς τελευταίες ὥρες του. Τό ὕλικό αὐτό, μαζί μέ ὁρισμένες σκηνές πού στήθηκαν ἐκ τῶν ὑστέρων καί φωτογραφίες πού δουλεύτηκαν στήν τρυκέζα, ἀποτελεῖ καί τήν ταινία πάνω σέ σενάριο τοῦ Θεοῦ καί σκηνοθεσία τῶν Θεοῦ-Λαμπρινό.

Ἀπό τήν κατοπινὴ κυβέρνηση τοῦ Κέντρου ἡ ταινία πήρε ἄδεια προβολῆς ἀπό τὴν Προεδρία τῆς κυβερνήσεως. Τό ὑποργεῖο Βιομηχανίας ὅμως ἰσχυρίζονταν πῶς ἡ ταινία ἦταν ἀπαγορευμένη ἀπό τόν εἰσαγγελέα ἐφετῶν Θεσσαλονίκης. Μέχρι νά βρεθεῖ ἡ ἀκρὴ ἔγινε τό βασικό πραξικόπημα τοῦ 1965, ἡ ἄδεια προβολῆς ἀνακλήθηκε καί ἡ ταινία προβλήθηκε δημόσια τό 1974.

«ΜΕΡΕΣ ΤΟΥ '36»: Εἶναι ἡ πρώτη μεγάλου μήκους ταινία τοῦ Ἀγγελόπουλου (1973) πού στρέφεται πάνω στήν ἱστορία μέ στόχο τήν κριτική τῆς. Σάν ἱστορική περίοδο διαλέγει μιά ἀπό τίς κρίσιμες τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας: τῆς ἀνοίξεως τοῦ 1936, στίς παρονομές τῆς Μεταξικῆς δικτατορίας, καί ἐπιχειρεῖ νά δείξει τά αἶτια πού φτάσαμε ἐν' αὐτῇ μέσῃ ἀπὸ τήν ἀνάπτυξη ἐνός συνηθισμένου γιά τήν ἐποχή φόνου μέ πολιτικά κίνητρα.

Ἄν ἀνατρέξουμε στήν ἱστορία τῆς ἐποχῆς μπορούμε νά σημειώσουμε τά παρακάτω βασικά χαρακτηριστικά:

Μετά τή Μικρασιατικὴ καταστροφή, κάτω ἀπό τήν πίεση τοῦ λαοῦ καί τοῦ στρατοῦ, γεννήθηκε μιά εὐθραυστη Ἑλληνικὴ Δημοκρατία, πού ἐξαιτίας ἐνός διαβρωμένου κοινοβουλευτικοῦ μηχανισμοῦ δέν μπόρεσε νά ἱκανοποιήσει οὔτε στό ἐλάχιστο τίς ἀπαιτήσεις τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Στό μεταξύ, μέ τή χρεωκοπία τῆς Μεγάλης Ἰδέας, ἔχει γίνει μιά

στροφή προς τα ελληνικά κοινωνικά προβλήματα. Από την ανάπτυξη του αγροτικού κινήματος, την προλεταριοποίηση των προσφύγων της Μικράς Ασίας και μέρους των ντόπιων αγροτικών μαζών και σε σχέση με την επίδραση των ευρωπαϊκών λαϊκών κινήσεων και την εμφάνιση οργανωμένης άριστης ιδεολογίας οι μάζες αρχίζουν να αποτελούν μία απειλή για το ελληνικό κατεστημένο. Οι κοινοβουλευτικές αλλαγές και τα πραξικοπήματα που δημιουργούνται για να «σώσουν», την κατάσταση σημειώνουν αριθμητικό ρεκόρ. Η κατάσταση όμως, επηρεασμένη και από την οικονομική κρίση του 1930-32, συνέχεια επιδεινώνεται. Το παιχνίδι πιά παίζεται ανάμεσα στο αντιδενεζελικό αντιδραστικό κόμμα και στη συντηρητική ήγηση των Φιλελευθέρων. Και ενώ οι διάφοροι πολιτικοί μικροσχηματισμοί και συνδικαλιστικές οργανώσεις κινούνται στην προσπάθεια ενός διαφωτισμού των μαζών πάνω στο παιχνίδι που παίζεται, τα αστικά κόμματα καταγίνονται στην κάλυψη του παιγνιδιού και στη δημιουργία φασιστικού κλίματος. Από το κλίμα αυτό επωφελείται ο καταλληλότερος (ό Μεταξάς), με τη συνεργασία του παλαιού που έχει παλινορθωθεί σαν ανασκαίο μέτρο για την κατάσταση, και δημιουργεί τη δικτατορία της 4ης Αυγούστου.

Εκείνο λοιπόν που φαίνεται έκτυπο πάνω στο θέμα αυτό είναι η κατάδειξη μίας παρεξήγησης. Της παρεξήγησης, από μέρος του λαού, του ρόλου που παίζουν οι ήγησης των κομμάτων του και που είναι ένα συνεχές πρόβλημα της νεοελληνικής κοινωνίας. Έτσι η ταινία θα μπορούσε να γίνει λαϊκός κινηματογράφος και κατά συνέπεια ένα πολιτικό όργανο που θα κάλυπτε ένα μεγάλο κενό. Δέν έφτασε όμως σ' αυτό το αποτέλεσμα. Η τάση του Αγγελόπουλου να δώσει πάνω σε ένα πλήθος από προχωρημένες φόρμες που δανείστηκε από τον ευρωπαϊκό κινηματογράφο (Γκοντάρ, Γιάντσο, Μπερτολίνι κ.λπ.) για να δημιουργήσει μία δική του φόρμα και η αυστηρή λογοκρισία που επικρατούσε όταν γυρίστηκε η ταινία, της απόκλεισαν τον όρισμό λαϊκός κινηματογράφος, αν ένα από τα στοιχεία του είναι η επικοινωνία με το λαό. Κατέφυγε σε συμβολισμούς και κρυπτογραφίες μεταφέροντας πολιτικά μηνύματα σ' αυτούς που γνώριζαν τους κινηματογραφικούς του κώδικες και την πολιτική ιστορία της εποχής.

Κατά συνέπεια η ταινία λειτουργεί σαν πολιτικές προτάσεις ανάμεσα σε περιορισμένο κύκλο διανοσόμενων και άφ' έτε-

ρου σαν προτάσεις πάνω σε μία κινηματογραφική φόρμα πρωτόγνωρη σε ελληνική ταινία. Από το συγκεκριμένο αυτό κοινό γίνανε κριτικές συζητήσεις, παραδοχές, αναγνώσεις και σίγουρα επηρεασμοί.

Τό έπεισόδιο που πραγματεύεται στηρίζεται σε ένα πραγματικό γεγονός: τη δολοφονία, στις φυλακές Συγγρού, με τη συμμετοχή, άμηση ή έμηση, όλόκληρου του κοινοβουλευτικού μηχανισμού, του υπόδικου για φόνο Σοφριανού, που κάτω από την απειλή ενός πιστολιού κρατάει δημορσό τον κελί του τό δουλευτή Κριεζή. "Όλη η ταινία είναι μία τελετουργία προετοιμασίας του φόνου του Σοφριανού. Μέσα σ' αυτή την τελετουργία ο Αγγελόπουλος αναπτύσσει τις απόψεις του για την πολιτική κατάσταση της εποχής χωρίς να προχωρεί σε ξεκάθαρες καταδείξεις προσώπων και πραγμάτων. Όλόκληρο τό σύστημα της τελετουργικής προετοιμασίας του δρόμου για τό φασισμό τό κατευθύνει στη διάσωση του δουλευτή Κριεζή. Σκιαγραφώντας τον Κριεζή σαν μεγαλοαστό, ή προσπάθεια κατευθύνεται στη διάσωση των συμφερόντων του μεγαλοστυισμού. Από τη στιγμή που ο Αγγελόπουλος κινείται έξω από τά πλαίσια ενός λαϊκού κινηματογράφου, έχει την ευχέρεια να φορτίσει τό θέμα του με ένα πλήθος θεωρητικών προτάσεων, προσιτών πάλι στο περιερισμένο κοινό του. Έτσι μπαίνουν μέσα ψυχαναλυτικές θεωρίες. Ο δουλευτής παρουσιάζεται όμοφυλόφιλος, πράγμα που γίνεται μία άκόμα βάση δόμησης των σχέσεων του με τό Σοφριανό. Επίσης μπαίνει ένα όλόκληρο συμβολικό σύστημα που με μέθοδο αντιμονταζική ο Αγγελόπουλος, κρατώντας τά πλάνα του σε χρόνο πέρα από τό συνηθισμένο, προσπαθεί να δώσει στό θεατή του την ευκαιρία να αναγνώσει τό παιχνίδι που παίζεται σε κάθε πλάνο.

«ΜΑΗΣ ΤΟΥ '36». Ο «Μάης» του Τάσου Παρρά κινείται στον ίδιο χρόνο με τις «Μέρες του '36» λαβαίνοντας ύπ' όψη τά ίδια ιστορικά δεδομένα. Τό θέμα του είναι ό άπεργιακός άγώνας των καπνεργατών της Θεσσαλονίκης μέσα στό Μάη του 1936. Οι άπεργίες αυτές αναστάτωσαν την κυβέρνηση Μεταξά που σπεύδοντας να ταχτοποιήσει την κατάσταση μετέτρεψε όλόκληρη τη Θεσσαλονίκη σε πεδίο μάχης. Η εξέλιξη αυτών των γεγονότων, τά αποτελέσματα και τά θύματά τους άφησαν μία έντονη ιστορική έμπειρία στό λαό, που μόνο μία αναπαράσταση με τη μορφή του λαϊκού έπους θα μπορούσε να σταθεί αντίξια της στον κινηματογραφικό χώρο, με τη δοσμένη

κινηματογραφική παιδεία του ελληνικού κοινού.

Ο Παρράς, ζώντας στό χώρο της Θεσσαλονίκης και άνασκαλίζοντας από κοντά τά γεγονότα που τον τραβούν να τά κάμει ταινία, βρίσκει μπροστά σε ένα πρόβλημα. Τό να χρησιμοποιήσει την πιο σίγουρη κινηματογραφική που αναφέραμε σημαίνει ένα κολοσσιαίο για τά ελληνικά δεδομένα κεφάλαιο. Η άνυπαρξία του οδηγεί στη χωρίς παραπέρα συζήτηση έγκατάλειψη αυτής της μορφής. Από κεί και πέρα ή υπόθεση τίθεται σε μία πειραματική βάση εξεύρεσης λύσης. Χρησιμοποιεί μία μέθοδο άφαιρετική και έντονα στυλιζαρισμένη θγαίνοντας ένα αποτέλεσμα που άποχτεί τελικά μία άξια πειραματικής κινηματογραφικής προσπάθειας πάνω στην ιστορία, χωρίς όμως να εκπληρώνει ούτε τους πόθους του σκηνοθέτη ούτε την προσμονή του κοινού.

«ΘΙΑΣΟΣ». Ο Αγγελόπουλος έμμεταλλευόμενος τά κεφάλαια του έφοπλιστή Γ. Παπαληού, που θέλει να εμφανίζεται σαν ένας σύγχρονος Μαικήνας, προχωράει σε μία υπεραρπαγή αυτή τη φορά, για τά δεδομένα του ελληνικού κινηματογράφου.

Η ταινία θίγει μία περίοδο που επιδλήθηκε από πάνω σαν μία απαγορευμένη ζώνη της ελληνικής ιστορίας. Την περίοδο ανάμεσα στη Μεταξική δικτατορία και στην εκλογή του στρατάρχη Παπάγου στην προθουπουργία της χώρας. Τό έγχείρημα να γίνει μία τέτοια ταινία, και μάλιστα να ξεκινήσει μέσα στη δικτατορία, αποτέλεσε ένα πολιτικό γεγονός για τον ελληνικό κινηματογράφο. Από κεί και πέρα ή μη άναγνώριση από τό επίσημο μεταδικτατορικό κράτος για αντιπροσώπηση της Ελλάδας στό φεστιβάλ Καννών αύξησε την πολιτική σημασία της ταινίας. Τό ειδικό βραβείο κριτικών στίς Κάννες και τό άρώμα των βρα-

βείων στό φεστιβάλ Θεσσαλονίκης '75 αύξάνουν την έμπορευματική άξία της ταινίας. που μετρίεται φυσικά με τον αριθμό των θεατών της. Κοντά σ' αυτούς τους παράγοντες ήρθε ή προσθεθεί με τρόπο θεαματικό και ή ελληνική κριτική και ή κινηματογραφική είδησεογραφία. Τό πολιτικό θέμα που διημιούργησε ή ταινία, τό όνομα του Αγγελόπουλου και τά βραβεία της δίνουν την ευκαιρία να γραφτούν τόσα όσα για καμιά άλλη ελληνική ταινία, με αποτέλεσμα ή ταινία να φτάσει στον αριθμό των 189.620 εισιτηρίων σε πρώτη προβολή ενώ οι ύπόλοιπες ταινίες του νέου ελληνικού κινηματογράφου κινούνται βασικά γύρω από τά 10.000 εισιτήρια. Κατά συνέπεια πρόκειται και για μία ταινία μαζικής κατανάλωσης.

Η περίοδος που ο Αγγελόπουλος πραγματεύεται στην ταινία του, είναι ή περίοδος που μέσα της μεγάλωσε και που σίγουρα άφησε πάνω στην παιδική του μνήμη τά έντονα διώματα ενός τρελού όνειρου, ενός πανηγυριού με φοβερή συμπύκνωση γεγονότων. Μετά τό τραγικό τέλος αυτού του πανηγυριού, όταν ο Αγγελόπουλος άρχισε να δέλει τά πράγματα πιότερο λογικά, μίας και περνούσε τά δεκαέντε του, μέσα στό ψυχροπολεμικό κλίμα άρχισε να διώνει μαζί με τις μάζες της εποχής του την ιδεολογία της ήττας, που επιδλήθηκε από τά πάνω για να ύποταχτεί ή ιδεολογία της αντίστασης. Τό έπος της αντίστασης τελικά μετατράπηκε σε ένα θλιβερό άπομεινάρι μίας ήρωικής άνάμνησης χωρίς κανέναν να ρωτάει τό γιατί. "Όλη ή γενιά του Αγγελόπουλου κρατάει στη μνήμη της εκείνα τά χρόνια δεμένη συναισθηματικά μαζί τους και άρκεϊται να άφήνει τη φαντασία της να πλάθει χίλια όνειρα τοποθετημένα εκεί μέσα χωρίς να προχωρεί στό πώς έγινε και φτάσαμε ως έκει.

Ο «Θίασος» είναι άκριδώς

«ΘΙΑΣΟΣ»

τουτό το φαινόμενο. Ο 'Αγγελόπουλος παίρνει τα πρόσωπα του από την ψυχναλντική έκδοχή του μύθου των 'Ατρείδων ('Αγαμέμνωνας, Αίγιοθος, Κλυταιμνήστρα, 'Ηλέκτρα, Χρυσόθεμη, Πυλάδης) θέλοντας έπί να δώσει μιά σύγχρονη άποψη πάνω στο μύθο. Τα πρόσωπα αυτά τα μετατρέπει σε ένα θεατρικό μπουλούκι από αυτά που διέτρεχαν όλη την 'Ελλάδα στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα παίζοντας θέατρο. Με αυτό τον τρόπο, βάζοντας μάλινα το θέαμα να παίξει το πιο γνωστό έργο, τη Γκόλφω του Περσείαδη, εκθέτει και τις απόψεις του πάνω στο πολιτιστικό επίπεδο της εποχής. Τα δύο αυτά θέματα, που σίγουρα θα ενδιέφεραν τον 'Αγγελόπουλο και για αυτόνομες ταινίες, τα τοποθετεί μέσα στη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο φορτίζοντας τα άκριδώς με τη συναισθηματική εικόνα που έχει ή γενιά του απέναντι στα γεγονότα. Όλα όσα ξέρουμε πώς γίνανε παρουσία του λαού τα βλέπουμε αντιπροσωπευτικά στην ταινία. Οί φαλαγγίτες του Μεταξά και οί καρικατούρες τους, τό έπος της 'Αλδανίας, ή κατοχή, ή πείνα, ή μαύρη αγορά, ή πορνεία για ένα κομμάτι ψωμί, οί χαφιέδες, οί συνεργάτες, οί εκτελέσεις, τό αντίδρτικο, τά Δεκεμβριανά, οί 'Εγγλέζοι, οί νοθείες στίς έκλογές, ή παράδοση των όπλων, οί Χίτες και οί ταγματασφαλίτες, τό δεύτερο αντίδρτικο, ή Μακρόνησος, οί νέες εκτελέσεις, ή ήττα, ό συμβιβασμός, ό Παπάγος. Όλα αυτά αποτελούν ένα πλούσιο θέαμα αισθητικά δουλεμένο από τον 'Αγγελόπουλο και τον 'Αρβανίτη, που 'χαμε τη φωτογραφία. 'Η θέση που παίρνει ό 'Αγγελόπουλος απέναντι σ' αυτά τά συμβδάντα είναι ή συναισθηματική θέση των άριστερών. Οί καλοί άριστεροί και οί κακοί δεξιοί. Οί μυθοποιήσεις παραμένουν ανέπαφες. Δέν τολμάει να κάμει την παραμικρή νύξη για παρασκήνια και τραγικά λάθη που τίναξαν στον άέρα τά μεγάλα όνειρα του λαού. Οί καπετάνιοι του Ε.Λ.Α.Σ. δέν τοποθετούνται στον ιστορικό τους χώρο σαν πρόσωπα που παίζανε ένα συγκεκριμένο πολιτικό παιχνίδι αλλά σαν ιδανικοί όσοιμάστρες. Με τό να φέρνει ξανά στη θύμηση διώματα και γεγονότα μιάς απαγορευμένης περιόδου μ' αυτό τον τρόπο άρκεείται στην αναπαραγωγή του όνειρου.

Τελικά ή ταινία δουλεύει πάνω στο ίδιο χολιγουντιανό μοντέλο της συναισθηματικής ιστορίας με τους καλούς και τους κακούς και ταντόχρονα έπωφελείται από την παρούσα αντίφαση της καπιταλιστικής αγοράς να κάμει έμποριο τά πάντα, ακόμα και αυτά που την αντίστρατεύονται ιδεολογικά.

Στηριγμένος σ' αυτή την αντίφαση ό 'Αγγελόπουλος μεταχειρίζεται τά τεχνικά μέσα που του παρέχει τό σύστημα για να αντιστρέψει μόνο και όχι να ανατρέψει τους ρόλους των καλών και των κακών. Προς τό παρόν, αυτό του είδους την αντίστροφή μπορούμε να την έχτιμήσουμε σαν ένα δώμα για την παραπέρα ανατροπή και για μία κριτική θεώρηση απέναντι στην ιστορία.

Μορφικά ή ταινία έχει ξεφύγει από τό άπρόσιτο για τό εύρύ κριτικό στύλ που είδαμε στίς «Μέρες του '36» και ξανοίχτηκε σε απλούστευση των κωδίκων της, όπότε σημείωσε και την παραπάνω έμπορική της έπιτυχία.

«ΑΓΩΝΑΣ»: Μέσα στο κλίμα των λαϊκών αγώνων των δύο τελευταίων χρόνων της δικτατορίας και του πρώτου μεταδικτατορικού, κάνει την εμφάνισή της μιά τάση για αγωνιστικό κινηματογράφο, που δέν άρκεείται σε μιά άρχαιακή κινηματογράφηση των αγώνων, αλλά αγωνίζεται ή ίδια, έπιστρατεύοντας τον κινηματογράφο, σε μιά παραπέρα προώθησή τους. 'Αν αφήσουμε κατά μέρος τίς διάφορες μικρού μήκους ταινίες, κυρίως σε super 8, που παρουσιάζθηκαν σε περιορισμένους κύκλους, εκείνοι που καταξιώθηκαν μέσα στον έλληνικό κινηματογράφο πάνω σ' αυτό τό είδος είναι ή «Ομάδα των 'Εξι», που διάλεξε για κινηματογραφούμενο αντικείμενο τους ίδιους τους αγώνες.

Ο «Αγώνας» άρχισε να γυρίζεται από τά μέλη της ομάδας μεμονωμένα, πριν ακόμη δημιουργηθεί ή ομάδα, σαν κινηματογράφηση των γεγονότων με διάφορα φορμά και συνθήκες. 'Η αναγκαιότητα δημιουργίας μιάς ολοκληρωμένης ταινίας πάνω σ' αυτό τό θέμα και τό ξεπέρασμα των διάφορων οικονομικών δυσκολιών, όδήγησε στη δημιουργία της ομάδας. 'Η ομάδα έπεξεργάστηκε τό υλικό που ύπηρχε και άφού τό προέκτεινε με τό γύρισμα νέων γεγονότων έχαμε μιά ταινία σε 16 mm, άσπρόμαυρη, που στη συνέχεια τη μετέτρεψε σε 35 mm. 'Από τά γεγονότα έπιλέχθηκαν τά πιο σημαντικά, κατά τη γνώμη της, και δόθηκαν μ' έναν τρόπο που έντονα άρνεϊται ή έπίσημη πληροφόρηση. 'Εξέχουσα θέση σ' αυτά κατέχουν τό Πολυτεχνείο και οί άπεργιακοί αγώνες.

'Η ομάδα, προσπαθώντας να είναι συνεπής απέναντι στο στόχο της, δέν άρχέστηκε στίς ελάχιστες μέρες που προβλήθηκε ή ταινία στο έμπορικό κύκλωμα αλλά κινήθηκε μέσα από συλλόγους και οργανώσεις με αποτέλεσμα να παρακολουθήσει τίς προβολές ένας πολύ μεγάλος άριθμός θεατών.

«ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ»: Τό θέμα των «Μαρτυριών» είναι ίδιο με τό θέμα του «Αγώνα». 'Η διαφορά βρίσκεται στο ότι έδω πρόκειται πώτερο για μιά άρχαιακή καταγραφή των αγώνων, σε έγχρωμο φίλμ των 35 mm, με τη μορφή κλασικού ντοκυμανταίρ. Δέν είναι τόσο ταινία για άγώνα όσο για μαρτυρία. Βασικά φτιάχτηκε για τό έμπορικό κύκλωμα και μέσα σ' αυτό λειτουργήσε κάλοντας ένα σημαντικό άριθμό εισιτηρίων.

«ΝΕΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ»: 'Η «Ομάδα των Τεσσάρων», που έχαμε τό «Νέο Παρθενώνα», ξεκίνησε με τους ίδιους στόχους της «Ομάδας των 'Εξι»: να κάμουν ένα αγωνιστικό κινηματογράφο. Σάν θέμα τους διάλεξαν τους αγώνες της δεκαετίας του '40 που κατέληξαν στα ξερονήσια της εξορίας, κύρια στη Μακρόνησο, τό «Νέο Παρθενώνα» όπως ονομάστηκε. Τό ιστορικό υλικό που συνέλεξαν παρουσιάζει μιά σημαντική άρχαιακή άξία, αλλά ή ίδια ή ταινία παρασύρθηκε σε ένα συναισθηματικό αγωνιστικό πάθος που σε συνάρτηση με τά σφάλματα κινηματογράφησης μείωσαν τη συνολική άξία χρήσης της ταινίας. Πέρα από αυτά, ή ταινία προσπάθησε να έκμεταλλευτεί την ίδια αντίφαση της αγοράς που έκμεταλλεύτηκε ό «Θιάσος». 'Η πολεμική όμως της ταινίας ενάντια στο σύστημα που τη χρηματοδότησε και τη διένειμε ξεπέρασε τά όρια της άνοχής του. Παραγνωρίζοντας ότι ή ταινία έγινε με τό χρυσάφι του μεγαλοαστού Παπαληού, μιλούσαν ειρωνικά για τους «άστους και τό χρυσάφι τους».

Τό αποτέλεσμα είναι ότι ή ταινία έγκλωβίστηκε και καταποντίστηκε μέσα στο έμπορικό κύκλωμα, άφού πρώτα την είδε τό περιορισμένο γνωστό κοινό της «'Αλκυονίδας», χωρίς να κατορθώσει να πετύχει τους στόχους της.

«ΧΑΨΥ ΝΤΑΙΗ»: Την ταινία τούτη, αν άκολουθήσουμε τίς προθέσεις και τίς συμπληρωματικές εξηγήσεις της σκηνοθέτη, που λένε πώς δέν έχει σχέση με συγκεκριμένο χώρο και χρόνο, θα 'πρεπε να την παραλείψουμε απ' αυτή τη μελέτη. Την εξετάζουμε όμως όχι μόνο γιατί άνάγει σε σαφώς καθορισμένο χώρο και χρόνο για τά ελληνικά δεδομένα, αλλά και γιατί τό κοινό την ταύτιζε άπόλυτα, από παρεξήγηση, μ' αυτό τό χώρο και χρόνο. Πρόκειται για τη διαδίσωση στη Μακρόνησο των εξόριστων μετά τό δεύτερο αντίδρτικο.

Ο Βούλαρης, άποκομίζοντας μιά προσωπική έμπειρία από τη Γυάρο τον τελευταίο χρόνο της χούντας, ξεκινάει να κάμει μιά

Ο κ. 'Ε. 'Αδέρωφ

ό κ. Δ. Μπίτσιος

ό κ. Γ. Ράλλης

ΔΕΝ
είναι
συνδρομητές
του
«ΑΝΤΙ»

Έσείς;

«Χάπν Νταϊν»: Ζώρζ Σαρρή, Γιώργος Μουσχίδης

ταινία πάνω στους θύτες και τὰ θύματα.

Έλαβε ὑπ' ὄψη του τὰ βιώματά του, τίς ἀναμνήσεις του καί τίς διηγῆσεις ἄλλων πάνω στά παθήματά τους. Έλαβε ὑπ' ὄψη του τή νεότερη ἑλληνική ἱστορία καί κύρια τὰ φριχτά συμβάντα μεταξύ τῆς δεξιάς ἐξουσίας καί τοῦ ἀριστεροῦ κινήματος τῆς δεκαετίας τοῦ '40. Έλαβε ἀκόμα ὑπ' ὄψη του ὅλα τὰ μαρτυρία πού γίνανε στό χώρο τῆς Μακρονήσου, τό ἱστορικό μίasma τῆς νεότερης Ἑλλάδας. Όλα αὐτά ἦρθαν στή δημοσιότητα εἴτε μέ δηλώσεις τοῦ ἴδιου τοῦ σκηνοθέτη εἴτε μέ τίς διάφορες ἀπόψεις τῶν κινηματογραφικῶν ἀρθρογράφων. Ἐπὶ πλέον ὁ Βούλγαρος πήγε καί ἔστησε τό συνεργεῖο του πάνω στή Μακρόνησο. Φυσικό ἦταν ὅλοι νά περιμένουν ἀπὸ τό Βούλγαρο ἓνα ἱστορικό ἔργο. Ένα ἔργο πού νά 'χει τό ντοκουμανταριστικό χαρακτήρα ἑνός «Πεθαίνοντας στή Μαδρίτη» ἐνισχυμένο ἀπὸ τὴν ὁμότητα ἑνός «Μάκβεθ» τοῦ Πολάνσκι, γιὰ νά ἀποδώσει τὰ βιώματα ἑνός λαοῦ.

Οἱ προθέσεις του ὅμως δέν ἦταν αὐτές. Ξεκίνησε νά κάμει

ἓνα κινηματογράφο στά δικά του μέτρα, μέ ὁδηγὸ τὴν ποιητική, οὐμानीστική του θέαση τῶν γεγονότων, πάνω στοὺς βασανιστὲς καί τὰ θύματα, στοὺς ἐξουσιαστὲς καί τοὺς ἐξουσιαζόμενους, ἐκτός τόπου καί χρόνου.

Πῆρε σὰ βάση τό μυθιστόρημα τοῦ Ἀντρέα Φραγκιᾶ «Λοιμός», ὅπου ἀφαιρεῖται κάθε στοιχεῖο πού τοποθετεῖ τὰ γεγονότα σέ σαφῶς καθορισμένο τόπο καί χρόνο καί κίνησε τό θέμα του σέ μιὰ ἀφαιρετική ἀτμόσφαιρα μέ ἔντονα στοιχεῖα ρομαντικῆς ὠραιοποίησης τῶν πλάνων του. Ἐκθέτοντας τοὺς συμβολισμούς, τίς ἀφαιρέσεις καί τίς ἀπλοποιήσεις πού ἐξυπηρετοῦν τό δικό του στόχο, τό κοινὸ πού ἐρχεται νά δει τὴν ταινία, παθαίνει σύγχυση. Περιμένει νά δει στό προσκλητήριο νά ἀνεβαίνει ἡ ἑλληνική σημαία καί βλέπει ἓνα ἄσπρο πανί μέ μαῦρο Χ. Περιμένει νά δει ρεαλιστικὲς ἀναπαραστάσεις καί βλέπει συμβολισμούς, πού τό προκατασκευασμένο μοντέλο θέαςῆς του, ἀρκεῖ νά τοὺς ἐρμηνεύσει. Μιά μελαγχολική κυρία, ἡ «μεγάλῃ μητέρα» πού φτάνει στό νησί γιὰ νά παραστῇ στή γιορτὴ πού ἐτοίμασαν γι' αὐτὴν, μοιάζει νά 'ναι ἡ βασίλισσα Φρειδερίκη, ἀλλὰ δέν μοιάζει κιόλας. Τό ὕφος τοῦ Βούλγαρου δέν ἐπέτρεπε ἐξηγήσεις. Ἡ ἀπάντηση τοῦ θεατῆ ὅμως δέν ἐπέτρεπε παρεξηγήσεις.

Ἔτσι ὁ Βούλγαρος μπῆκε ἀθελά του σέ ξένα χωράφια. Ἐγινε δέσμιος ἑνός χώρου καί χρόνου πού δέν ἐπιτρέπει τὴν παραμικρὴ παρεξήγηση. Ἡ ταινία του ὄχι μόνο ἔχασε κατὰ πολὺ σέ λειτουργία στό χώρο πού αὐτός ἠθελε, τό χώρο ἑνός βαθιοῦ οὐμάνισμου, ἀλλὰ λειτούργησε μᾶλλον καί ἀρνητικά σέ ἓνα συγκεκριμένο ἱστορικό συμβάν: Ἡ ἀντίδραση τοῦ κοινοῦ μπορεῖ νά συνοψιστεῖ στὴν πίκρα ὅτι «δέν ἦταν αὐτὴ ἡ Μακρόνησος».

Ένα διβλίο ντοκουμέντο γιὰ τὴ μεσανατολικὴ πυριτιδαποθήκη, γραμμένο μέ τὴν τιμιότητα πού μονάχα ἀγωνιστὲς μποροῦν νά ἐγγυηθοῦν.

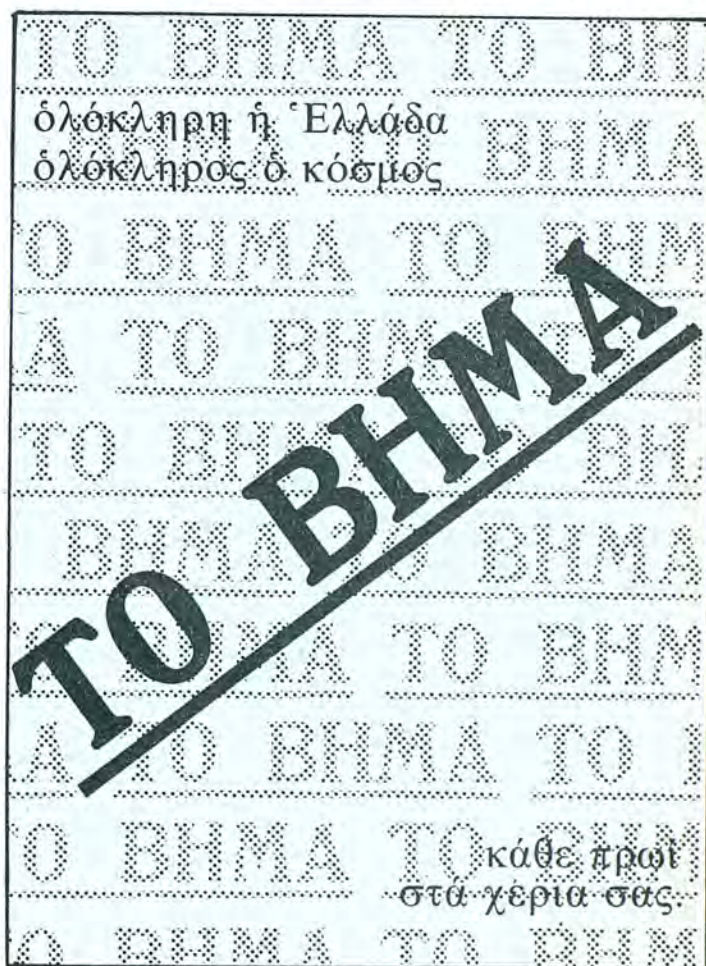
ΛΙΒΑΝΟΣ Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΜΙΑ
ΜΑΡΤΥΡΙΑ
ΑΠ' ΤΗ
ΒΥΡΗΤΤΟ

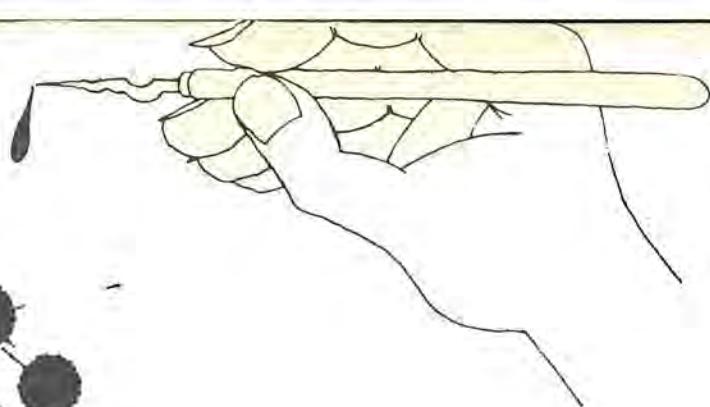
Κεντρικὴ διάθεση: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ
Ζωοδ. Πηγῆς 43

ΘΟΥΡΙΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ὄργανο τοῦ
'ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ'

κάθε πρωτὶ
στά χέρια σας.

Γιά τό αφιέρωμα στην Αίθιοπία (καί πιό ειδικά γιά τή στάση του τύπου τής 'Αριστοτέλης' δ' συνεργάτης τής «Αύγης» Ν. ΒΑΛΤΙΝΟΣ (ψευδώνυμο) μās έστειλε τό παρακάτω σημείωμα:

Ή αγαπητό «Αντί»

Στό τελευταίο τεύχος σου (5 Μάρτη '77) καί στό αφιέρωμα γιά τήν Αίθιοπία, δ' συνεργάτης σου Γιώργος Τσαλακός αφιέρωσε ανάμεσα σ' άλλα καί μιά σελίδα μέ τίτλο «Αίθιοπία, αυτή ή... άγνωστη στον ελληνικό τύπο» (σ. 32), εξετάζοντας τήν κάλυψη αυτού του θέματος από τόν ελληνικό τύπο. Έκεί αναφέρεται καί στην «ΑΥΓΗ» καί σ' ένα δικό μου άρθρο γιά τήν Αίθιοπία (8 Φλεβάρη '77), όπου πολύ εύκολα, καί έντεχνα θάλεγα, σχεδόν μέμφεται τήν «ΑΥΓΗ» γιατί «περιορίστηκε στην ειδησιογραφία που μετέδιδαν τά διεθνή πρακτορεία» καί έμένα γιατί τό άρθρο ήταν «μιά απόπειρα νά πάρει θέση πάνω στά γεγονότα, πράγμα που τελικά δέν έκανε, αλλά περιοριζόταν ν' απαντήσει στο "Ριζοσπάστη" γιά τό άρθρο του στις... 5 Γενάρη» κ.τ.λ.

Σού γράφω λοιπόν γιά νά σχηματίσουν οί αναγνώστες σου μιά πιό σωστή γνώμη γιά τό θέμα (μιάς πού δ' συνεργάτης σου Γ. Τ. διέπραξε καί μιά μικρή αλλά σημαντική αλλοίωση) αλλά καί γιά νά σου μεταφέρω μερικές σκέψεις γιά τόν τρόπο πού παίρνει δ' καθενας «θέση πάνω στά γεγονότα».

1. Απορώ γιατί δ' Γ.Τ. επισημαίνει τό γεγονός ότι ή «ΑΥΓΗ» περιορίστηκε στη διεθνή ειδησιογραφία: Μήπως οί άλλες εφημερίδες δέν έκαναν τό ίδιο; Ή έστειλαν άμέσως έκτακτους απεσταλμένους στην Άντίς Αμπέμπα; Άλλωστε καί δ' ίδιος δ' Γ.Τ. γράφει ένα μήνα περίπου αργότερα γιά τά γεγονότα των αρχών του Φλεβάρη, ενώ ή επίσημη του στην Αίθιοπία έγινε τόν περασμένο Όκτώβρη.

2. Θά διαφωνήσω μέ τήν εκτίμηση του Γ.Τ. ότι ή ελληνική κοινή γνώμη σχεδόν άγνοούσε τό θέμα τής Αιθιοπίας, πού παρουσίαζε «ένα έξοχο ενδιαφέρον, ιδιαίτερα γιά τό λεγόμενο προσοδευτικό χώρο». Ή «ΑΥΓΗ» συγκεκριμένα, ήδη από τά πρώτα φύλλα τής (29-8-74), ασχολήθηκε μέ τήν Αίθιοπία, καί αναφέρω, ένδεικτικά μόνο, άρθρο συνεργάτη τής (14-9-74) μέ τόν ευ-

γλωττο τίτλο: «Οί εξέλιξεις στην Αίθιοπία μās άφορούν άμεσα». Καί επανήλθε αργότερα μέ άλλες αναλύσεις (6-10-74 από τή Ρινάσιτα, 27-11-74, 10-12-74 κ.τ.λ.). Υπάρχει δέδοια τό μόνιμο πρόβλημα του ελληνικού τύπου πού είναι οί αντιγραφές ή μεταφράσεις ξένων καί ή ούσιαστική έλλειψη πρωτότυπων άρθρων από έλληνες αναλυτές διεθνών γεγονότων.

3. Δέν ξέρω τί έννοει δ' Γ.Τ. όταν γράφει ότι τελικά δέν πήρα θέση στά γεγονότα. Στό άρθρο μου αυτό, πού γράφτηκε άμέσως μετά τά γεγονότα (8 Φλεβάρη) καί πριν τήν «ένδιαφέρουσα ανάλυση» του Μ. Ράπτη στο «Βήμα» (15 Φλεβάρη) καί τήν πραγματικά «σοδαρή ανάλυση» του Α. Τριανταφυλλίδη στη «Σοσιαλιστική Πορεία» (12 Φλεβάρη), αναφέρονται συνοπτικά οί εξέλιξεις πού οδήγησαν από τό 1974 στην τελευταία έκκαθάριση στο Ντέργκ, επισημαίνοντας οί αντιφάσεις τής ήγερτικής ομάδας, αλλά καί τά μέτρα πού έχουν παρθεί ένάντια στην αντίδραση, σκιαγραφούνται οί δύο κύριες αντίπαλες δυνάμεις, ή δεξιά δηλ. «Αιθιοπική Δημοκρατική Ένωση» καί τό «Επαναστατικό Κόμμα του Αιθιοπικού Λαού», χωρίς νά κριθεί ή άπήχησή του τελευταίου, καί δίνεται ιδιαίτερη σημασία στο πρόβλημα τής Έρυθράς, όπου τό Ντέργκ προσπαθεί μέ χίλιους τρόπους νά καταστείλει τό ένοπλο έθνικοαπελευθερωτικό κίνημα πού ζητά τήν αυτοδιάθεση. Επιπλέον στο άρθρο αυτό τόνιζε τό βαθμό έξάρτησης από τίς ΗΠΑ, τή συμβολή των Ίσραηλινών στην εκπαίδευση ειδικών σωμάτων, τή ένταξη μέ τή Σομαλία αλλά καί σέ γενικές γραμμές τίς θέσεις πού προβάλλει ή ήγερτική ομάδα του Ντέργκ καί τό «Επαναστατικό Κόμμα του Λαού» επισημαίνοντας τίς κοινωνικές αναθέσεις πού εκφράζονται καί μέσα στο Ντέργκ καί δημιουργούν τάσεις μέ σοσιαλιστική προοπτική ή τάσεις μέ δικτατορική προοπτική.

4. Πιστεύω δηλαδή πώς καί στην περίπτωση τής Αιθιοπίας εκείνο πού έχει πρωταρχικά άξία είναι νά δίνονται στον αναγνώ-

στη οί πληροφορίες καί τά στοιχεία πού συνθέτουν σφαιρικά τό πρόβλημα, νά τονίζονται (στο βαθμό πού είναι γνωστά) τά οικονομικά - κοινωνικά στοιχεία άπ' όπου εξαρτάται ή ταξική πάλη, νά επισημαίνονται οί δυνάμεις πού δρουν στη συγκεκριμένη περιοχή, νά παρουσιάζεται τό πρόγραμμά τους, οί σχέσεις τους, ή προοπτική τους, νά φτάνουμε τελικά στη διαμόρφωση μιάς γνώμης από τόν αναγνώστη πού νά προϋποθέτει, επιτέλους, καί τήν κριτική τοποθέτησή του απέναντι στα πράγματα. Όχι έτοιμα τοιτάτα, ούτε «ζήτω», ούτε μηχανικές μεταφορές, ιδιαίτερα όταν ή κατάσταση σέ μερικές χώρες είναι τόσο ρευστή όσο καί εύκολη ή χρησιμοποίηση ήχηρών λέξεων. Γιατί είναι τελειώς άνευθυνη καί δογματική ή άνεπιφύλακτη υποστήριξη (ή μάλλον αντιγραφή) των θέσεων κάποιου πάνσοφου κέντρου πού κρίνει (καί ξερούμε πως!) ότι ένα καθεστώς είναι σοσιαλιστικό, αντιιμπεριαλιστικό, προσοδευτικό, λαϊκό, επαναστατικό ή, αντίθετα, αντιδραστικό, δικτατορικό, φασιστικό, τυραννικό κ.τ.λ. όταν έχουμε ήδη τήν πικρή (καί τραγική γιά τούς

κόμμα εξακολουθούσε νά συνεργάζεται μέ τό σοσιαλιστικό (,) κόμμα Μπάαθ τής Συρίας μέχρι τόν Όκτώβρη του 1976! Μιά τέτοια θέση ήθελε, μήπως, δ' συνεργάτης σου Γ.Τ. καί από τό άρθρο μου γιά τήν Αίθιοπία; Άλλωστε καί γιά τήν ούσία τής τελευταίας έσωκαθεστωτικής μεταβολής καί γιά τό καθεστώς πού διακηρύττει τό σοσιαλισμό καί βλέπουμε τί εφαρμόζει, δέν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην ανάλυση τής «ΑΥΓΗΣ» καί του Γ.Τ. στο «ΑΝΤΙ».

5. Στόχος του άρθρου δέν ήταν δ' «Ριζοσπάστης». Άπλως αναφέρθηκε ένδεικτικά σ' αυτόν γιά νά δείξω τήν εύκολη καί δογματική τοποθέτηση απέναντι (καί) σέ θέματα διεθνή, πού πηγάζει από τήν τυφλή ύποταγή καί έξάρτηση από τό ένα καί μοναδικό (καί πάνσοφο) διεθνές κέντρο. Δέ χρειάζεται νά αναφερθώ στην άλλη, έξίσου δογματική άποψη, πού βλέπει παντού μόνο δύο υπερδυνάμεις, άδιαφορώντας γιά τούς λαούς καί τίς συγκεκριμένες δυνάμεις πού αγωνίζονται στις διάφορες χώρες. Άρκει τό παράδειγμα τής Άγκόλας, όπου τό «Λαϊκό Κόμμα» ήταν πρακτορείο, οί Κουβανοί ήταν μισθοφό-

ΤΑ ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΑΙΘΙΟΠΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΤΥΠΟΣ

λαούς) πείρα αυτής τής, τουλάχιστο αντιδιαλεκτικής, τοποθέτησης καί τής έξίσου εύκολης άλλαγής γραμμής αργότερα. Άς μ'ήν ξεχνάμε, γιά παράδειγμα, ότι όταν οί Παλαιστίνιοι σφάζονταν στο Λίβανο από τή συριακή κυβέρνηση του μισαθικού καθεστώτος Άσαντ (στην όποία συμμετείχε καί τό ΚΚ Συρίας μέ δύο ύπουργούς) δ' Χαρ. Φλωράκης εκδήλωσε μαζί μέ τό γραμματέα του ΚΚ Συρίας τήν αλληλεγγύη του καί τή συμπαράστασή του στον άγώνα τής Παλαιστινιακής Άντίστασης ένάντια στον ιμπεριαλισμό, τό σιωνισμό καί τήν αντίδραση! (Βλ. «ΑΥΓΗ» 4-6-76 «Προλεταριακός διεθνιαμός»). Καί ένα άλλο ελληνικό πολιτικό

ροι κ.τ.λ. καί τό πιό πρόσφατο πού δ' Σαντάτ, χωμένος πιά κατάδρα στην άγκυλιά του άμερικάνικου ιμπεριαλισμού, έγινε ξαφνικά αντιυπερδυναμικός γιάτί έδωξε τούς Σοβιετικούς από τήν Αίγυπτο...

6. Τέλος έρχομαι στη μικρή αλλοίωση του άρθρου. Γράφει δ' Γ.Τ. ότι περιορίστηκε ν' απαντήσω «στο «Ριζοσπάστη» γιά τό άρθρο του στις... 5 Γενάρη» (οί τρεις τελείες αποκλείουν τήν παραδρομή). Ένώ στο άρθρο αναφέρεται ότι: «Βλέποντας λοιπόν, έτσι συνοπτικά, τίς τελευταίες εξέλιξεις στη χώρα αυτή, καί θεβαιώνοντας τήν άνομοιογένεια καί τή σχεδόν ψηλαφητή άναζήτηση του δρόμου γιά τό ξε-

πέρασμα της υπανάπτυξης από τις δυνάμεις που επέβαλαν την αλλαγή, και οι όποιες, ωστόσο, δεν κατάφεραν να κινητοποιήσουν με τό μέρος τους τα πιο συνειδητοποιημένα τμήματα του αιθιοπικού λαού, δεν μπορούμε να μιλάμε για «παλλαϊκή υποστήριξη της κυβερνητικής πολιτικής γραμμής» («Ριζοσπάστης» 9 Γενάρη '77) ούτε και να πανηγυρίζουμε ότι «άποκαλύφθηκε ο άντεπαναστατικός ρόλος» ήγετων μελών του Ντέργκ και ότι αφού οι «άντεπαναστάτες» έκτελέστηκαν, «ή απόπειρα του φασιστικού πραξικοπήματος έχει αποτύχει» και όλα πάνε μιά χαρά – όπως περίπου γράφει ο «Ριζοσπάστης» στις 5 τρέχ.». Έτσι γίνεται σαφές νομίζω το πλήρες νόημα της παραγράφου και κυρίως ότι αναφέρομαι σε δημοσίευμα της 5 Φλεβάρη και όχι Γενάρη. Τελειώνοντας θέλω να τονίσω κάτι που ίσως θα έπρεπε να είχα κάνει από την αρχή. Η συμβολή του «ΑΝΤΙ» στην τοποθέτηση και διερεύνηση θεμάτων, ελληνικών και διεθνών, είναι πολύτιμη και απαραίτητη. Ελπίζω να μένουν πάντα στην έπαλξη του διαλόγου και της αντιπαράθεσης απόψεων που τόσο έχουν λείψει από το ελληνικό κίνημα. Ευχαριστώ για τη φιλοξενία.

Νίκος Βαλτινός

● *Ο συνεργάτης μας Γ. Τσαλακός απαντά:*

Προτού μπώ στην ουσία των όσων γράφει ο συνεργάτης της «ΑΥΓΗΣ» κ. Ν.Β. θα σταθώ στην τελευταία παράγραφο της επιστολής του, όπου αφήνει να διαφανεί κάποια «αμφιβολία» γου για το κατά πόσο το «ΑΝΤΙ» θα παραμείνει «πάντα σάν έπαλξη διαλόγου και της αντιπαράθεσης απόψεων, που τόσο έχουν λείψει από το ελληνικό κίνημα». Και η αμφιβολία του κ. Ν.Β. φαίνεται να γεννήθηκε από τη στιγμή που το δικό μου σημείωμα για το πώς είδε τις πρόσφατες εξελίξεις στην Αιθιοπία ο ελληνικός τύπος περιέλαβε και τον ίδιο και την απόπειρά του να πάρει θέση πάνω στα γεγονότα, πράγμα που τελικά δεν έκανε. Είναι περιττό, νομίζω, να πω πώς αυτή η «αμφιβολία» είναι και άχρηστη και άχρηαστη.

Τά δυο εξάλλου γράφονται στα σημεία 4 και 5 της επιστολής του κ. Ν.Β. είναι σαφές πώς κάποιον άλλου έπρεπε να απευθύνονται, μιά και έγω ούτε τη θέση του «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» πήρα ούτε του κόμματος «που συνέχισε να έχει σχέσεις με το σοσιαλιστικό (!) κόμμα Μπάαθ» μετά τη συριακή είσοδό στο Λίβανο – και προφανώς έννοει το ΠΑΣΟΚ. Δεν θάθελα λοιπόν να τα αποδώσω σε «εκτεταμένη ταχύτητα»...

Τ'ΑΣ δούμε όμως τά σημεία που θίγει ο κ. Ν.Β. στην επιστολή του:

1. Το πρώτο ερώτημα του κ. Ν.Β., που πραγματικά θά μπορούσε να τό αποκαλέσει κανένας «άπορία», είναι «γιατί ο Γ.Τ. (δηλ. έγω) έπισημαίνει τό γεγονός ότι ή «ΑΥΓΗ» περιορίστηκε στη διεθνή είδησεογραφία; Μήπως οι άλλες έφημερίδες δεν έκαναν τό ίδιο; Η έστειλαν άμέσως έκτακτους άπεσταλμένους στην Άντις-Άμπέμπα;...» Είναι βέβαια εύλογη ή άπορία. Έξάλλου και ο ίδιος ο κ. Ν.Β. έπισημαίνει πιο κάτω «τό μόνιμο πρόβλημα του ελληνικού τύπου, που είναι οι άντιγραφές ή μεταφράσεις ξένων... κ.λπ...» Καί καθώς θά διάβασε ο κ. Ν.Β. στό σημείωμά μου αναφέρω όλες σχεδόν τίς έφημερίδες. Δεν θά μπορούσα δυστυχώς να κάνω εξαίρεση στην «ΑΥΓΗ». Έκείνο που περίμενα να δώ ήταν μιά σοβαρή άνάλυση, προοίν συστηματικής παρακολούθησης των εξελίξεων και αξιολόγησής τους, πολύ περισσότερο βέβαια από ένα κομματικό έντυπο όπως ή «ΑΥΓΗ» που πρέπει να εκφράζει και κομματική γραμμή και όχι μιά πρόχειρη συγκόλληση πληροφοριών. Γιατί δεν έξηγείται διαφορετικά τό γεγονός ότι ο κ. Ν.Β. βλέπει τους «φοιτητές, τά εργατικά συνδικάτα, τούς διανοούμενους κ.λπ. να μπαίνουν σε λειτουργία και να συμμετέχουν στις οργάνσεις εξέλιξης», αφού προηγούμενα «ή έπαναστατική ομάδα διακηρύττει τό σοσιαλισμό» κ.λπ. Προφανώς ο κ. Ν.Β. δεν ξέρει ότι ή φοιτητική έξόρμηση τίς έπαρχίες, γνωστή ως «National Campaign For Development Through Co-operation», ήταν έμμεσα ύποχρεωτική για τούς φοιτητές και ότι στις 17 του Δεκέμβρη 1975 δίνεται χάρη σε φοιτητές που είχαν συλληφθεί και κρατούνταν για τό λόγο ότι άρνήθηκαν να πάρουν μέρος σ' αυτή την έκστρατεία. Καί δεν είναι βέβαια μόνο αυτό. Στο άρθρο μου αναφέρω και άλλα γεγονότα που ο κ. Ν.Β. θά μπορούσε να πάρει ύπόψη του, όπως, για παράδειγμα, την άπόπειρα του ΡΜΑC να έλέγξει τη Συνομοσπονδία των Έργατών της Αιθιοπίας (CELU), που κατέληξε στη δολοφονία του γραμματέα Μπεγιένε Σόλομον. Δεν ήταν λοιπόν θέμα «έκτακτου άπεσταλμένου» αλλά μιάς σοβαρής άνάλυσης βασισμένης σε γεγονότα και όχι μιάς γενικής κυριαρχούσας έντύπωσης. Τό φαινόμενο όμως είναι γενικότερο και τό είχα αναφέρει στό σημείωμά μου άποκαλώντας το «έλληνική άγνοια» του άφροασιατικού χώρου.

2. Ο κ. Ν.Β. διαφωνεί με την εκτίμησή μου ότι ή ελληνική κοινή γνώμη ήταν άπληροφόρητη

για τό θέμα «Αιθιοπία» και μού άντιτάσσει ότι ή «ΑΥΓΗ» δημοσίευσε κατά καιρούς διάφορα άρθρα κ.λπ. Φαντάζομαι όμως να συμφωνεί ο κ. Ν.Β. ότι είναι ένα έντελως διαφορετικό πράγμα τό να ξέρει κάποιος ότι «έπρεσε ο Χάιλέ Σελάσιε και ή έξουσία δρίσκεται στα χέρια των στρατιωτικών» από τό να ξέρει τί πραγματικά συμβαίνει στην Αιθιοπία, και έννοώ τίς άντικειμενικές εξελίξεις και όχι όποιαδήποτε ιδεολογική άποψη. Έτσι, λοιπόν, ρωτώ τόν κ. Ν.Β. άν ύποστηρίζει στα σοβαρά την άποψη του τη στιγμή που όχι μόνο ή κοινή γνώμη αλλά και άνθρωποι που άσχολούνται άγνοούσαν (δέν ξέρω κατά πόσο και ο κ. Ν.Β. – πάντως στό άρθρο του στην «ΑΥΓΗ» δέν είδα καμιά αναφορά) τό σοβαρό ρόλο που διαδραματίζει στις αιθιοπικές εξελίξεις τό «Προσωρινό Γραφείο για την Οργάνωση του Λαού» (Provisional Organising Committee) με έπικεφαλής τόν Χάιλε Φίντα και την ομάδα των «διανοουμένων» του. Τό Γραφείο αυτό άποτελεί σήμερα την ούσιαστική πηγή έξουσίας, μιά και χαράσσει την πολιτική και ιδεολογική γραμμή του ΡΜΑC, και είναι άκριδώς ή συμμαχία Φίντα-Μενγκίστου που δίνει στόν τελευταίο την ισχυρή θέση του. Δεν ξέρω τί μπορεί να έννοει ο κ. Ν.Β. με τίς λέξεις «έγνημερωμένος» ή «πληροφορημένος», αλλά νομίζω πώς μιά στοιχειώδης γνώση της δομής της έξ-

ουσίας στην περίπτωση της Αιθιοπίας είναι άδρος sine qua non.

3. Όταν στό σημείωμά μου έγραφα ότι ο κ. Ν.Β. «τελικά δέν πήρε θέση πάνω στα γεγονότα», έννοούσα ότι περιορίστηκε σε μιά σκιαγράφηση μερικών γενικών προβλημάτων που παρουσιάζουν οι αιθιοπικές εξελίξεις. Κι ένώ κάτω από τό μικρό τίτλο, μέσα στο κείμενο του άρθρου του, «Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΕΝΓΚΙΣΤΟΥ» θά περίμενε κανένας να δει ποιά είναι αυτή ή προοπτική, ο κ. Ν.Β. περιορίζεται ν' άπαντήσει στό «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» για τά άρθρα του στις 9 Γενάρη (στό σημείωμά μου μπήκε κατά λάθος 5 Γενάρη) και 5 Φλεβάρη, και μάλιστα άρνητικά, ότι δηλαδή «δέν μπορούμε να μιλάμε για παλλαϊκή ύποστήριξη κ.λπ.». Τό ούσιαστικό πρόβλημα δέν είναι άν ο κ. Ν.Β. άπαντούσε σε άρθρο του «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» που δημοσιεύτηκε τό Γενάρη ή τό Φλεβάρη (άπό τό κείμενο του άρθρου του, άπόσπασμα του όποίου αναφέρει στην επιστολή του ο κ. Ν.Β., φαίνεται ότι άπαντούσε και στα δύο άρθρα του Ρ.) αλλά τό γεγονός ότι ή άπάντηση στό Ρ., έστω και άρνητικά διατυπωμένη, ήταν για τόν κ. Ν.Β. μιά πιο «επείγουσα ανάγκη» από τό να μάς έξηγήσει ποιά τέλος πάντων είναι ή προοπτική του Μενγκίστου. Αύτή ήταν ή έννοια της δικής μου αναφοράς στό άρθρο του κ. Ν.Β. στην «ΑΥΓΗ».

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Άγαπητό ΑΝΤΙ

Στίς 5 Φλεβάρη κυκλοφόρησε και άνάμεσα στην ύλη σου ύπρχε και ένα ρεπορτάζ για τίς φοιτητικές εκλογές.

Υπότιτλοι: «Περισσότερες παρατάξεις» (που έρμηνεύεται κατακερματισμός των προοδευτικών δυνάμεων).

«Μικρότερη συμμετοχή» (σ' αυτό συμφωνά άπόλυτα και ή ΔΑΠ, αλλά διαφωνεί ή άντικειμενική πραγματικότητα).

«Χαρακτηριστική άδρανοποίηση» (που σημαίνει ότι τό Φ.Κ. πήρε την κάτω βόλτα).

Ποιόν έξυπνότεροσε αυτό τό άρθρο άς τό αφήσουμε στους άναγνώστες σου.

Όμως... θά παρατηρήσω άκόμα κάτι για κάθε ύπότιτλο, που είναι και ή ούσία του ρεπορτάζ.

1. «Περισσότερες παρατάξεις» Τό μισό ρεπορτάζ άσχολείται με τόν άρριθισμό του κέντρου που προσπαθεί να σοσιαλίζει με όλες αυτές τίς ομάδες, που όλες μαζί σ' όλη την Ελλάδα δέν γεμί-

ζουν μιά αίθουσα. Καί έτσι βγάξεις τό συμπέρασμα πώς ύπάρχουν πολλές παρατάξεις. Καί όμως τό αντίθετο ούσιαστικά συμβαίνει. Ένωτικές τάσεις έμφανίστηκαν και όχι διάσπαστικές στό σύνολο του Φ.Κ. (βλέπε Θεσσαλονίκη κ.ά.)

2. «Μικρότερη συμμετοχή» Ψέματα! και άπορώ γιατί τό γράφατε 5-2-77 αφού δέν ξέρατε θετικά τη συμμετοχή.

Πληροφορά πώς ψήφισαν 515 ψηφοφόροι παραπάνω μόνο στην Άθήνα – Θεσσαλονίκη και μάλιστα καταδίκασαν τη ΔΑΠ – ΝΔΦΚ, που άποφύγατε να τό αναφέρετε.

3. «Χαρακτηριστική άδρανοποίηση»

Οί πολιτικές νεολαίες βγήκαν μιά δδομάδα πριν τίς εκλογές και μίλησαν και για μαζική συμμετοχή στις εκλογές. Αυτό σημαίνει πώς τό Φ.Κ. είναι άδρανοποιημένο; Τέτοια λογική μόνο στό «συγκρότημα Μπότση» ύπάρχει.

Τό «Αντί» παρουσιάζεται σάν προοδευτικό περιοδικό. Άν έχει

τή γνώμη πώς το Φ.Κ. έχει αδρανοποιηθεί καλά θά κάνει νά 1) ορίσει τί είναι Φ.Κ. και πού είναι, ή θέση του 2) ποιά τά καθήκοντα στην τωρινή φάση. Και αν τελικά δεί πώς το Φ.Κ. δέν εκπληρώνει τά καθήκοντα πού τού βάζει μπροστά τό κίνημα, τότε νά μιλήσει γιά αδρανοποίηση... 'Ο άφορισμός είναι ένδεικτικό των παύων και όχι των ανθρώπων πού σκέφτονται διαλεκτικά.

Εύχαριστώ γιά τή φιλοξενία
ΙΑΚΩΒΟΣ ΑΡΕΤΑΚΗΣ
Φοιτητής

'Ο συνεργάτης μας Τ. Πανταζής άπαντά:

1. 'Ο έπιστολογράφος φαίνεται νά πιστεύει πώς «ένωτικές τάσεις έμφανίστηκαν και όχι διασπαστικές στό σύνολο τού Φ.Κ.».

Πέρα όμως από τή διαδικασία στή Θεσσαλονίκη και τό κοινό ψηφοδέλτιο στήν Αθήνα, ποιές άλλες ένωτικές προσπάθειες έμφανίστηκαν;

Γιατί δέν μπορούν νά θεωρηθούν σάν ένωτικές τάσεις οί συγκολλησεις μιά μέρα πριν από τίς έκλογές.

2. 'Η αύξηση κατά 2.65% τής προσέλευσης δέ σημαίνει μεγαλύτερη συμμετοχή.

Είναι θετική ή μαζική προσέλευση των φοιτητών στίς κάλπες, μιά πού ένισχύει και διευρύνει τό κύρος των νέων Δ.Σ. Δέν σημαίνει όμως πώς υπήρχε και ενεργητική συμμετοχή στην προεκλογική διαδικασία, δηλαδή σέ άπολογιστικές συνελεύσεις ή παρουσιάσεις προγραμμάτων.

Σέ μερικές σχολές π.χ. τό σύνολο των ψηφισάντων πλησίαζε τόν άριθμό των έγγεγραμμένων στους καταλόγους ενώ αυτοί πού παρακολούθησαν και ψήφισαν τόν άπολογισμό έφταναν στό 10-15% των ψηφισάντων.

3. 'Από τόν υπότιτλο «χαρκτηριστική αδρανοποίηση» ό έπιστολογράφος συμπεραίνει, κατά «διαλεκτικό σχήμα σκέψης», πώς τό Φ.Κ. πήρε τήν κάτω δόλτα. "Ο.τι κι αν περιέχει ή έκφραση «κάτω δόλτα», νομίζουμε ότι απέχει πολύ από τήν αδρανοποίηση.

Πιστεύουμε πώς στίς φρενές έκλογές φάνηκε πολύ καθαρά ή ύψηλή συνειδητότητα των φοιτητών, πού προσήλθαν στίς κάλπες όχι βέβαια από διάθεση επιβράδυνσης των Δ.Σ.

'Ο έπιστολογράφος άλλου ζητά όρισμό τού Φ.Κ., πού είναι ή θέση του, ποιά τά καθήκοντά του στην τωρινή φάση κ.λπ.

Θά μπορούσαμε νά τού υπενθυμίσουμε πώς χρειάστηκε κάποτε δλόκληρη σχεδόν χρονιά, πού τά άμφιθέατρα άδειάζανε στίς γεν. συνελεύσεις (μιά και οί συζητήσεις και άντεγκλήσεις άναφέρονταν σέ θέματα γενικά ή άσχετα μέ τά καθημερινά προβλήματα των φοιτητών), γιά νά γίνει διαπίστωση, συνείδηση και πρακτική των παρατάξεων ή επιχειρούμενη πιά σήμερα στροφή πρós τίς σπουδές (περιεχόμενο, τρόπος διδασκαλίας κ.λπ.) και ή αντιμετώπιση τού Πανεπιστημίου σάν θεσμού όχι μόνο εκπαιδευτικού αλλά και καταπιεστικού.

Γιά τά υπόλοιπα πού μās καταμαρτυρεί ό φίλος έπιστολογράφος, νερό κι άλάτι.

Παράκληση: οί έπιστολές νά είν-

ναι σέντομες και - αν είναι εβ-

κολο (παρακαλεί τό τυπογρα-

φείο) - δακτυλογραφημένες.

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

κ. Διευθυντά,

Και τόλμη και άντικειμενικότητα διαθέτει τό «Αντί». Υποστηρίζουμε και Αρετήν. 'Η τελευταία πιστεύουμε ότι θά τού δώσει τή δυνατότητα νά μή επιμείνει στην άνδριδεία πού όφείλεται στην κακή (μόνο;) πληροφόρησή του των δσών γράφει στό τεύχος 65, 19-2-77, σελ. 7, κάτω άπ' τόν τίτλο «Μιά επιχείρηση», γιά τό «Ελληνικό Έκπαιδευτήριο». Τό «Αντί» μάχεται γιά τήν αλήθεια. Είμαστε βέβαιοι, επειδή, άλλωστε, γνωρίζει πρόσωπα και πράγματα τού Σχολείου μας, ότι θά πεισθεί πώς κάτι δέν πήγε καλά μέ τό παραπάνω σχόλιο. Λοιπόν:

1) Τό θέμα τής «Διαμαρτυρίας», πού έλαβαν ταχυδρομικά γονείς μαθητών τού «Ελληνικού Έκπαιδευτηρίου» αντιμετώπιστηκε πολύ σωστά από τήν Μαθητική Κοινότητα τού Σχολείου, επειδή από τήν ίδια θεωρήθηκε άποκλειστικά δικό της θέμα, μιά και σάν συντάκτες τής διαμαρτυρίας άναφέρονταν - χωρίς όμως νά υπάρχουν και τά όνόματά τους - είκοσι επτά μαθητές. 'Ο τρόπος τής αντιμετώπισης δείχνει τήν ευσυνείδηση, υπευθυνότητα, ώριμότητα των παιδιών. 'Ελπίζουμε ότι θά έχετε πάρει τή σχετική ανακοίνωση τής Μαθ. Κοινότητας τού Σχολείου. 'Η παρέμβαση τού Σχολείου δέ θά είχε κανένα νόημα.

2) 'Η πληροφορία ότι έγινε έρευνα στίς τσάντες των μαθητών είναι άνακριτής. 'Η αλήθεια είναι ή παρακάτω: Στίς 11.20 τής Πέμπτης 10/2 ή Γραμματεία τού Σχολείου πήρε άνώνυμο τηλεφώνημα ότι στό εκπαιδευτήριο είχε τοποθετηθεί δόμβα. Δέν τό πιστέψαμε. Γιά κάθε ένδεχόμενο, όμως, είπαμε στό παιδιά νά κατεβούν στό προαύλιο και τηλε-

φωνήσαμε στό άστυνομικό Τμήμα Ψυχικού. Από τούς άστυνομικούς, μέ συνοδεία καθηγητών, έγιναν έρευνες στους βοηθητικούς χώρους τού Σχολείου, στό βάθος των έδρών, στό μηχανοστάσιο, κ.λπ. Καμιά - άπόλυτα καμιά - τσάντα δέν ψάχτηκε. Πολύ περισσότερο... «δέ βρήκαν» κι άκόμη περισσότερο δέν «πήραν μαζί τους» οί άστυνομικοί.

3) Φυσικά δέν τιμώρησε τό σχολείο κανένα μαθητή «γιατί βρέθηκε «κάτι» στην τσάντα του από τόν έλεγχο». Πώς θά μπορούσε νά γίνει άλλιώς, άφού όλη ή πληροφορία γιά ψάξιμο τσαντών κλπ., είναι γέννημα φαντασίας κακού (μόνο;) πληροφοριοδότη;

'Η έγκυρότητα και σοβαρότητα τού περιοδικού επιβάλλει τήν επανόρθωση.

Γιά τόν Σύλλογο των καθηγητών «Ελληνικού Έκπαιδευτηρίου» 'Ο Λυκειάρχης Δ. Βορίσης

Σ.Σ: Γενικά, τά περιστατικά είναι όπως τά λέει ό κ. Βορίσης.

"Ομως;

1. Οί μαθητές δέν πληροφορήθηκαν ποτέ από κάποιον υπεύθυνο γιατί στίς 10/2 τούς κατέβασαν στό προαύλιο: έρευνα γιά δόμβα ή γιά «άλλους λόγους»; 'Η δεύτερη έκδοχή διαδόθηκε περισσότερο καθώς κυκλοφόρησε ότι σέ τσάντα μαθητή βρέθηκαν προκηρύξεις τής Αριστεράς κι ό μαθητής έπρόκειτο νά τιμωρηθεί.

2. Τό κείμενο τής «Διαμαρτυρίας» δέν άφορά μόνο τούς μαθητές. Αφορά και τό σχολείο - και θ' άφορούσε κανονικά και τό 'Υπουργείο, αν δέν ήταν, περίπου, μέσα στό πνεύμα των αντικομμουνιστικών λόγων τού κ. Ράλλη. Και όπωσδήποτε δέν υπήρχε ούσιαστικός αντίλογος, νομίζουμε.

ΑΜΟΡΓΟΣ: ΚΟΔΡΟΥ 3 (ΠΛΑΚΑ) τηλ.
3243836

Λαϊκά έπιπλα δουλεμένα μέ τό χέρι
Παραδοσιακά - Προσαρμοσμένα

Στό μαγαζί τους στην Πλάκα, προέκταση τής όδοϋ Βουλής, ό Κώστας και ή Ρένα Καϊτατζή δουλεύουν τό παραδοσιακό ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΠΛΟ, μ' ένα τρόπο άυθεντικό και μοναδικό σ' όλόκληρη τήν Αθήνα.

Καναπέδες, κασέλες, τραπεζαρίες, κρεβατοκάμαρες, μπάσια, μιντέρια σέ έκπληκτικές ποικιλίες λαϊκών σχεδίων (σκυριανά, μετσοβίτικα, Πηλίου, Ύδρας κλπ.)

"Επιπλα και διακοσμητικά (φωτιστικά, κεραμικά, ύφαντά), πού δίνουν νέα αίσθηση στό σπίτι και σέ τιμές προσιτές γιά τά νέα ζευγάρια.

ΑΜΟΡΓΟΣ: ΚΟΔΡΟΥ 3 (ΠΛΑΚΑ).

Σας περιμένουμε

Αγαπητό «ΑΝΤΙ»

Θά έπιθυμούσα νά διορθώσω μιά λεπτομέρεια. Ο Cardan, πού άναφέρει ο Michel Foucault στήν «Ιστορία της τρέλλας» (Έλλην. έκδ. «Ηριδανός», σελ. 26), δέν είναι ο Paul Cardan, δηλαδή ο Κορνήλιος Καστοριάδης, αλλά ο Jerom Cardan, γιατρός, αστρολόγος και «διάσημος τρελλός» του 16ου - παρακαλώ - αιώνα. Δέν είχε βέβαια την ύποχρέωση νά τό γνωρίζει ο Γ. Νικολάου στην έπιστολή του στο «Αντί» (τεύχος 66). Η έκδοση στά έλληνικά δέν έχει κρατήσει τίς ύποσημειώσεις. Τό γαλλικό όμως κείμενο, και μάλιστα όχι των εκδόσεων 10/18 αλλά τό άλλο, των εκδόσεων Gallimard (1973, σελ. 32), αναφέρει ως ύποσημείωση (1) τό έργο του Jerom Cardan. Τήν αντίγραφο: «Jerom Cardan «Ma vie», traduction Dayré, σελ. 170». Άγνοεί άραγε ο Foucault τόν δεύτερο Cardan και άρνείται νά προτάξει τό άρχικό γράμμα του όνόματος του πρώτου;

Γιώργος Βέλτσος

ΕΝΑΣ ΜΑΘΗΤΗΣ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΖΕΤΑΙ

Αγαπητό «Αντί»

Χάρηκα ιδιαίτερα πού είδα στίς στήλες σου γράμμα συμμαθητή πάνω στό ένδοπααραξιακό προβλήματα του μαθητικού χώρου. Ήταν και αυτός ο λόγος πού μέ ώθησε νά γράψω τίς άπόψεις μου πάνω στό θέμα και κατά κάποιον τρόπο νά άπαντήσω στο συμμαθητή.

Είναι δεδομένο ότι τό λαϊκό κίνημα βρίσκεται σε μιά χαλάρωση, και, όπως παρατήρησε ο εκδότης στο φύλλο 64, ούτε τό φοιτητικό κίνημα αποτελεί πρωτοπορία πολιτική, ούτε οι διεκδικήσεις των εργαζομένων προβάλονται, ούτε για την Κύπρο και άλλα έθνικά θέματα γίνονται μαχητικές εκδηλώσεις. Συνέπεια είναι και ή άδρανοποίηση του μαθητικού κινήματος. Τά διαμαθητικά εκφυλίστηκαν, δέν υπάρχει αίτημα αυτή τή στιγμή πού νά συσπειρώσει ΟΛΟΥΣ τούς μαθητές, οι μαθητικές παρατάξεις όμως συνεχίζουν την πολεμική τους.

Η διάλυση ή ή κρίση μιάς μαθητικής παρατάξης δέν είναι χαμόσυνη είδηση. Είναι πάντως είδηση και πρέπει (αυτός είναι ο σκοπός μας) νά μή μείνουν κρυφές οι διαδικασίες πού έφεραν τίς διαφοροποιήσεις, όπως και οι τάσεις πού εκφράστηκαν πριν από τό γεγονός. Μ' αυτή τή συλλογιστική συμφωνώ με τό συμμαθητή - και στην πόλη μας τό ίδιο έγινε - ότι ήταν αντίδημοκρατική

ή ενέργεια της Ο.Β. της Κ.Ν.Ε. Τό πρόβλημα πού έπρεπε νά θέσει όμως, συμμαθητή, ήταν γιατί ή ΚΝΕ τή ΜΟΔΝΕ, τό ΕΚΚΕ τήν ΑΑΜΠΕ, τό ΠΑΣΟΚ τήν Π.Α.Μ.Κ., κ.ο.κ. Οι σχέσεις δηλαδή πολιτικού φορέα και συνδικαλιστικής παρατάξης.

Αν εξαιρέσουμε τίς μαθητικές παρατάξεις πού είναι κοντά στίς άριστεριστικές οργανώσεις, 3 είναι οι βασικές σχέσεις: α) οργανωτική - πολιτική άυτονομία, όπως εκφράζεται από τή ΔΗΜΑΚ, β) πολιτική άυτονομία από τήν Π.Α.Μ.Κ. γ) στά λόγια από τή ΜΟΔΝΕ (ΚΝΕ). ΔΕΝ ΉΤΑΝ ΠΑΡΑΞΕΝΟ, ΣΥΜΜΑΘΗΤΗ, ΠΟΥ ΣΟΥ ΕΦΕΡΑΝ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ. Η αντίληψη τους για τίς σχέσεις κόμματος - παρατάξης (ο οργανωτικός έλεγχος δηλαδή) μεταφέρθηκε στο μαθητικό χώρο (τό σχολείο) διαλεκτικά. Αυτό τό γεγονός δέν άποτελεί πάλι είδηση για πολιτική εκμετάλλευση. Όποια ένότητα κι αν προπαγανδίζουμε, τήν πυρπολούμε από μόνοι μας τότε. Η πρακτική μας πρέπει νά είναι: Μέσα από τίς πλατιές διαδικασίες (γ. συνελεύσεις, εκδηλώσεις, κινητοποιήσεις) πολιτική και ούσιαστική αντιπαράθεση.

Θά φέρω ένα παράδειγμα. Για την άπεργία των καθηγητών είχε συγκληθεί ένα διαπαραταξιακό από τήν Π.Α.Μ.Κ. στά γραφεία της με τή συμμετοχή των Μ.Ο.Δ.Ν.Ε. (ΚΝΕ), Δ.Η.Μ.Α.Κ., Σ.Σ.Π. μαθητικό. Η ΚΝΕ μόλις είδε ότι θά συμμετέχει ισότιμα μ' αυτήν ή ΣΣΠ μαθητικό δήλωσε ότι θέτει θέμα ΑΡΧΗΣ νά μή συζητήσει μαζί μ' αυτές, όπως είπε χαρακτηριστικά. Η ΣΣΠ μαθητικό άρχισε τά γνωστά, με άποτέλεσμα νά άποχωρήσει. Η Π.Α.Μ.Κ. έθεσε τό θέμα στή βάση ότι δέν μäs άπασχολεί αν είμαστε εμείς πλειοψηφία ή έσείς. Ο καθένας συμμετέχει ισότιμα με τίς ΟΠΟΙΕΣ θέσεις έχει και ή άνακοίνωση είναι ή ΠΟΙΟΤΙΚΗ σύνθεση των ΟΠΟΙΩΝ γραμμών υπάρχουν.

Η αντιπαράθεση αυτή έδειξε στους άρκετους μαθητές πού ήταν εκείνη τή μέρα παρόντες, απ' τή μιά μεριά πόσο άποδυναμώνει και άπομαζικοποιεί τό κίνημα ή μικροπαραταξιακή και μικροκομματική διαμάχη και από τήν άλλη πώς προωθείται ένότητα όχι στην προπαγάνδα αλλά στή δράση. Τό γεγονός αυτό όμως ποτέ δέν έγινε αντίκειμενο εκμετάλλευσης, αλλά μέσα από αυτό έγινε προσπάθεια νά βρεθεί μιά φόρμουλα συμφωνίας στο επόμενο διαπαραταξιακό. Και ή άνακοίνωση διήχη.

Στίς πλατιές μάζες των μαθητών βέβαια αυτά είναι χρυσά

κούμπια και άσπρα άλογα, συνεπάγεται πολυτέλειες, για τό κυβερνητικό φυτό ΜΑΚΙ είναι χαμόσυνη είδηση νά γεμίζει τούς τοίχους, για μäs τούς άπλοίς μαθητές πού είμαστε απλά μέλη των προσδευτικών παρατάξεων είναι σκούνημα, μάλλον σπρώξιμο, νά άφήσουμε τά μικροκομματικά μας και νά άσχοληθούμε με τά προβλήματά μας. Και από τώρα και στο εξής εκεί πού γράφουμε γράμματα νά γράφουμε για τά προβλήματά μας. Στην έξοστρατεία πού κάνει αυτή τή στιγμή ο Μαθητικός Άγώνας της Π.Α.Μ.Κ. για νά ξεσκεπάσουμε τό αντιδραστικό αλλά γερά οργανωμένο σύστημα, στην έξοστρατεία της Μαθητικής Φωνής της ΜΟΔΝΕ, άυριο της Μαθητικής Πορείας της ΔΗΜΑΚ κ.λπ. άνεξάρτητα από παρατάξεις. Εμείς πάλι στο λαό μας θά φέρουμε τήν πολυπόθητη άλλαγή. Θά φέρουμε τήν Ελλάδα στους Έλληνες.

Χ.Ζ.
Μαθητής
Βέροια

Υ.Γ. Άν κι ο Κος Καραπιτέρης δέν είναι πιά ύφυπουργός Παιδείας, αν και θά ήθελα νά γράψω πολύ τό όνομά μου, γράφω τά άρχικά μου γιατί τό καραπιτέρι...

και ακόμα για τούς συνδικαλιστές.

Η ΕΑΔΕ

Αγαπητό «Αντί»

Πριν από λίγες μέρες διάβασα στο «ΡΙζοσπάστη» ένα άρθρο σχετικά με τήν ΕΑΔΕ και αισθάνθηκα τήν άνάγκη νά γράψω λίγα λόγια πάνω σ' αυτό. Θά σου ήμουν ευγνώμων αν δημοσίευες αυτό τό γράμμα μου.

Διαβάζουμε στο άρθρο του Στέλιου Άλεξανδρόπουλου «ΕΑΔΕ & ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ» στο ΡΙζοσπάστη ότι: «ή ΕΑΔΕ σάν κύριο ποιοτικό της γνώρισμα έχει ότι επιδιώκει νά προσελκύσει σε συνεργασία ή σύμπραξη τίς άστικές πολιτικές δυνάμεις».

Πριν σχολιάσω αυτό τό σημείο θά ήθελα νά πω λίγα λόγια για τό τί είναι ή ΕΑΔΕ. Τό πρώτο και τό πιο κύριο πού έχω νά τονίσω είναι ότι: ή ΕΑΔΕ δέν είναι μέτωπο. Έτσι, και οι δυνάμεις τίς όποιες κάθε φορά περιλαμβάνει μέσα της δέν είναι προκαθορισμένες. Η ΕΑΔΕ είναι μιά αντίληψη. Σύμφωνα μ' αυτήν έρχονται αντιμετώπιες δυο τάσεις: ο χουντισμός από τή μιά μεριά και

κυκλοφορεί

ΜΙΑ ΕΛΒΕΤΙΑ
ΑΝΩΤΕΡΑ
ΠΑΣΗΣ ΥΠΟΨΙΑΣ

Ζάν Ζιγκλερ

ΑΡΓΟ

Ποιάς ο σκοπός αυτού του βιβλίου; Τό παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό σύστημα είναι, με τήν έγελιανή σημασία του όρου, τό συγκεκριμένο άπόλυτο κακό. Κατέχει και ληλατείται σήμερα τά τρία τέταρτα της άνθρωπότητας. Γεννήθηκε στον εγκέφαλο αυτού του τέρατος, στην «προνομία» καρδιά του συστήματος. Κι από εκεί έχω σκοπό νά διεξάγω τή μάχη.

ή δημοκρατία από την άλλη. Επομένως τό αν μιά άστική πολιτική δύναμη περιλαμβάνεται σ' αυτήν την ένότητα ή όχι αυτό εξαρτάται από τό τί αντιπροσωπεύει. Ηγληιδύ αν σ' αυτήν κυριαρχούν τά φιλοχουντικά και φασιστικά στοιχεία σαφώς δέν περιλαμβάνεται, δέν μπορεί νά περιλαμβάνεται μέσα στην ΕΑΔΕ σάν σύνολο. Σ' αυτή την περίπτωση ή ΕΑΔΕ είναι μιά πολιτική άνοιχτή πρός τίς φιλελεύθερες τάσεις αυτού του κόμματος, τίς αντιχουντικές του τάσεις, αν δέβαια υπάρχουν τέτοιες.

Από τά παραπάνω ό καθένας μας μπορεί νά βγάλει τό συμπέρασμα ότι ή ΕΑΔΕ δέν επιδιώκει νά προσελκύσει όπωσδήποτε σέ συνεργασία ή σύμπραξη τίς άστικές πολιτικές δυνάμεις, όπωσδήποτε και όποιες ή αν είναι αυτές. Ό Σ.Α. όχι άπλώς ύποστηρίζει κάτι τέτοιο (διασπρεδλώνει δηλαδή τό νόημα της ΕΑΔΕ) αλλά λέει ότι αποτελεί και κύριο ποιοτικό της γνώρισμα τό ότι επιδιώκει νά προσελκύσει σέ συνεργασία ή σύμπραξη τίς άστικές πολιτικές δυνάμεις. "Όλα αυτά ό κ. Σ.Α. ξέρει πολύ καλά ότι είναι μιά τερατώδης διασπρέδλωση. Όσον άφορά τή σχέση της ΕΑΔΕ με την κυβερνητική παράταξη, προκύπτει σαφής από αυτά πού είπα. Δέν προσπαθεί ή ΕΑΔΕ νά προσελκύσει την κυβερνητική παράταξη στό σύνολό της, όπως θέλει νά τό παρουσιάζει ό Σ.Α., αλλά νά είναι άνοιχτή πρός τά δημοκρατικά και πατριωτικά της στοιχεία (όσα είναι αυτά), νά ενισχύει τίς φιλελεύθερες τάσεις προσπαθώντας νά τούς δώσει ένα νέο περιεχόμενο και νά απομονώσει από τή βάση της Ν. Δημοκρατίας τά φιλοχουντικά και άυταρχικά στοιχεία. Τό άνέλπτο χτύπημα της κυβερνητικής παράταξης γιά τό κάθε τι, χωρίς διακρίσεις, και ή στείρα αντιπολίτευση, τό μόνο πού κάνουν είναι

νά πολώνουν την κατάσταση ανάμεσα σέ κυβέρνηση και αντιπολίτευση και νά στέλνουν τή βάση της Ν. Δημοκρατίας όλο και περισσότερο πιά δειλιά. Τό άποτέλεσμα είναι νά δημιουργηθούν δύο πόλοι έλξης-γιά τίς λαϊκές μάξες, ένας διασμός τοῦ λαού, με έπακόλουθο μιά πυρετώδη προετοιμασία άπ' τίς δύο πλευρές γιά τή «στιγμή» της δίκαιης ρήξης. Τό ποιός θά βγει «κερδισμένος» μάς τό έδειξε ή Χιλή, τό Λαϊκό Μέτωπο της Ισπανίας. Με την πολιτική όμους της ΕΑΔΕ, με τή συνεχή απομόνωση και χτύπημα των πιά αντιδραστικών εκάστοτε τμημάτων της άρχουσας τάξης και των εκπροσώπων της, άφ' ενός μέν μειώνεται στό ελάχιστο ή λαϊκή βάση πού πιθανόν νά έχουν οι ταξικοί άντίπαλοι, άφ' έτέρου δέ οι μεταρρυθμίσεις πού θά έπιτευχθούν με τή συγκατάθεση των δημοκρατικών στοιχείων των εκπροσώπων της άρχουσας τάξης πού δύσκολα θά τσακιστούν. Χαρακτηριστικό είναι τό σημείο της συνέντευξης τοῦ σ. Κορδάλαν στην έφημερίδα «Όμπερδατέρ», όπου τονίζει ότι ή έθνικοποίηση τοῦ χαλκού πού έγινε με τή συγκατάθεση της χριστιανοδημοκρατίας δέν καταργήθηκε ούτε ή άπ' τόν Πινόσέτ. Έδώ θεωρώ άναγκαίο νά διευκρινίσω ότι ή ΕΑΔΕ δέν αποκλείει τόν ένοπλο άγώνα (Λ. Κύρκου: Τό Αὔριο της Έλλάδας), αλλά ξεκαθαρίζει ότι θά είναι ένας τρόπος γιά νά διαφυλαχτεί ό δημοκρατικός δρόμος γιά τό σοσιαλισμό; ό δρόμος πού θά διατηρεί τίς άστικές έλευθερίες και θά γεννά σιγά-σιγά τίς νέες, τίς σοσιαλιστικές, ό δρόμος πού θά δίνει στην άστική τάξη τά έκλογικά της δικαιώματα κι όταν άκόμη ή εργατική τάξη θά ήγμενεύει (ίδια Λένιν: Προλεταριακή επανάσταση: Τό σοβιετικό σύστημα).

Λίγο πιά κάτω διαβάζουμε: «Άκριβώς πρός χάρη αυτής της "προσέλκυσης" μόνιμη επιδίωξη της ΑΟ είναι ό περιορισμός των στόχων τοῦ άγώνα μέχρι τό σημείο πού γίνονται άνεχτοί από τίς άστικές πολιτικές δυνάμεις». "Όστε τό βρίσκει αυτό τόσο τρομερό ό Σ.Α.; Έδώ δέν θά πω τίποτε, μόνο θά τόν ρωτήσω. Θεωρεί τό ΚΚΕ έξ. την ΕΔΗΚ άστική πολιτική δύναμη, ναι ή όχι; Ξέρουμε πολύ καλά πώς ναι. Μά τότε πώς προωθεί μαζί της συνεργασία; Δέν περιορίζει αυτό τίς διεκδικήσεις του; Προκαλώ τόν Σ.Α. νά μου άπαντήσει όπωσδήποτε είτε μέσα από τόν «Ρ» είτε μέσα από τό «Αντί» γιά νά καταλάβω ποιά είναι τέλος πάντων ή πολιτική τοῦ ΚΚΕ έξ., τό όποιο από τή μιά χτυπάει τό ΚΚΕ έσ. ότι συνεργάζεται με τίς άστικές πολιτικές δυνάμεις και

από την άλλη προωθεί συνεργασία τό ίδιο με άστική πολιτική δύναμη.

Παρακάτω διαβάζουμε ότι τό ΚΚΕ έσ. «συσκοτίζει τό κύριο ζήτημα της στιγμής, πού είναι ή άνάγκη νά υπάρξει μιά άλλη πολιτική στην κατεύθυνση της έθνικής ανεξαρτησίας και της συνεπούς δημοκρατικής ανάπτυξης και νά άποκρουσθεί ή αντίλαϊκή, άυταρχική και άτλαντική πολιτική της κυβέρνησης». Κατ' άρχήν δέν λέει ό Σ.Α. ποιά είναι αυτή ή άλλη πολιτική και - τό κυριότερο - γιατί ή ΕΑΔΕ δέν είναι αντιιμπεριαλιστική πολιτική; Μήπως τή δικτατορία δέν τή φέρνει ή έξάρτηση; Άρα ό άγώνας ένάντια στην δικτατορική έξτροπή και υπέρ της διεύθυνσης της άστικής δημοκρατίας δέν είναι άγώνας ένάντια στην έξάρτηση; Έμεις όταν λέμε αντιιμπεριαλιστικός άγώνας αυτό έννοούμε, έσείς τί έννοείτε κ. Σ.Α.;

Είναι λιγάκι άστείο νά μιλάμε γιά άγώνα γιά έθνική ανεξαρτησία και νά μή βλέπουμε μέσα από πού περνάει αυτός ό άγώνας. Ποιές όρμές και ποιά ιδεολογία έπιτρέπουν και ένισχύουν την έξάρτηση μέσα στην χώρα μας; Μά φυσικά τό άυταρχικό κράτος, ή ταύτισή του σχεδόν με τούς φασιστικούς μηχανισμούς, ή άυταρχική εκπαίδευση, ή άστυνόμευση της πολιτικής ζωής και τόσα άλλα πού πολύ καλά τά ξέρουμε όλοι μας. Μέσα από τό χτύπημα αυτών των δομών και τή συνεχή διεύθυνση της δημοκρατίας περνάει ό άγώνας γιά έθνική ανεξαρτησία. Έτσι θά άποκρουσθούν και οι αντίλαϊκές και άυταρχικές και οι άτλαντικές τάσεις της κυβέρνησης.

Τελειώνοντας θέλω νά σταματήσω και σέ κάτι άκόμη. Έμεινα κατάπληκτη όταν είδα στό ίδιο άρθρο δύο πράγματα τόσο άντίθετα μεταξύ τους όσο τό άσπρο με τό μαύρο:

Λέει ό Σ.Α. ότι «οί άστικές πολιτικές δυνάμεις, και ιδιαίτερα ή κυβερνητική παράταξη, άντιτίθενται στόν άγώνα γιά έθνική ανεξαρτησία». Άλλά παρακάτω βλέπουμε ότι τό ΚΚΕ έξ. «δέν αποκλείει και τή σύμπραξη με άστικές πολιτικές δυνάμεις...» «Όλες αυτές οι συμπράξεις είναι άποδεκτές με την προϋπόθεση ότι θά προωθούν και δέν θά δάζουν φραγμό στην αντιιμπεριαλιστική συσπείρωση...»

Ρωτώ τόν Σ.Α. πώς γίνεται μιά άστική πολιτική δύναμη νά προωθεί την αντιιμπεριαλιστική συσπείρωση και συγχρόνως νά άντιτίθεται στόν άγώνα γιά έθνική ανεξαρτησία; Παρακαλώ τόν Σ.Α. άς μου άπαντήσει και σ' αυτό τό καυτό ερώτημα.

Α.Π.

αντι

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Άθίνα 601.
Τηλ: 732.713 - 732.819

● Έκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
● Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΤΡΥΦΩΝ ΛΥΓΟΥΡΑΣ
Βασ. Άλεξάνδρου 26
Άγ. Ανάργυροι.
● Ατελιέ:
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΝΔΟΥΡΑΚΗΣ
Πετσόθου 12, τηλ. 3622383
● Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ
Βασ. Άλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 - 713.604
● Εκτύπωση:
Έργοστ. Γραφικών Τεχνών
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
Ίασίου 5, Περιστέρι.

● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Έξ. 260 δρχ. - Έτήσια 520
Έτήσια Όργανισμών,
Τραπεζών, κ.λπ: 1.200 δρχ.
Γιά φοιτητές έκπτωση 15%.
● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Εύρώπη - Μεσογ. χώρες:
έξ. 260 δολ. 10
άεροπ. δολ. 13
έτήσια: άπλή δολ. 20
άεροπ. δολ. 25
Η.Π.Α. - Καναδάς - Άν. Άσία:
έξ. 260 δολ. 10
άεροπ. δολ. 17
έτήσια: άπλή δολ. 20
άεροπ. δολ. 34
Αύστραλία - Όκεανία:
έξ. 260 δολ. 10
άεροπ. δολ. 24
έτήσια: άπλή δολ. 20
άεροπ. δολ. 47
● Έμβάσματα, έπιταγές:
ΧΡΗΣΤΟ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601.
● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ δρχ. 20

● Κεντρική διάθεση:
● γιά τά βιβλιοπωλεία
της Άθίνας:
Στά γραφεία τοῦ «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732-713
● γιά τά βιβλιοπωλεία
τοῦ Πειραιά:
Πραξιτέλους και Μπουμπου-
λίνας 169
«Στοά» τηλ. 411.66.34.
● γιά τά βιβλιοπωλεία
Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο «Ξένος Τύπος»
Ν. Κοτζιάς και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720,
Θεσ/νίκη

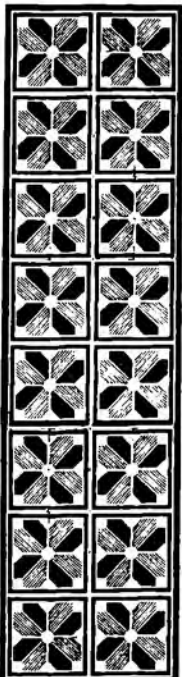

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αγώνας

βορείας ελλαδας

- ελληνική και διεθνής επικαιροτητα
- προβλήματα αναπτυξης του βορειο-ελλαδικου χωρου
- εργατικά ζητηματα
- συζητηση πανω σε θεωρητικά προβλήματα
- παρουσιαση πολιτικου βιβλιου

κυκλοφοροει

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΒΑΡΑΣ

O.S.S. ΜΕ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΟΥ Ε.Α.Μ.

Αμερικανική Μυστική αποστολή Περικλής
στην κατεχόμενη Ελλάδα

ΕΞΑΝΤΙΑΣ

Ο ΠΕΜΠΤΟΣ ΤΟΜΟΣ
είναι έτοιμος

Προστέθηκε στους άλλους τέσσερις και περιλαμβάνει τά τεύχη 49 έως και 61 (6' εξάμηνο του 1976). Διατίθεται από τά γραφεία μας μέ 300 δρχ.

Οί τόμοι του «ΑΝΤΙ», πανόδετοι, μέ πλήρη πίνακα περιεχομένων προσφέρονται για τή μελέτη:

- τής πολιτικής ζωής του τόπου, μέ αναλυτικές και αποκαλυπτικές έρευνες
- τής σύγχρονης ιστορίας μας και τής Αντίστασης
- τής οικονομίας, τής παιδείας, τής κοινωνικής ζωής
- τής διεθνούς επικαιρότητας
- των προβλημάτων ιδεολογίας και τής πνευματικής ζωής

GAST

Φοιτητές ταξιδεύτε μαζί μας

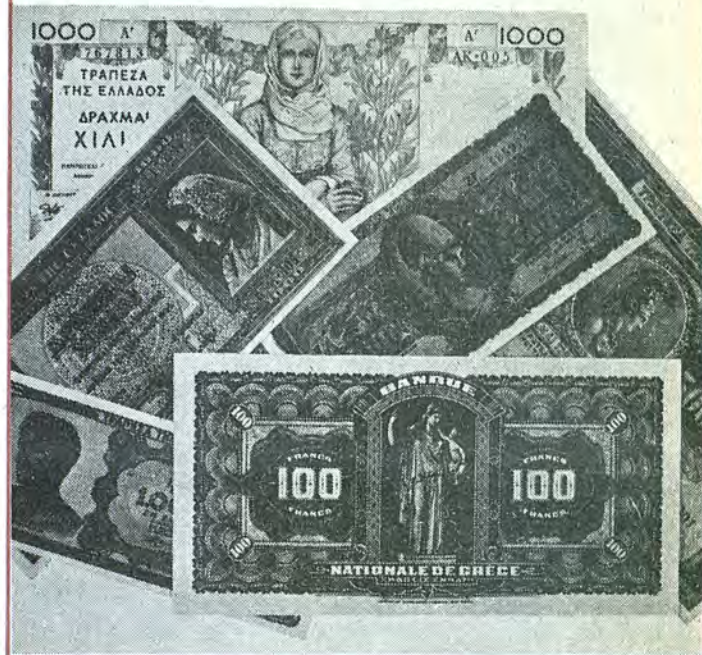
- ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΠΤΗΣΕΙΣ
- ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ
- ΦΘΗΝΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ σέ
αεροπλάνα
πλοία
τραίνα
- EXPRESS ΠΟΥΛΜΑΝ ΓΙΑ ΛΟΝΔΙΝΟ
- ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ
δωρεάν από τά γραφεία μας
- Έκδίδουμε τήν
ΔΙΕΘΝΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

GAST HELLAS

- ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 2 ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΓΩ-
ΝΙΑ 6' δροφος. Τηλ. 600.233 - 604.777
- ΣΟΛΩΝΟΣ 68, ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΟ-
ΜΙΚΗ ΤΗΛ. 613.087 - 629.095.

PYLARINOS

**ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ
ΣΤΑ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ**

ΠΡΕΝΤΡΑΚ ΒΡΑΝΙΤΣΚΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ

Τόμοι 2, σελ. 1100

- Όλοκληρη ή πορεία του μαρξισμού
από τό Μάρξ καί τόν Ένγκελς ως τίς
μέρες μας.
- Οί μεγαλύτεροι μαρξιστές καί τό
έργο τους, οί ζωηρότερες ιδεολογικές
συζητήσεις καί συγκρούσεις, ό μαρξι-
σμός στήν ΕΣΣΔ, Κίνα, Γαλλία, Άγγλία,
Γερμανία, Ίταλία κλπ.
- Έκδοση ενημερωμένη μέχρι τό '70
σέ βιβλιογραφία, γεγονότα καί πρόσω-
πα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ
Ζαλλόγγου 9 - τηλ. 36.19.724

κυκλοφορεί σέ λίγες μέρες

HEINZ RICHTER

**1936-1946: δύο έπαναστά-
σεις καί
άντεπαναστάσεις στήν
Έλλάδα**

●
Έξάντας